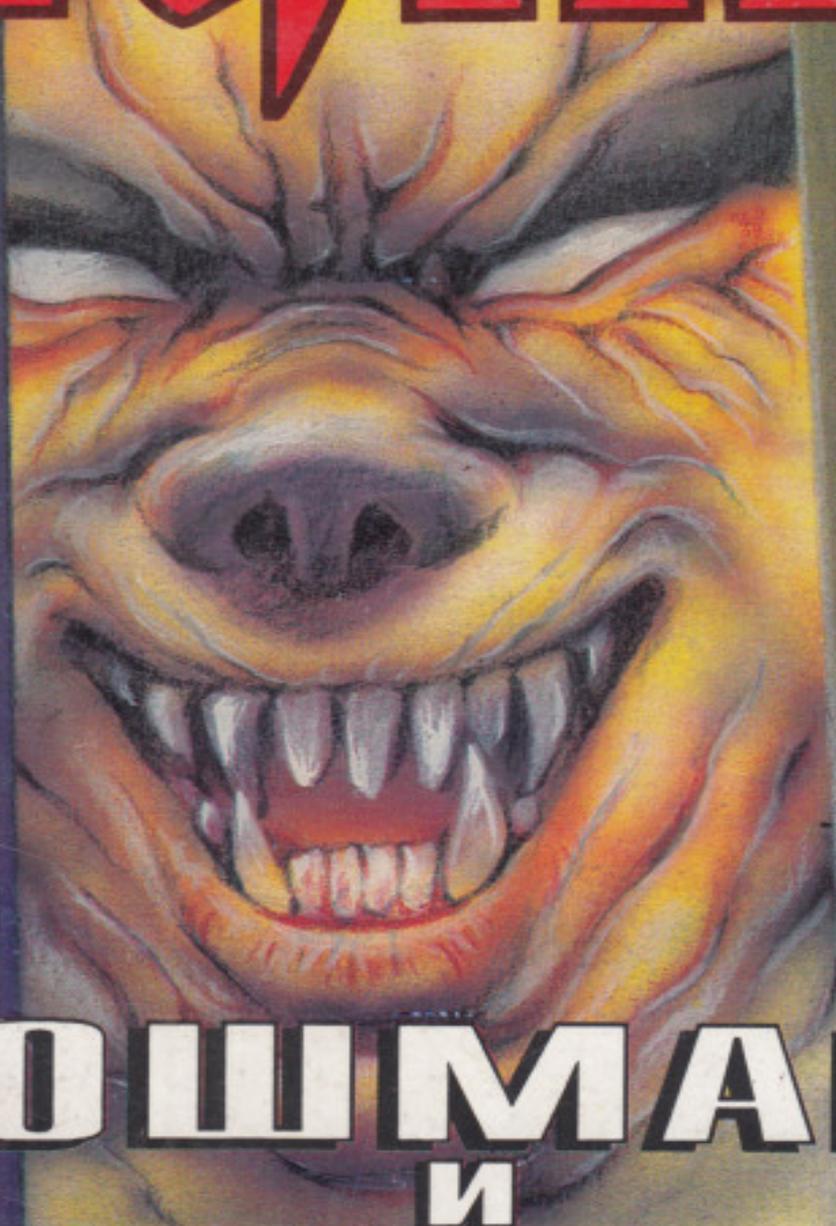

СТИВЪН

КМНТ

КОШМАРИ
И
СЪНОВИДЕНИЯ

СТИВЪН КИНГ

КОШМАРИ И СЪНОВИДЕНИЯ

Превод: Андрей Жишев

chitanka.info

Десет месеца в класацията на „Пъблишърс уикли“

„... Искам малко да ви е страх, когато пристъпвате моя праг. Искам да се чувствате несигурни за това докъде мога да стигна и каква ще е следващата ми стъпка.“

Стивън Кинг

В най-ужасните ни кошмари има неща, които ни преследват и ни карат да се събуждаме изпотени, разтреперани от страх и облекчение. Те нямат имена, често са в съзнанието ни само като местоимения... Неясни и неназовими.

БЕЛЕЖКИ (КОШМАРИ И СЪНОВИДЕНИЯ)

*В памет на Томас Уилямс (1926–1991),
поет, романист и велик американски разказвач.*

Скоро след като публикувах „Скелетът на екипажа“, предишния ми сборник разкази, една читателка каза, че страшно ѝ харесали. Тя спомена, че си ги разделила на малки порции — по една част на вечер, за около три седмици.

„Прескочих само бележките в края, защото... — каза тя, без да откъсне очи от мен, докато говореше (сигурно очакваше да се нахвърля върху нея в пристъп на ярост при тази ужасна обида — ...съм една от тези, които не искат да научат как фокусникът прави фокусите си.“

Просто кимнах и ѝ казах, че е абсолютно права, тъй като не исках да се ангажирам с дискусии по въпроса в един ден, в който имах стотици други неща за вършене, но тази сутрин съм свободен и искам да изясня съвършено докрай две неща, както обичаше да казва нашият стар приятел от Сан Клементе. Първо, не ми пука дали ще прочетете бележките, които следват или не. Това си е ваша книга и вие можете да я носите върху главата си на конно състезание, ако питате мене. Второ, аз не съм фокусник и това тук не са моите номера.

С това не искам да кажа, че в писането няма магия, аз съм от тези, които вярват, че има и, че в писателския труд тя е в изобилие. Парадоксът е в следното: фокусниците нямат нищо общо с магията, както повечето от тях признават с готовност. Неоспоримите им чудеса — гълъби от носни кърпички, монети от празни кани, копринени шалчета от ръкавите, се постигат чрез изтощителни репетиции, добре отработени подвеждащи движения и ловкост на ръцете. Когато ви раздуват истории за „древните тайни на Ориента“ и „забравените традиции на Атлантида“, на вас ви става ясно, че това си е празно дърдорене. Подозирам, че по-голямата част от фокусниците ще се идентифицират със стария виц за провинциалиста, който попитал

нюйоркския битник как да стигне до Карнеги Хол. „С репетиции, мой човек, с репетиции“ — отговорил битникът.

Всичко това се отнася и до писателите. След като си писал в продължение на двадесет години популярна литература и си бил възприеман от по-интелектуалните критици като „писач“ (интелектуалният вариант на описанието би бил „творец, чието творчество е оценено от прекалено много хора“), ще заявя, че занаятът е изключително труден, че често уморителният процес на една чернова, и още една и още една е необходим за постигането на добри резултати и, че упоритата работа е единствената приемлива практика за тези от нас, които имат някакъв талант, но малко или изобщо никакъв гений.

Въпреки това има магия в тази работа и тя идва най-често в мига, когато една история се ражда в главата на писателя, обикновено като фрагмент, но понякога и като нещо цялостно (и когато това ти се случва, имаш чувството, че си ударен с тактическа ракета). Писателят може по-късно да разкаже къде е бил, когато това се е случило и какви са елементите, които съчетани са му дали идеята, но самата идея е нещо ново, цяло, по-голямо от отделните части на разказа, нещо, което е създадено от нищото. То е, ако се перифразира Мариан Муър, истинска крастава жаба във въображаема градина. Така че не се страхувайте да прочетете бележките, които следват по-долу поради това, че ще се развали магията, като ви обясня как стават фокусите. В истинската магия няма фокуси, в нея има само история.

Обаче е напълно възможно да се провали разказ, който все още не е прочетен, и, ако сте един от тези хора (един от тези ужасни хора), които чувстват непреодолимо желание първо да прочетат какво става в края на книгата, като упорито дете, което е решено първо да изяде шоколадовия пудинг, преди да докосне пържолата, имам честта да ви помоля да се разкарате оттук, освен ако не искате да ви сполети едно от най-ужасните проклетия — разочарованието. За останалите читатели, предлагам вихрена разходка из историята на създаването на „Кошмари и съновидения“^[1].

Кадилакът на Долан — Предполагам, че причините, които доведоха до този разказ са доста разбираеми. Бавно се движех по един

от онези безкрайни участъци от път в ремонт, където вдишвате прах, асфалт и изгорели газове и пред вас непрекъснато се пречка единствено задницата на една и съща кола — комби, като на задната ѝ броня има лепенка „Натискам спирачки заради животните“... само че в оня ден колата пред мен бе „Кадилак Седан де Вил“. Докато пълзахме покрай изкоп, в който полагаха някакви огромни тръби си спомням, че си помислих: „Даже кола, голяма като този кадилак ще се събере тук.“ Миг по-късно идеята за „Кадилакът на Долан“ вече ме бе осенила, доста размита, но нито един от елементите на сюжета по-нататък не се промени ни на йота. С това не искам да кажа, че този разказ се роди лесно, определено не бе така. Никога не съм бил толкова обезсърчен, направо смазан, от техническите детайли. Сега ви предлагам това, което „Рийдърс Дайджест“ обикновено нарича Личен Ракурс, въпреки че ми харесва да съм литературна версия на Джеймс Браун (самобитният и самостоятелен, най-упорито работещ човек в шоубизнеса), аз съм крайно ленив и се разтакавам безкрай, когато става дума за изследване и технически детайли. От време на време читатели и критици се заяждат с това (най-точно и най-унизително за мен бе това, което написа Ейвръм Дейвидсън в „Чикаго Трибюн“ и списанието „Фантъзи енд Сайънс Фикшън“ за пропуските ми в тези области). Когато пишех „Кадилакът на Долан“ осъзнах, че този път не мога просто да мина ей така през подробностите, тъй като цялата основа на разказа зависи от различните научни детайли, математически формули и физически постулати.

Ако бях открил тази противна истина по-рано, преди да инвестирам петнадесет хиляди думи в разказа за Долан, Елизабет и съпруга на Елизабет — герой в стила на Едгър Алън По, със сигурност щях да изпратя „Кадилакът на Долан“ в чекмеджето на незавършените разкази. Но не можах да осъзная това по-рано, не исках да спра и направих единственото нещо, за което можах да си помисля: обадох се на по-големия ми брат и го помолих за помощ.

Дейв Кинг е това, което ние, жителите на Нова Англия наричаме истински шедьовър, вундеркинд с тестван коефициент на интелигентност над 150 (ще откриете някои размишления на Дейв чрез гениалния брат на Бау-Уау Форной в „Краят на цялата бъркотия“), който премина през училище като на ракетна шейна, завърши колеж на осемнадесет години и започна веднага работа като гимназиален учител

по математика в гимназията в Брунсуик. Много от повтарящите по алгебра бяха по-възрастни от него. Дейв бе най-младият човек, избран някога за член на градската управа в щата Мейн и бе избран за кмет на града на двадесет и петгодишна възраст. Той е истински ерудит, човек който знае всичко.

Обясних проблемите на брат си по телефона. Седмица по-късно получих от него жълт плик и го отворих обезсърчено. Бях сигурен, че ми е изпратил цялата информация, от която се нуждая, но бях също така сигурен, че няма да ми свърши работа, почеркът на брат ми е абсолютно ужасен.

За мое щастие открих видеокасета. Когато я включих, видях брат си седнал на маса, покрита с висока купчина пръст. Като използваше няколко колички-игралки той ми обясни всичко, което трябваше да зная, включително онази удивително зловеща теза за дъгата на падане. Дейв ми каза, че моят герой трябва да използва оборудването за ремонт на магистралата, за да погребее Кадилака на Долан (в първоначалния вариант го правеше на ръка), обясни как точно да запали без ключ големите машини, които местното Пътно управление вероятно ще остави по различни обекти. Информацията бе великолепна... даже може би прекалено. Промених точно толкова, че ако някой се опита да задейства пътните булдозери и ескаватори, нищо да не се получи.

И още нещо за този разказ: когато го свърших, просто го мразех. Абсолютно го ненавиждах. Никога не съм го публикувал в списание, просто го запокитих в един от кашоните със скапани стари неща, които държа в коридора зад кабинета ми. Няколко години по-късно Хърб Йелин, който публикува страхотни издания в ограничен тираж като шеф на „Лорд Джон Прес“, ме попита дали би могъл да направи едно издание с ограничен тираж на някой от разказите ми, за предпочитане все още непубликувани. Тъй като харесвам книгите му, които са малки, красиво изпълнени и често крайно ексцентрични, излязох в това, което наричам „Коридора на Съдбата“ и прерових кашоните си да видя дали има нещо, което си струва да се извади от забравата.

Натъкнах се на „Кадилакът на Долан“ и ето, че времето отново бе свършило работата си — звучеше много по-добре, отколкото си спомнях и когато го изпратих на Хърб, той го прие с ентузиазъм. Направих още поправки и той бе публикуван в ограничен тираж от

петстотин бройки от издателството „Лорд Джон Прес“. Отново го редактирах за този сборник и съвсем промених мнението си за него, даже го поставих на челно място. Дори и да няма други достойнства, това е един разказ на ужаса със смахнат разказвач и историята му за едно особено погребение в пустинята. Но специално този разказ повече не е мой, той принадлежи на Дейв Кинг и Хърб Йелин. Благодаря ви, момчета.

Да страдат дечицата — Този разказ е от същия период, както и повечето от разказите в „Нощна смяна“ и първоначално бе публикуван в „Кавалиър“. Всъщност почти всичките ми разкази от 1978 година са публикувани там. Не го включих тогава, тъй като редакторът Бил Томпсън чувстваше, че книгата става тромава — така се изразяват редакторите, когато казват на писателите, че трябва да съкратят дадена книга, за да не скочи цената ѝ до небесата. Предпочетох да извадя разказа, озаглавен „Сиво Вещество“ от „Нощна смяна“. Бил гласува за изваждането на „Да страдат дечицата“. Съобразих се с оценката му и прочетох внимателно разказа, преди да реша да го включа тук. Много го харесвам, той до известна степен носи атмосферата в разказите на Рей Бредбъри от края на четиридесетте и началото на петдесетте — онзи сатанински Бредбъри, който с наслада описва бебета-убийци, дегенерати-собственици на погребални бюра и разкази, които биха оценили само любители на ужаса. С други думи, „Да страдат дечицата“ е ужасна и отвратителна шега, без никакви компенсирани социални достойнства. Обичам такива разкази.

Нощният авиатор — Понякога второстепенен герой от роман привлича вниманието на писателя и отказва да си иде, настоявайки, че има какво още да каже и да направи. Ричард Дийс, героят от Нощния авиатор е един такъв образ. Първоначално той се появи в „Мъртвата зона“ (1979), където той предлага на Джони Смит, обречения герой на романа, работа в ужасния му жълт вестник, разпространяван по супермаркетите „Инсайд Вю“. Джони го изхвърля от стълбището на бащината си къща и това би трябвало да бъде краят му. Но ето, че тук се появява отново.

Както и повечето от разказите ми, „Нощният авиатор“ започна като шега — вампир с удостоверение за частен пилот, колко забавно и оригинално, но и този разказ порасна, както и образът на Дийс. Рядко разбирам героите си и ако ги разбирам, то едва ли е повече, отколкото разбирам живота и сърцата на реалните хора, които срещам всеки ден. Струва ми се обаче, че понякога е възможно да ги начертая, така както картограф съставя своята карта. Докато работих върху „Нощния авиатор“, пред очите ми изпъкна човек, дълбоко отчужден, човек, който по някакъв начин съчетава някои от най-ужасните и объркващи черти на нашето така наречено отворено общество в последната четвърт на века. Дийс по природа и по същността си е невярващ и сблъсъкът му с Нощния авиатор в края на разказа напомня за стиха на Джордж Сеферис, който използвах в „Сейлъм’с Лот“ — този за колоната на истината с дупка в нея. В тези дни в края на двадесети век това изглежда, че е самата истина и „Нощният авиатор“ е най-вече разказ за това, как един човек стига до това съдбоносно откритие.

Татик — Дали дядото на момчето е същото създание, което заставя Ричард Дийс да отвори фотоапарата и да освети филма си във финала на „Нощния авиатор“? Знаете ли, мисля, че да.

Постепенно ти влиза под кожата — Един вариант на този разказ бе публикуван първоначално в литературното списание на Университета от Мейн, наречено „Маршрутс“, в началото на седемдесетте, но вариантът в тази книга е напълно променен. Докато четях оригиналния разказ, започнах да осъзнавам, че тези старци са фактически оцелелите от катастрофата, описана в „Неизживени спомени“. Онзи роман е черна комедия за алчност и мании, това е по-сериозен разказ за тайни и болести. Прилича на подходящ епилог на романа и бе страотно да зърна за последен път някои от старите герои от Касъл Рок.

Посвещение — В продължение на много години след като бях срещнал и се бях отворил от един, вече мъртъв, известен писател,

когото няма да назовавам тук, аз се измъчвах от въпроса защо някои много талантиливи хора са такива лайна при лична среща — сексуални манияци, които обичат да опипват минаващите покрай тях жени, расисти, самодоволни тежкари със самочувствието на някакъв елит или пък жестоки шегаджии. Не казвам, че повечето от талантиливите хора се държат по този начин, но съм срещнал достатъчно такива, включително и споменатия несъмнено голям писател, и се чудя защо е така. Този разказ бе написан в усилие да отговоря на този въпрос по задоволителен за мен начин. Не успях да намеря отговор и в този смисъл усилията ми бяха напразни, но поне успях да формулирам собственото си вълнение и тревога и в дадения случай считам, че е това е достатъчно.

От политическа гледна точка това не е съвсем правилен разказ и мисля, че много читатели, които искат да бъдат плашени от същите удобни стари караконджули и забавни демони, сигурно ще бъдат възмутени като го прочетат. Надявам се, че ще бъде така, от доста време се занимавам с тази работа, но ми харесва да мисля, че все още не съм готов за стария люлеещ се стол. Разказите от „Кошмари и съновидения“ са, в преобладаващата си част, от вида, който критиците класифицират (и за съжаление прекалено често отричат) като истории на ужаса, а за истинската история на ужаса се предполага, че е като зло куче от крайните квартали, което ще ви ухапе, ако се приближите прекалено близко. Мисля, че този разказ хапе. Трябва ли да се извинявам за това? Вие как мислите? Именно рискът да бъдете ухапани — не е ли той причината, поради която държите тази книга? Мисля, че причината е рискът. И ако започнете да се отнасяте към мен като към добрия стар чичо Стиви, някакъв Род Сърлинг от края на века, аз ще се старая да ви ухапя още повече. С други думи, искам поне малко да ви е страх всеки път, когато влизате в моята гостна. Искам да се чувствате несигурни докъде ще стигна и какво ще направя в следващия момент.

След като ви казах всичко това, нека само да добавя, че ако наистина мислех, че „Посвещение“ се нуждае от защита, никога нямаше да го предложа за публикуване. Разказ, който не може да се защити сам, не заслужава да бъде публикуван. Марта Роузуол, скромната камериерка, побеждава в тази битка, а не Питър Джефърис,

прехваленият писател и това би трябвало да подсказе на читателя на чия страна са моите симпатии.

О, има и нещо друго. Струва ми се, че този разказ, първоначално публикуван в 1985 година, бе генерална репетиция за романа, наречен „Долорес Клейборн“ (1992).

Движещият се пръст — Любимият ми тип разказ е този, в който нещата се случват, просто защото се случват. В романите и филмите (с изключение на филмите със звезди като Силвестър Сталоун и Арнолд Шварценегер) от вас се очаква да обясните защо нещата се случват. Позволете ми да ви обясня нещо, приятели и съседи: ненавиждам да обяснявам защо нещата се случват и усилията ми в това направление (като преработеният ЛСД и последвалите промени в ДНК, които създават пирокинетичните таланти на Чарли Макгий в „Подпалвачката“) не са особено успешни. Но действителният живот много рядко предлага това, което филмовите продуценти тази година наричат „пътеводна нишка на мотивацията“ — не сте ли го забелязали? Не зная как е с вас, но никога никога не ми е давал наръчник с упътвания, просто се опитвам да се справя колкото е възможно по-добре и да се измъкна от кашата, знаейки, че няма да се справя кой знае колко добре, но се опитвам междуременно да не прецакам нещата съвсем.

В разказите понякога все още на автора е позволено да каже: „Това и това се е случило. Не ме питайте защо“. Разказът за бедния Хауърд Митла е от този тип истории и ми се струва, че усилията му да се справи с пръста, който излиза от канала в банята по време на телевизионно състезание е една свършено валидна метафора за това, как се справяме с неприятните изненади, които животът ни сервира — тумори, катастрофи, случайни, кошмарни съвпадения. Единствено във фантастичните разкази човек може да си позволи на въпроса „Защо на добрите хора се случват лоши неща?“ да отговори „Пфу... не ме питайте“. Във фантастичния разказ този мрачен отговор сякаш ни удовлетворява. В края на краищата това може да се смята за основно морално достойнство на жанра. В най-добрия случай то може да отвори прозорец (или прозорче за изповед) към екзистенциалните

аспекти на нашия смъртен живот. Не е перпетуум мобиле... но не и толкова лош.

Дяволският оркестър — В тази книга има поне два разказа, в които се разкрива отношението на главната героиня към онова, което се счита за „странното малко градче“. Това е единият разказ, а „Дъждовен сезон“ е другият. Ще се намерят читатели, които биха си помислили, че съм навестявал „странното градче“ прекалено често и някои могат да намерят прилика между тези две работи и един поранен разказ, „Децата на царевицата“. Разбира се, че има сходства, но означава ли това, че „Оркестърът“ и „Сезонът“ са опити за самоимитация? Това е деликатен въпрос и всеки читател трябва да си отговори сам, но моят отговор е не. (Разбира се, че ще е не, какво друго бих могъл да кажа?)

Съществува голяма разлика, така ми се струва, между работата в традиционните форми и самоимитацията. Да вземем блусовете например. В действителност в класическата китара има само две гами, в които се свири блус и тези две гами са в общи линии еднакви. Сега, моля ви да ми отговорите — само защото Джон Лий Хукър свири почти всичко, което някога е написал в сол или до, означава ли това, че той е включил на автопилот и прави едно и също нещо, отново и отново? Мнозина от почитателите на Джон Лий Хукър (да не говорим за Бо Дидли, Мъди Уотърс, Фъри Люис и всички останали велики) ще кажат, че не. Не е важна гамата, в която свирите, ще ви отговорят тези запалени любители на блус, важна е душата, която влагате в него.

Същото е и тук. Има някои прототипи на историите на ужаса, които звучат със силата на меса в пустинята. Това са историята на обитаваната от духове къща, разказът за завръщане от гроба, историята на странното градче. Всъщност не е толкова важно за какво става дума, ако задълбаете прекалено, става дума за литература на нервните окончания и мускулните рецептори и като такава, тя действително е посветена на това, което вие чувствате. Това, което почувствах тук, импулсът да напиша разказа, бе ужасяващата мисъл колко много рокаджии са умрели млади или при зловещи обстоятелства. Това е кошмарът на статистическите таблици за смъртността на рок звездите. Много от по-младите фенове на рока разглеждат високата смъртност

сред любимците си като романтика, но когато си играл буги със цяло едно поколение, а защо не и две, от Дъ Платърс до Айс Тий, както мен, започваш да виждаш по-тъмната страна, лъкатушешката и пълзяща змия на кошмара. Точно това съм се опитал да изразя тук, въпреки че ми се струва, че разказът започва да се движи, да върви, да лъкатуши и пълзи, едва последните шест или осем страници.

Раждане вкъщи — Това е може би единственият разказ в книгата, който е написан по поръчка. Джордж Скип и Крег Спектър („Светлина в дъното“, „Мостът“ и още няколко добри романи на ужаса) дойдоха с идеята за антология с разкази, които изследват какво щеше да стане, ако зомбитата на Джордж Ромеро от трилогията му на смъртта („Нощта на смъртта“, „Утрото на смъртта“ и „Денят на смъртта“) завладеят света. Концепцията освети въображението ми като фойерверк и този разказ, чието действие се развива по крайбрежието на щата Мейн, бе резултатът от това.

Моето хубаво пони — В началото на осемдесетте, Ричард Бакман се мъчеше да напише роман, озаглавен (напълно естествено, предполагам) „Моето хубаво пони.“ Романът бе посветен на самостоятелен наемен убиец, наречен Клайв Банинг, който е нает да набере група от подобни на него психопати и да убие известни фигури от престъпния свят по време на една сватба. Банинг и компанията му превръщат сватбата в кървава баня и след това са предадени от работодателите им, които започват да ги избиват един по един. Романът описва усилията на Банинг да избегне катаклизма, който самият той е предизвикал.

Книгата се бе родила в нещастен период от живота ми, когато много неща, които дотогава работеха много добре за мен, изведнъж се сгромолясаха с оглушителен трясък. Ричард Бакман почина през този период, като остави зад себе си две недовършени произведения: почти напълно завършен роман, озаглавен „Пътят на Машината“ под псевдонима си Джордж Старк и шест глави от „Моето хубаво пони“. Като изпълнител на литературното завещание на Ричард, аз довърших „Пътят на машината“ в роман, озаглавен „Тъмната половина“ и го

публикувах под моето собствено име (обаче в предговора изказах благодарност на Бакман), а „Моето хубаво пони“ захвърлих с изключение на кратка ретроспекция, в която Банинг, докато чака да започне нападението върху сватбеното тържество, си спомня как дядо му е разказвал за гъвкавия характер на времето. Когато намерих тази ретроспекция — удивително завършена, почти готов разказ, сякаш видях роза, цъфнала в бунище. Веднага я откъснах с дълбока благодарност. Оказа се, че това бе едно от малкото хубави неща, които бях написал в една извънредно неблагоприятна година.

Разказът „Моето хубаво пони“ първоначално бе публикуван в прекалено скъпо и прекалено разкрасено издание, по моето скромно мнение, продуцирано от Уитни Мюзийм. По-късно бе пуснато в малко по-достъпно (но все още прекалено скъпо и прекалено разкрасено, по моето скромно мнение) издание на Алфред А. Кнопф. И съм доволен да видя този разказ тук, изгладен и малко доизбистрен, нещо, което вероятно трябваше да направя от самото начало — това е просто още един разказ, малко по-добър от някои, не чак толкова добър колкото други.

Извинете, няма грешка — Помните ли как започнах, преди около билион страници, като ви разказвах за „Ако искаш вярвай, ако искаш недей“ на Рипли? Е добре, „Извинете, няма грешка“ би могло да се каже, че се вписва в тази идея. Идеята ми хрумна като телепиеса една вечер, докато се прибирах вкъщи, след като си бях купил чифт обувки. Струва ми се, че идеята възникна чисто „визуално“, тъй като излъчването на един филм играе наистина централна роля. Написах пиесата в този ѝ вид за два сеанса. Литературният ми агент от Западното крайбрежие — този, който върти сделките в кинобизнеса, я получи де края на седмицата. В началото на следващата седмица, Стивън Спилбърг я прочете за да провери, дали става за „Поразителни истории“ — телевизионна серия, чийто продуцент бе тогава (но която още не бяха започнали да излъчват по ефира.)

Спилбърг я отхвърли — те търсиха „Поразителни истории“, които са малко по-развлекателни и цветисти, каза той и аз го занесох на моя дългогодишен сътрудник и добър приятел Ричард Рубинщайн, който тогава имаше серия, озаглавена „Разкази от тъмната страна“,

които вървяха едновременно по няколко канала. Не казвам, че Ричард би се погнушил от щастлив край, както всички и той предпочита историите от типа: „... а след това те се ожениха и живяха дълго и щастливо“, но никога не се е дистанцирал от истории с нещастен край, той бе човекът, който успя да реализира „Гробище за домашни любимци“, в края на краищата („Гробище за домашни любимци“ и „Телма и Луиз“ са според мен единствените по-известни холивудски филми от края на седемдесетте, които завършват със смъртта на главен герой или главни герои).

Ричард купи „Извинете, няма грешка“ в деня, в който я прочете и седмица или две след това се зае с продукцията. Месец по-късно филмът бе излъчен като премиера на сезона, доколкото си спомням. Това бе един от най-бързо осъществените проекти, който измина пътя от замисъл до екрана наистина за отрицателно време. Този вариант, между впрочем, е първата ми версия, която е малко по-дълга и малко по-развита, отколкото окончателния снимачен сценарий. В него по бюджетни причини се съдържат само две действия. Включил съм го тук като пример за друг тип литература... различна, но която има също своето място под слънцето и не отстъпва на останалите жанрове.

Хората от десет часа — През лятото на 1992 година се разхождах из центъра на Бостън и търсех някакъв адрес, който непрекъснато ми се изплъзваше. Най-накрая намерих мястото, което търсех, но преди това открих този разказ. Ловът на непрекъснато изчезващия адрес бе около десет сутринта и докато вървях, започнах да забелязвам групи хора, струпани пред фасадата на всяко високо и скъпо здание, групи, които от социологическа гледна точка бяха напълно безсмислени. Там дърводелци водеха приятелски разговори с бизнесмени, портиери клюкарстваха с елегантно облечени жени в скъпи дрехи, прислужници прекарваха времето си с изпълнителни секретари.

Като поразмишлявах за тези групи — каквито Кърт Вонегът със сигурност никога не си е представял — след около половин час ми стана ясно: за известна класа от американските градски обитатели, пристрастеността бе превърнала кафе-паузата в пауза за цигара. Скъпите здания днес са превърнати в зони за непушачи, докато

американците приемат спокойно един от най-удивителните поврати на двадесети век: ние се лекуваме от нашите лоши навици, правим го без фанфари и в резултат се получават странни модели на социално поведение. Тези, които не желаят да се откажат от лошите си навици — „Хората от десет часа“ от заглавието — съставляват една от тези групи. Разказът няма амбиции да бъде нещо повече от просто развлечение, но се надявам, че съдържа интересен поглед върху вълната от промени, която временно поне пресъздаде някои аспекти на отделните, но равностойни условия на четиридесетте и петдесетте.

Къщата на улица „Мейпъл“ — Спомняте ли си Ричард Рубинщайн, моят приятел продуцент? Той бе човекът, който ми изпрати първия ми екземпляр на „Мистериите на Харис Бърдик“ на Крис Ван Олсбърг. Ричард бе приложил и бележка с разкривения си, ъгловат почерк. На нея бе написано само: „Това ще ти хареса“ и това бе напълно достатъчно. Наистина ми хареса.

Книгата претендира да е сборник от скици, заглавия, и пояснителни надписи на лицето, дало име на сборника — господин Бърдик — самите разкази ги няма. Всяко съчетание от картина, заглавие и надписа служи като лакмус и дава представа по-скоро за съзнанието на читателя или зрителя, отколкото за намеренията на господин Ван Олсбърг. Една от моите любими комбинации показва един човек със стол в ръка — очевидно той е готов да го използва като сопа, ако се наложи, който гледа на някаква странна и определено органична изпъкналост под килима на дневната. „Две седмици минаха и ето го, че отново се случи“ е надписът под рисунката.

Като знаете какво мисля за мотивацията, е няма съмнение колко привлекателни са за мен неща от този род. Какво се е случило отново след две седмици? Не мисля, че има значение. В най-лошите ни кошмари има само местоимения за нещата, които не ни дават да заспим и от които се потим и тръпнем от ужас и облекчение.

Съпругата ми Табита, също се запали от мистериите на Харис Бърдик и именно тя предложи всеки член от нашето семейство да напише разказ по една от картините. Тя написа един разказ, последва я и нашият син Оуън, който тогава бе на дванадесет години. Таби избра първата рисунка в книгата, Оуън избра една в средата, а аз избрах

последната. Резултатът от този опит прилагам тук, с любезното разрешение на Крис Ван Олсбърг. Няма какво повече да добавя, с изключение на това, че прочетох леко прочистена по-пуритански версия на историята на четвъртокласници и петокласници няколко пъти през последните три или четири години и всички те очевидно харесват тази история. Имам предположение, че това, което наистина им импонира е идеята за изпращането на злия втори баща в Голямото Отвъд. На мен определено тази идея ми хареса. Този разказ не е бил публикуван никога досега, най-вече поради заплетения си произход и с удоволствие ви го предлагам тук. Искаше ми се само да мога да приложа и разказите на жена ми и сина ми.

Петата четвъртина — Отново Бакман. Или пък може би Джордж Старк.

Последният случай на Ъмни — Литературна имитация, която си върви заедно със „Случая на Доктора“, но този е малко по-амбициозен. Обожавам страстно Реймънд Чандлър и Рос Макдоналд, откакто ги открих в колежа (въпреки че, по мое мнение, е едновременно поучително и малко страшничко да отбележа, че докато Чандлър продължава да бъде широко четен и обсъждан, високо оценени романи на Макдоналд с Лу Арчър сега са почти неизвестни и полузабравени произведения извън малкия кръг на любители на черния роман и мисля, че именно езикът на тези романи възпламени въображението, то ми откри съвършено нов начин да виждам нещата по начин, който страхотно импонираше на сърцето и съзнанието на самотния младеж, какъвто бях по онова време.

Това бе също така стил, който бе смъртоносно лесно да се имитира, както петдесетина романисти са открили през последните двадесет или тридесет години. За дълго време избягвах да използвам Чандлъровия глас, защото просто нямаше за какво да го използвам... не можех да кажа нищо свое в тона на Филип Марлоу, частен детектив.

Тогава един ден го направих. „Пишете това, което знаете“, ни подсказват мъдрите стари чешити на нас, бедните едnodневни последователи на Стърн, Дикенс, Дефо и Мелвил, и макар че за мен

това означава преподаване, писане и свирене на китарата... макар и не задължително в този ред. Що се отнася до собствените ми опити в писането за писателския труд, си спомням казаното от Чет Аткинс по време на концерт на Остин Сити Лимитс. Той погледнал към публиката след минута-две на безуспешно настройване на китарата и казва: „Отне ми около двадесет и пет години да разбера, че не съм много добър в тази работа, но вече бях прекалено богат, за да се откажа“. Същото нещо се случи и на мен. Чувствах се обречен да се връщам към странното градче — независимо дали ще го наречете Рая на рокендрола, Орегон, Гатлин, Небраска или Уилоу, Мейн и също така сякаш съм обречен непрекъснато да се връщам към това, което правя. Въпросът, който ме преследва и ме тормози и който не ми дава покой е: Кой съм аз, когато пиша? Кой сте вие, между впрочем? Какво точно става тук и защо, и всъщност има ли това значение?

Налегнат от всички тези въпроси, нахлупих меката си шапка в стил Сам Спейд, запалих цигара Лъки Страй (метафорично казано, напоследък) и започнах да пиша. Последният случай на Ъмни бе резултатът, и от всичките разкази в този том, този обичам най-много. Това е и първата му публикация.

С главата надолу — Първите ми приходи от писането дойдоха от спортните репортажи (за известно време бях целият спортен отдел на седмичника „Лизбън Ентърпрайз“), но това не направи нещата полесни. Близостта ми с Бангорския отбор на звездите, когато възникна невероятният шанс отборът да стане щатски шампион, бе или чист късмет, или чиста съдба, в зависимост от възгледите ви за възможното съществуване на по-висша сила. Склонен съм да възприема тезата за по-висшата сила, но и в двата случая, бях там само защото синът ми бе в отбора. Независимо от това, бързо осъзнах — много по-бързо от Дейв Мансфилд, Рон Сейнт Пиер или Нийл Уотърман, че нещо доста невероятно или става, или се опитва да стане. Не исках да пиша точно за това, но нещо продължаваше да ми говори, че трябва да го направя. Работният ми метод, когато се чувствам извън мои води е извънредно прост: навеждам собствената си глава и бягам колкото се може по-бързо, колкото може по-дълго. Точно това и направих тук, събирах материали като обезумял книжен плъх и непрекъснато се опитвах да не

изостана от отбора. За месец или два сякаш живеех в един от ония старомодни сантиментални спортни романи, които много от нас, мъжете, са прелиствали, за да разнообразят скучните си следобеди в кабинетите — „Път към Славата“, „Смело напред“ и редките ярки достижения като „Момчето от Томкинсвил“ на Джон Р. Тюнис.

Тежко или не, „С главата надолу“ бе възможността, която се открива само веднъж в живота и преди да издъхне, Чип Макграт от Ню Йоркър ме придума да довърша това, което стана най-доброто ми досега небелетристично произведение. Благодаря му за това, но най-много съм задължен на Оуън и неговите съотборници, които първо създадоха историята и след това ми позволиха да публикувам моята версия за нея.

Август в Бруклин — Разбира се, че върви ръка за ръка със „С главата надолу“, но има и по-важна причина, заради която съм решил да го включа тук, почти в края на тази дълга книга: той бе избягал от тягостната клетка от съмнителната репутация на създателя си и живееше спокойно живота си далеч от него. Бе препечатан няколко пъти различни антологии на любопитни произведения, посветени на бейзбола и сякаш за всеки отделен случай е избран от редактори, които сякаш изобщо нямат представа кой се предполага, че трябва да бъде или пък какво е това, което се очаква от мен да бъде. И това наистина ми харесва.

Е добре, оставете я на етажерката и се пазете, докато се срещнем отново. Прочетете няколко добри книги и ако някой от братята или сестрите ви падне и вие го видите, помогнете му да се изправи. В края на краищата следващият път вие може да се озовете в ситуация, в която някой трябва да ви подаде ръка... или пък помощ, за да извадите оня проклет пръст от отводнителния канал.

---

[1] В оригиналния вариант сборникът „Кошмари и съновидения“ съдържа и разказите „Татик“ и „Призрак“, които издателство „Плеяда“ беше принудено да издаде отделно. — Б.И. ↑

ПОСВЕЩЕНИЕ

Зад ъгъла на входа с въртящи се врати на „Льо Пале“, един от най-старите и престижни хотели в Ню Йорк, пред който неизменно са струпани портиери, таксита и лимузини, има още една врата — малка, необозначена и за повечето хора незабележима.

Марта Роузуол се приближи до нея една сутрин в седем без четвърт, с проста брезентова пътна чанта в ръка и усмивка на лицето. Сакът бе обикновен, а усмивката бе много по-рядко явление. Тя бе доволна от работата си — да бъдеш главна камериерка от десети до дванадесети етаж на Хотел „Льо Пале“ би могла да се стори незначителна или неблагодарна работа за някои, но за жена, която бе носила рокли, ушити от оризови и брашнени чували като момиче в Бабилън, Алабама, наистина изглеждаше много важна и освен това и много благодарна. Но независимо каква е професията, дали си механик или кинозвезда, обикновено пристигаш на работа сутрин със стандартно изражение на лицето, изражение, което казва „Не ме пипайте, още не съм се събудил“. За Марта Роузуол, това не бе обикновена сутрин.

Нещата рязко се промениха за нея и излязоха от обикновеното си русло, когато се върна вчера следобед от работа и получи пакета, който синът ѝ бе изпратил от Охайо. Бе пристигнало нещо дългоочаквано, нещо, за което отдавна се бяха надявали. Бе спала неспокойно — от време на време ставаше и проверяваше, за да се убеди, че това, което той ѝ бе изпратил, бе реално и че все още е там. Най-накрая тя заспа с него под възглавницата, както шаферка заспива е парче от сватбения кейк.

Тя отключи малката врата зад главния вход на хотела и се спусна по трите стълби до дълъг коридор, боядисан в еднообразно зелено, а по стените му бяха подредени колички за пране. Те бяха натоварени догоре с прясно изпрано и изгладено спално бельо. Коридорът бе изпълнен с чистия му аромат, аромат, който Марта винаги свързваше, по някакъв свой начин с аромата на прясно изпечен хляб. От фойето

на хотела се разнасяше приглушен шум, но напоследък Марта не му обръщаше внимание, така както не обръщаше внимание на шума на служебните асансьори или тракането на порцелановите съдове в кухнята.

По средата на коридора имаше врата, на която бе написано ГЛАВНИ КАМЕРИЕРКИ. Тя влезе, закачи палтото си и премина през голямата стая, където главните камериерки — общо единадесет на брой — почиваха, решаваха проблемите на търсенето и предлагането и се опитваха да се справят с безкрайната писмена работа. До тази стая с огромното ѝ бюро, дъска за съобщения, разположена върху цялата стена и винаги препълнени пепелници, бе разположена съблекалня. Стените ѝ бяха облицовани с прости зелени талашитени блокове. Имаше пейки, шкафчета и две дълги стоманени релси, върху които висяха закачалки, така прикрепени, че да не могат да бъдат откраднати.

В далечния край на съблекалнята бе вратата, която водеше до душовете и банята. В този миг вратата се отвори и се появи Дарси Сагамор, завита в пухкавия хотелски халат и обвяна с топла пара. Тя хвърли поглед на светналото лице на Марта и усмихната, се приближи към нея с разперени ръце.

— Пристигна, нали? — изпищя тя. — Ти си го получила! Изписано е на лицето ти! Точно така, господине, точно така госпожо!

Марта не знаеше, че ще се разплаче, докато сълзите не бликнаха от лицето ѝ. Тя прегърна Дарси и притисна лицето си върху мократа ѝ черна коса.

— Точно така, мой човек — каза Дарси. — Продължавай, можеш спокойно да споделиш с мен всичко докрай.

— Толкова се гордея с него, Дарси, толкова се гордея.

— Разбира се, че ще се гордееш. Именно затова плачеш и това е прекрасно, но искам да го видя, веднага след като спреш да плачеш. — След това тя се ухили. — Май че ще е по-добре, ако изчакаш. Ако я накапя се страхувам, че ще ми избодеш очите.

С дължимото на един свят предмет уважение (а в нейните очи това бе наистина нещо свято) Марта Роузуол извади първия роман на сина си. Беше го завила в книжни салфетки и го носеше под кафявата си найлонова униформа. Внимателно свали опаковката, за да може Дарси да види съкровището.

Дарси погледна внимателно корицата. На нея бяха изобразени трима морски пехотинци, които се катереха по някакъв хълм и стреляха. Единият от тях бе с бинтована глава. „Блясъкът на славата“, изписано с огнени червено-оранжеви букви, бе заглавието на книгата. А под рисунката бе написано *Роман от Питър Роузуол*.

— Страхотно, това е чудесно, но сега ми покажи и другото! — Дарси говореше като жена, която иска да отхвърли просто интересното и да стигне направо до същината на нещата.

Марта кимна и разтвори книгата на страницата с посвещенията, където Дарси прочете: *Тази книга е посветена на моята майка, Марта Роузуол. Мамо, без теб нямаше да мога да се справя. Под напечатаното посвещение бе добавено със ситен, разкривен и старомоден почерк: И това не е преувеличение. Обичам те, мамо! Пийт.*

— Е, не е ли това най-приятното нещо на света? — попита Дарси и избърса тъмните си очи с опакото на ръката си.

— Повече от приятно е — каза Марта. Тя отново зави книгата в салфетката. — Това е истината. — Тя се усмихна и в тази усмивка старата ѝ приятелка Дарси Сагамор видя нещо повече от обич. Тя видя триумф.

* * *

След като свършваха работа в три часа, Марта и Дарси често се отбиваха в „Ла Патисри“, хотелското кафене. Рядко се отбиваха в „Льо Санк“, малкия бар точно до фоайето за нещо по-силно, но днес определено имаха повод, който трябваше да се полее там. Дарси разположи приятелката си удобно в едно от сепаретата и след като размени няколко думи с Рей, който този следобед бе на бара, се върна с купа коктейлни бисквити. Марта видя как Рей се усмихва на Дарси, кимва и прави кръг с палеца и показалеца на дясната си ръка. Дарси се върна в сепарето с доволен вид. Марта я изгледа с известно подозрение.

— За какво бе всичко това?

— Сега ще видиш.

Пет минути по-късно Рей дойде със сребърна кофичка за лед и постави до тях бутилка шампанско „Перие-Жует“ и две изстудени чаши.

— Ти пък сега! — каза Марта с глас, наполовина тревожен, наполовина развеселен. Тя погледна учудено към Дарси.

— Запази тишина — каза Дарси и трябва да се признае, че Марта успя да го направи.

Рей отвори бутилката, остави запушалката до Дарси и наля малко в чашата ѝ. Дарси махна с ръка и намигна на Рей.

— Наслаждавайте се, госпожи — каза Рей и прати въздушна целува на Марта. — И поздравления за момчето ти от мое име, сладката ми. — Той се отдалечи преди Марта, която бе все още вцепенена от изненада, да може да каже нещо.

Дарси напълни двете чаши и надигна своята. След миг Марта направи същото. Чашите нежно иззвъняха.

— За доброто начало на кариерата на сина ти — каза Дарси и те отпиха. Дарси доближи ръба на чашата си до тази на Марта за втори път. — И за самото момче — каза тя. — Те отново отпиха и Дарси докосна чашите им за трети път, преди Марта да успее да свали своята. — И за майчината любов.

— Амин, скъпа — каза Марта и въпреки, че устните ѝ бяха разтегнати в усмивка, очите ѝ не се усмихваха. За всеки от първите два пъти тя бе отпила дискретна глътка шампанско. Този път пресуши чашата.

Дарси бе взела бутилката шампанско, така че тя и най-добрата ѝ приятелка да могат да отпразнуват пробива на Питър Роузуол по начина, по който заслужава, но това не бе единствената причина. Тя бе любопитна да разбере какво имаше предвид Марта, когато каза — *Това е повече от приятно, това е истината*. Изгаряше я желанието да разбере какво се криеше зад това триумфално изражение.

Тя изчака, докато Марта се справи с третата чаша шампанско и след това каза:

— Какво имаше предвид за посвещението, Марта?

— Какво?

— Ти каза, че не е просто приятно, че това е истината.

Марта я изгледа толкова дълго, без да промълви нито дума, че Дарси помисли, че тя няма намерение да ѝ отговори. След това тя се засмя толкова горчиво, че за Дарси това бе истински шок. Нямахше представа защо приветливата малка Марта Роузуол носи толкова горчивина в себе си, въпреки че бе живяла доста тежък живот. Но триумфалното ѝ изражение се бе запазило, и контрастът бе доста объркващ.

— Книгата ще стане бестселър и критиците ще я схрускат като сладолед — каза Марта. — Уверена съм в това, не само защото го казва Питър... въпреки че той, разбира се, твърди точно това. Вярвам му, защото всичко това се е случило с *него*.

— С кого?.

— Бащата на Пийт — каза Марта. Тя стисна ръце и ги постави на масата, след което изгледа спокойно Дарси.

— Но... — започна Дарси, сетне се спря. Разбира се, Джони Роузуол не бе написал нито една книга в живота си. Разписките за взети назаем пари и надписи със спрей по стените „*Мамицата ти*“ бяха по-скоро в стила на Джони. Сякаш Марта казваше...

Не обръщай внимание на външната страна, помисли си Дарси. Знаеш прекрасно какво казва: Тя може да е била омъжена за Джони, когато е забременяла с Пийт, но някой по-интелектуален тип носи отговорността за появата на хлапето ѝ.

Само че нещата нещо се връзваха. Дарси никога не бе срещала Джони, но бе виждала десетина негови фотографии в албумите на Марта и познаваше достатъчно добре Пийт — толкова добре, че през последните му две години в гимназията и първите две години в колежа бе започнала да го възприема частично като собствен син. А физическата прилика между момчето, което бе прекарало толкова време в кухнята ѝ и мъжа от фотоалбумите...

— Е, добре, Джони бе биологическият баща на Пийт — каза Марта, сякаш четеше мислите ѝ. — Трябва само да погледнеш носа му, за да видиш това. Но не бе неговият естествен баща... Между впрочем, искаш ли още малко от тази пяна? Толкова нежно се плъзга по гърлото ти. — Сега Марта бе пийнала и Югът започна да се промъква в гласа ѝ, така както дете изпълзва от скривалището си.

Дарси изсипа повечето от останалото шампанско в чашата на Марта. Марта хвана чашата за дръжката, погледна през течността и се

наслади от начина, по който тя пречупваше убитата следобедна светлина в „Льо Санк“ в злато. След това тя отпи една глътка, остави чашата и се засмя отново с горчивия си, пиян смях.

— Нямах ни най-малка представа за какво говоря, нали?

— Не, скъпа, нямам.

— Добре, ще ти разкажа всичко от игла до конец — каза Марта. — След цялото това време трябва да го разкажа на някого — сега повече от всякога, сега, когато той вече публикува книгата си и направи истински пробив след всичките тези години, когато съзнателно е вървял към това. Бог ми е свидетел, че на него не мога да го разкажа — той е последният човек, на когото бих разказала всичко това. Но в края на краищата щастливите синове никога не знаят колко много ги обичат майките им или какви жертви правят заради тях, нали?

— Предполагам, че не — каза Дарси. — Марта, скъпа, може би е по-добре да премислиш дали изобщо трябва да го разкажеш дори и на мен...

— Не, те нямат изобщо представа — каза Марта и Дарси осъзна, че приятелката ѝ не бе чула нито една дума от това, което тя ѝ обясняваше. Марта Роузуол бе в някакъв свой свят. Когато очите ѝ се върнаха към Дарси, на ъгълчетата на устните ѝ заигра усмивка от тези, които Дарси не обичаше особено. — Изобщо няма! представа — повтори тя. — Ако искате да разберете какво всъщност означава да се посветиш на някого, трябва да се обърнете към някоя майка. Какво мислиш, Дарси?

Но Дарси само поклати глава, тъй като изобщо не бе сигурна какво трябва да каже. Марта кимна така, сякаш Дарси напълно се бе съгласила с нея и след това започна разказа си.

Нямаше нужда да започва с основните факти. Двете жени работеха заедно в „Льо Пале“ от единадесет години, повечето време бяха близки приятелки.

Най-основният от всички тези основни факти (поне до този ден в „Льо Санк“ Дарси би се зарекла, че е така) бе, че Марта се бе омъжила за мъж, който не ставаше за нищо, мъж, който се интересува само от поркане и мангизи — да не говорим за всяка фръцла, която минава,

полюлявайки бедра пред очите му, а не от жената, за която се бе оженил.

Марта е била в Ню Йорк само от няколко месеца, когато се запознава с него, съвсем неопитна провинциалистка и е във втория месец, когато се съгласява да се омъжи за него. Бременна или не, тя бе повтаряла много пъти на Дарси, че дълго бе размишлявала, преди да се омъжи за Джони. Тя бе благодарна, че той пожела да остане до нея (бе достатъчно разумна, даже тогава, за да знае, че много мъже щяха просто да се изпарят и изчезнат завинаги пет минути, след като малката им приятелка им каже „Аз съм бременна“), но не можеше да си затвори изцяло очите за недостатъците му. Тя имаше достатъчно основания, за да знае какво щяха да си помислят майка ѝ и баща ѝ, особено баща ѝ, когато видят Джони Роузуол в черната му фланелка и извитите нагоре обувки, купени, защото Джони бе видял Мемфис Слим да носи чифт точно такива обувки, когато Слим играеше в Аполо.

Онова първо дете Марта загубва в третия месец. След още пет месеца тя решава да направи баланс на печалбите и загубите от женитбата си и установява, че загубите натежават. Прекалено много закъснения, прекалено много несръчни извинения, прекалено често насинени очи. Джони, казваше тя, се влюбваше в юмруците си, когато пийваше.

— Той винаги изглеждаше добре — бе казала на Дарси веднъж, но и добре изглеждащо лайно си остава лайно.

Преди да събере нещата си, Марта открива, че е отново бременна. Реакцията на Джони този път е незабавна и враждебна, той я удря в корема с дръжката на метлата, с цел да я накара да пометне. Две вечери по-късно заедно с няколко приятели, които споделят привързаността на Джони към ярки дрехи и извити нагоре обувки — се опитват да ограбят магазин за алкохолни напитки на 116 улица в Ийст. Собственикът е имал пушка под тезгяха. И я извадил. Джони Роузуол е носил 32-калибров никелиран пистолет, неизвестно откъде взет. Насочва го към собственика, натиска спусъка и пистолетът избухва. Едно от парчетата на цевта прониква в мозъка му през дясното око и го убива на място.

Марта работила в „Льо Пале“ докато навлязла в седмия месец (разбира се, това е било доста преди Дарси да се появи) и тогава

госпожа Праулкс ѝ каза да си върви у дома, преди да изпусне детето върху коридора на десетия етаж или може би в асансьора за прането. Ти си добра работничка и можеш да се върнеш на мястото си по-късно, ако пожелаеш, ѝ бе каза Роберта Праулкс, но сега трябва да си отидеш, момичето ми.

Марта така и направила и два месеца по-късно родила момче — три килограма, което тя нарекла Питър и същият този Питър след време написва роман, озаглавен „Блясъкът на «славата»“, който според всички — включително „Клуба на Книгата на месеца“ и „Юнивърсъл Пикчърс“ — бе осъден да му донесе слава и богатство.

Всичко това Дарси бе чувала и преди. Останалата част — невероятната останала част, тя изслуша в този следобед и вечерта, която започна в „Дьо Санк“, с чашите шампанско пред тях и авторския екземпляр на романа на Пийт в брезентовия сак до нозете на Марта Роузуол.

— Живеехме долу в града, разбира се — каза Марта, като гледаше към чашата с шампанско и си играеше с нея между пръстите си. — На Стантън стрийт, до Стейшън парк. И сега съм си там. По-зле е, отколкото преди, но и тогава не бе място за чудо и приказ.

— Имаше една стара вещица, която живееше в края на Стантън стрийт, до Стейшън парк, хората я наричаха Мама Делорм и мнозина от тях се кълнях, че тя се занимава с черна магия. Не вярвах изобщо в такива неща, и веднъж попитах Октавия Кинсолвинг, която живееше в същата сграда с мен и Джони как хората биха могли да повярват в такива глупости, когато около земята кръжат спътници и хората са измислили лекарства почти за всички болести под слънцето. Тавия бе образована жена — бе ходила в Джулиърд и живееше в бедняшката част на 110 улица само защото трябваше да издържа майка си и тримата си по-малки братя. Помислих си, че тя ще се съгласи с мен, но тя само се засмя и поклати глава.

„Значи ли това, че вярваш в черната магия? — я попитах аз.“

„Не — каза тя, — но аз вярвам в старата. Тя е различна. Може би на всеки хиляда — или може би десет хиляди — или милион жени, които твърдят че са вещици, има една, която наистина е. Ако е така, Мама Делорм е такава.“

Просто се засмях. Хората, които не изпитват нужда от черната магия могат да си позволят да ѝ се надсмеят, така както хората, които не изпитват нужда да се молят, могат да си позволят да се присмиват на молитвите. Става дума за времето, когато току-що се бях омъжила и още си мислех, че ще мога да вкарам Джони в правия път. Разбираш ли за какво става дума?

Дарси кимна.

— Не след дълго пометнах. Предполагам, че Джони бе основната причина, поради която това ми се случи, въпреки че тогава изобщо не исках да си го призная даже пред себе си. През повечето време той ме биеше, а през цялото време пиеше. Вземаше парите, които му давах и след това си вземаше още от портмонето ми. Когато му казвах, че не искам повече да пребърква портмонето ми, той се намусваше и се правеше на обиден и твърдеше, че изобщо не е посягал към него. Това бе реакцията му, ако бе трезв. Ако бе пиан, само щеше да се засмее.

— Написах на майка си, много ми струваше да напиша подобно писмо, и плаках, докато го писах, но трябваше да науча мнението ѝ по въпроса. Тя ми отговори веднага да се измъквам, без никакво бавене, преди той да ме изпрати в болницата или да ми се случи нещо още по-лошо. Моята по-възрастна сестра Касандра (винаги сме я наричали Киси) ми изпрати билет за автобуса с две думи, написани върху плика с розово червило — *Тръгвай веднага*.

Марта отпи още една глътка от шампанското си.

— Е, добре, не ги послушах. Харесваше ми да мисля, че страдам от прекалено чувство за собствено достойнство. Предполагам, че ставаше дума единствено за глупава гордост. Така или иначе, резултатът бе един — останах. След като загубих бебето, продължих и отново забременях — само че първоначално не го знаех. Нямах никакви утринни прилошавания или нещо подобно, разбираш ли... но всъщност и първия път нямах такива неща.

— Ти не отиде ли при тази Мама Делорм, защото си била бременна? — попита Дарси. Моменталното ѝ заключение бе, че Марта е помислила, че тази магьосница би могла да ѝ даде нещо, което да я накара да пометне или че тя е решила да отиде и да направи аборт.

— Не — каза Марта. — Отидох, защото Тавия каза, че Мама Делорм ще може да ми каже със сигурност какво е това, което намерих в джоба на палтото на Джони. Бял прах в малко стъклено шишенце.

— Ох — каза Дарси.

Марта тъжно се усмихна.

— Искаш ли да разбереш, докъде могат да стигнат нещата? — попита. — Сигурно не, но въпреки това ще ти кажа. Лошо е, когато мъжът ти пие и няма постоянна работа. Наистина лошо е, когато той пие, няма работа и те бие. Още по-лошо е, когато бръкнеш в джоба му с надеждата да намериш някой долар, с който да купиш тоалетна хартия от супермаркета и вместо това, намериш малко стъкло шишенце с лъжичка до него. И знаеш ли кое е най-лошото? Че гледаш това малко шишенце и просто се надяваш, че вътре има кокаин, а не нещо по-силно.

— Занесе ли го на Мама Делорм?

Марта се засмя съжалително.

— Цялото шишенце? Не, госпожо. Не изпитвах кой знае какво удоволствие от живота, но не исках да умра. Ако той се върнеше изневиделица отнякъде и откриеше, че неговото двуграмово шишенце е изчезнало, щеше да ме премаже като досадна муха. Това, което направих бе, че отсипах съвсем мъничко и го завих в целофан от цигарена кутия. След това отидох до Тавия и Тавия ми каза да отида до Мама Делорм и така и направих.

— Как изглеждаше тя?

Марта поклати глава, не бе в състояние да обясни на приятелката си на какво точно приличаше Мама Делорм или колко странен бе оня половин час, прекаран в апартамента на жената на третия етаж или как тя за малко да падне по невероятно стръмните стълби към улицата, страхувайки се, че онази жена я следва. Апартаментът бе тъмен и зловонен, изпълнен с миризмата на свещи и стари тапети, и канела, и вкиснати ароматични торбички. На едната стена имаше изображение на Исус, на другата на Нострадамус.

— Тя бе най-странната жена, която някога съм виждала — каза Марта най-накрая. — Дори днес нямам представа на колко е години, би могла да е на седемдесет, деветдесет или на сто и десет. Розово-бял белег започваше от едната страна на носа ѝ, минаваше през челото ѝ и завършваше в косата. Приличаше на рана от изгаряне. От раната окоото ѝ бе клюмнало надолу, сякаш ти намигваше. Тя седеше в люлеещ се стол с плетка в скута. Влязох и тя каза: „Три неща ще ти кажа, мойто момиче. Първото е, че ти не вярваш в мен. Второто е, че бутилката,

която си намерила в палтото на съпруга ти е пълна с чиста проба хероин. Третото е, че си бременна трета седмица с момче, на което ще дадеш името на естествения му баща.“

Марта се огледа наоколо, за да се увери, че масите около тях са празни, успокои се, че са все още сами и след това се надвеси към Дарси, която я гледаше с мълчаливо удивление.

— По-късно, когато дойдох на себе си, си казах, че що се отнася до първите две неща, тя не бе направила нищо, което един добър фокусник не може да направи — или някой от онези доктори на душата, които ходят с бели тюрбани на главите. Ако Тавия Кинсолвинг бе казала на старицата, че ще отида при нея, би могла да ѝ каже и защо отивам при нея. Виждаш ли колко са прости нещата? А що се отнася до Мама Делорм, тези малки нюанси ще бъдат от значение, тъй като ако искаш да запазиш репутацията си на магьосница, трябва да постъпваш като магьосница.

— Мисля, че си права — каза Дарси.

— Що се отнася до това, че ми каза че съм бременна, би могло да бъде просто удачно предположение. Или пък... някои жени просто ги разбират тези неща.

Дарси кимна:

— Имам леля, която е страхотна и може да отгатне със сигурност, дали някоя жена е бременна. Понякога тя ще го разбере преди въпросната жена, а понякога преди даже въпросната жена да се е усъмнила, че подобно нещо може да ѝ се случи, ако разбираш какво искам да ти кажа.

Марта се засмя и кимна.

— Тя казваше, че миризмата им се променя — продължи Дарси — и понякога можеш да доловиш тази нова миризма едва ли не ден, след като въпросната жена е заченала, ако носът ти е достатъчно силен.

— Тъхъ — каза Марта — чувала съм и това, но в моя случай не става дума за това. Тя просто знаеше, и дълбоко в себе си, под тази част, която се опитваше да изкара цялата работа като обикновена мистификация, аз си знаех, че тя знае. Да бъдеш с нея, означава да повярваш в черната магия — в нейната магия. И това чувство остана в мен, не се разсея и по-късно, така както сънят изчезва, когато се

събудиш или както изгубваш вяра в някой шарлатан, когато си извън обсега на въздействието му.

— Какво направи ти?

— Е, добре, имаше изгърбушен стол с овехтяла тръстикова седалка до вратата и, слава Богу, тъй като след като ми каза онова, което имаше да ми каже, светът сякаш се сгромоляса върху мен и коленете ми се подкосиха. Трябваше да седна независимо от всичко, но ако столът го нямаше, просто щях да седна на пода.

Тя просто ме изчака да дойда на себе си и продължи да плете. Сякаш такова нещо и се бе случвало стотици пъти преди това. Предполагам, че така е било.

— Не — тя веднага се върна към мен — той ще те остави. Ти ще го изгониш, това е всичко. Ти се навъртай наоколо. Ще се появят малко пари. Ти ще си помислиш, че той ще поиска да разкара бебето, но той няма да може да го направи.

— Как — казах аз, — но това, изглежда, бе единственото нещо, което можеш да кажа, затова и го повтарях отново и отново. „Как, как, как“ точно както Джон Дий Хукър пее в някои от плочите със стари блусове. Дори сега, двадесет и шест години по-късно, усещам аромата на онези стари изгорели свещи и керосина от кухнята и вкиснатата миризма на овехтелите тапети, като на старо сирене. Сякаш я виждам пред себе си, малка и крехка в старата си синя рокля на точки, които някога са били бели, а тогава, когато ги видях бяха вече придобили жълтеникавия цвят на стари вестници. Тя бе толкова мъничка, но излъчваше такова чувство на сила, като ярка, ярка светлина...

Марта се изправи, отиде до бара, поприказва с Рей и се върна с голяма чаша вода. Пресуши я наведнъж.

— По-добре ли си сега? — попита Дарси.

— Малко по-добре — Марта повдигна рамене, сетне се усмихна. — Няма смисъл да продължавам да ти разказвам за това, предполагам. Ако беше там, щеше да го почувстваш. Щеше да я почувстваш.

„Как стигам до нещата или защо изобщо си се оженила за оня селски тарикат изобщо не те интересува, пък и няма значение сега — каза Мама Делорм. — Това, което е важно за теб, е да намериш естествения баща на детето.“

Всеки друг, който би чул тези думи би могъл да си помисли, че според нея аз се чукам с когото ми попадне, но изобщо не ми мина през ума да ѝ се разсърдя. Бях прекалено объркана, за да ѝ се разсърдя.

— Какво искаш да кажеш? — попитах аз. — Джони е естественият баща на детето.

Тя изсумтя и махна с ръка към мене, сякаш искаше да прогони досадна муха.

— В тоя човек няма нищо естествено.

След това тя се надвеси към мен и аз се почувствах малко изплашена. Тя излъчваше такова всезнайство, но се чувстваше че не всичко от това, което знае, е приятно или хубаво.

— Всяко дете, което жената зачева, мъжът го изстрелва от фунийката си, момиче — каза тя. — Ти знаеш това, нали?

Не мисля, че точно така ги обясняват тези неща по дебелите медицински книги, но въпреки това почувствах, че кимам утвърдително, сякаш тя пресегна през стаята с невидими ръце и натисна главата ми надолу.

— Точно така — каза тя, като на свой ред кимна. — Така ги планира Господ тези работи... като въже за теглене. Мъжът изхвърля чадото от фунийката си, така че първоначално то е повече негово. Но жената го носи и го ражда и после го отглежда, затова чадото е повече нейно. Така е откакто свят светува, но има изключение на всяко правило, това, което потвърждава правилото и това е едно от тях. Мъжът, който ти е направил детето няма да е естественият баща на това дете — няма да бъде естественият му баща, даже и ако остане да се навърта наоколо. Той ще го мрази, ще го пребива до смърт преди първият му рожден ден, най-вероятно защото ще бъде уверен, че то не е негово. Един мъж не може винаги да подуши такава работа или да я разбере, но твоичкият ще го направи, ако детето се различава от пикльото и загубеняка Джони Роузуол така, както денят се различава от нощта. Така че момиче, кажи ми само едно: Кой е естественият баща на детето? И тя се наведе към мен.

Единственото, което можах да направя бе да поклатя глава, за да ѝ покажа, че не разбирам за какво говори. Но мисля, че нещо в мен, нещо дълбоко в съзнанието, което получава шанс да мисли само в сънищата — знаеше. Може би си досъчинявам нещата поради всичко

това, което зная сега, но не мисля така. Мисля си, че за миг или два името му просветна в главата ми.

Казах:

— Не зная какво искаш да ти кажа, нищо не зная за естествени или неестествени бащи. Не зная даже със сигурност дали съм бременна или не, но ако съм, трябва да е Джони, тъй като той е единственият мъж, с когото някога съм спала.

Тя се отпусна назад за миг и след това се усмихна. Усмивката ѝ бе топла и лъчезарна като слънчев лъч и ме поотпусна.

— Нямах намерение да те плаша, милата ми — каза тя. — Такова нещо изобщо не ми е минавало през ума. Имам само видение и понякога то е много силно. Изчакай ме за миг, ще направя чаша чай и той ще те успокои. Ти ще го харесаш. Това е мой специалитет.

Исках да ѝ кажа, че не ми трябва никакъв чай, но, изглежда, не можех. Прекалено голямо усилие беда отворя устата си и силата бе напуснала нозете ми.

Тя имаше омазнена малка кухничка, в която бе тъмно като в пещера. Седнах на стола до вратата и я наблюдавах как сипва чая в стар оцърбен порцеланов съд и поставя чайника на газовия котлон. Седях и см мислех, че изобщо не искам нищо от нея, особено ако идва от тази омърляна кухничка. Мислех си, че от едното възпитание ще отпия малко и после ще духна колкото се може по-бързо от това място и никога няма да се върна.

Но след това тя извади две малки порцеланови чашки, чисти като сняг с поднос със захар и сметана и прясно изпечени кифлички. Тя наля чая, който издаваше приятен аромат и бе топъл и силен. Той сякаш ме събуди и преди да разбере, изпих две чаши и изядох една от кифличките.

Тя изпи чаша и изяде кифличка и започнахме да говорим за естествени теми — кого познаваме в махалата, от коя част на Алабама съм, къде обичам да пазарувам и така нататък. След това погледнах часовника си и видях, че бе изминал час и половина. Опитах се да се изправа и почувствах, че съм замаяна и отново се отпуснах върху стола си. Дарси я гледаше с широко разтворени очи.

— Ти си ме упоила — казах аз и се изплаших, но изплашената част в мен бе някъде дълбоко вътре в мен.

— Момиче, искам да ти помогна, но ти не искаш да ми кажеш това, което трябва да науча и няма да направиш това, което трябва да направиш, щом веднъж се откажеш да го направиш, особено без външен натиск. Така че нагласих нещата. Ти ще дремнеш малко и това е всичко, но преди това ще трябва да ми дадеш името на естествения баща на детето ти.

И докато седях в тоя стол с изтърбушеното тръстиково дъно и слушах целия градски шум и рев зад прозореца на дневната ѝ, го видях така ясно, както виждам тебе сега, Дарси. Името му бе Питър Джефърис и той бе точно толкова бял, колкото аз съм черна, толкова висок, колкото съм ниска и толкова образован, колкото аз съм неука.

Двамата се различаваме толкова, колкото могат да са различни двама души, с изключение на едно — и двамата идвахме от Алабама, аз от Бабилън близо до границата с щата Флорида, той от Бърмингъм. Той даже не знаеше, че аз съществувам — за него бях просто негърката, която почиства апартамента му на единадесетия етаж в този хотел, където той винаги отсядаше. Що се отнася до мен, само мислех да не се изпречвам на пътя му, тъй като съм го чувала какво приказва и съм го виждала как действа и знаех добре що за човек е той. Не бе просто това, че той никога не би използвал чаша, която някой чернокож е използвал преди него, без да я измие, виждала съм много подобни неща, че да се впрягам от тях. Веднъж като преминеш отвъд определена черта в характера на този човек, разбираш, че цветът на кожата изобщо няма значение за това, което той представлява. Той бе мръсно копеле и този специален вид съществува във всички цветови разновидности.

Знаеш ли какво? Той приличаше на Джони по много неща или на човека, какъвто Джони би станал, ако бе поне малко благоразумен и образован, и ако Бог го бе надарил с един огромен талант вместо глава, която пощурява за дрогата и с нос, който надушва всяка палавница, минаваща покрай него.

Нищо не съм си мислила за него, освен как да се пазя от него, изобщо нищо не съм си мислила. Но когато Мама Делорм се надвеси над мен, толкова близо, че почувствах как миризмата на канела, която излъчва тялото ѝ, ме задушаваше, изстрелях неговото име, без да се замислям и за миг.

— Питър Джефърис — казах аз. — Питър Джефърис, човекът, който отсяда в 1163 стая, когато не пише книгите си в Алабама. Той е естественият баща. Но той е бял!

Тя се надвеси по-близо до мен и каза:

— Не, той не е, скъпа. Нито един мъж не е бял. Вътре, там където те живеят, всички те са черни. Ти не го вярваш, но това е истината. Вътре във всички тях е винаги полунощ, във всеки час на Божия ден. Но един мъж може да направи светлина от нощта и затова, това, което излиза от един мъж, за да направи бебе на някоя жена, е бяло. Естественият баща няма нищо общо с цвета. Сега можеш да затвориш очи, скъпа, защото си уморена. — Ти си толкова уморена. Сега! Кажи! Сега! Не се съпротивлявай! Мама Делорм няма да ти стори нищо лошо, дете! Искам само нещо да оставя в ръката ти. Слушай, не, не го поглеждай, просто затвори ръката си над него. — Направих това, което тя ми каза и почувствах нещо квадратно. На пипане бе като стъкло или пластмаса.

„Ти ще запомниш всичко, когато му дойде времето. Засега, просто се отпусни и заспи. Шшшш... заспивай... шшшшш...“

— Точно така и направих — каза Марта. — Следващото, което си спомням бе, че тичам по тези стълби надолу, сякаш дяволът ме гони. Не си спомням от какво съм бягала, но това нямаше никакво значение, бягах надалеч от това място. Върнах се само веднъж и не я видях, когато се върнах там.

Марта спря за миг и двете приличаха на жени, току-що събудени от общ сън. „Льо Санк“ бе започнал да се напълва с хора — бе почти пет часа и бизнесмените се отбиваха за питието си след работа. Въпреки че нито една от тях не го каза на глас, изведнъж и двете пожелаха да бъдат някъде другаде. Те повече не носеха униформите си, но нито една от тях не чувстваше, че принадлежи към този свят, където мъжете с куфарчета непрекъснато приказваха за борси, облигации и бордера.

— Имам печено на фурна и половин дузина бири — каза Марта, изведнъж плаха. — Бих могла да претопля яденето и да изстудя бирата, ако желаете да чуеш останалата част.

— Скъпа, мисля, че трябва чуя останалото — каза Дарси и се засмя малко нервно.

— А аз мисля, че трябва да го разкажа — отговори Марта, но не се засмя. Нито пък даже се усмихна.

— Нека само да се обадя на съпруга ми. Да го предупредя, че ще закъснея.

— Ще те изчакам — каза Марта и докато Дарси се обаждаше по телефона, Марта бръкна още веднъж в чантата си, просто да се увери, че драгоценната книга е все още там.

Печеното — колкото можаха двете да изядат, бе изядено и двете изпиха по бира. Марта попита отново Дарси дали е сигурна, че иска да чуе останалата част. Дарси каза, че иска.

— Тъй като някои неща не са особено приятни. Трябва да те предупредя за това. Някои от нещата са по-лоши от списанията, които мъжете понякога оставят след себе си, когато напуснат хотела.

Дарси знаеше какви списания тя има предвид, но не можеше да си представи сериозната си и чиста приятелка в някои от нещата, показани в тях. Тя отвори още по бутилка бира и ги сервира и Марта отново започна да разказва.

— Върнах се вкъщи, преди да успея напълно да се събудя и тъй като едва можех да си спомня нещо от това, което се бе случило при Мама Делорм, реших, че най-правилното нещо — най-безопасното нещо, е да повярвам, че цялата тази работа е била просто сън. Но прахчето, което бях взела от шишенцето на Джони, не бе сън, то бе все още в джоба на роклята ми, опаковано в целофана от пакета цигари.

Всичко, което исках, бе да се избавя от него и да не обръщам изобщо внимание на цялата черна магия в света.

Може би аз не си давах труда да претършувам джобовете на Джони, но той със сигурност преравяше моите, в случай, че съм си оставила един-два долара, които могат да му потрябват.

Но това не бе всичко, което открих в джоба си — имаше и още нещо. Извадих го и го огледах и тогава разбрах, че съм го виждала, въпреки че все още не можех да си спомня много от нещата, които се бяха случили помежду ни.

Бе малка квадратна пластмасова кутийка с прозрачен капак. Нямахте нищо друго, освен стара изсушена гъба — може би след като чух това, което Тавия разказа за тази жена, си помислих, че може и да е отровна гъба, а не някаква обикновена печурка и сигурно такава гъба,

която може да ти причини такива тежки нощни спазми, че ти се приисква да умреш, само и само да се избавиш от страданията.

Реших да я хвърля в тоалетната чиния заедно с праха, който той смъркаше, но когато стигнах до това, просто не можах. Чувствах се така, сякаш тя бе е мен в стаята и ми казва да не го правя. Страхувах се даже да погледна в огледалото на дневната, за да не я видя как стои някъде зад мен.

Най-накрая, хвърлих прахчето в кухненската мивка и сложих малката пластмасова кутийка в шкафа над мивката. Застанах на пръсти и я натиках колкото се може по-далеч, чак до дъното. След това изобщо забравих за нея.

Тя спря за миг, като барабанеше нервно с пръсти на масата и след това каза:

— Мисля, че трябва да ти разкажа нещо повече за Питър Джефърис. Романът на моя Пийт е за Виетнам и се базира на това, което той знае за армията от собствен опит, книгите на Питър Джефърис бяха за това, което той винаги наричаше Голямата Война, когато бе пиян или празнуваше с приятели. Той бе написал първата, докато бе все още на служба и книгата била публикувана в 1946 година. Тя се наричаше „Блясъкът на небето“.

Дарси я погледна за един безкраен миг, без да промълви нито дума и след това каза:

— Така ли?

— Да. Може би сега ще разбереш накъде бия. Може би ще получиш известна представа какво имам предвид, когато говоря за естествени бащи. „Блясъкът на небето“, „Блясъкът на славата“.

— Но ако твоят Пийт е прочел книгата на г-н Джефърис, не е ли възможно, че...

— Разбира се, че е възможно — каза Марта, като направи на свой ред нетърпелив жест на досада, — но не е това. Нямам намерение да се опитвам да те убеждавам в нещо, което не искаш да повярваш. Ти или ще повярваш, когато ти разкажа всичко или няма. Исках просто да ти разкажа някои неща за този човек.

— Давай, разказвай — каза Дарси.

— Виждах го доста често от 1957 година, когато започнах да работя в „Льо Пале“ чак до 1968 година, когато той пострада със

сърцето и черния си дроб. Ако се съди по начина, по който пиеше и живееше само се чудя, че не си докара здравословни проблеми много преди това. През 1969 година той отседна само няколко пъти и си спомням колко зле изглеждаше. Никога не бе дебел, но сега бе загубил толкова килограми, че приличаше на изсушен чироз. Продължи да пие, независимо че лицето му бе придобило зловещ жълтеникав оттенък. Чувах го как кашля и се дави в банята и понякога стене от болка и си мислех: Е, добре, така стоят нещата и това е всичко, той би трябвало да разбере какво прави със себе си, сега ще се откаже от начина си на живот. Но той никога не се отказа. През 1970 година бе гост на хотела само два пъти. Придружаваше го някакъв мъж, който се грижеше за него. Въпреки това, продължаваше да пие. Всеки който си дадеше труда да го погледне, бе сигурен, че изобщо не му е работа да пие.

Последният път, когато дойде бе през февруари 1971 година. Придружаваше го друг мъж, мисля, че на първия просто му бе писнало. Тогава Джефърис бе в инвалидна количка. Когато идвах да чистя и поглеждах в банята, виждах, че на релсата на завесата за душа бяха провесени хасени гащета. Някога той бе красив мъж, но тези дни бяха отлетели безвъзвратно. Последните няколко пъти, които го видях, той просто изглеждаше смъртно пиян. Разбираш ли какво искам да ти кажа?

Дарси кимна. Понякога бе виждала такива създания да пълзят по улицата с кафяви торби под ръцете или мъхнати в дрипавите си палта.

— Той винаги отсядаше в 1163 апартамент, един от тези ъглови апартаменти с изглед към Крайслер Билдинг и обикновено аз го обслужвах. След известно време, той даже се обръщаше към мен по име, но това нищо не означаваше — на престилката си носех значка с името, а той можеше да чете и това бе всичко. Не мисля, че изобщо ме бе забелязал. До 1960 година той винаги оставяше два долара върху телевизора, когато напускаше хотела. След това, до 1964 година оставяше три долара. Накрая оставяше но пет. Това бяха доста добри бакшиши за ония времена, но той всъщност не ми оставяше бакшиш, той следваше определен навик. Навиците са важни за хора като него. Той ми даваше бакшиш по същия начин, по който би държал вратата отворена пред някоя дама, по същата причина, поради която сигурно бе оставял млечните си зъби под възглавницата като малък. Единствената разлика, че аз не бях вълшебната фея, а бях феята-камериерка.

Той пристигаше, за да говори с издателите си или понякога с хората от киното и телевизията и канеше приятелите си — някои от тях бяха в издателския бизнес, другите бяха агенти или писатели като него и започваше страхотен купон. Винаги купон. Обикновено разбирах за тях по това, което трябваше да разчиствам на следващия ден — десетки празни бутилки (най-много „Джак Даниел’с“), милиони угарки, мокри кърпи в умивалниците и тоалетната чиния, остатъци от румсървиса навсякъде. Един път намерих цяло плато гигантски скариди, изсипани в тоалетната чиния. Навсякъде имаше разхвърляни стъклени обеци, а по дивана и на пода се търкаляха и хъркаха всякакви хора.

Обикновено такава бе картината, но понякога имаше купони, които още продължаваха, когато започвах да почиствам апартамента в десет и половина сутринта. Той ме пускаше и аз започвах да чистя около тях. На тези сбирки обикновено не се появяваха жени, това си бяха чисто мъжки запои и те само пиеха и говореха за войната. Как са отишли на войната. С кого са се запознали по време на войната. Къде са отишли във войната. Кой е бил убит във войната. Това, което бяха видели във войната просто не можеха никога да разкажат на съпругите си (въпреки че нямаха нищо против, ако една чернокожа прислужничка недочуваше по нещо). Понякога — не прекалено често — те играеха и покер с високи залози, но продължаваха да приказват за войната даже когато залагаха и наддаваха, блъфираха и сваляха картите. Пет или шест човека, със зачервени лица, така както се разгорещяват белите мъже, когато му сръбнат порядъчно, седнали разгърдени и без вратовръзки около покритата със стъкло маса, а върху нея са струпани повече пари, отколкото жена като мен ще спечели през целия си живот. А как само говореха за тяхната война! Говореха за нея така, както младите жени говорят за любовниците и приятелите си.

Дарси каза, че е изненадана, че администрацията на хотела не е изхвърлила Джефърис от хотела — независимо че бе такъв известен писател — по отношение на такива терени бяха непримирими и сега, да не говорим за старите времена, когато за такива безкрайни купони изобщо е нямало прошка.

— Не, не, не — каза Марта и се усмихна. — Съставила си си погрешно впечатление. Сигурно си мислиш, че този човек и приятелите му се държат като някои от тези рок групи, които обичат да

съсипват апартаментите и да хвърлят диваните през прозорците. Джефърис не бе обикновен мърморко, като моят Пийт, той бе излязъл от Уест Пойнт със звание лейтенант и бе завършил войната като майор. В него имаше качество, той произлизаше от една от онези стари южняшки фамилии, които имат огромни къщи, пълни със стари картини, на които всички яздят коне и приличат на истински благородници. Той можеше да завърже връзката си по четири различни начина и знаеше как да се надвеси над ръката на една дама, за да я целуне. Той бе възплъщението на истинския стил, казвам ти.

Усмивката на Марта малко помръкна, когато произнесе думата „стил“, устата ѝ се изкриви и придоби едновременно горчиво и подигравателно изражение.

— Понякога той и приятелите му вдигаха малко повече шум, но никога не вдигаха гюрултия — има известна разлика, въпреки че е трудно да се обясни и винаги бяха под контрол. Ако имаше оплакване от съседната стая — тъй като той отсядаше в ъглов апартамент, имаше само един съсед — и някой от рецепцията се обаждаше в стаята на г-н Джефърис и се обръщаше към него с молба да не вдигат толкова шум, винаги се съобразяваха с това. Разбираш ли?

— Да.

— И това не е всичко. Един изискан хотел може да работи за хора като господин Джефърис. Той може да ги защитава. Те могат да си правят купоните и да прекарват приятно времето си с поркане и карти и може би даже и с малко дрога.

— Той друсаше ли се?

— По дяволите, не зная. Накрая гълтеше много хапчета и един Господ знаеше какви бяха те, но всички те бяха в шишенца с етикети, върху които бяха написани лекарските предписания. Просто искам да кажа, че стилът — става дума в представата на южняшкия джентълмен — изисква стил. Той бе постоянен посетител на „Льо Пале“ и сигурно ще си помислиш, че фактът, че бе известен писател е бил от голямо значение за администрацията на хотела, но това е защото не си работила в „Льо Пале“ толкова дълго като мен. Разбира се, че неговата известност бе важна за тях, но това бе само надводната част на айсберга. Това, което бе по-важно е, че той идваше в продължение на дълго време и баща му, който бе крупен земевладелец някъде около Портървил, бе редовен гост на хотела преди него. Хората, които тогава

управляваха хотела, вярваха в традицията. Зная, че тези, които сега го управляват казват същото, но може би само когато им отърва, но в ония времена наистина вярваха в нея. Когато разбираха, че господин Джефърис идва в Ню Йорк, със „Съдърн Флайър“ от Бърмингъм, обикновено изпразваха стаята до ъгловия апартамент, освен ако хотелът не бе претърпан. Никога не го караха да плаща за празната стая до неговата, просто се опитваха да му спестят неудобството да убеждава приятелите си да не вдигат толкова шум.

Дарси поклати бавно глава.

— Това е удивително.

— Не го вярваш, нали, скъпа?

— О, да вярвам, но въпреки това е удивително.

Горчивата подигравателна усмивка отново се появи на лицето на Марта Роузуол:

— О, що се отнася до стила, той няма равен на себе си... Представи си очарованието на Робърт Лий в „Звезди и полоси“... или поне нямаше равен. По дяволите, дори аз съзнавах, че той въплъщава истинското качество и стил, че не е от хората, които крещят от прозорците или разказват тъпи вицове на приятелите си. Въпреки това, той ненавиждаше чернокожите, да не си помислиш нещо друго, но помниш, че ти казах, че той принадлежи към племето на калните копелета? Бе факт, че що се касае до ненавист и омраза, Питър Джефърис даваше равни шансове на всички, никого не дискриминираше. Когато Джон Кенеди загина, Джефърис по едно съвпадение бе в този град и направи истински купон. Всичките му приятели бяха тук и партито продължи и до следващия ден. Едва можах да понеса всичко това, нещата, които казваха бяха непоносими за мен — как нещата ще бъдат прекрасни, само ако някой пречука и брат му, който няма да бъде щастлив, докато всички прилични бели младежи не се чукат, слушайки „Бийтълс“ по стереоуредбите, а цветнокожите (така обикновено наричаха чернокожите, „цветнокожи“, не обичах този превзет начин, по който обикновено се изразяват обратните) не тичат като щури по улиците с телевизор под всяка ръка.

Бе толкова лошо, че знаех, че няма да издържа и ще се развикам. Продължих да си налагам да запазя спокойствие и да свърша работата си колкото се може по-бързо, продължих да си повтарям, че този човек бе естественият баща на моя Пийт, продължих да си повтарям, че Пийт

бе само на три години и аз се нуждаех от тази работа и щях да я загубя, ако не държа устата си затворена.

След това един от тях каза:

— И след като разкараме Боби, ще прекараме и следващия брат със захаросания задник! — и един от другите каза:

— След това ще се заемем с всичките момчета от рода и наистина ще направим страхотен купон!

— Точно така! — каза господин Джефърис. — И когато набием и последната глава на последната замъчна кула, ще направим толкова голямо парти, че ще наемем Медисън Скуеър Гардън!

Трябваше да ги напусна тогава. Имах главоболие и ми се повдигаше от усилията да запазя устата си затворена.

Оставих стаята наполовина изчистена, нещо, което никога не бях правила преди и никога не съм правила след това, но понякога да бъдеш чернокож, си има своите предимства: той не си даде сметка, че съм била там и със сигурност не разбра кога си отидох. Нито пък който и да е от останалите. Горчивата и подигравателна усмивка отново заигра на устните ѝ.

— Не разбирам, как можеш да кажеш, че този човек има качество и стил, дори и на шега — каза Дарси — или да го наричаш естествен баща на нероденото си дете, независимо какви са били обстоятелствата. За мен той е истински звяр.

— Не! — каза рязко Марта. — Той не бе звяр. Той бе човек. В някои отношения — в повечето отношения, той бе лош човек, но бе човек във всичко. И той имаше това, което можеш да наречеш „стил“, без да се намръщиш, въпреки че това се проявява изцяло само в нещата, които той написа.

— Ха! — Дарси погледна пренебрежително към Марта изпод събраните си вежди. — Ти си прочела една от книгите му, нали?

— Скъпа, всичките съм ги прочела. Той бе написал само три, но когато отидох при Мама Делорм с оня бял прашец в края на 1959 година, вече бях прочела две от тях. С течение на времето, изчетох всичките му творения, тъй като той пишеше по-бавно даже отколкото аз можех да ги прочета. — Тя се ухили. — А това е наистина много бавно.

Дарси погледна към библиотеката на Марта с подозрение. Там имаше книги на Алис Уокър и Рита Мей Браун, „Линдън Хилс“ на Глория Нейлър и „Капакът на жълтото радио се счупи“ на Ишмаел Рийд, но трите реда бяха запълнени предимно с любовни истории в меки подвързии и книгите на Агата Кристи.

— Военните разкази едва ли са твоята представа за слава, Марта, ако разбираш какво искам да ти кажа.

— Разбира се, че зная — каза Марта. Тя се изправи и донесе още по една бира. — Ще ти кажа нещо забавно, Дий, ако той бе приятен човек, сигурно нямаше да прочита нито една от тях. И ще ти кажа нещо още по-забавно, ако той бе един приятен добряк, не мисля, че романите му щяха да бъдат толкова добри.

— За какво говориш, жено?

— Не зная точно за какво. Просто ме изслушай, разбра ли?

— Разбрано.

— Добре, далече преди убийството на Кенеди бях разбрала що за човек е той. Знаех го още към лятото на 1958 година. Дотогава бях разбрала какво ниско мнение има той към човешкия род като цяло, не за приятелите си, той би дал живота си за тях, но за всички останали. Всеки мисли как само да погали парата по гърба, обичаше да казва той — да погали парата по гърба, само и само да я погали, всеки само за това мисли. Сякаш той и приятелите мислеха, че да погалиш парата по гърба е истинско лошо нещо, освен ако не играят покер и не са разхвърлили цяла купчина пари на масата. На мен ми се струваше, че те точно това и правеха тогава — да галят парата по гърба. Не само че галеха парата по гърба, но го правеха често и в големи количества, включително и той самият.

Имаше и много грозни неща под външния му блясък на южняшки джентълмен, той мислеше, че хората, които се опитват да бъдат добри или да подобрят света са едно от най-смехотворните неща, ненавиждаше черните и евреите, и мислеше, че трябва да ударим с водородната бомба руснаците и да ги унищожим до дупка, преди те да са го направили с нас. Защо не? — би казал той. Те са част от онова, което той наричаше „под човешката“ част от расата. За него това бяха евреите, черните, италианците, индианците и всеки, чийто предци не са летували на Външния Вал.

— Слушах го как излива цялото това невежество и високопарна помия и естествено започнах да се чудя как той бе станал известен писател... как би могъл да бъде известен писател. Искях да разбера какво откриват критиците в него, но повече се интересувах от това, какво обикновените хора като мен виждаха в него — хората, които превръщаха книгите му в бестселъри, веднага след като излязат от печат.

Най-накрая реших да си съставя собствено мнение. Отидох в градската библиотека и заех първата му книга, „Блясъкът на небето“.

— Очаквах, че ще се получи както в приказката за новите дрехи на краля, но не бе така. Книгата бе посветена на петима мъже и това, което им се случва по време на войната и което става със съпругите и приятелките им у дома по същото време. Когато видях на обложката, че е за войната, опулих очи, тъй като си помислих, че ще бъде като ония отегчителни истории, които си разказват един на друг.

— Не бе ли така?

— Прочетох първите десет или двадесет страници и си помислих. Това не е чак толкова хубаво, не е и толкова лошо, колкото очаквах, но нищо не се случва. След това прочетох още четиридесет страници и за малко... е, добре, наистина се загубих. Следващия път, когато вдигнах очи, бе около полунощ и бях изгълтала двеста страници. Помислих си: *Лягай си, Марта. Трябва вече да си лягаш, защото в пет и половина трудно се става.* Но, въпреки че очите ми бяха натежали, прочетох още тридесет страници и бе един без петнадесет, когато най-накрая станах, за да измия зъбите си.

Марта спря, погледна към тъмния прозорец и към усмивките на нощта зад него, очите ѝ светеха от спомените, устните ѝ бяха леко присвити и намръщени. Тя поклати слабо глава.

— Не зная как човек, който е толкова досаден, когато трябва да го изслушваш, може да пише така, че никога да не поискаш да затвориш книгата, нито пък да поискаш да видиш края ѝ. Как един студен и злобен човек като него може да създаде такива истински характери, че ти се прииска да плачеш, когато те умират. Когато Ной го смачква такси и той умира към края на „Блясъкът на небето“, само месец след като свършва участието му във войната, аз се разплаках. Не знаех как един кисел и циничен човек като Джефърис може да накара някой да се вълнува за неща, които изобщо не бяха реални — за неща,

които бе родила неговата собствена глава. А имаше и още нещо в тази книга... някаква слънчева светлина. Книгата му бе изпълнена със страдание и лоши неща, но имаше в нея и чистота... и обич.

Тя изненада Дарси, като се засмя силно на глас.

— Тогава в хотела работеше Били Бек, който специализираше по английски във Фордхам, когато не беше на вратата. Понякога си приказвахме с него...

— Чернокож брат ли беше той?

— За Бога, не — отново се засмя Марта. — До 1965 година нямаше черни портиери в „Льо Пале“. Имаше черни носачи и момчета за повикване и маневристи в паркинга, но нямаше черни портиери. Не се считаше за добър тон. Хората със стил като господин Джефърис нямаше да одобряват това.

— Така или иначе, попитах Били как книгите на един човек могат да бъдат толкова прекрасни, докато той самият бе такава отвратителна личност. Били ме попита дали зная историята за дебелия дискожокей с тънкия глас и му отговорих, че не разбирам за какво говори. Тогава той каза, че не знае отговора на въпроса ми, но ми каза нещо, което един от професорите му бе казал за Томас Уулф. Този професор бе казал, че някои писатели — и Уулф бе един от тях — не стават за нищо, докато не седнат зад бюрото и хванат писалката. Той каза, че писалката за този тип хора е микрофонът за дискожокея. Той каза, че Томас Уулф е като... — Тя се поколеба, сетне се усмихна... като божествена мелодия на камбани. Той каза, че камбаните сами по себе си са нищо, но когато вятърът задуе през тях, те издават прекрасен звук.

Мисля, че това бе случаят с Питър Джефърис. Той имаше стил, той бе възпитан така, че да има стил и той го имаше, но стилът в него не бе нещо, което се дължеше на самия него. Сякаш Господ го бе дарил с него, а той го бе изразходвал целия. Ще ти кажа нещо, което сигурно няма да повярваш, след като прочетох няколко от неговите книги, започнах да го съжалявам.

— Да го съжаляваш?

— Да. Защото книгите му бяха красиви, а човекът, който ги бе написал, бе отблъскващ като греха. Всъщност той бе като моя Джони, но в известен смисъл Джони бе по-голям късметлия, тъй като той никога не мечтаеше за един по-добър живот, а господин Джефърис

мечтаеше. Неговите книги бяха мечтите му, в които той си позволяваше да вярва в света, над който се надсмиваше и подиграваше, когато бе буден.

Тя попита Дарси дали иска още една бира. Дарси каза, че засега ще се въздържа.

— Добре, ако промениш решението си, само ми кажи. А ти би могла да го промениш, защото сега ще навлезем в мътните води.

— Трябва да се каже за него едно — каза Марта. — Той не бе секси. Поне не по начина, по който обикновено мислиш за някой, че е секси.

— Искаш да кажеш, че той е бил...

— Не, той не бе хомосексуалист, или обратен или сбъркан или не знам как ги наричат напоследък. Той не бе секси за мъже, но той не бе и това, което би могла да наречеш секси и за жени. Може би два, може би три пъти в течение на всичките тези години, докато почиствах апартамента му, откривах цигарени угарки с червило върху тях в пепелниците в спалнята, или пък съм помирисвала парфюм на възглавниците. Един път намерих молив за вежди в банята — бе се търкулнал под вратата и бе попаднал в ъгъла. Мисля, че са били проститутки (възглавниците никога не миришеха на парфюм, какъвто биха използвали почтени жени), но два или три пъти в течение на всички тези години не е много, нали?

— Разбира се, че не е — каза Дарси, като си помисли за всички гащички, които бе измъквала изпод леглата, за всичките кондоми, които бе виждала, плаващи в тоалетните чинии, всичките изкуствени мигли, които бе намирала върху и под възглавниците.

Марта седеше, без да говори в продължение на няколко мига, потънала в мислите си, след това повдигна очи.

— Знаеш ли какво ще ти кажа? — каза тя. — Тоя човек бе секси за самия себе си. Звучи като пълна глупост, но е истина. Със сигурност имаше достатъчно семенна течност в резервоара му — зная това по чаршафите, които съм сменила.

Дарси кимна.

— А в банята винаги имаше бурканче крем за лице, а понякога на масичката до леглото. Мисля, че го използваше, когато онанираше. За се предпази от претъркване на кожата.

Двете жени се спогледаха и изведнъж започнаха истерично да се хият.

— Сигурна ли си, че той не бе все пак обратен, скъпа? — попита Дарси най-накрая.

— Казах крем за лице, не вазелин — каза Марта и това бе съвсем на място, в продължение на следващите пет минути двете жени се смяха до сълзи.

Но това не бе смешно и Дарси го знаеше. И когато Марта продължи, тя просто слушаше и едва вярваше на ушите си.

— Може би това бе седмица след посещението ми при Мама Делорм или може би даже след две седмици — каза Марта. — Не помня със сигурност. Та това бе толкова отдавна! Дотогава бях почти сигурна, че съм бременна — не съм повръщала или нещо подобно, но понякога тези неща просто ги чувстваш. Не идваше от местата, които би си помислила. Сякаш венците ти и ноктите на пръстите на краката и сводът на носа ти чувстват какво става преди останалата част от тебе. Или ти се прияжда любимото ти китайско чоп сюи в три следобед и си казваш: Е, какво пък е това? Но ти знаеш много добре какво е това. Не казах нито дума на Джони, знаех, че рано или късно ще ми се наложи, но просто се страхувах.

— Напълно те разбирам — каза Дарси.

— Един ден, късно сутринта бях в спалнята на хотелския апартамент на Джефърис и докато подреждах стаята си мислех за Джони и как бих могла да му съобщя новината за бебето. Джефърис бе отишъл някъде — на среща с някой от редакторите си, най-вероятно. Леглото бе двойно, смачкано и от двете страни, но това не означаваше нищо, той имаше неспокоен сън. Понякога когато оправях леглото му, чаршафът му бе направо измъкнат изпод матрака.

Добре, свалих плика и двете одеяла под него — той бе зиморничав и винаги спеше под всички възможни завивки и след това, когато започнах да обръщам плика, веднага видях, че се бе изпразнил и спермата му почти бе засъхнала върху чаршафа.

Останах, втречена в нея... не зная колко време. Сякаш бях хипнотизирана. Представях си го как ляга след като приятелите му са се разотишли, как лежи в тъмнината и не подушва нищо друго, освен тютюневия дим, който те оставяха след себе си и собствената си пот.

Представях си го как лежи по гръб и след това започва да прави любов с Майка Длан и петте ѝ дъщери. Представях си го така ясно, както виждам теб сега; единственото, което не можех да си представя бе за какво си е мислил тогава, какви образи е извиквал в главата си, и като знам как говореше и как се държеше, когато не пишеше книгите си, бях щастлива, че не знаех.

Дарси я погледна, замръзнала на мястото си, без да смее да продума и дума.

— Следващото, което помня бе, че онова чувство ме обзе цялата. — Тя спря, замисли се, след това поклати глава бавно и решително. — Обзе ме едно натрапчиво чувство. Сякаш ми се бе приискало да ям чоп сюи в три следобед или сладолед и туршия в два сутринта или... какво ти се прияждаше на тебе тогава, Дарси?

— Свински бекон — каза Дарси през толкова изтръпнали устни, че едва ги чувстваше. — Съпругът ми излизаше и не можеше да ми намери, но в края на краищата намери цял бут бекон и аз просто го погълнах.

Марта кимна и продължи. Няколко секунди по-късно Дарси се втурна в банята, бръкна с пръсти в гърлото си и повърна цялата бира, която бе изпила.

„Погледни от добрата му страна — помисли тя, като едва събра сили, за да натисне сифона. — Няма какво да се страхуваш от махмурлук. И веднага след това си помисли: Как ще я погледна в очите? Как само ще я погледна и как бих могла да го направя?“

Оказа се, че това не бе проблем. Когато тя се обърна, Марта стоеше на вратата на банята и я гледаше с истинска загриженост.

— Добре ли си?

— Да — Дарси се опита да се усмихне и за голямо облекчение нещо като истинска усмивка цъфна на устните ѝ. — Аз... само...

— Зная — каза Марта. — Повярвай ми, разбирам те напълно. Искаш ли да довърша или това, което чу, ти е достатъчно?

— Довърши разказа си — каза решително Дарси и взе приятелката си за ръка. — Но в дневната. Изобщо не искам да поглеждам към хладилника, да не говорим да отворя вратата.

— Така да бъде.

Минута по-късно те бяха седнали върху противоположните краища на изтъркания, но, удобен диван в дневната.

— Уверена ли си, че искаш да чуеш всичко до края, скъпа?
Дарси кимна.

— Добре тогава. — Но Марта запази мълчание още за миг, загледана в изящните си ръце, свити в скута, оглеждайки миналото така, както командирът на подводница изучава враждебните води през перископа си. Най-накрая вдигна глава, обърна се към Дарси и продължи историята си.

Работих през останалата част на деня като в просъница. Сякаш бях хипнотизирана. Хората нещо ми казваха, аз нещо им отговарях, но ми се струваше, че ги чувам през стъклена стена и говоря с тях по същия начин. Добре, хипнотизирана съм, спомням си какво мислех тогава. Тази старица ми бе направила едно от ония постхипнотични внушения, точно както някой хипнотизатор на сцената казва „Седни, Рекс“ и ти заставаш на четири крака и започваш да лаеш като куче и хипнотизираният тип го прави даже тогава, когато никой не му казва „Седни, Рекс“ през следващите десет години. Сигурно бе поставила нещо в оня чай и ме бе хипнотизирала и след това ми е внушила да правя онова нещо. Онова непристойно нещо.

Знаех защо го е направила — една старица, достатъчно суеверна, за да вярва в чудотворна вода, лекуване на ампутирани крайници или в това, че можеш да омагьосаш някой мъж и той да се влюби в тебе, като вземеш капка кръв от кръвотечението ти и я намажеш на петата му, докато спи, или че има хора, които могат да ходят по строително скеле и Господ знае какво още... за една жена, която и без това си е малко откачена на тема естествени бащи и може да прави хипнотични сеанси, да хипнотизира жена като мен да направи това, което направих, бе напълно предвидимо. Защото тя щеше да вярва в него. А аз ѝ бях казала името, нали? Да, наистина.

Никога не ми дойде наум, че почти бях забравила, че съм ходила при Мама Делорм, докато направих това, което направих в спалнята на господин Джефърис. Но оная вечер си спомних.

Избутах доколкото можах деня, искам да кажа не плаках и не пицях или пък нещо подобно. Сестра ми Киси се представи много полезно, когато изпомпваше вода в полумрака от кладенеца и един прилеп ѝ се заплете в косата. Просто имах чувството, че съм зад стъклена стена и си помислих, че ако това е всичко, бих могла да се справя с него.

Сетне, като се върнах вкъщи, веднага ожаднях. Бях по-жадна от всякога, сякаш в устата ми се бе разразила пясъчна буря. Започнах да пия вода. Струваше ми се, че просто не мога да изпия достатъчно. И започнах да плюя. Просто си плюех и плюех и плюех. Сетне започна да ми се повдига. Отидох в банята и се погледнах в огледалото и изплезих езика си, за да видя дали мога да видя нещо на него, някаква следа от това, което бях направила и разбира се, не можах. Помислих си, по дяволите, не се ли чувстваш по-добре сега?

Но не се почувствах по-добре. Почувствах се по-зле. Коленичих над тоалетната чиния и направих това, което ти направи Дарси, но много по-обилно. Повръщах, докато си помислих, че ще припадна. Плачех и молах Господа да ми прости, да прекрати повръщането ми, преди да съм загубила бебето, ако наистина съм била бременна. Следващото, което си спомням е, как стоя в спалнята му с пръсти в устата, без даже да съзнавам какво правя — казвам ти, че виждах как го правя, сякаш гледах всичко от страни, като във филм. И след това отново повърнах.

Госпожа Паркър ме чу и се приближи до вратата и ме попита дали съм наред. Това ми помогна да се взема в ръце и когато Джони се върна в оная нощ, вече бях преодоляла най-лошото. Той бе пиян и търсеше само как да се заяде. Когато не му дадох никакъв повод, той просто ме удари в окото и излезе навън. Бях почти щастлива, тъй като това ми даде нещо друго, за което да си мисля.

На следващия ден, когато влязох в апартамента на господин Джефърис, той седеше в салона, все още по пижама и драскаше нещо върху жълт лист за бележки. Винаги пътуваше с няколко снопчета жълти листчета, привързани с голям червен ластик, до самия си край. Когато дойде в „Льо Пале“ за последен път и не ги видях, разбрах, че е решил да умре. Но изобщо не съжалих за това.

Марта погледна към прозореца на дневната с изражение, в което нямаше капка милост или прошка, това бе студен и напълно безсърдечен поглед.

— Когато видях, че не е излязъл, почувствах облекчение, тъй като това означаваше, че ще мога да отложам чистенето.

Той не обичаше камериерките да се навъртат наоколо докато работи, разбираш ли, така че прецених, че няма да се нуждае от услугите ми, докато Ивон дойде в три часа.

Казах му:

— Ще дойда по-късно, господин Джефърис.

— Направи го сега — каза той. — Само че не вдигай шум, докато работиш. Имам ужасно главоболие и страхотна идея в главата. Това съчетание ме убива.

По всяко друго време той щеше да ми каже да си отида и да дойда по-късно, кълна се. Сякаш чувах как старата чернокожа Мама Делорм се смее в този миг.

Отидох в банята и започнах да почиствам, прибрах използваните кърпи и закачих чисти, смених сапуна с нов, сложих нова кутия кибрит и през цялото време си мислех: *„Ти не можеш да хипнотизираш някого, който не иска да бъде хипнотизиран, стара жено. Каквото и да си ми сложила в чая оня ден, каквото и да си ми казала и независимо колко пъти си ми казала да го направя, аз съм те разбрала — разбрала съм те и съм се затворила за теб.“*

Отидох в спалнята и погледнах към леглото. Очаквах, че ще ме ми подежда така, както един килер въздейства на малко дете, което се страхува от привидение, но видях, че това е само едно легло. Знаех, че няма да направя нищо и това бе облекчение. Така че свалих чаршафите и отново имаше едно от ония лепкави, все още незасъхнали петна, все едно, че той се бе събудил надървен преди час и се бе погрижил да се изпразни.

Видях го и очаквах да видя дали ще почувствам нещо по-специално. Нищо не почувствах. Това бяха само остатъците на един мъж, който имаше послание и нямаше пощенска кутия, в която да го пусне, така както сме виждали такива неща стотици пъти преди това. Оная старица бе толкова магьосница, колкото и аз. Може да съм бременна, а може би не, но ако съм бременна, това е детето на Джони. Той е единственият мъж, с когото съм лягала и това, което съм намерила в чаршафите на този бял мъж, не може да промени това.

Бе облачен ден, но за миг ми се стори, че слънцето се показва, сякаш Бог бе дал окончателната си благословия по въпроса. Никога не съм се чувствала по-спокойна. Стоях там и благодарих на Бога, че всичко е наред и през цялото време, докато произнасях благодарствената си молитва, събирах онова нещо от чаршафа — всичко, което можах, натъпквах го в устата си и жадно го поглъщах.

Сякаш бях излязла от кожата си и се наблюдавах отстрани. Една част от мене казваше: „*Ти си загубила ума си, че изобщо правиш това, моето момиче, но си направо обезумяла, че го правиш, докато той е в съседната стая и може да стане всеки миг, да влезе в банята и да те види. Килимите в този хотел са толкова дебели, че никога няма да го чуеш как идва. И това ще бъде краят на работата ти в «Льо Пале» — или в който и да е голям хотел на Ню Йорк, най-вероятно. Момиче, заловено в подобно деяние като теб, никога няма да работи повече в този град като камериерка, поне в нито един приличен хотел.*“

Но това нямаше никакво значение. Продължих, докато го изсмуках цялото, или докато една част в мен бе задоволена и след това просто останах неподвижна за миг и гледах надолу към улицата. Нищо не чувах от другата стая, и изведнъж осъзнах, че той е точно зад мен, стои на прага на вратата. Знаех какво ще бъде изражението на лицето му. Когато бях малка, през август в Бабилън обикновено пристигаше едно пътуващо шоу, имаше един ексцентрик, който отхапваше главите на пилета. Обикновено бе в една дупка и някой от циркаджиите раздуваше как той е липсващото звено и така нататък, след което му хвърляше живо пиле. Оня тип отхапваше главата на пилето. Веднъж най-възрастният ми брат — Бранфорд, който загина в автомобилна катастрофа в Билокси каза, че иска да отиде и да види човека, който обезглавява пилета със зъбите си. Баща ми каза, че съжалева, че чува за подобна глупост, но не забрани изрично на Бранд, тъй като Бранд бе на деветнадесет години и почти бе станал мъж. Той отиде и след това с Киси искахме да го разпитаме, но когато видяхме изражението на лицето му, се отказахме. Това бе изражението, което мислех, че ще видя на лицето на Джефърис, когато се обърнах и го видях на вратата. Разбираш ли какво искам да ти кажа? Дарси кимна.

— Знаех си, че е там — просто си знаех. Най-накрая събрах достатъчно кураж, за да се завъртя, като си мислех, как ще го умолявам да не каже на Главната камериерка — Щях да го умолявам на колене, ако се наложи, но него го нямаше. Всичко е било плод на гузната ми съвест. Отидох до вратата, погледнах и видях, че той е все още в салона и пише на жълтите листчета по-бързо от всякога. Така че отидох и оправих леглото и почистих стаята както винаги, но чувството, че съм зад стъклена стена се върна, по-силно от всякога.

Като в просъница събрах използваните хавлии и спалното бельо и излязох в коридора през вратата на спалнята. Първото, което научих, когато дойдох да работя в хотела бе, че никога не трябва да пренасяш мръсно бельо през дневната на апартамент. След това се върнах при него. Мислех да му кажа, че ще оправя салона по-късно, когато той свърши работа си. Но когато видях как се държи, така се изненадах, че замръзнах на прага, втренчена в него.

Той ходеше нагоре-надолу из стаята толкова бързо, че жълтата му копринена пижама се усукваше около краката му. Ръцете му бяха вкопчени в косите и той ги разрошваше по един невъобразим начин. Приличаше на някой от разсеяните гениални математици, както ги изобразяваха в старите карикатури на „Сатърдей Ивнинг Пост“. Очите му бяха с такова налудничаво изражение, сякаш бе понесъл тежък шок. Първото, което си помислих бе, че в крайна сметка той е видял това, което направих и от това му бе приляло така силно, че бе обезумял от болка.

Оказа се, че това изобщо няма нищо общо с мен... поне той не мислеше така. Този път бе единственият път, когато той си поприказва с мен, в смисъл, че до този момент само ми казваше да му донеса хартия или друга възглавница, или да променя настройката на климатичната инсталация. Той говореше с мен, защото трябваше да говори. Нещо се бе случило с него — нещо наистина голямо и той трябваше да си поприказва с някого или да полудее. Поне аз така си помислих.

— Главата ми се пръска — каза той.

— Съжалявам да го чуя, господин Джефърис — казах аз. — Мога да ви донеса аспири...

— Не — каза той. — Не е това. Това е тази идея. Сякаш съм отишъл да ловя пъстърва, а закачих корабно въже и тегля ли тегля. Пиша книги и с това си изкарвам прехраната разбираш ли? Романи.

— Да, господин Джефърис — казах аз. — Прочела съм два от тях и мисля, че са великолепни.

— Така ли? — каза той и ме изгледа така, сякаш съм полудяла. — Е, много любезно от твоя страна. Тази сутрин се събудих и ми хрумна една идея.

— Да, сър — казах аз и си помислих, *да, хрумнала ти е идея, толкова гореща и напориста, че си я разсипал по целия чаршаф. Но*

повече нищо не е останало по чаршафа, така че не се безпокой. И за малко да се засмея на глас. Но си мисля, Дарси, че и да бях се засмяла, той нямаше да го забележи.

— Поръчах си закуска — каза той и показа количката на румсървиса — и докато закусвах, ми хрумна тази идея. Мислех си, че от нея може да излезе един разказ. Знаеш ли, има едно списание, „Ню Йоркър“... всъщност няма значение. — Той нямаше намерение да разяснява какво е списание „Ню Йоркър“ на негърче като мен.

Дарси се ухили.

— Но когато завърших закуската си — продължи той — започнаха да се очертават контурите на една повест. И след това, след като започнах да нахвърлям няколко идеи... — Той се засмя с писклив глас. — Не мисля, че през последните десет години ми е хрумвала толкова добра идея. Може би никога в живота ми не ми е идвало толкова вдъхновение. Мислиш ли, че е възможно два близнака — не еднояйчни — да се озоват в противоположните лагери през Втората световна война?

— Само не и в Тихия океан — казах аз. Друг път сигурно нямаше да имам достатъчно самообладание, за да говоря изобщо с него, Дарси, просто щях да остана там и да го зяпам. Но все още се чувствах под стъклени похлупак или сякаш съм била при зъболекар, където са ме инжектирали с новокаин и още не съм дошла на себе си.

Той се засмя така, сякаш това бе най-смешното нещо, което някога бе чувал и каза:

— Ха-ха, не там, разбира се, там толкова нещо не би могло да се случи, но е възможно на европейския театър на военните действия. И те биха могли да застанат един срещу друг в Нормандия.

— Добре, може би — започнах аз, но в следващия миг той отново кръстосваше салона, прокарваше ръце през косите си и изглеждаше все по-обсебен и обсебен.

— Зная, че прилича на евтина мелодрама — на някоя евтина пиеса като „Под две знамена“ или Армадейл, но концепцията на близнаците... би могла да бъде обяснена рационално... чак сега разбирам... — Той рязко се обърна към мен. — Ще има ли драматично въздействие?

— Да, сър — казах аз. — Всички обичат историите за братята, които не знаят, че са братя.

— Разбира се, че ги обичат — каза той. — И ще ти кажа и нещо друго. — Той се спря и видях как на лицето му се появява странно изражение. Бе странно, но за мен бе лесно да го разчета. Сякаш се бе осъзнал, че върши нещо глупаво, като някой, който си е намазал лицето с крем за бръснене и е извадил електрическа самобръсначка. В момента той споделяше с някаква негърка-прислужничка това, което бе може би най-добрата идея, която му бе някога хрумвала — негърка-камериерка, чиято представа за наистина добър сюжет бе сигурно „Страсти в нощта“. Той бе забравил, че му казах, че съм прочела две от книгите му...

— Или си е помислил, че нарочно го ласкаеш, за да получиш по-голям бакшиш... — измърмори Дарси.

— Да, това щеше да пасне идеално на неговата концепция за човешката природа. Така или иначе, изражението му подсказваше, че току-що бе осъзнал с кого говори и това бе всичко.

— Мисля, че ще продължа престоя си — каза той. — Нали ще съобщиш това долу в рецепцията? — Той се обърна, за да започна отново да кръстосва стаята и кракът му се препъна в количката на румсървиса. — И разкарай тази скапана количка оттук, разбрано?

— Ще искате ли да дойда по-късно и да... — започнах аз.

— Да, да, да — каза той. — Ела по-късно и прави каквото си искаш, но сега ще бъдеш ли така добра да разкараш всичко оттук, включително и себе си?

Точно това и направих и никога през живота си не съм изпитвала подобно облекчение, каквото изпитах, след като затворих вратата на салона. Избутах количката на румсървиса по коридора. Той бе закусвал бъркани яйца и бекон и сок. Бях се обърнала, за да си тръгна по работата, и тогава видях, че на чинията му имаше гъба, оставена встрани до остатъците от яйцата и мъничкото парче бекон. Погледнах я и сякаш нещо ми светна. Спомних си гъбата, която старата Мама Делорм ми бе дала, гъбата в малката пластмасова кутийка. Спомних си за първи път от оня ден. Спомних си, че я намерих в джоба на роклята ми и къде я оставих. Тази в чинията изглеждаше точно като нея — набръчкана и изсушена, сякаш бе отровна гъба, а не обикновена печурка... гъба, от която може да се натровиш истински. — Тя погледна уверено към Дарси.

— Той също бе излял част от нея. Повече от половината.

Господин Бъкли бе на рецепцията в оня ден и аз му казах, че господин Джефърис възнамерява да удължи престоя си. Господин Бъкли каза, че не мисли, че ще има проблем, въпреки че господин Джефърис бе планирал да напусне хотела същия този следобед.

След това отидох до кухнята на румсървиса и поговорих с Беделия Ааронсон — сигурно я помниш, и я попитах дали бе видяла някой странен тип тази сутрин. Беделия попита кого имам предвид и аз ѝ казах, че не зная. Тя попита: Защо ме питаш, Марти? И аз ѝ казах, че бих предпочела да не ѝ казвам. Тя каза, че не е видяла никого, не е срещнала дори мъжа от румсървиса, който винаги се опитваше да сваля момичето за поръчките по стаите.

Обърнах се, за да си тръгна и тя ми каза:

— Освен ако не броиш оная стара негърка.

Веднага се обърнах и я попитах как изглеждаше старата негърка.

— Добре — каза Беделия — мисля, че бе дошла от улицата и търсеше тоалетната. На ден имаме по един-два такива случая. Негрите обикновено и не питат къде, тъй като се страхуват, че хората от хотела ще ги изритат, даже и да се добре облечени... нещо, както и ти знаеш, често става. Така че тази бедна стара душа се появи тук... Тя спря и ме изгледа. — Наред ли си, Марта? Изглеждаш така, сякаш всеки момент ще припаднеш!

— Няма да припадна — казах аз. — Какво правеше тя.

— Просто се навърташе, гледаше количките за закуска, сякаш не разбираше къде се намира — каза тя. — Бедната старица. Тя бе най-малко на осемдесет. Изглеждаше така, сякаш един силен порив на вятъра ще я отнесе в небесата като хвърчило... Марта, ела тук и седни до мен. Приличаш на портрета на Дориан Грей от оня филм.

— Как изглеждаше тя? Кажи ми!

— Казах ти — старица. Всичките ми изглеждат еднакви. Единственото по-различно в нея бе белегът на лицето. Той продължаваше чак до косата ѝ. Той...

Но не чух нищо повече, той като точно тогава наистина припаднах.

Те ми позволиха да си отида по-рано от обикновено и знаех, че веднага щом се озова въкъщи, ще започна да плюя и ще пия много вода и най-вероятно най-накрая ще се озова в кенефа, където ще издрайфам

вътрешностите си. За известно време просто седнах до прозореца, гледах към улицата и мислено разсъждавах.

Това, което тя бе направила с мен не бе просто хипноза, тогава го осъзнах. Бе нещо, много по-мощно от хипноза. Все още не съм уверена дали вярвам в такива неща, като черни магии, но тя бе направила нещо с мен и това нещо, каквото и да е било то, щеше да остане с мен. Не можех да напусна работата си, не за да си отида при съпруг, който не струваше и пукнат грош, още повече, че може би носех бебе в утробата си. Не можех и да помоля да ме прехвърлят на друг етаж — преди година или две щях да го направя, но знаех, че обсъждат възможността дали да ме направят помощник главна камериерка за десети до дванадесети етаж, а това означаваше повишаване на заплатата. Нещо повече, това означаваше, че щяха отново да ме приемат на работа, след като се роди бебето.

Майка ми имаше поговорка: Щом е неизлечимо, направи го поносимо. Помислих си да отида при старата черна Мама Делорм и да помоля да свали магията, но знаех, че нямаше да го направи — тя бе решила, че това е най-доброто за мен, и затова го е направила. Едно нещо съм разбрала този свят, Дарси, и то е, че единствения път, когато не можеш и да се надяваш да промениш мнението на някой, е, когато този някой си е внушил, че ти помага.

Седях там, премислях всичко това и зяпах случайните минавачи по улицата и май че задряхах. Не би могло да е за по-дълго от петнадесет минути, но когато отново се събудих, знаех и нещо друго. Старицата искаше да продължа да правя това, което бях направила вече два пъти, а не можех да продължа да го правя, ако Питър Джефърис се върне в Бърмингъм. Така че тя бе отишла в кухнята на румсървиса и бе оставила гъбата на подноса му и той бе излял част от нея и така се бе родила идеята му. Излезе страхотна книга, казваше се „Момчета в мъглата“. В нея се разказваше точно за това, което той бе споделил с мен в оня ден, историята на два близнака, единият от тях американски, а другият немски войник, които застават един срещу друг в Нормандия. Това се оказа най-страхотният му бестселър.

Тя спря и добави:

— Това го прочетох в некролога му.

Той остана още една седмица. Всеки път, когато влизах, той бе надвесен над бюрото в салона и пишеше върху едно от жълтите си листчета, все още по пижама. Всеки ден го питах дали иска да мина по-късно и той ми отговаряше да оправя спалнята му, без да вдигам много шум. Така и не повдигна глава от ръкописа си, докато говореше с мен. Всеки път когато влизах, си казвах, че този път няма да го направя и всеки път онова нещо бе разпръснато върху чаршафите му, все още прясно и влажно и всеки ден всяка молитва и всяко обещание, което си давах, мигновено се изпаряваха и го правех отново и отново. Не приличаше на борба с натрапчив импулс, в която отстъпваш и настъпваш, потиш се и трепериш. Просто затварях очи за миг и следващата минута осъзнавах, че вече се е случило. О, всеки ден, когато влизах, той се държеше за главата, сякаш страдеше от убийствена болка. Каква двойка бяхме само! Него го измъчваха утринните ми болки, а аз имах нощните му терзания!

— Какво искаш да кажеш? — понита Дарси.

— Обикновено нощем разсъждавах какво всъщност правя и плюех, и пиех вода, и даже повръщах един или два пъти. Госпожа Паркър толкова се притесняваше от това, което ставаше с мен, че се принудих да ѝ кажа, че мисля, че съм бременна, но не искам съпругът ми да разбере, преди да съм сигурна.

Джони Роузуол бе едно самовлюбено копеле, но дори и той щеше да разбере, че нещо става с мен, ако не бе обсебен от мисълта за рибата в морето и готвеше вече своя тиган, като най-голямата му риба бе обирът на магазина за алкохолни напитки, който той и приятелите му планираха. Разбира се, нямах ни най-малка представа какво готвят тези юнаци, но по принцип бях щастлива, че не ме забърква в работите си. От това поне животът ми ставаше малко по-лесен.

Една сутрин влязох в апартамент 1163 и господин Джефърис бе заминал. Бе събрал нещата си и се бе отправил към Алабама, за да работи върху книгата си и да размишлява за войната. О, Дарси, не мога да ти кажа колко бях щастлива! Чувствах се като Лазар, когато е разбрал, че го възкресяват за втори живот. В онази сутрин ми се струваше, че всичко ще се подреди в края на краищата, ще кажа на Джони за бебето и той ще се поправи, ще захвърли наркотиците и ще си намери редовна работа. Ще стане добър съпруг за мен и добър баща на сина си — вече бях убедена, че ще е момче.

Влязох в стаята на господин Джефърис и видях, че завивките са смачкани както винаги, одеялата са изритани в края на леглото и чаршафът е смачкан на кълбо. Отидох там и се почувствах така, сякаш съм в просъница и отхвърлих чаршафа назад. Мислех си: „Добре, ако трябва..., но сега ще е за последен път.“

Оказа се, че това вече се бе случило за последен път. Нямаше и следа от неговото семе върху чаршафа. Каквато магия да бе направила с нас старата магьосница, тя бе вече изгубила силата си на въздействие. „Това е много добре — помислих си аз, — ще родя бебето, той ще направи книгата си и двамата ще бъдем извън обсега на магията ѝ. Хич не ми пука за естествените бащи, стига Джони да бъде добър баща за бебето, което нося в себе си.“

— Същата тази вечер казах на Джони — каза Марта, след това добави сухо: — Той не бе особено очарован от тази идея, както вече ти знаеш.

Дарси кимна с глава.

— Няколко пъти ме наръга с края на метлата и след това застана до мен, докато плачех в ъгъла и изкрещя:

— Да не би да си полудяла? Никакво дете не ни трябва! Ти съвсем си си загубила ума!

Известно време останах така, мислех си как бях пометнала първия път и бях изплашена до смърт, че болките ще започнат всеки момент и се страхувах, че след малко ще загубя бебе за втори път. Спомних си как мама ми бе писала, да се разкарам от него, преди той да ме изпрати в болницата и как Киси ми изпрати билета, на обратната страна на който бе написала ВЕДНАГА СЕ РАЗКАРАЙ. И когато се уверих, че няма да изхвърля бебето, отидох да събера багажа си и да се разкарам от онова място — веднага, преди той да се е върнал. Но още не бях отворила вратата на килера, когато отново си спомних за Мама Делорм. Спомних си как ѝ казах, че мисля да оставя Джони и какво тя ми бе отвърнала: „Не, той ще те напусне. Ти ще го изпроводиш. Стой си на мястото, жено. Ще има малко пари. Ще си помислиш, че той ще убие бебето, но той няма да може да го направи.“

Май че тя имаше право и за това, което ми бе казала да търся и за това, което ми бе казала да направя. Отидох в килера, но не за да събера дрехите си, а да прегледам неговите. Започнах да тършувам в

джобовете му и открих няколко неща в същото проклето спортно сако, където бях открила бутилката с белия пращец. Това бе любимото му сако и предполагам, че то казваше всичко, което бе необходимо да се знае за Джони Роузуол. То бе ярко пурпурночервено... изглеждаше доста евтино. Ненавиждах го. Това, което намерих този път, не бе бутилка или дрога. В единия джоб имаше бръснач, а в другия — евтин малък пистолет. Взех пистолета в ръката си и го погледнах и ме обзе същото чувство, което ме бе обземало в спалнята на апартамента на господин Джефърис — сякаш правя нещо, точно след като съм се събудила от тежък сън.

Отидох в кухнята с пистолета в ръка и го оставих на малкия плот до печката. След това отворих шкафа над печката и поровичках в задната му част зад подправките и чая. Първоначално не можах да намеря това, което тя ми бе дала и ме обзе истинска задушаваща паника — бях изплашена така, както можеш да се изплашиш само в сънищата си. Тогава ръката ми се озова върху пластмасовата кутия и аз я свалих долу.

Отворих я и извадих гъбата. Тя бе отвратителна, прекалено тежка за големината си и колкото и странно да звучи, топла. Сякаш държах парче плът, която бе все още жива... Това, което върших в спалнята на господин Джефърис? По-скоро бих го направила още двеста пъти, преди да докосна отново оная гъба.

Държах я в дясната си ръка и хванах она евтин 32-калибров пистолет в лявата. И след това стиснах с цялата си сила дясната си ръка и почувствах как гъбата се свива в ръката ми и издава такъв звук... добре, знаей, че е доста трудно за вярване, но тя издаде такъв звук, сякаш стенеше. Вярваш ли, че подобно нещо може да се случи?

Дарси бавно поклати глава. Тя не знаеше всъщност дали вярва или не, но бе абсолютно сигурна в едно: не искаше да го повярва.

— Е, добре, аз също не го вярвах. Но точно такива звуци издаваше. Има и още нещо, ти няма да го повярваш, но аз го вярвам, защото съм го видяла — от нея потече кръв. От оная гъба потече кръв. Видях как от юмрука ми се стече тънка струйка кръв и капна върху пистолета. Но кръвта изчезна веднага, след като докосна цевта.

След известно време спря. Отворих ръката си, очаквах, че ще бъде цялата пълна с кръв, но там бе само гъбата, цялата набръчкана, с отпечатъците на пръстите ми, вдлъбнати в нея. Нямаше никаква кръв

нито върху гъбата, нито върху ръката ми или пистолета му, никъде. И тъкмо бях започнала да мисля, че нищо не съм направила, а всичко ми се е само присънило, проклетото нещо трепна в ръката ми. Погледнах го и за секунда или две то изобщо не приличаше на гъба — приличаше на малък пенис, който е все още жив. Помислих си за кръвта, която се стичаше от ръката ми, когато го стиснах и си спомних как тя казваше: „Всяко дете, което жената зачева, мъжът го изстрелва от фунийката си, момиче“. То отново помръдна — казвам ти, че го видях с очите си — и изпищях и го хвърлих в боклука. Тогава чух как Джони се изкачва по стълбите, сграбчих пистолета му и се затичах в стаята му с него и го оставих обратно в джоба на самото му. След това си легнах, така както бях облечена с всичките си дрехи, даже и обувките и се завих с одеялото до брадичката. Той влезе и видях, че търси само повод да започне да ме бие. В едната си ръка държеше тупалка за килими. Не знаех откъде я бе взел, но знаех, какво смята да прави с нея.

— Няма да има никакво бебе — каза той. — Я ела веднага тук.

— Не — казах му аз — няма да има никакво бебе. Тази тупалка изобщо не ти върши работа, мой човек. Вече се погрижи за бебето, мръсно шибано копеле.

Знаех, че рискувам, като го наричам така, но си помислих, че само така ще го накарам да ми повярва. Така и стана. Вместо да ме набие, този дангалак се ухили широко. Казвам ти, че никога не съм го мразила така, както го мразех в оня миг.

— Свършено ли е? — попита той.

— Свършено — отговорих му аз.

— Къде са останките? — попита той.

— Ти какво си мислиш? — казах аз. — По средата на пътя към Ийст Ривър, най-вероятно.

Той се доближи до мен и се опита да ме целуне. Боже мой! Да ме целуне! Отвърнах лице и той ме удари по главата, но не силно.

— Ще видиш, че аз знам по-добре — каза той. — Ще има достатъчно време за деца по-късно.

След това той отново излезе. Два дни по-късно той и приятелите му се опитаха да ограбят магазина за алкохолни напитки и пистолетът му избухна в лицето и го уби.

— Ти мислиш, че си омагьосала оня пистолет, така ли? — попита Дарси.

— Не — каза спокойно Марта. — Тя го е направила... чрез мен, може и така да се каже. Тя знаеше, че не съм в състояние да си помогна сама и направи така, че да си помогна.

— Но ти мислиш, че пистолетът е бил омагьосан?

— Не мисля, а съм сигурна — каза Марта спокойно.

Дарси отиде в кухнята за чаша вода. Устата ѝ изведнъж бе пресъхнала.

— Това е наистина краят — каза Марта, когато се върна. — Джони умря, а аз родих Пийт. Чак когато бременността ми напредна така, че не бях в състояние да ходя повече на работа, разбрах колко много приятели съм имала. Ако съм го знаела по-рано, щях да напусна Джони много по-рано... а може би не. Никой от нас не знае начина, по който светът работи, независимо какво мислим или казваме.

— Но това не е всичко, нали? — попита Дарси.

— Добре, има още две неща — каза Марта. — Незначителни неща. Но от вида ѝ изобщо не можеше да се направи извод, че са незначителни, помисли си Дарси.

— Отидох у Мама Делорм около четири месеца след като Пийт се роди. Не исках, но въпреки това го направих. Носех двадесет долара в един плик. Не можех да си го позволя, но знаех, че тези пари ѝ принадлежат. Бе тъмно. Стълбите изглеждаха по-тесни отпреди и колкото по се изкачвах, все повече долавях миризмата ѝ и миризмите на мястото: изгорени свещи и изсъхнали тапети и канеления аромат на чай.

Чувството, че правя нещо насън, че съм зад стъклена ме обзе тогава за последен път. Отидох до вратата ѝ и почуках. Не последва отговор, затова почуках пак. Отново не последва отговор, така че се наведох и пъгнах плика под вратата. Гласът ѝ дойде отдясно от другата страна, сякаш и тя бе коленичила. Никога не съм се изплашвала повече в живота си, както тогава, когато от цепнатината под вратата се разнесе оня гъгнив глас — сякаш чувах глас, който се разнася от гроба.

— Ще бъде прекрасно момче — каза тя. — Ще стане като баща си. Като естествения си баща.

— Донесох ти нещо — казах. — Едва чувах собствения си глас.

— Пъхни го отдолу, мила — прошепна тя. Пъгнах плика под вратата и тя го изтегли. Чух как тя го разкъсва и чаках.

Просто чаках.

— Достатъчно е — прошепна тя. — Отиди си оттук, скъпа и никога не се връщай отново при Мама Делорм, разбра ли?

Излязох и изтичах от онова място с цялата бързина, на която бях способна.

Марта отиде до библиотеката и се върна след минута или две с книга с твърда обложка. Дарси веднага бе впечатлена от обложката на тази книга. Това бе „Блясъкът на небето“ от Питър Джефърис и на корицата бяха изобразени двама войници, които минираха вражески бункер. Един от тях държеше граната, другият стреляше с автомат.

Марта бръкна в синята си брезентова чанта и извади книгата на сина си, махна хартията, в която тя бе опакована и я постави внимателно до книгата на Джефърис. „Блясъкът на небето“, „Блясъкът на славата“. Една до друга, сравнението бе неизбежно.

— Това бе другото нещо — каза Марта.

— Да — каза Дарси неуверено. — Те наистина си приличат. А какво е съдържанието им? И то ли е напълно...

Тя се обърка, спря и погледна към Марта изпод миглите си. Успокои се, като видя, че Марта се усмихва.

— Искаш да ме попиташ ме дали синът ми е преписал книгата на оня проклет мръсник? — попита Марта, без ни най-малка сянка на смущение.

— Не! — каза Дарси, може би прекалено бързо и енергично.

— Освен, че и двете са посветени на войната, нямат нищо друго общо — каза Марта. — Те са толкова различни... както черното и бялото. — Тя спря и след това добави. — Но на отделни места има чувство, което е същото и в двете книги... нещо, което долавяш само на определени места, почти подсъзнателно. Става дума за слънчевата светлина, за която ти казах — чувството, че светът като цяло е много по-добър, отколкото изглежда, особено по-добър, отколкото изглежда на тези хора, които са прекалено умни, за да бъдат състрадателни и добросърдечни.

— Тогава не е ли възможно, че синът ти просто е почерпил вдъхновението си от Питър Джефърис... че го е прочел в колежа и...

— Разбира се — каза Марта. — Предполагам, че моят Питър е прочел книгите на Джефърис — вероятността за това е много по-голяма, отколкото за обратното, дори и да ги е прочел само за обща

култура. Но има и нещо друго — нещо, което е малко по-трудно за обяснение.

Тя взе романа на Джефърис, погледна го замислено за миг, след това погледна Дарси.

— Отидох и купих този екземпляр година след като се роди синът ми — каза тя. — Бе все още под печат и книжарницата трябваше да направи специална поръчка от издателя. Когато господин Джефърис дойде за пореден път в хотела, набрах кураж и го помолих да ми даде автограф. Мислех си, че може да се обиди, че се обръщам към него с такава молба, но мисля, че всъщност се почувства малко поласкан. Погледни тук.

Тя обърна страницата на посвещенията на „Блясъкът на небето“.

Дарси прочете това, което бе напечатано там и почувства мистериозно и зловещо повторение на нещо, веднъж срещнато. „Тази книга е посветена на майка ми, Олтеа Диксмонт Джефърис, най-прекрасната жена, която някога съм срещал“. И под това, Джефърис бе написал с черно мастило, което сега бе мъничко поизбеляло: „На Марта Роузуол, която почиства безпорядъка, който оставям след себе си и никога не се оплаква“. Под това стоеше неговият подпис и месецът — август 1961.

Думите на посвещението, написано на ръка, ѝ се сториха първоначално оскърбителни... след това просто мистериозни. Но преди да има възможност да поразсъждава върху това, Марта бе взела книгата на сина си, „Блясъкът на славата“ и я бе отворила на страницата на посвещението. Постави я до книгата на Джефърис. Отново Дарси прочете напечатаното: „Тази книга е посветена на моята майка, Марта Роузуол. Мамо, без теб нямаше да мога да се справя.“ Под това бе написал с автоматична писалка „И това не е преувеличение. Обичам те, мамо! Пийт“.

Но тя даже и не го прочете, само го гледаше. Очите ѝ се местеха напред и назад, нагоре и надолу, между страницата на посвещението, което бе написано през август 1961 година и това, което бе написано през април 1985 година.

— Сега разбираш ли? — попита тихо Марта.

Дарси кимна. Тя бе разбрала.

Тънкият, разкривен, старомоден почерк с обратен наклон бе един и същ в двете книги... както бяха, като се отчитат вариациите,

породени от любовта и близостта, и самите посвещения. Само тонът на писмените послания се различаваше, помисли се Дарси и разликата в него бе така ясна и отчетлива, както и контрастът между бяло и черно.

ДЯВОЛСКИ ОРКЕСТЪР

Когато Мери се събуди, те вече се бяха изгубили. Тя го знаеше, а и Кларк също го знаеше, въпреки че първоначално не искаше да си признае. Изречението му недвусмислено казваше: „Писнало ми е, така че не се будалкайте с мен“, а устата му се смаляваше все повече и повече и можеше въобще да изчезне. И той никога нямаше да каже, че са се „изгубили“, щеше просто да каже, че „някъде сме объркали посоката“ и това бе най-много, което можеше да си признае.

Те бяха напуснали Портланд предния ден. Кларк работеше за една компютърна компания — един от гигантите. Негова бе идеята да разгледат Орегон, извън приятното, но скучно предградие за каймака на средната класа в Портланд, където живееха — район, който бе известен на обитателите си като Софтуеър Сити. „Казват, че в горите е много красиво — й бе казал той. — Не искаш ли да разгледаме? Имам една седмица на разположение и вече започнаха слухове за предстоящи размествания. Ако не видим нещо от истинския Орегон, мисля, че последните шестнадесет месеца ще останат единствено една черна дупка в съзнанието ми.“

Тя се бе съгласила достатъчно бързо (училището бе завършило преди десетина дни и нямаше часове в летните класове), сега се наслаждаваше на приятното усещане за свобода, на удоволствието от пътешествието, забравила, че спонтанните ваканции често завършват не по правилата. Любителите на пътешествията без компас поемат по някой черен път, който води в задънения край на географията. Сигурно това бе приключение, предположи тя — човек можеше и така да го погледне, стига да поиска, но през януари тя навърши тридесет и две и смяташе, че на тридесет и две е може би прекалено стара за такива авантюри. Напоследък представата й за истински приятна ваканция бе мотел с чист басейн, хавлиени халати върху леглата и сешоар в банята, който да работи.

Вчерашният ден бе прекрасен, природата бе толкова разкошна, че даже Кларк на няколко пъти бе впечатлен и изпадна в необичайно за

него мълчание. Те бяха прекарали нощта в приятна селска страноприемница на юг от Юджийн, любиха се не веднъж, а два пъти (нещо, за което тя най-определено не бе стара, за да може да му се наслаждава!) и тази сутрин се отправиха на юг, като целта им бе да пренощуват в Кламат Фолз. Още на разсъмване бяха на Орегонската щатска магистрала № 58 и това бе правилният път, но след това, по време на обедата им в град Оукридж, Кларк предложи да напуснат основната магистрала, която бе прекалено натоварена.

— Е, добре, не зная... — Мери говореше с раздвоението на жена, която е изслушвала много подобни предложения от съпруга си и бе понесла последствията на редица от тях. — Не бих искала да се загубим тук някъде, Кларк. Изглежда ми доста пусто. — Тя почука с добре поддържания и оформен нокът на една зелена зона, наречена Пустинята при стръмната скала. — Ключовата дума тук е пустиня, тъй като няма бензиностанции, няма хотели, няма и мотели.

— Е, хайде — каза той, като побутна настрани остатъците от пърженото пиле. От музикалния автомат Стийв Ърл и Дюксовете изпълняваха „Шест дни по пътя“, а навън няколко отегчени деца изпълняваха разни скокове със скейтборд. Те изглеждаха така, сякаш маркират с присъствието си времето и изчакват да пораснат достатъчно, за да напуснат завинаги този град и Мери знаеше точно как се чувстват. — Няма проблеми, скъпа. Ще вземем 58-ми път на няколко километра на изток... след това ще обърнем на юг по щатския път № 42... разбираш ли?

— Ъхъ. — Тя видя, че докато магистрала № 58 бе обозначена с дебела червена линия, щатският път № 42 бе само една завъртулка от тънка черна нишка. Но тя се бе натъкнала достатъчно с руло от кайма и картофено пюре и не искаше да спори с Кларк, докато се чувстваше като боа, която току-що е глътнала коза. Всъщност в този момент тя искаше да се отпусне на предната седалка на стария им Мерцедес и да задреме.

— След това — продължи да й досажда той — идва този път тук. Не е номериран, така че най-вероятно е само някакъв местен път, но отива точно до Токийти Фолз. А оттам с ръка да махнеш, ще стигнеш до Федерална магистрала 97. Така че какво мислиш?

— Че най-вероятно ще се загубим, ако следваме твоя път — каза тя, шега, за която впоследствие доста съжаляваше. — Но предполагам,

че няма да имаме проблеми, стига да можем да намерим достатъчно широко място, за да обърнем нашата Принцеса.

— Те това е — каза той и лъчезарно се усмихна, след което отново притегли пилето пред себе си. Зае се с него, като поглъщаше даже желето.

— Трала-ла-ла — каза тя, като държеше ръка пред лицето си и намигаше. — Как я ядеш тази помия?

— На мен пък ми е вкусно — каза Кларк с пълна уста с толкова приглушен глас, че само съпругата му можеше да го разбере. — Освен това, когато пътуваш, трябва да хапваш от местните специалитети.

— На вид изглежда така, сякаш някой е изкихал шепа енфие върху много, много стар хамбургер. Повтарям — тра-ла-ла.

Напуснаха Оукридж в добро настроение и първоначално всичко вървеше като по вода. Проблемите започнаха след като напуснаха щатски път № 42 и тръгнаха по път, който не бе маркиран на картата, пътят, за който Кларк бе толкова сигурен, че ще ги отведе точно в Токийти Фолз. Първоначално не изглеждаше толкова неприятен, макар и местен път, даже бе много по-добър от магистрала 42, която бе изронена и напукана от студа, дори през лятото. Първоначално се чувстваха страхотно, всеки от тях поред пускаше касети в касетофона. Кларк предпочиташе изпълнители като Уилсън Пикет, Ал Грийн и Поп Стейпълс. Вкусът на Мери бе коренно противоположен.

— Какво толкова намираш в тези бели момчета? — попита той, когато тя пусна касетата с последното й любимо парче. — Ню Йорк на Лу Рийд.

— Нали съм се омъжила за такова? — попита тя и той се засмя.

Първият знак на беда се появи петнадесет минути по-късно, когато се приближиха до един кръстопът. И двете разклонения изглеждаха еднакво обещаващи.

— По дяволите! — каза Кларк, като отби встрани и отвори жабката на колата, за да вземе картата. Дълго я изучава. — Този път го няма на картата.

— О, Господи, пак започваме — каза Мери. Тя дремеше, когато Кларк спря пред неочаквания кръстопът и цялата ситуация я ядоса. — Искаш ли моето мнение?

— Не — отговори Кларк, самият той бе леко раздразнен, — но предполагам, че ще трябва да го изслушам. Освен това не обичам,

когато пулиш очите си по този начин, ако не съм ти го казвал досега.

— Кой път бе този, Кларк?

— Сякаш съм някакво старо куче, което току-що се е изпърдяло под масата в трапезарията. Хайде, кажи ми какво мислиш. Изложи ми го така, че да разбере. Ти си на ход.

— Връщай се обратно, докато все още има време. Това е моят съвет.

— Ъхъ. Само ако имаш знак, който означава „Покайте се“.

— Това шега ли трябва да бъде?

— Не зная, Мери — каза той с мрачен глас и след това млъкна, като гледаше ту през предното стъкло, осеяно с мушици, ту вземаше картата и внимателно я изучаваше. Бяха женени почти петнадесет години и Мери го познаваше достатъчно добре, за да е сигурна, че той ще настоява да продължат... въпреки неочакваното разклонение на пътя, а и точно заради него.

„Когато Кларк Уилингъм си навие нещо на пръста, нищо не може го върне назад“ — си помисли тя и след това покри с ръка устата си да прикрие усмивката, която се бе появила на устните ѝ.

Но не успя да го направи достатъчно бързо. Кларк я изгледа, вдигна вежда и изведнъж през съзнанието ѝ мина една тревожна мисъл: ако тя може да го разгадае толкова лесно като детска читанка след цялото това време, тогава на свой ред и той би могъл да направи същото с нея.

— Има ли нещо? — попита той и гласът му прозвуча неестествено високо. Точно в този момент — преди да е заспала, тя осъзна, че устата му е започнала да се смалява. — Ще го споделиш ли с мен, скъпа?

Тя поклати глава:

— Просто исках да се изкашлям.

Той кимна, повдигна очилата си към все по-уголемяващото се чело и доближи картата, докато тя почти докосна крайчеца на носа му.

— Добре — каза той, — трябва да е лявото разклонение, тъй като точно то води на юг, към Токийти Фолз. Другото води на изток. Сигурно стига до някое ранчо.

— Път за ранчо с жълта разделителна линия?

Устата на Кларк се смали още повече.

— Ще се изненадаш, като разбереш колко са състоятелни някои от собствениците на ферми — каза той.

Тя искаше да му каже, че дните на скаутите и пионерите са отдавна отминали, че въпросът не касае точно мъжката му чест, но след това реши, че много повече ѝ се иска да си подремне още малко на следобедното слънце, отколкото да се дърли със съпруга си, особено след прекрасното двойно изпълнение миналата нощ. В края на краищата трябваше да излязат някъде, нали?

С тази успокояваща мисъл и Лу Рийд, който пееше за последния голям американски кит, Мери Уилингъм задряма. Когато междувременно пътят, който Кларк бе избрал започна да се влошава, тя спеше леко и сънуваше как са се озовали отново в кафето в Оукридж, където изядоха обед: тя се опитваше да сложи двадесет цента в музикалния автомат, но процепът за монетите бе запушен с нещо, което приличаше на плът. Едно от хлапетата, които играеха навън на паркинга премина покрай нея със скейтборда си в ръка и с бейзболна шапка, обърната с козирката назад.

— Какво е станало с това нещо? — попита Мери.

Хлапетото се приближи, хвърли бърз поглед и повдигна рамене.

— *О, това е нищо* — каза то. — *Това е просто тялото на един тип, специално нарязан за тебе и за много други. Не става дума за долнопробна операция, говорим за масова култура, сладурче.*

След това той се изправи, пощипна връхчето на дясната ѝ гърда — не много приятелски жест и се отдалечи. Тя погледна към музикалния автомат и видя, че е препълнен с кръв и неясни плаващи неща, които подозрително наподобяваха човешки органи.

„Ще направиш добре, ако оставиш Лу Рийд за малко на спокойствие“ — си помисли тя и зад локвата кръв зад стъклото изплува някаква плоча и зае мястото си на грамофона ѝ — както си бе помислила тя — Лу запя „Толкова вяра накуп“.

Докато Мери сънуваше този все по-неприятен сън, пътят продължи да се влошава, кръпките ставаха все по-често, докато изведнъж целият път се превърна само в кръпки. Касетката с Лу Рийд стигна до края и започна да се пренавива. Кларк не забеляза. Приятното настроение, с което бе започнал денят, изцяло изчезна. Устата му се бе свила до размера на розова пъпка. Ако Мери бе будна,

тя щеше да успее да го убеди да се върнат с километри назад. Той знаеше това, както и знаеше как щеше да го изгледа, ако сега се събуди и види тази тясна ивица разбит път — може да се приеме за път само при абсолютно снизходително отношение — с борови дървета, които ги притискаха и от двете страни, така че да държат закърпения асфалт в постоянна сянка. Те не срещнаха нито една кола, която да идва от срещуположната посока, откакто напуснаха магистрала № 42.

Той знаеше, че би трябвало да се върнат. Мери не обичаше да изпада в такова безизходно положение и веднага забравяше как много пъти преди той се бе ориентирал по непознати пътища до планираната крайна цел (Кларк Уилингъм бе един от милионите американски мъже, които са твърдо убедени, че имат компас в главите си) — но той продължи все по-нататък, първоначално бе твърдо убеден, че трябва да излязат на Токийти Фолз, след това само се надяваше на това. Освен това, наистина нямаше място, където да обърне. Ако се опита да го направи, можеше Принцесата само да затъне до джантите в една от заблатените канавки, които ограничаваха така наречения път... и само Господ знаеше, колко време ще им се наложи да чакат влекач тук, или колко път ще трябва да измине, за да извика пътна помощ.

Тогава, най-накрая, той се озова на едно място, където би могъл да обърне обратно — още един кръстопът, но предпочете да не го прави. Причината бе проста — въпреки че по дясното разклонение бе нахвърлян чакъл с трева, поникнала в средата, лявото разклонение бе отново широко, добре павирано, с яркожълта разделителна линия. В съответствие с компаса в главата на Кларк, това разклонение водеше на юг. Той сякаш усещаше вече аромата на Токийти Фолз. Петнадесетина километра, може би двадесет, най-много тридесет.

Поне за миг си помисли за възможността да обърне назад. Когато го обясни на Мери впоследствие, видя съмнението в очите ѝ, но това бе истината. Бе решил да продължи, защото Мери бе започнала да се размърдва и той бе сигурен, че разнебитеният път, с кръпки, и бабунки, и дупки, по който току-що бе преминал, щеше да я събуди, ако обърне назад... и тогава тя щеше да го изгледа с тези нейни широки, красиви сини очи. Само да го погледне. Това щеше да бъде достатъчно.

Освен това защо трябва да шофира час и половина назад, когато Токийти Фолз бе само на един хвърлей оттук? „Погледни този път —

си помисли той. — Мислиш ли, че подобен път просто ще се размие и изчезне?“

Той включи Принцесата на скорост и пое по лявото разклонение и, разбира се, пътят скоро свърши. След първия хълм лявата линия отново изчезна. След втория свърши и павираният път, и те продължиха по разкалян и разнебитен път, като тъмните гори се приближаваха още по-плътено до тях и слънцето — Кларк сега го осъзна за пръв път — се спускаше по небето не оттам, където трябваше. Павираният път свърши прекалено внезапно и Кларк не успя да натисне спирачките и плавно да подкара колата по новата повърхност. Последва разтърсване, което за малко не унищожи ресорите на колата и събуди Мери. Тя рязко се изправи и погледна с широко разтворени очи.

— Къде — започна тя, и след това, за да направи този следобед напълно свършен, а щастието — пълно, омайващият глас на Лу Рийд ускори обороти, докато той започна да пее думите на „Добър вечер, господин Валдхайм“ със скоростта на Чип и Дейл от филмчето на Дисни.

— О, — каза тя и натисна копчето за изваждане на касетата. Лентата изскочи, последвана от грозна гледка в кафяво — навита на спирали лъскава лента.

Принцесата удари почти бездънна дупка, отскочи рязко на ляво и след това отскочи нагоре и встрани като платноход по време на силна буря.

— Кларк?

— Нищо не казвай — каза той през стиснати зъби. — Ще излезем обратно на асфалта след минута-две, може би след следващия хълм. Не сме се загубили.

Все още потисната от съня си (въпреки че не можеше да си спомни със сигурност какво точно се бе случило в него), Мери държеше развлечената лента в скута си и тъгуваше за нея. Би могла да си купи нова касета... но не и тук.

Надвесените дървета, които се бяха наредили около пътя, ѝ напомняха умиращи от глад гости на банкет и тя си помисли, че преди да се доберат до най-близкия музикален магазин, ще трябва да изминат дълъг път.

Тя погледна Кларк, забеляза зачервените му бузи и практически несъществуващата уста и реши, че ще бъде по-дипломатично, ако държи устата си затворена, поне за известно време. Ако запази спокойствие и не се държи укорително, той вероятно ще бъде в състояние да дойде на себе си, преди тази мизерия, носеща името път, да завърши в яма с чакъл или плаващи пясъци.

— Освен това, тук просто не мога да обърна назад — каза той, сякаш тя току-що му бе предложила тази възможност.

— Виждам — каза тя с неутрален глас.

Той я погледна, вероятно искаше да се сдърпа с нея, вероятно просто се чувстваше смутен от цялата ситуация и се надяваше да види, че тя не му е прекалено сърдита — поне засега — и след това погледна отново през предното стъкло. Пред тях растяха плевели и трева в средата на пътя и той бе толкова тесен, че ако се зададеше насрещна кола, едната от тях трябваше да се оттегли назад. Но пък това не изчерпваше проблемите. Почвата извън коловоза, утъпкан от колелата на колата им изглеждаше все по-ненадеждна, някакви недорасли дървета сякаш се бореха едно с друго за място върху влажната пръст.

Нямаше никакви електрически стълбове от двете страни на пътя. Тя за малко да сподели това с Кларк, след това реши, че ще бъде за предпочитане да държи езика си зад зъбите. Той продължи да шофира в тишина, докато стигнаха до един завой, който ги отвеждаше надолу. Той се надяваше, че ще види промяна по някоя от страните на пътя, но обрасналият път продължаваше както и преди. Ако имаше някаква промяна, тя бе, че коловозът бе станал по-тесен и по-незабележим и на Кларк всичко това му напомняше за фантастичните епопеи, които обичаше да чете — съчиненията на хора като Тери Брукс, Стивън Доналдсън и, разбира се, Дж. Р. Р. Толкин, духовния баща на всички тях. В тези истории, героите (които имаха обикновено космати крака и заострени уши) поемаха по такива изоставени пътища, въпреки собствената си мрачна интуиция и обикновено завършваха със схватки с тролове, заклинатели или скелети, размахващи боздугани.

— Кларк...

— Зная — каза той и натисна волана внезапно с лявата си ръка — кратък, безсмислен удар, който успя само да натисне клаксона. — Да, зная. — Той спря мерцедеса, който сега задръстваше целия път (път? — по дяволите, това бе по-малко от алея), натисна съединителя

на неутрално положение и излезе. Мери излезе от другата страна, побавно.

Балсамният аромат на дървета бе небесен и тя помисли, че в тази тишина, ненарушавана от звука на никакъв мотор (дори от далечния грохот на самолет) или човешки глас... имаше нещо призрачно. Дори звуците, които тя можеше да чуе — чуруликането на птица в сенчестите гори, повея на вятъра, приглушеното буботене на дизеловия мотор на Принцесата — сякаш подчертаваха стената от тишина, която ги обкръжаваше отвсякъде.

Тя погледна над сивия покрив към Кларк и в погледа ѝ не се четеше укор или гняв, а молба: „Измъкни ни от това място, разбра ли? Моля?“

— Извинявай, мила — каза той и тревогата, която тя прочете по лицето му, не я успокои ни най-малко. — Наистина съжалявам.

Тя се опита да говори, но първоначално от сухото ѝ гърло не излезе никакъв звук. Тя се прокашля и опита наново.

— Какво ще кажеш, ако просто вземем и се приберем.

Той помисли няколко мига — чуруликащата птица имаше време отново да се обади и да получи отговор отнякъде дълбоко в гората — преди да поклати глава.

— Само като последна възможност. До последното разклонение, което срещнахме на пътя, има поне три километра...

— Искаш да кажеш, че сме минали покрай още един кръстопът?

Той премигна, сведе очи и кимна.

— Да се върнем, ама виждаш колко е тесен пътят и колко са размекнати канавките. Ако тръгнем да се връщаме... — Той поклати глава и въздъхна.

— Значи продължаваме.

— Така мисля. Ако пътят окончателно ни отведе до ада, ще трябва да опитаме да се върнем.

— Но дотогава ще сме затънали още по-дълбоко, нали? До този миг тя отлично успяваше да се предпази от излишна нервност и да не допуска в гласа ѝ да се промъкне дори нотка на обвинение, но ставаше все по-трудно и все по-трудно да продължава. Беше ѝ писнало, беше ѝ дошло до гуша и беше бясна и от самата себе си — поради това, че го остави да ги замъкне в тази пустош на първо място и за мекушавия начин, по който се държеше към него сега.

— Да, но мисля, че шансовете да намерим широко място пред нас са по-големи, отколкото вероятността да обърнем и да се върнем по този скапан път. Ако се окаже, че трябва да се връщаме, ще го направя на етапи — пет минути назад, десет минути почивка, още пет минути назад. — Той се усмихна неубедително. — Това ще бъде приключение.

— Да, със сигурност ще бъде приключение — каза Мери, като отново си помисли, че нейното определение за подобен род неща не бе приключение, а пълна досада. — Сигурен ли си, че не настояваш да продължим, защото дълбоко в сърцето си вярваш, че зад следващия хълм ни очаква Токийти Фолз.

За миг ѝ се стори, че устата му изчезва изцяло и тя се подготви за взрив от праведен мъжки гняв. След това раменете му се отпуснаха и той само поклати глава. В този миг тя видя как ще изглежда той след тридесет години и това я изплаши много повече, отколкото да заседнат на второстепенен път в тази пълна пустош.

— Не — каза той. — Предполагам, че съм се отказал от Токийти Фолз. Едно от основните правила при пътуване в Америка е, че пътищата без електропроводи поне от едната страна на пътя обикновено не водят до никъде.

Значи и той го бе забелязал.

— Хайде — каза той, като отново влезе в колата. — Ще положа всички усилия, за да се измъкнем от тази каша. И следващия път ще те послушам.

„Да, да — помисли си Мери със смесица от забава и уморено негодувание. — И преди съм я чувала тази песен.“ Но преди той да може да натисне лоста за автоматично превключване на скоростите, тя сложи ръката си върху неговата.

— Зная, че ще го направиш — каза тя, като обърна внимание на това, което той бе казал в обещание. — Сега важното е да се измъкнем от тази бъркотия.

— Разчитай на мен — каза Кларк.

— И внимавай.

— Разчитай на мен и за това. — Той ѝ се усмихна дискретно, което я накара да се почувства малко по-добре, след това включи Принцесата на скорост. Големият сив мерцедес, който изглеждаше

съвсем не на място в тези затънтени гори, започна отново да пълзи по сенчестия коловоз.

Преминаха още километър и нещо според километража и нищо не се промени, с изключение на ширината на коловоза, по който караха: пътят стана още по-тесен. Мери си помисли, че покритите с мъх ели, напомнят сега не на гладни гости на банкет, а на болезнено любопитни зрители на мястото на тежко произшествие. Ако коловозът стане прекалено тесен, скоро те ще започнат да чуват шумоленето на клонките по вратите на колата. Земята под дърветата междувременно се превърна от размекната почва в блатиста, Мери видя локвите застояла вода, прашина и покрита от падналите борови иглички. Сърцето ѝ сега биеше прекалено бързо и на два пъти тя се усети, че гризе ноктите си, навик, от който тя мислеше, че се е отказала година, преди да се омъжи за Кларк. Бе започнала да осъзнава, че ако сега закъсат по пътя, почти със сигурност ще прекарат нощта в принудително къмпирание в Принцесата. А в тези гори имаше животни — тя ги бе чула как шумолят, докато минават наоколо. Някои от тях изглеждаха достатъчно големи, можеше да са мечки. Мисълта да се сблъска с мечка, докато стоят и гледат техния закъсал и напълно безнадежден мерцедес, я накара да преглътне нещо, което имаше вкуса и приличаше на голям тампон.

— Кларк, мисля, че ще е по-добре да се откажем и да се опитаме да се върнем назад. Вече мина три часа и...

— Я погледни насам — каза той и посочи напред. — Това знак ли е?

Тя премигна. Пред тях платното се извишаваше по гъсто обрасъл с гора хълм. Някакъв яркосин правоъгълен знак се издигаше близо до върха на хълма.

— Да — каза тя. — Наистина е знак.

— Страхотно! Можеш ли да го прочетеш?

— Ъхъ — той каза: **АКО СИ ДОШЪЛ ДОТУК, НАИСТИНА СИ СЕ ПРЕЦАКАЛ.**

Той ѝ хвърли поглед, в който се четеше и веселост и раздражение.

— Много смешно, Мери.

— Благодаря ти, Кларк, ще продължа в тоя дух.

— Ще се изкачим до върха на хълма, ще прочетем знака и ще видим какво има на отвъдната му страна. Ако не видим нещо обнадеждаващо, ще се върнем. Съгласна?

— Съгласна.

Той я потупа по бедрото, след това предпазливо подкара колата. Мерцедесът се придвижваше толкова бавно, че можеха да чуят мекия звук на плевелите по средата на коловоза, които стържеха по каросерията на колата. Мери наистина можеше да различи думите на знака сега, но първоначално ги отхвърли, тъй като помисли, че сигурно нещо е объркала — бе прекалено безумно като идея. Но те се приближиха още повече и думите не се промениха.

— Това ли пише, което ми се стори, че прочетох? — попита я Кларк. Мери се засмя нервно и объркано.

— Да, точно това... но сигурно някой си е въобразил, че е много остроумен и си е направил тази тъпа шега. Не мислиш ли?

— Отказах се от мисленето — то непрекъснато ме вкарва в някаква бяла. Но виждам нещо, което не е шега. Погледни, Мери!

На десет или петнадесет метра под знака — точно преди гребена на хълма, пътят рязко се разширяваше и сега отново бе асфалтиран и с ярки разделителни линии. Мери почувства как безпокойството се откъсна от сърцето ѝ като огромна скала.

Кларк се ухили:

— Не е ли красиво?

Тя кимна щастливо и се усмихна на свой ред.

Те стигнаха до знака и Кларк спря. Отново го прочетоха:

Добре дошли в Рокендрол Рай, Орегон

НИЕ ГОТВИМ С ГАЗ! И ВИЕ ЩЕ СЕ НАУЧИТЕ

Джейсис Търговска палата Лайънс Елкс

Сигурно е шега — повтори тя.

— Може би не.

— Град, наречен Рокендрол Рай? Хайде де, Кларк.

— Защо не? Има град Истина или Последствия, Ню Мексико, Сухата Акула, Невада и град в Пенсилвания наречен Сношение. Тогава защо да няма Рокендрол Рай в Орегон?

Тя се засмя замаяно. Чувството на облекчение сега бе почти невероятно.

— Ти си го измисли.

— Кое?

— Сношение, Пенсилвания.

— Не съм го измислил. Ралф Гинзбърг се опита да изпрати списание, наречено Ерос оттам. Заради пощенската марка. Федералните не му позволиха. Кълна се. И кой знае? Може би градът е основан от група хипита, живеещи в комуна близо до природата. Те също са станали конформисти и са се подчинили на противните им норми — Лайънс, Елкс, Джейсис, но оригиналното име е останало. — Той се запали от тази идея и откри, че е едновременно и забавна и невероятно сладка. — Освен това, не мисля, че има значение. Това, което има значение е, че най-накрая излязохме на човешки асфалтов път, скъпа. Това, по което шофираме в момента.

Тя кимна:

— Карай си колата... но внимавай.

— Можеш да бъдеш сигурна. — Принцесата се плъзна по шосето, което не бе асфалтирано, а покрито с гладка изкуствена материя, без нито една кръпка или разширение встрани. — Викат ми Осторожния...

Те стигнаха гребена на хълма и последната дума замря в устата му. Той натисна спирачката толкова рязко, че предпазните им колани се заключиха, след това отново натисна лоста на скоростите в неутрално положение.

— Боже мой! — каза Кларк.

Те седяха в бездействащия мерцедес с отворени уста, зяпнали по града, който лежеше под тях.

Това бе един град — съвършено бижу, сгушено в малка, плитка долина като трапчинка. Приликата му с картина на Норман Рокуел и илюстрациите на малки градове на Къриъри Айвз бе, поне за Мери, поразителна. Тя се опита да си обясни всичко това просто с географията, начина, по който пътят се извиваше надолу в долината, начина, по който градът бе заобиколен с дълбока зелено-черна гора — простираха се километри стари, дебели ели, които растяха в нищо необезпокоявано изобилие отвъд отдалечените забутани полета — но всичко това бе повече от географията и тя предполагаше, че и Кларк го знае не по-зле от нея. Имаше нещо прекалено съвършено балансирано например за църковните кули — една на северния край на града, а

другата на южния край. Хамбареночервената сграда на изток трябваше да бъде училището, а голямата бяла сграда на запад, тази с часовниковата кула на върха и сателитна антена отстрани, трябваше да бъде кметството. Всичките домове изглеждаха невъзможно подредени и уютни, от рода на красивите къщички, които можеш да видиш в рекламните обявления в списанията преди Втората световна война като Сатърди Ивнинг Пост и Америкън Мъркюри.

„Поне от един-два комина трябва да се издига дим“ — помисли Мери и след като внимателно огледа градчето, видя, че от никъде не се стели дим. Изведнъж си припомни разказ от Марсианските хроники на Рей Бредбъри: „Марс е раят“, бе наречен той и марсианците бяха хитро маскирали кланицата така, че тя приличаше на най-съкровения спомен за родния град на всеки един.

— Обръщай назад — каза тя рязко. — Тук е достатъчно широко, ако внимаваш.

Той се обърна бавно и я погледна, а на нея в този момент ѝ бе все едно какво изражение ще прочете на лицето му. Той я гледаше така, сякаш тя бе полудяла.

— Скъпа, какво искаш...

— Не го харесвам, това е всичко. Тя почувства как лицето ѝ почервения, но продължи, въпреки нахлулата в нея топлина. — Напомня ми за една страховита история, която прочетох, когато бях тийнейджърка. — Тя спря. — Също така ми напомня за захарната къщичка от Хензел и Гретел.

Той продължи да я гледа с типичното си изражение „Не вярвам на очите си“ и тя осъзна, че той наистина ще отиде там — това бе просто част от същия проклет твърдоглав порив, който ги бе накарал да излязат от главния път. Той искаше да изследва непознати места, за Бога. И той искаше, разбира се, сувенир. Фланелка, купена в местния супер ще свърши работа, фланелка, на която да пише нещо умно като „Бях в Рая на Рокендрола и да знаете, че имат страхотен оркестър“.

— Скъпа — това бе мекият, нежен глас, който той използваше, когато възнамеряваше да я уговори да направи нещо или да го направи въпрос на живот и смърт.

— О, моля те, престани. Ако искаш да направиш нещо приятно за мен, обърни в обратна посока и ни откарай до Магистрала № 58.

Ако направиш това, ще ти позволя тази вечер да си вземеш пак десерта. Даже двойна порция, ако пожелаеш.

Той дълбоко въздъхна, с ръце върху волана и очи вперени напред. Най-накрая, без да я погледне, той каза:

— Погледни през долината, Мери. Виждаш ли пътя, който води чак до отдалечения хълм?

— Да, виждам го.

— Виждаш ли колко е широк? Колко гладък? Колко добре асфалтиран?

— Кларк, това едва ли е...

— Погледни! Струва ми се, че виждам истински автобус по пътя. — Той посочи един жълт автобус, който се търкаляше по пътя към града, металната му повърхност блестеше на горещото следобедно слънце. — Ето още едно превозно средство, което срещнахме в тази част на света.

— Въпреки това...

Той сграбчи картата, която лежеше в конзолата на арматурното табло, и когато се обърна към нея, Мери осъзна с безсилно негодувание, че мекият, увещаващ глас временно е прикрил факта, че на него вече му е писнало да се разправя с нея.

— Слушай, Мери, и внимавай, за да няма после въпроси. Може би ще мога да обърна тук, може и да не мога — по-широко е, но не съм толкова сигурен като теб, че е достатъчно широко. И теренът ми изглежда все още достатъчно разкалян.

— Кларк, моля те да не ми крещиш така. Заболява ме главата.

Той направи видимо усилие и успокои гласа си.

— Ако обърнем тук, ни остават двадесетина километра до Магистрала № 58, по същия скапан път, по който минахме току-що.

— Двадесет километра не е толкова много. — Тя положи усилие гласът ѝ да прозвучи достатъчно твърдо, дори и само за собствено успокоение, но почувства как волята ѝ отслабва. Ненавиждаше се, но това нямаше да промени нещата. Имаше ужасно подозрение, че по този начин мъжете почти винаги надделяват: не поради това, че са прави, а поради това, че неуморно доказват собствената си правота. Те спорят така както играят футбол и ако им се противопоставиш, почти винаги ще завършиш дискусията с насинена душа.

— Не, двадесет километра не е чак толкова много — каза той с най-сладкия си и разумен глас, който издаваше на хиляда километра „Бъди благодарна, че не се опитвам да те удуша“, — но какво ще кажеш за тези осемдесет километра, които ще трябва да изминем, за да заобиколим тези гори, след като излезем на Магистрала № 58?

— Поставяш нещата така, сякаш гоним някакъв влак, Кларк!

— Просто ми писна от всичко това. Хвърляш един поглед на едно приятно градче със забавно именце и казваш, че ти напомня за „Петък Тринадесети, Част XX“ или някаква друга загубена история и искаш да се върнем. А този път ей там — посочи той към долината — води точно на юг. Сигурно има по-малко от половин час отук до Токийти Фолз, ако минем по този път.

— Точно това ми каза в Оукридж, преди да поемем по тази част от частното пътуване, което спокойно можем да наречем както Бийтълс „Меджикъл Мистери Тауър“.

Той я погледна още за миг, устата му се бе затворила, сякаш затворена от внезапен спазъм, след това той стисна скоростния лост.

— По дяволите — изръмжа той. — Ще се върнем. Но ако срещнем една кола по пътя, само една, ще се върнем пак в Рая на Рокендрола. Така че...

Тя сложи ръка върху неговата, преди той да превключи съединителя за втори път през този ден.

— Продължавай — каза тя. — ти може би си прав, а аз вероятно се държа глупаво. *„Така ми е било писано, все да отстъпвам на проклетия му инат — си помисли тя. — Или е така, или просто съм прекалено уморена, за да споря с него.“*

Тя вдигна ръката си, но той спря за момент и я изгледа:

— Само ако си сигурна.

И това бе наистина и последната капка и най-нелепия абсурд. Да победи не бе достатъчно за мъж като Кларк, гласуването също така трябва да бъде единодушно. Тя бе поддържала това единодушие много пъти, когато съвсем не се чувстваше съгласна с него в сърцето си, но откри, че този път няма да може да се насили чак толкова.

— Но аз не съм сигурна — каза тя. — Ако ме бе изслушал поне веднъж внимателно, вместо само да се примиряваш с присъствието ми, щеше да го разбереш. Възможно е ти да си прав и вероятно аз се държа доста глупаво — твоят подход към нещата може би е по-смислен от

моя, готова съм и това да призная и нямам намерение да се разгранича от теб и ще остана с теб докрай — но това не променя начина, по който чувствам нещата. Така че ще трябва да ме извиниш, ако отказвам да надяна поличката на мажоретка всеки път и да ръководя окуражителните викове „Хайде, Кларк“ и този път.

— Господи! — каза той. Лицето му имаше едно неуверено изражение, което го караше да изглежда доста различен от обикновено и по някакъв противен начин — момчешки. — Ти си в лошо настроение, така ли, сладкото ми гълъбче?

— Мисля, че да — каза тя, като се надяваше, че той не видя до каква степен я раздразниха тези неуместни гальовни думи. Тя бе в края на краищата на тридесет и две години, а той бе почти на четиридесет и една. Тя се почувства малко прекалено стара, за да бъде сладкото гълъбче на някого и си помисли, че и Кларк е малко преминал възрастта, в която човек се нуждае от малка гълъбица.

След това тревожното изражение на лицето му премина и този Кларк, когото тя харесваше — този, с който тя наистина вярваше, че би могла да прекара втората половина на живота си, се върна отново.

— Ще изглеждаш страхотно в пола на мажоретка, скъпа — каза той, като се престори, че измерва дължината на бедрото ѝ. — Наистина.

— Ти си глупак, Кларк — каза тя и след това се усети, че се усмихва почти против волята си.

— Точно така, госпожо — каза той и включи Принцесата на скорост.

* * *

Градът нямаше покрайнини, освен ако не се броят полетата, които го заобикаляха. В един момент те се спускаха по мрачна, сенчеста алея, в следващия момент от двете страни на колата се простираха широки светлокафяви полета, а след миг преминаваха покрай спретнати къщурки. Градът бе притихнал, но съвсем не бе безлюден. Няколко коли се спускаха и изкачваха по четирите или петте улици, които образуваха търговската част на града и няколко пешеходци се разхождаха по алеите. Кларк махна с ръка за поздрав на

един мъж с шкембенце, който гол до кръста поливаше полянката си и пиеше от консервна кутия Олимпия. Шкембелията, чиято мръсна коса се спускаше до раменете, ги изгледа, но не вдигна ръка за поздрав.

Главната улица имаше същото настроение, познато от картините на Норман Рокуел и тук сходството бе толкова силно, че почти създаваше в тях чувството за нещо вече видяно. Високи стари дъбове превръщаха тротоарите в сенчести алеи и това някак си се разбираше от само себе си. Нямаше нужда да се ходи до градската кръчма, за да се отгатне, че името ѝ е „Страноприемница Утринна роса“ и че вътре ще има светец рекламен часовник на бирата Будвайзер. Местата за паркиране бяха полегати, имаше червено-бяло-синя въртяща се емблема на бръснарницата, която естествено се казваше „Острието на бръснача“, над местната аптека, която се наричаше „Мелодичният аптекар“ се извисяваха хаванче и чукало. Магазинът за домашни любимци (със знак на прозореца, на който пишеше: ТУК ПРЕДЛАГАМЕ СИАМСКИ КОТКИ) бе наречен „Бялото зайче“. Всичко бе така подредено и толкова правилно, че ти идеше да го пратиш по дяволите. Най-правилната сграда бе градският съвет в центъра на града. Имаше надпис, закачен с тел над фасадата и Мери го прочете лесно, въпреки че бе на около стотина метра от тях. ДОВЕЧЕРА ЩЕ ИМА КОНЦЕРТ, посочваше съобщението.

Изведнъж тя осъзна, че познава този град — бе го виждала често по телевизията в късните часове. Той ѝ напомняше не за адските видения на Рей Бредбъри от Марс или за захарната къщичка от Хензел и Гретел. Това, за което мястото ѝ напомняше повече от всичко, бе Странното Малко градче, на което хората непрекъснато се натъкваха в различни епизоди на „Зоната на здрача“.

Тя се наклони към съпруга си и каза с нисък, заплашителен глас:

— Ние пътуваме не през измерението на образа и звука, Кларк, а на съзнанието ти. — Тя не показва нещо конкретно, но една жена, която стоеше пред градския магазин на Уестърн Ауто видя жеста и ѝ хвърли кос, недоверчив поглед.

— Какво да погледна? — попита той. Отново прозвуча раздражение в гласа му и тя предположи, че този път бе, защото той знаеше за какво точно говори тя.

— Има знак точно пред нас. Ние влизаме в...

— О, прекрати Мери — каза той и рязко свърна към празно място за паркиране по средата на главната улица.

— Кларк! — Тя едва не изкрещя. — Какво правиш?

Той ѝ посочи витрината на някакво заведение, което носеше не чак дотам приятното име „Рок енд Буги Ресторант“.

— Жаден съм. Ще вляза тук и ще си поръчам голяма „Пепси“ като начало. Няма нужда да идваш с мен. Можеш да си останеш тук. Заклучи всички врати, ако искаш. — Като каза това, той отвори своята врата. Преди да може да извади краката си, тя го сграбчи за рамото.

— Кларк, моля те, недей.

Той погледна отново към нея и тя веднага разбра, че трябваше да запази за себе си шегата за Зоната на здрача — не защото бе погрешна, а защото бе правилна. Отново го преследваше митът за мъжката изключителност. Той не спираше, защото бе жаден, а защото това потайно градче го бе изплашило и него. Може би много, може би малко, тя не знаеше това, но знаеше, че той няма намерение да продължи, докато не успее да си докаже сам на себе си, че изобщо не се страхува.

— Няма да се бавя. Искаш ли лимонада или нещо друго?

Тя натисна бутона, който отключи предпазния ѝ колан.

— Това, което искам, е да не ме оставяш сама.

Той ѝ хвърли един съжалителен поглед, в който се четеше „Знаех си, че ще дойдеш“, от който тя почувства неудържимо желание да изскубне няколко косъма от косата му.

— И това, което също искам да направя, е да ти ударя един шут в задника затова, че ни набута в тази тъпа ситуация — завърши тя и с удоволствие видя как съжалителното изражение се обърна в наранено учудване. Тя отвори вратата от своята страна.

— Хайде, изпишкай се върху най-близкия воден кран, Кларк и да се разкарваме оттук.

— Да се изпишкам...? Мери, за какво, по дяволите, говориш?

— Давай содата! — отново едва се сдържа да не му изкрещи, докато същевременно си мислеше, че е наистина удивително колко бързо едно добро пътуване с добър човек може да се превърне в истински кошмар. Тя хвърли поглед към улицата и видя няколко младежи с дълги коси да се мотаят наоколо. Те също пиеха Олимпия и фиксираха непознатите в града. Единият носеше смачкана шапка.

Пластмасовата маргаритка, затъкната в лентата кимаше напред и назад в следобедния бриз. Ръцете на спътника му изобилстваха с поизбелели сини татуировки. В очите на Мери те приличаха на типовете, които напускат гимназия в третия срок на десети клас, за да прекарат повече време като размишляват върху удоволствията от пътешествията с прехвърляне от влак на влак и изнасилване на момичето, с което излизат.

Доста странно обаче лицата им ѝ изглеждаха отнякъде познати.

Те видяха, че тя ги наблюдава. Типът с широкополата шапка вдигна ръка и ѝ направи знак, като завъртя пръсти. Мери бързо отвърна поглед и се обърна към Кларк.

— Моля те, хайде да изпием по-бързо разхладителните напитки и веднага да се разкарваме оттук.

— Разбира се — каза той. — И няма нужда да ми крециш, Мери, искам да кажа, че стоя точно до тебе и...

— Кларк, видя ли ги ония двамата на другата страна на улицата?

— Какви типове?

Тя погледна точно навреме, за да види как Типа с широкополата шапка и Татуирания се промъкнаха през вратата на бръснарницата. Татуирания погледна през рамо и въпреки че не бе сигурна, ѝ се стори, че той намигна.

— Току-що влязоха в бръснарницата. Видя ли ги?

Кларк погледна, но видя само една затваряща се врата и блясъкът на отразяващото се слънце, от който очите му се просълзиха.

— Какво им е особеното?

— Изглеждаха ми познати?

— Така ли?

— Точно така. Но ми е малко трудно да повярвам, че който и да е от познатите ми, се е пренесъл в Рая на Рокендрола, Орегон, за да заеме високоплатената и благородна длъжност на уличен безделник.

Кларк се засмя и я хвана за рамо.

— Хайде, ела — каза той и я поведе към Рок енд Буги Ресторант.

Рок енд Буги ни най-малко не оправда мрачните страхове на Мери. Тя очакваше да попадне в забутано място, не особено различно от полутъмното и доста сумрачно крайпътно заведение в Оукридж, където бяха обядвали. Вместо това те се озоваха в слънчево, приятно заведение, с аромата на петдесетте години — стени със сини плочки,

хромирани рафтове за различните видове сладкиши, приятен жълт дъбов под и дървени перки на вентилатора, които лениво е въртяха над главите им. Циферблатът на стенния часовник бе обкръжен от тънки тръбички червен и син неон. Две сервитьорки, облечени в униформи от изкуствена коприна, в меки пастелни тонове, които напомниха на Мери за филма „Америкън Графити“, стояха до неръждаемия бар плот между ресторанта и кухнята. Едната бе млада — на не повече от двадесет години, а може би и по-млада и красива по някакъв излинял начин. Другата, ниска жена с обилна червена коса на клечки, имаше безсрамно изражение, в което Мери с изненада откри рязкост и отчаяние, а имаше и нещо друго: за втори път за толкова кратко време, Мери изпита силното чувство, че познава някого в този град.

Когато влязоха, звънецът над вратата иззвъня. Сервитьорките ги погледнала.

— Здравейте! — каза по-младата. — Сега ще дойда.

— Не, може би ще ви се наложи да почакате — не се съгласи с нея червенокосата. — Ужасно сме заети, не виждате ли. Тя махна с ръка към салона, празен, както може да бъде само един ресторант в малък градец в периода между обедата и вечерята и се засмя бодро на собственото си остроумие. Както и гласът ѝ, смехът ѝ бе дрезгав и на пресекулки, качество, което Мери свързваше със скоч и цигари. „Но гласът ѝ ми е познат — си помисли тя. — Готова съм да се закълна.“

Тя се обърна към Кларк и видя, че той е зяпнал сервитьорките, които възобновиха разговора си, сякаш бе хипнотизиран. Тя трябваше да го дръпне за ръкава, за да привлече вниманието му, след това отново, когато той се отправи към масите, намиращи се в лявата страна на салона. Искаше ѝ се да седнат на бара. Искаше да вземат проклетите соди в чаши за еднократна употреба и бързо да се ометат от това място.

— Какво има? — прошепна тя.

— Нищо — каза той. — Предполагам, че нищо.

— Изглеждаш така, сякаш си си глътнал езика.

— За секунда или две се почувствах точно така — каза той и преди тя да помоли за обяснение, се обърна с лице към музикалния автомат.

Мери седна на бара.

— Сега идвам, госпожо — повтори по-младата сервитьорка и след това се надвеси по-близо, за да чуе какво казва колежката ѝ с глас, познал много, много уискита. Като погледна лицето ѝ, Мери предположи, че по-младата жена всъщност не се интересува кой знае колко от това, което по-старата ѝ казва.

— Мери, това е страхотен автомат! — каза Кларк, в гласа му се четеше истинско задоволство. Само хитове от петдесетте! Мунглоус, Файв Сатънс, Шеп енд Лаймлатс, Ла Върн Бейкър! Господи Ла Върн Бейкър пее „Туидъл-дий“. Не съм чувал тази песен от времената, когато бях малък!

— Добре, спести парите си. Нали помниш, че се договорихме само да вземем напитките и да се разкарваме?

— Да, да.

Той хвърли на автомата последен поглед, въздъхна с раздражение и се присъедини към нея на бара. Мери взе менюто, най-вече за да избегне навъсено сведените му очи и начина, по който стърчеше напред долната му устна. *Слушай*, казваше той, без да произнесе нито една дума (това, бе открила тя, беше един от посъмнителните дългосрочни ефекти на брака), *пробих си път през цялата тази пустош, докато ти спеше, убих бика, воювах с индианците, доведох те невредима до този приятен малък оазис в тази пустош и какви благодарности получавам? Ти даже не ми позволяваш да пусна „Туидъл-Дий“ на музикалния автомат.*

Не обръщай внимание — помисли си тя. — *Скоро ще се разкараме оттук, така че не обръщай внимание.*

Добър съвет. Тя го последва, като съсредоточи цялото си внимание на менюто. То бе съзвучно на униформите от изкуствена коприна, неоновия часовник, музикалния автомат и цялостния декор (който, въпреки че бе превъзходно стилизиран и дискретен, би могъл все пак да бъде описан като джаз-соул от средата на века. Хот-догът не бе хот-дог, а бе кучето от крайния квартал. Чийзбъргърът бе Чъби Чекър, а двойният чийзбъргър бе Големия Джазмен. Специалитетът на заведението бе отрупана пица, менюто обещавахе Всичко в него с изключение на (Сам) (Готвача) Кук!

— Хитро — каза тя. — Попа-ууу-мау-мау и всичко останало.

— Какво? — попита Кларк и тя поклати глава.

Младата сервитьорка се приближи до тях и извади бележника си от джоба на престилката. Тя им се усмихна, но Мери си помисли, че усмивката ѝ е чисто механична, жената изглеждаше уморена и очевидно не се чувстваше добре. На горната ѝ устна бе кацнал херпес и леко кръвясалите ѝ очи неспирно се местеха из стаята. Те сякаш докосваха всичко с изключение на клиентите.

— Какво да бъде?

Кларк пресегна да вземе менюто от ръката на Мери. Тя го задържа до себе си и каза:

— Голяма пепси и голяма лимонада с джинджифил. Ще ги вземем със себе си.

— Трябва да опитате черешовия пай — се обади червенокосата с дрезгавия си глас. По-младата жена трепна при звука му. — Рик токущо го направи. Ще си помислите, че сте умрели и сте отишли на небето! — тя им се усмихна и сложи ръце върху бедрата си. — Е, добре, вие вече сте в рая, но разбирате какво искам да кажа.

— Благодаря много — каза Мери, — но ние наистина много бързаме и...

— Разбира се, защо не? — каза Кларк със замислен, отдалечен глас. — Две парчета черешов пай.

Мери го срита в глезена — силно, но Кларк сякаш не забеляза. Той зяпаше отново червенокосата и сега устата му бе увиснала като на канап. Червенокосата очевидно почувства погледа му, но, изглежда, нямаше нищо против. Тя приближи ръка до косата си и лениво прокара пръсти през невъзможната си грива.

— Две соди за навън, две парчета черешов пай за тук — каза младата сервитьорка. Тя им хвърли още една нервна усмивка, докато неуморните ѝ очи изучаваха сватбения пръстен на Мери, захарницата и вентилатора над тях. — Искате ли от нашия специалитет? — тя се наведе и сложи две салфетки и две вилици на бара.

— Д... — започна Кларк, но Мери го изпревари бързо и решително.

— Не.

Рафтът с пая бе в далечния край на бара. Веднага след като сервитьорката се отправи в тази посока, Мери се надвеси напред и изсъска:

— Защо ми правиш този номер, Кларк? Знаеш, че искам да се махна оттук.

— Онази сервитьорка. Червенокосата. Тя...

— И престани да я зяпаш — прошепна Мери сърдито. — Приличаш на някое хлапе, което се опитва да надзърне под полата на някое момиче в занималнята.

Той отклони очите си... но с усилие.

— Тя или е излято копие на Джанис Джоуплин или аз съм полудял.

Изненадана, Мери хвърли още един поглед на червенокосата. Бе се отвърнала леко встрани, за да говори с готвача през гишето, но въпреки това Мери виждаше две трети от лицето ѝ и това бе предостатъчно. Тя почувства как нещо съвсем осезаемо прецрака в главата ѝ, когато тя наложи лицето на червенокосата върху лицето от албумите на плочи, които все още пазеше — винилови албуми, отпечатани в година, когато никой все още не притежаваше уокмен „Сони“, а самата концепция на компактния диск приличаше на научна фантастика, албуми, които сега бяха прибрани в картонени кашони и забутани на прашния балкон, албуми с имена като „Големият Брат и акционерно дружество“, „Евтини трепети“ и „Бисер“. И лицето на Джанис Джоуплин, това сладко и мило лице, което бе остаряло и бе придобило прекалено бързо резки черти и наранено изражение. Кларк бе прав, лицето на тази жена бе точното копие на лицето от ония стари албуми.

С тази разлика, че бе нещо повече от самото лице и изведнъж Мери почувства как страхът се загнездва в гърдите ѝ, от което изведнъж сърцето ѝ се почувства леко и започна да бие на пресекулки и изтръпна от опасността.

Беше гласът. В ушите ѝ нахлу споменът за протяжния вой в началото на „Къс от сърцето ми“, от който кръвта във вените ѝ замръзна. Тя наложи този пиянски и безкрайно тъжен вик върху гласа на Червенокосата, подрезгавял от уиски и Марлбъро, така както бе наложила лицето ѝ върху образа на онази, другата, и почувства, че ако сервитьорката започне да пее онази песен, гласът ѝ ще бъде идентичен на гласа на мъртвото момиче от Тексас.

Защото тя е мъртвото момиче от Тексас. Поздравления, Мери — трябваше да навършиш тридесет и две, но най-накрая и ти се

дипломира — най-накрая видя първия си призрак.

Тя се опита да оспори тази идея, опита се да си обясни всичко със съчетание от фактори, като не на последно място бе и стресът от загубването, и всичко това я бе накарало да отдаде прекалено голямо внимание на една случайна прилика, но тези рационални мисли нямаха никакъв шанс срещу твърдото ѝ убеждение, че бе видяла истинско привидение.

Сърцето ѝ ускори ритъма си. Във вените ѝ потече адреналин, едновременно стегна корема ѝ и загоря диафрагмата и като голяма глътка бренди. Тя почувства потта под мишниците си и влагата по слепоочията си. Най-изненадващ от всичко бе начинът, по който цветът сякаш се изля в този свят и накара всичко — неонът около часовника, гишето от неръждаема стомана между салона и кухнята, отраженията на въртящите се светлини зад фасадата на музикалния автомат — да изглежда едновременно нереално и сюрреалистично. Тя чувстваше как вентилаторите завъртват въздуха над нея, ритмичен звук като ръка, галеща коприна и почувства миризмата на старо пържено месо, да се носи от невидимата скара в съседното помещение. И в същото това време изведнъж усети, че губи равновесие върху столчето и всеки миг ще строполи на пода в припадък.

„Взemi се в ръце, жено! — повтаряше си тя неустово. — Ти се поддаваш на обзелата те паника, това е всичко — никакви призраци, никакви зли магьосници, никакви демони, само добра старомодна паника, която е нахлула в цялото ти тяло, и преди си имала такива пристъпи, в началото на важни изпити в колежа, първия ден на преподаване в училище и оня път, преди да говориш пред професионалната учителска асоциация. Знаеш какъв е синдромът и можеш да се справиш с него. Никой няма да припадне точно тук, така, че се взemi в ръце, чуваш ли ме?“

Тя кръстоса пръстите на краката си вътре в леките гуменки, които носеше и ги стисна колкото сила имаше, като се концентрира върху това, което изпитваше и го използваше в усилие да се върне обратно към реалността и да се спаси от това прекалено ярко състояние, което знаеше, че е началото на припадък.

— Скъпа? — гласът на Кларк, някъде безкрайно далече. — Добре ли си?

— Да, прекрасно. — Гласът ѝ също идваше сякаш извън нея... но тя знаеше, че бе много по-добре, отколкото, ако се бе опитала да проговори преди петнадесет секунди. Като все още притискаше кръстосаните пръсти на краката си, тя взе салфетката, която сервитьорката бе оставила, искаше да почувства тъканта ѝ — това бе още една връзка със света и още един начин да преодолее това паническо, ирационално (нали бе ирационално? разбира се, че да) чувство, което я бе обзело така силно. Тя приближи салфетката до лицето си, като възнамеряваше да избърше веждите си с нея и видя, че имаше нещо написано в долния край с разкривен призрачен почерк с молив, който бе толкова силно натискан върху салфетката, че бе разкъсал меката хартия на малки парченца. Мери прочете това послание, написано с разкривени главни букви:

БЯГАЙ ОТТУК, ДОКАТО ВСЕ ОЩЕ МОЖЕШ!

— Мери? Какво има?

Сервитьорката с херпеса и неуморните, изплашени очи се връщаше с техния пай. Мери пусна салфетката в скута си.

— Нищо — каза тя спокойно.

Когато сервитьорката остави чиниите пред тях, Мери с усилие се опита да привлече погледа на момичето със собствените си очи.

— Благодаря — каза тя.

— Няма защо — промърмори момичето, което изгледа Мери миг, преди очите ѝ да започнат отново да се пързаят безцелно из стаята.

— Виждам, че си променила решението си относно пая — вметна съпругът ѝ с възможно най-вбесяващия снизходителен глас, който казваше „Кларк знае най-добре всичко“. — Жени! — продължи той. За Бога, не са ли странни? Понякога да ги заведеш до кладенеца не е достатъчно, трябва да натиснеш главите им надолу, за да започнат да пият. Винаги така става. Не е лесно да бъдеш мъж, но винаги правя това, което мога.

— Е, изглежда страшно вкусен — отговори тя, като дълбоко в себе си се учудваше на равния тон на гласа си. Тя му се усмихна ведро, като чувстваше, че червенокосата, която прилича на Джанис Джоплин ги държи под око.

— Просто не мога да преглътна мисълта колко много тя прилича на... — започна Кларк, но Мери го срита в глезена с цялата си сила, без изобщо да се колебае. Той пое дълбоко дъх, широко разтворил очи,

но преди да може да каже нещо, тя пхна салфетката с написаното с молив послание в ръката му.

Той наведе глава. Погледна го. И изведнъж Мери усети, че се моли — ама наистина се моли — за първи път от може би двадесет години. *Моля те, Боже, накарай го да проумее, че не е шега. Накарай го да разбере, че не е шега, тъй като тази жена не само прилича на Джанис Джоплин, тя е Джанис Джоплин и имам ужасяващо предчувствие за този град, истинско ужасно предчувствие.*

Той повдигна глава и тя почувства как сърцето ѝ потъва. На лицето му се четеше объркване и отегчение и нищо повече. Той отвори уста да каже нещо... и продължи да я отваря, докато зейна така, сякаш някой бе махнал шарнирите от мястото, където челюстите му се съединяваха.

Мери се обърна и проследи погледа му. Готвачът, който бе облечен в безупречна бяла престилка и носеше килнато на една страна хартиено боне, бе дошъл от кухнята и се бе надвесил срещу покритата с плочки стена, с ръце свити пред гърдите. Той говореше с червенокосата, докато по-младата сервитьорката стоеше и ги наблюдаваше със съчетание от ужас и умора.

Ако не излезе оттук, ще бъде само умора и отегчение, си помисли Мери. Или може би апатия.

Готвачът бе почти невъзможно красив, толкова красив, че Мери почувства, че не е в състояние точно да определи възрастта му. Между тридесет и пет и четиридесет и пет, но това бе най-доброто предположение, което можа да направи. Лицето му, както и това на червенокосата, изглеждаше познато. Той ги погледна с раздалечените си сини очи, покрити с разкошни дълги мигли и им се усмихна за миг, преди отново да насочи вниманието си към червенокосата. Той каза нещо, което я накара да се засмее с хрипливия си глас.

— Боже мой, та това е Рик Нелсън — прошепна Кларк. — Но това е невъзможно, това е невероятно, той загина в самолетна катастрофа преди шест или седем години, но въпреки всичко, това е той.

Мери отвори уста да каже, че той с положителност греша, и бе готова да приеме такова твърдение като нелепо, въпреки че тя самата бе открила, че е невъзможно червенокосата да бъде някой друг освен починалата преди години изпълнителка на блусове Джанис Джоплин.

Преди да може да каже нещо, това изщракване — това, което превръщаше неясния спомен в положителна идентификация — отново дойде. Кларк бе успял да асоциира името с лицето първо защото Кларк бе с девет години по-възрастен, Кларк слушаше радиото и гледаше Американ Бандстанд тогава, когато Рик Нелсън бе Рики Нелсън и песни като „Бъди моето джазово маце“ и „Самотният град“ бяха действителни хитове, не просто прашни находки, ограничени единствено до радиостанциите, които пускаха добре забравени стари хитове, които радваха душите на вече посивялото рок поколение. Кларк го бе видял първи, но след като ѝ го бе показал, тя не можеше да не го забележи.

Какво бе казала червенокосата сервитьорка? Трябва да опитате черешовия най! Рик току-що го направи!

Там, на по-малко от пет метра, жертвата на фаталната самолетна катастрофа разказваше виц — сигурно мръсен, по изражението на лицата им — до жертвата на фаталната доза дрога.

Червенокосата отхвърли назад главата си и се заля в смях, като дрезгавият ѝ глас оглушаваше салона. Готвачът се усмихна, трапчинките край пълните му устни красиво се очертаха. А по-младата сервитьорка, онази с херпеса и населените с, духове очи, хвърли поглед към Кларк и Мери, сякаш за да ги попита: *„Наблюдавате ли това? Виждате ли всичко това?“*

Кларк все още зяпаше към готвача и сервитьорката с обезпокоеното изражение на замайващо познание, лицето му бе така удължено, че приличаше на човек, който е застанал пред криво огледало.

„Те ще разберат това, ако вече не са го разбрали — помисли си Мери — и ние ще загубим и последната възможност, която имаме, да се измъкнем от този кошмар. Мисля, че сега е последният шанс да се възползваш от тази ситуация, моето момиче, и колкото по-бързо реагираме, толкова по-добре. Въпросът е, какво ще трябва да направим?“

Тя пресегна да го хване и стисне за ръката, след това реши, че това няма да е достатъчно, за да го извади от вцепененото състояние. Пусна ръка под масата и го стисна за тестисите... толкова силно, колкото посмя. Кларк подскочи, сякаш някой го бе ударил с мокър

парцал по главата ѝ се наведе към нея толкова бързо, че за малко да падне от столчето си.

— Забравих си портмонето в колата. — Гласът ѝ звучеше напрегнато и прекалено силно в собствените ѝ уши. — Ще ми го донесеш ли, Кларк?

Тя го погледа, устните ѝ се усмихваха, очите ѝ бяха втренчени в него с пълна концентрация. Тя бе прочела, сигурно в някое специално женско списание, докато чакаше да ѝ направят прическата във фризьорския салон, че ако живееш с един и същ мъж десет или двадесет години, ти създаваш някаква първична телепатична връзка с партньора си. Тази връзка, продължаваше статията, върши много добра работа, когато твоята половинка води шефа си вкъщи на вечеря, без да те е предупредил предварително по телефона или когато искаш той да донесе бутилка „Амарето“ от магазина за напитки и опаковка сметана на прах от супермаркета. Сега тя се опита — опита с цялата си сила — да изпрати много по-важно послание.

Хайде, Кларк. Моля те, иди. Давам ти десет секунди преднина, след това хукам след тебе. И ако ти не си на мястото на шофьора с ключа в стартера, имам чувството, че можем здравата да загазим тук.

А по-същото това време, някъде дълбоко в себе си, Мери казваше плахо: *„Всичко това е само сън, нали? Искам да кажа кошмар... и нищо повече, нали!“*

Кларк я погледна внимателно, очите му бяха насълзени от ощипването... но поне не се оплакваше от това. Очите му се преместиха към червенокосата и готвача за миг, констатираха, че те все още бяха дълбоко потънали в разговора си (сега, изглежда, тя разказваше някакъв виц) и след това се върнаха обратно към нея.

— Сигурно е паднало под седалката — каза тя с прекалено силния и пронизителен глас, преди той да може да отговори. — Става дума за червеното ми портмоне.

След още един миг тишина — която ѝ се стори, че продължи цяла вечност — Кларк кимна леко.

— Добре — каза той и тя го благослови за приятния му нормален тон, — но няма да е честно да ми изядеш пая, докато ме няма.

— Само се върни, преди да свърша моя и няма да имаш проблеми — каза тя и пъкна пълна вилица черешов пай в устата си. Беше й абсолютно безвкусен, но тя се усмихна. Да, за Бога. Усмихна се като Мис Нюйоркската кралица на красотата сред продавачките на плодове, както някога я бяха избрали.

Кларк започна да слиза от столчето си и тогава, отнякъде навън, до тях долетя серия от звуци на електрическа китара, включена в усилвател — не акорди, а само небрежни подрънквания. Кларк подскочи и Мери бързо протегна ръка, за да стисне неговата. Сърцето му, което бе до този момент замряло, отново се втурна в луд и стремглав бяг.

Червенокосата и готвачът — даже по-младата сервитьорка, която, слава Богу, не приличаше на някоя мъртва известност, погледнаха небрежно към матовите прозорци на Рок енд Буги.

— Не се стряскай така, маце — каза червенокосата. — Те само започват да настройват инструментите за концерта довечера.

— Точно така — каза готвачът за бързи поръчки. Той погледна Мери със стъклените си мъртви сини очи. — В нашия град имаме концерти почти всяка вечер.

„Да — помисли си Мери. — Разбира се, че имате.“ Един глас, едновременно беззвучен и божествен, се разнесе от кметството, глас, почти толкова силен, че да накара стъклата да зазвънят. Мери, която бе ходила на достатъчно рок концерти, веднага го разположи в един ясен контекст — той извикваше образите на отегчени, дългокоси скитници, които се разхождаха с провлечена стъпка около сцената, преди да изгаснат светлините, като си пробиваха път с естествена грация между гората от микрофони и усилватели, като от време на време коленичеха, за да съединят два кабела.

— Проба! — извика гласът. — Едно, две три, проба!

Още един удар по звуците на китара, все още не бе акорд, но вече се доближаваше до него. След това серия на барабаните. След това някой изсвири бързо на тромпет мотив от припева на „Инстънт Карма“, под дискретния акомпанимент на джазбандиста, който сякаш галеше малките барабани. **ДОВЕЧЕРА КОНЦЕРТ**, бе надписът в стил Норман Рокуел над кметството в същия стил и Мери, която бе израснала в Елмира, Ню Йорк, бе посещавала доста безплатни концерти в парка като дете. Ония концерти в действителност бяха

концерти в стил Норман Рокуел, като оркестърът (в който момчетата носеха униформите на местния Доброволен пожарникарски отряд, вместо униформи на оркестъра, каквито просто не можеха да си позволят) изпълняваше репертоар, който започваше от Маршовите на Суса, макар и леко фалшиво и Квартета на местната Бръснарница, като изсвирваха и своите версии на „Шенандоу“ и „Имам приятелка от Каламазу“.

Тя имаше чувството, че концертите в Рая на Рокендрола щяха да бъдат доста различни от тези музикални изпълнения в детството ѝ, когато тя и приятелките ѝ бягаха нагоре надолу и размахваха фойерверки, докато здрачът неусетно преминаваше в нощ...

Имаше чувството, че тукашните концерти на поляната щяха да бъдат по-близо до Гоя, отколкото до Рокуел.

— Ще ти донеса портмонето — каза той. — Дояж спокойно сладкиша си.

— Благодаря ти, Кларк. — Тя натика още една вилица безвкусен сладкиш в устата си и го проследи с поглед как се отправя до вратата. Той се шляеше с прекомерно забавени движения, което в ужасените ѝ трескави очи изглеждаше абсурдно и донякъде зловещо: *Нямам ни най-малката представа, че съм в тази стая с два известни трупа*, показваше олюляващата се, безгрижна походка на Кларк. Кой, аз да се притеснявам?

Звънчето на вратата извънтя и вратата се отвори, точно когато Кларк пресегна да се хване за дръжката, когато влязоха още двама мъртви тексасци. Този, с тъмните очила бе Рой Орбисън. Другият, който носеше очилата с рогови рамки бе Бъди Холи.

„Всичките мои бивши любимци са от Тексас“ — помисли си трескаво Мери и очакваше как те ще хванат съпруга ѝ и ще го отведат някъде далеч от нея.

— Извинявайте, сър — каза човекът с черните очила учтиво и вместо да сграбчи и помъкне Кларк, се отдръпна, за да му направи път. Кларк кимна без да говори — Мери внезапно осъзна, че той просто не можеше да говори и излезе навън на светлото.

Като я остави сама тук с мъртъвците. И тази мисъл естествено стигна до още по-крайно предположение: Кларк щеше да отпътува без нея. Изведнъж тя изпита увереност в това. Не защото го искаше, и, разбира се, не защото бе страхливец: ситуацията не се побираше в

традиционните рамки на кураж и малодушие и тя предполагаше, че единствената причина те двамата да не се търкалят на пода, издавайки нечленоразделни звуци, бе не защото се бе развила толкова бързо, а защото той просто няма да бъде в състояние да направи нещо друго. Влечугото, което живееше на дъното на мозъка му, това, което отговаря за самосъхранението, просто щеше да изпълзи от дупката си в калта и да поеме нещата.

Ти трябва да се разкараш веднага оттук, Мери, каза гласът в съзнанието ѝ и тонът на този глас я изплаши. Бе по-разумен, отколкото имаше право да бъде, като се отчита ситуацията и изведнъж тя почувства как здравият разум може просто да се поддаде и да отстъпи пътя на чиста лудост във всеки един миг. Мери свали крака си от парапета под бара и стъпи на пода, като се опита да се подготви душевно за бягството, но преди да може да събери сили, почувства как една костелива ръка падна на рамото ѝ и тя повдигна очи, за да види усмихнатото, разбиращо лице на Бъди Холи.

Той бе починал в 1959 година, припомни си някои незначителни подробности от филма, където го бе изиграл Гари Бъси. От 1959 година бяха минали повече от тридесет години. Но Бъди Холи бе останал едно непохватно двадесет и тригодишно момче, което приличаше на седемнадесет годишно хлапе, очите му плаваха зад очилата, а адамовата му ябълка подскачаше нагоре-надолу като маймуна на пръчка. Носеше грозно карирано сако и плетена връзка. Връзката му бе прихваната от украшение под формата на голяма хромирана глава на бик. Лицето и вкусът на селски тарикат, бе първото, което ти идваше наум, но имаше нещо в извивката на устата му, което бе прекалено мъдро, някак прекалено мрачно и за миг ръката му стисна рамото ѝ толкова силно, че тя почувства твърдите краища на мазоли на върха на пръстите му — мазоли от китара.

— Здравсти, сладурчето ми — каза той и тя почувства аромата на карамфилова дъвка в дъха му. Имаше сребриста пукнатина, тънка като косъм, която прекосяваше на зигзаг лявото стъкло на очилата му. — Не съм те скивал по тези места преди.

Невероятно, тя поднасяше още една вилица пай към устата си, ръката ѝ не се поколеба, даже когато парче от черешовия пълнеж падна обратно в чинията. И още по-невероятно, тя плъзваше вилицата през една лека, учтива усмивка.

— Не — каза тя. Бе някак сигурна, че не трябва да позволи на този тип да разбере, че го е разпознала, иначе и най-незначителния шанс, който тя и Кларк биха могли все още да имат, ще се изпари. — Съпругът ми и аз... просто пътувахме през този град.

Дали в този момент Кларк продължаваше да прекосява града, като отчаяно се опитваше да се вмести в рамките на ограниченията на скоростта, докато по лицето му се стичат капчици пот от огледалото към предното стъкло и обратно пак до огледалото. Дали го бе направил?

Човекът в карираното спортно сако се ухили, като разкри зъби, които бяха прекалено големи и остри.

— Да, зная за какво става дума, вие се шляете и сега сте се отправили на ваканция. Нали така?

— Мисля, че шляенето си е чиста почивка — каза Мери превзето и това накара новодошлите да се спогледат, да повдигнат вежди и след това да избухнат в смях. Младата сервитьорка преместваше поглед от единия към другия с изплашените си, налети с кръв очи.

— Това не бе толкова зле — каза Бъди Холи. — Ти и мъжът ти трябва да помислите да останете за малко. Поне останете за концерта довечера. Ще направим страхотно шоу, обещавам. — Мери изведнъж осъзна, че окото зад пукнатата леща се напълни с кръв. Докато усмивката на Холи ставаше все по-широка и очите му сякаш примижаваха от нея, една аленочервена капка кръв се стече по стъклото и се спусна по бузата му като сълза. Така ли е, Рой?

— Да, госпожо — отговори човекът в сянката. — Трябва да го видите, за да го повярвате.

— Сигурна съм, че това е истина — каза Мери плахо. Да, Кларк бе изчезнал. Сега бе сигурна в това. Този нафукан печен тип бе избягал като заек и тя си представи как след малко изплашеното момиче с херпеса, ще я заведе в задната стая, където я чака нейната собствена униформа от изкуствена коприна и бележник за поръчки.

— Струва си да се види — й каза гордо Холи. — Наистина си струва. — Капката кръв се стече по лицето му и падна върху седалката на столчето, което Кларк бе току-що освободил. — Повъртете се малко тук. Ще останете доволни. — Той погледна към приятеля си за подкрепа.

Типът с черните очила бе отишъл при готвача и сервитьорките, той отпусна ръката си върху бедрото на червенокосата, която сложи своята ръка върху неговата и се усмихна. Мери видя, че ноктите на късите ѝ, дебели като кебапчета пръсти бяха изгризани до кожата. Малтийски кръст висеше над незакопчаната риза на Рой Орбисън. Той кимна и се усмихна с характерната си усмивка:

— Ще ни бъде много приятно, ако останете, и то не само за тази вечер — изтеглихте си късмета, сега го следвайте, както казвахме някога вкъщи.

— Ще трябва да попитам съпруга ми — се чу тя как казва и завърши мисълта в съзнанието си: „Ако го видя изобщо някога, там е въпросът.“

— Направи го, маце! — ѝ каза Холи. — Точно това направи.

След това, да не повярваш на очите си, той ѝ стисна рамото за последен път и се отдалечи, като ѝ остави свободен път до вратата. Още по-невероятно, пред очите ѝ все така се изправяше характерната отчетлива решетка на мерцедеса и емблемата върху капака му.

Бъди се присъедини към приятеля си Рой и му намигна, при което пусна още една кървава сълза, след това пресегна зад Джанис и опипа задника ѝ. Тя изпищя от възмущение и когато го направи, от устата ѝ излетя рояк личинки. Повечето паднаха на пода между краката ѝ, но някои се залепиха на долната ѝ устна и се гърчеха противно.

Младата сервитьорка отклони поглед с тъжна, отегчена гримаса, като вдигна ръка, сякаш за да предпази лицето си. А за Мери Уилингъм, която внезапно разбра, че през цялото време си играят с нея, бягството престана да бъде нещо, което се планира предварително и се превърна в инстинктивна реакция. Тя се изправи и скочи от столчето като куршум и хукна към вратата.

— Хей! — изкрещя червенокосата. — Хей, ти не си ми платила пая? Нито пък содите! Това да не ти е, Хапни и Бягай, мръснице такава! Рик! Бъди! Бързо я хванете!

Мери сграбчи дръжката на вратата и почувства как тя ѝ се изплъзва. Зад себе си чу тропота на приближаващи стъпки. Отново сграбчи дръжката, този път успя да я завърти навреме и блъсна вратата толкова силно, че като се отвори, тя откъсна висящия над нея звънец. Една слаба ръка с твърди мазоли по крайчеца на пръстите я сграбчи

над лакътя. Този път пръстите не просто я стискаха, а я щипеха, тя почувства как един нерв изведнъж пострада, първо изпрати по нервните окончания пронизваща болка от лакътя чак до лявата страна на челюстта и след това ръката ѝ изтръпна и стана безчувствена.

Тя завъртя десния си юмрук като дървен чук с къса дръжка за крикет и го стовари в нещо, което можеше да бъде някаква тазова кост над слабините на оня тип. Последва болезнен стон — очевидно те можеха да изпитват болка, независимо дали са мъртви или не — и ръката, която стискаше ръката ѝ, отслаби хватката. Мери се освободи и се затича през вратата, косата ѝ бе щръкнала във всички посоки.

Трескавите ѝ очи се спряха върху мерцедеса, все още паркиран върху улицата. Тя благослови Кларк, че бе останал. Той бе хванал цялото ѝ мозъчно излъчване по телепатични вълни, седеше зад волана, вместо да ровичка под седалката за портмонето ѝ и завъртя ключа в стартера в мига, в който тя изхвърча от „Рок енд Буги“.

Човекът с украсения с цвете цилиндър и татуираният му спътник стояха отново пред бръснарницата и наблюдаваха безизразно как Мери отваря предната дясна врата. Тя сега разпозна типа с цилиндъра — имаше три албума на Линърд Скинърд и бе уверена, че това бе Рони ван Зант. Малко след това тя осъзна кой е и неговият именит спътник: Дуейн Олмън, загинал, когато мотоциклетът му се натика под един трактор преди двадесетина година. Той извади нещо от джоба си и го захапа. Без никакво удивление Мери видя, че това е праскова.

Рик Нелсън изскочи от „Рок енд Буги“. Холи бе точно до него, сега цялата лява половина на лицето му бе покрита с кръв.

— Влизай! — изкрещя ѝ Кларк. — Влизай в скапаната кола, Мери!

Тя се хвърли на предната седалка с главата напред и почувства как той подкара колата, преди тя дори да се опита да затръшне вратата. Задните гуми на Принцесата извиха и изпратиха облаци син пушек. Мери бе отхвърлена напред със сила, която за малко да ѝ строши врата, когато Кларк натисна спирачката и главата ѝ се удари в облицованото арматурно табло. Тя пресегна да затръшне отворената врата, докато Кларк изруга и включи скоростния лост в движение.

Рик Нелсън се хвърли върху сивия капак на Принцесата. Очите му искряха. Устните му бяха отворени над невъзможно бели зъби в отблъскваща усмивка. Готварската му шапка бе паднала и

тъмнокестенявата му коса висеше над слепоочията му в мазни кичури и масури.

— Ще дойдете на шоуто! — изкрещя той.

— Ходи се шибай! — му отвърна Кларк.

Той включи лоста на движение и натисна педала на газта до дупка. Обикновено равномерният дизелов мотор на Принцесата леко изхърка и колата се стрелна напред. Привидението остана вкопчено в капака, ръмжеше и им се хилеше.

— Закопчай колана си! — Кларк измуча на Мери, докато тя се наместваше в седалката.

Тя сграбчи катарамата на колана и го щракна, като наблюдаваше с ужасено стъписване как нещото на капака пресегна напред с лявата си ръка и сграбчи чистачката пред нея. То започна да се изтегля напред. Чистачката не издържа и се откъсна. Нещото върху капака я изгледа, захвърли я встрани и пресегна към чистачката от страната на Кларк.

Преди да може да я достигне, Кларк отново наби спирачката — този път с два крака. Предпазният колан на Мери се заключи, като се впи болезнено под лявата ѝ гърда. За миг тя изпита ужасно чувство на налягане вътре в самата нея, сякаш вътрешностите ѝ бяха натикани чак до гърлото от безмилостна ръка. Нещото на капака бе изхвърлено от колата и се приземи на улицата. Мери чу хрупкащ хрустящ звук и кръвта се плисна по паважа като изригване на звезда около главата му.

Тя погледна назад и видя, че останалите тичат към колата. Джанис ги водеше, лицето ѝ бе изкривено в зловна гримаса на омраза и възбуда.

Пред тях готвачът за бързи поръчки седеше с лекотата на кукла без костна система. Лицето му все така бе изкривено в широка усмивка.

— Кларк, те идват! — изпищя Мери.

Той погледна бързо в задното огледало, след това отново натисна газта до дупка. Принцесата скочи напред. Мери успя да види как човекът, който седеше на улицата, вдигна ръка, за да предпази лице и ѝ се прииска това да бъде всичко, което видя, но имаше и нещо друго, нещо по-лошо: под сянката на вдигната му ръка тя видя, че той продължава да се хили.

Двата тона, плод на немската инженерна мисъл, го удариха и го премазаха. Нещо изпращя, напомни ѝ за звукът, който се получава, когато децата падат в купчина есенни листа. Тя запуши ушите си с ръце — прекалено късно, прекалено късно и изпищя.

— Не го взимай навътре — каза Кларк. Той гледаше мрачно в огледалото за задно виждане. — Едва ли сме го ударили прекалено зле — той се изправя отново.

— Какво?

— С изключение на следата от гума върху ризата му, той е... — Той рязко спря, като втренчи поглед в нея. — Кой те удари, Мери?

— Какво?

— От устата ти тече кръв. Кой те удари?

Тя сложи пръст на ъгъла на устата си, погледна червеното петно и го опита.

— Не е кръв, това е от черешовия пай — каза тя и се засмя отчаяно и нервно. — Измъкни ни оттук, Кларк, моля те, измъкни ни оттук.

— Бъди спокойна — каза той и отново погледна към Главната улица, която бе широка и — поне засега — бе празна. Мери забеляза, че въпреки че в кметството бяха включени китари и усилватели, нямаше електрически стълбове по Главната улица. Нямаше представа, откъде Раят на Рокендрола се захранва с електричество (е, може би имаше някакво свое обяснение), но очевидно не бе от Електроснабдяването в Щата Орегон. Принцесата набираше скорост, както всички дизелови коли го правят — не бързо, но с някаква неуморна мощ и вдигаше тъмнокафяв облак от изгорели тазове зад себе си. Мери зърна неясните очертания на универсален магазин, книжарница и бебешки магазин, който се наричаше Люлчина песен в стил Рокендрол. Тя видя един младеж с кафяви къдрици, дълги до раменете, който стоеше пред Билярден Център „Рок, рок, само рок“, ръцете му бяха кръстосани пред гърдите и единият му крак, обут в ботуш от змийска кожа бе подпрян върху варосана тухла. Лицето му бе красиво, но изражението му бе студено и намусено и Мери го разпозна веднага. Кларк също.

— Това бе самият Лизард Кинг — каза той със сух, безчувствен глас.

— Зная, видях го.

Да, тя го видя, но образите, които изникваха пред очите ѝ бяха като суха хартия, която избухва в пламъци под мощна, фокусирана светлина, която сякаш изпълваше съзнанието сякаш интензивността на ужаса ѝ я бе превърнала в човешка увеличителна луна. Тя разбра, че ако успеят все пак някак да се измъкнат оттук, няма да останал никакви спомени от този Странен Малък град, спомените ще бъдат просто пенел, разхвърляна на вятъра. Разбира се, това бе начинът но който тези неща стават. Човек не може да съхрани такива адски образи, такъв адски опит и да остане рационален, така че мозъкът ѝ се превръщаше в нагорещена пещ, която изпепеляваше всичко в момента, в който го създаваше.

Ето защо повечето хора все още могат да си позволят лукса да не вярват в призраци и обитавани къщи, помисли си тя. Защото когато съзнанието ти е обърнато към ужасяващото и ирационалното, като някой, който е обърнат и заставен да погледне в лицето на Медуза, то забравя. То трябва да забрави. О, Господи! Да се махна от този ад, да забравя всичко, което видях тук, е единственото нещо на света, което искам.

Тя видя малка група хора, които стояха на една спирка на кръстовище в далечния край на града. Лицата им бяха изплашени, обикновени лица, бяха облечени в избелели обикновени дрехи. Мъж в изцапана с машинно масло престилка на механик. Жена в униформа на медицинска сестра — някога бяла, сега мръсносива. Една по-стара двойка, жената в ортопедични обувки, а той със слухов апарат в ушите, склонени един към друг, като деца, които се страхуват да не се загубят в затътената тъмна гора. Мери разбра, без да ѝ обяснява някой, че тези хора, заедно с по-младата сервитьорка бяха истинските жители на Рая на Рокендрола, Орегон. Те бяха хванати по начина, но който смолист бор хваща бръмбари.

— Моля те, измъкни ни оттук, Кларк — каза тя. — Моля те. — Нещо се опита да излезе по гърлото нагоре и тя сложи ръка върху устата си, сигурна, че ще повърне. Вместо това, се оригна звучно, от което гърлото ѝ изгоря като от пожар, а в устата ѝ остана неприятният вкус на черешовия сладкиш, който бе изяла в Рок енд Буги.

— Всичко ще бъде наред. Отпусни се, Мери.

Пътят — тя не бе в състояние повече да го възприема като главната улица, след като виждаше края на града точно пред себе си —

премина покрай Общинската пожарна команда на Рая на Рокендрола от ляво и училището (даже в нейното изострено състояние на абсолютен ужас, имаше нещо екзистенциално в това, че цитаделата на познанието бе наречена Начална Гимназия на Рокендрола). Три деца стояха на площадката, разположена до училището и наблюдаваха с апатични очи как Принцесата преминава покрай тях. Точно пред тях, пътят свиваше около оголена скала, на която имаше знак под формата на китара: **СЕГА ВИЕ НАПУСКАТЕ РАЯ НА РОКЕНДРОЛА ЛЕКА НОЩ, ЛЮБИМА, ЛЕКА НОЩ.**

Кларк влезе с Принцесата в завоя, без да забави ход, но отсреща имаше автобус, който блокираше пътя.

Това не бе обикновен жълт училищен автобус, като този, който бяха видели в далечината, когато влизаха в града, този изобилстваше и бушуваше със стотици цветове и хиляди психеделични полети, свърхголям сувенир от Лятото на Любовта. Прозорците бяха изпъстрени с пеперуди на ваденки и знаци на мира и даже когато Кларк крещеше и набиваше колкото сила има спирачките, тя прочете, с фаталистично предопределение и спокойствие, думите, които се носеха на боядисаната страна като препълнени дирижабли: **МАГИЧЕСКИЯТ АВТОБУС.**

Кларк положи, всички усилия, но не бе в състояние да спре. Принцесата се заби в Магическия автобус със скорост двадесетина километра в час, колелата ѝ блокираха и изсвистяха с мирис на изгоряла гума. Последва приглушен удар, след като мерцедесът се врязва в размазаните, преливащи цветове в средата на автобуса. Мери отново се озова в прегръдката на предпазния си колан. Автобусът се разклати и потанцува на ресорите си за миг, но това бе всичко.

— Давай назад и го заобиколи! — изкрещя тя на Кларк, но бе смазана от вцепеняващото предчувствие, че всичко е свършило. Моторът на Принцесата вече прекъсваше и Мери видя как от смачкания преден капак се носи пара, приличаща на диханието на ранен дракон. Когато Кларк включи на задна скорост, колата се разтърси два пъти, разтрепери се като старо мокро куче и спря.

Някъде зад нея, чува приближаваща сирена. Тя се чудеше, кой ли ще е градският шериф. Нямахше да е Джон Ленън, тъй като мотото на живота му бе Поставай под съмнение властите, нито пък Лизард Кинг, който бе просто едно от лошите момчета на града, които убиваха

времето си с игра на бiliarд. Кой? А всъщност имаше ли значение? Може би, си помисли тя, това ще бъде Джими Хендрикс. Това звучеше доста налудничаво, но тя познаваше добре света на рокендрола, може би по-добре, отколкото Кларк и си спомни, че някъде бе прочела, че Джими Хендрикс е бил парашутист в 101 десантна дивизия. А нали казваха, че от тези, които са служили в армията, често стават най-добрите служители на силите по поддържане на реда?

Както е тръгнало, ще полудееш, моето момиче, си каза тя, след това кимна. Разбира се, че бе така. В известен смисъл го прие с облекчение.

— А сега накъде? — тъпо попита тя Кларк.

Той отвори вратата, трябваше да я напъне с рамо, тъй като се бе смачкала в рамката.

— Ще избягаме.

— Какъв е смисълът?

— Нали ги видя, нима искаш да станеш като тях?

Това отново събуди страха ѝ. Тя освободи закопчалката на предпазния колан и отвори вратата си. Кларк заобиколи Принцесата и я хвана за ръка. Когато се обърнаха към Магическия автобус, той я стисна до болка, като видя кой слиза от него — висок мъж, с изрязана и отпред бяла риза, тъмни джинси и слънчеви очила, плътно прилегнали към очите. Буйната му и гъста коса, черна до синьо, бе безупречно причесана, като патица, току-що излязла от водата. Нямаше начин да се сбъркат тези невъзможни, до болка познати и кошмарни в своята красота като халюцинация черти. Нито пък черните очила можеха да ги скрият. Пълните устни се разтвориха в лека и лукава усмивка.

Синьо-бяла полицейска кола с надпис Полицейско отделение на Рая на Рокендрола се появи иззад завоя и спря със свистене на сантиметри от задната броня на Принцесата. Типът зад волана бе негър, но в крайна сметка не бе Джими Хендрикс. Мери не бе съвсем сигурна, но си помисли, че местният шериф бе Отис Рединг.

Човекът в яке и черни джинси сега стоеше право пред тях, с палци, впити в гайките на колана, бледите му ръце висяха като мъртви паяци. Нямаше начин да се сбърка този бавен, леко язвителен провлечен глас с мемфиски акцент.

— Бих искал да ви приветствам в нашия град. Надявам се, че ще останете за известно време. Градът не е кой знае какъв, на пръв поглед, но ние сме добри съседни и се грижим за нашите хора. — Той подаде ръка, на която блестяха три абсурдно големи пръстени. — Аз съм кметът на това място. Казвам се Елвис Пресли.

Започваше да се здрачава.

Докато вървяха към кметството, Мери отново си спомни за концертите, които бе посещавала в Елмира като дете и почувства как вълна от носталгия и тъга пробива какавидата на шока, която съзнанието и емоциите бяха изплели около нея. Толкова приличаха на тях... но и толкова се различаваха. Нямаше деца, които да се разхождат с фойерверки, единствените деца, които бяха тук, бяха десетина на брой, скупчени заедно колкото се може по-далеч от подиума за оркестъра, бледите им лица бяха внимателни и напрегнати. Децата, които тя и Кларк бяха видели на площадката на гимназията, когато напразно се опитаха да избягат от това място, бяха сред тях. Не ставаше дума и за някакъв старомоден духов оркестър, който щеше да посвири петнадесет минути или половин час и да приключи, на подиума за оркестъра (който изглеждаше в очите на Мери не по-малък от стадиона Холивуд Боул), бяха приспособленията и уредбите на това, което трябваше да бъде най-големият и най-силният, ако се съди по усилвателите, рокендрол състав, апокалиптична комбинация, която, ако засвири с пълна сила, вероятно ще издава достатъчно мощен звук, че да разтърси прозорците на десет километра разстояние. Тя преброи десетина китари на различни поставки. Имаше четири пълни комплекта джазбанд... тимпани... комплекти малки барабанчета... всякакви ударни инструменти... кръгли подиуми, където щяха да застанат поддържащите вокалисти... стоманена гора от микрофони.

Самото място бе пълно със сгъваеми столове — според Мери някъде между седемстотин и хиляда, но си помисли, че сигурно нямаше повече от петдесет зрители, а може би и по-малко. Тя видя механика, сега облечен в чисти джинси и немачкаема риза, бледата, някога може би красива жена, която седеше до него бе вероятно съпругата му. Сестрата седеше съвсем сама в средата на дълъг празен ред. Лицето ѝ бе обърнато нагоре и тя наблюдаваше как изгряват първите мъждукащи звезди. Мери отклони поглед от нея, почувства, че

ако се вгледа в това тъжно лице, в тези очи, изпълнени с копнеж, сърцето ѝ щеше да се пръсне.

Не се виждаше нито един от известните обитатели на Града. Разбира се, че нямаше да се виждат, те бяха оставили зад себе си баналните си дневни професии и сега се готвят за излизане на сцената, настройват инструментите си, репетират си репликите. Готвят се за голямото шоу довечера.

Кларк спря на около четвъртината път по централната затревена алея. Полъх на вечерния бриз разроши косата му и Мери си помисли, че тя изглежда като изсушена слама. Върху челото и около устата на Кларк се открояваха дълбоки бръчки, които тя не бе забелязвала преди. Той изглеждаше така, сякаш бе отслабнал с петнадесет килограма, откакто бяха обядвали в Оукридж. Нафуканото копеле повече не съществуваше и Мери си помиели, че той най-накрая се е справил с мачо-комплекса си. Изведнъж тя осъзна, че изобщо не я интересува как изглежда съпругът ѝ.

А, между впрочем, сладко маце, как си мислиш, че изглеждаш сега?

— Къде искаш да седнем? — попита Кларк. Гласът му бе изтънял и незаинтересован — гласът на човек, който все още вярва, че сигурно сънува.

Мери забеляза сервитьорката с херпеса. Тя бе четири реда по-надолу, сега бе облечена със светлосива блуза и памучна пола. Бе наметнала раменете си с пуловер.

— Ей там — каза Мери — до нея.

Кларк я отведе в тази посока без никакви въпроси или възражения.

Сервитьорката се обърна и изгледа Мери и Кларк и Мери видя, че очите ѝ поне бяха се успокоили и не играеха повече във всички посоки. Миг след това, тя осъзна защо: момичето бе дрогирано до дупка. Мери сведе очи, не искаше да среща празния ѝ поглед и когато го направи, видя, че лявата ръка на сервитьорката бе бинтована с обемиста бяла превръзка. Мери осъзна с ужас, че най-малкото един пръст, а може би два са отрязани от ръката на момичето.

— Здравсти — каза момичето. — Аз съм Сиси Томас.

— Здравей, Сиси. Аз съм Мери Уилингъм. Това е съпругът ми, Кларк.

— Радвам се, да се запозная с вас — каза сервитьорката.

— Ръката ви... Мери започна и спря, не бе сигурна как да продължи.

— Франки го направи. — Сиси говореше с дълбоко безразличие на някой, който е яхнал розовото конче по Улицата на съновиденията. — Франки Лаймън. Всички казват, че когато е бил жив, е бил най-сладкото момче, което човек би желал да срещне, но се е превърнал в долен и безчестен тип, откакто е дошъл тук. Той беше един от първите... от пионерите, бихме могли да го наречем. Не съм сигурна в това. Дали е бил преди толкова сладък, искам да кажа. Само знам, че е най-мръсното копеле, което познавам. Не ми пука. Искаше ми се само да ви помогна да се спасите оттук и пак ще го направя. Освен това, Кристъл се грижи за мен.

Сиси кимна към медицинската сестра, която престана да зяпа звездите и сега гледаше към тях.

— Кристъл наистина се грижи много добре за мен. Ако поискате и на вас ще помогне да се надрусате — няма нужда да загубите пръсти, за да поискате да се дрогирате в този скапан град.

— Съпругата ми и аз не вземаме наркотици — каза Кларк надутото.

Сиси го изгледа, без да говори за няколко минути. След това каза:

— И вие ще поискате да се друсате.

— Кога започва шоуто?

Мери почувства как черупката на шока започва да се разпада и не се притесняваше много от това чувство.

— Скоро.

— Колко дълго продължава?

Сиси не отговори близо минута и Мери се готвеше отново да зададе въпроса си, мислейки, че момичето или не е чуло или не е разбрало, когато тя каза:

— Много дълго. Искам да кажа, шоуто би трябвало да свърши преди полунощ, такава е разпореждането на кметството, но въпреки това... купоните тук продължават доста дълго. Защото времето е различно тук. Би могло да продължи... не зная... мисля, че когато момчетата наистина започнат купона, понякога откарват до година или повече.

Мери почувства как по ръцете и гърба ѝ полазиха вледеняващи тръпки. Тя се опита да си представи как ще присъства на рок концерт, който ще продължи повече от година и не можа. *Това е сън и ти ще се събудиш*, си каза тя но тази мисъл, достатъчно убедителна, докато слушаха Елвис Пресли до осветения от слънцето Магически Автобус, сега загубваше много от силата и правдоподобие то си.

— Ако карате по тоя път до никъде няма да стигнете — им бе казал Кралят на рокендрола. — Той не води до никъде, с изключение на Блатото Умпква. Там няма пътища, само кал и мешавица. И плаващи пясъци. — Тогава той спря, стъклата на черните му очила блестяха като тъмни пещи в следобедното слънце.

— Мечки — полицаят, който май че бе Отис Рединг каза зад тях.

— Мечки, точно така — съгласи се Елвис и устните му се свиха във всезнайковската усмивка, която Мери помнеше толкова добре от телевизията и филмите. И други неща.

Мери започна:

— Ако останем за шоуто...

Елвис кимна енергично:

— Шоуто! О, да, разбира се, трябва да останете за шоуто. Ще видите истински рок. Не се съмнявайте.

— Ако останем за шоуто. Ще можем ли да си отидем, когато то свърши?

Елвис и ченгето се спогледаха уж сериозно, но в погледите им се четеше усмивка.

— Добре, мадам, вие знаете как стоят нещата — каза най-накрая някогашният Крал на Рокендрола — ние сме забутани вдън гори тилилейски... и да съберем малко публика ни е понякога доста трудно... въпреки че който ни чуе, остава, за да ни слуша отново и отново... и ние се надяваме, че ще се позавъртите тук известно време. Ще видите някои от нашите представления и ще се възползвате от нашето гостоприемство. — Той бе вдигнал очилата на челото си, за миг разкри набръчкани, празни очни ями. След това те се превърнаха отново в тъмносините очи на Елвис, които ги гледаха с мрачен интерес.

— Мисля — бе казал той, — че бихте могли даже да решите, че искате да се заселите тук.

* * *

Сега имаше повече звезди по небето, почти се бе стъмнило. На сцената се появиха оранжеви прожектори, с мека светлина като цветя, крило цъфтят само нощем, осветявайки последователно поставките за микрофоните.

— Те ни дадоха работа — каза глухо Кларк. — Той ни даде работа. Кметът. Този, който прилича на Елвис Пресли.

— Той е Елвис — каза Сиси Томас, но Кларк просто остана втренчен в сцената. Той не бе подготвен даже да си помисли такова нещо, да не говорим да го чуе.

— Мери трябва да започне да работи във Фризьорския салон „Бе-боп Бюти“ още от утре — продължи той. — Тя има диплома за учител и научна степен по английски, но трябва да прекара неизвестно колко време в ролята на момичето, което ще мие с шампоан косите на посетителите. След това той ме изгледа и попита: Ами какво ще правим с теб, мой човек? Какъв си ти по-специалност? — Кларк имитираше язвително мемфиския провлечен говор на кмета и най-накрая в дрогираните очи на сервитьорката се прокрадна някакво истинско изражение. Мери си помисли, че то бе страх.

— Не трябва да се шегуваш — каза тя. — Ако се шегуваш, можеш да си навлечеш сериозни неприятности тук... а вие не трябва сами да ги предизвиквате. — Тя бавно вдигна завитата с бинт ръка. Кларк я изгледа, като влажните му устни трепереха, докато тя я отпусна най-накрая в скута си и когато той отново се обади, бе с доста по-тих глас.

— Казах му, че съм специалист по компютърен софтуер и той каза, че този град няма компютри... въпреки че за шоуто си ще бъдат щастливи, ако имат и малко електронни усилватели. След това другият тип се захили и каза, че в супера има място за момче за всичко, което да се оправя със склада и...

Авансцената бе осветена с ярка бяла концентрирана светлина. Нисък мъж в спортно сако, толкова щур и бесен, че в сравнение с него Бъди Холи изглеждаше домашно животно, излезе в светлината на прожектора, вдигнал ръце, сякаш за да предотврати взрив от аплодисменти.

— Кой е тоя? — попита Мери.

— Някакъв дискожокей от златните години на рока, който водеше много от тези представления. Казва се Алън Туийд или Алън Брийд или нещо подобно. Почти не го виждаме. Мисля, че е пристрастен към пиячката. Спи по цял ден — това го знам със сигурност.

Докато името на дискожокея излезе от устата на момичето, какавидата, която предпазваше Мери изчезна и се разсея и последната капка недоверие. Тя и Кларк се бяха озовали в Рая на Рокендрола, но това бе фактически Ада на рокендрола. Това не се бе случило, защото бяха лоши хора, не се бе случило, защото старите богове ги наказваха, случи се, защото се бяха заблудили в горите, това бе всичко, а да се загубиш в гората, е нещо, което може да стане с всеки.

— *Имаме страхотно шоу за вас тази вечер — водещият крещеше ентузиазирано в микрофона си. — Ще ви представя големия изпълнител... Фреди Меркюри, току-що пристигнал от Лондон... Джим Кроус... моя любимец Джони Ейс...*

Мери се наклони към момичето:

— Откога си тук, Сиси?

— Не зная. Тук лесно можеш да загубиш представата си за време. Най-малкото шест години. Или може би осем. Или девет.

— *Кийт Мун от „Ху“... Брайън Джоунс от „Ролинг стоунс“, малката сладурана Флорън Болърд от Сюриймз... Мери Уелс...*

Като формулираше най-страшното си подозрение, Мери попита:

— На колко години бе, когато дойде тук?

— *Кас Елиът..., Джанис Джоплин...*

— *Двадесет и три...*

— *Кинг Къртис..., Джони Бърнет...*

— А на колко години си сега?

— *Слим Харпо..., Боб „биър“ Хайт..., Стийв Рей Воън...*

— Двадесет и три — й каза Сиси и на сцената Алън Фрийд продължи да крещи познати имена на почти празната градска зала, докато звездите излизаха, първоначално сто звезди, след това хиляда, след това прекалено много звезди, звезди, които бяха дошли от небитието и сега блестяха навсякъде в тъмнината: той изброяваше имената на жертвите на дрогата, на жертвите на алкохола, на жертвите на самолетни катастрофи и на поразените от изстрели, имената на

РАЖДАНЕ ВКЪЩИ

Като се има предвид, че това трябва да беше краят на света, Мади Пейс реши, че се справя много добре. Страхотно се справя. Всъщност тя си помисли, че се справя с Края на Всичко, по-добре от всеки друг на земята. И беше сто процента сигурна, че се справя много по-добре от всяка друга бременна жена на земята.

Справя се.

Не кой да е, ами Мади Пейс.

Мади Пейс, дето понякога не можеше да спи, ако след посещение на Преподобния Джонсън, откриеше една-единствена пращинка под масата в дневната. Мади Пейс, която като Мади Съливан, направо подлудяваше годеника си Джак, когато застинеше над менюто и по половин час обсъждаше какво да е предястието.

— Мади, защо просто не хвърлиш ези-тура? — беше я попитал той, след като тя бе успяла да стесни избора си до две неща: задушено телешко и агнешки котлети, но оттам нататък не можеше да вземе решение. — Вече изпих пет бутилки от тази проклета немска бира и ако не вземеш решение колкото е възможно по-скоро, под масата ще има един пиян рибар, още преди да сме хапнали нещо, за да притиснем бирата!

Така че тя се усмихна нервно, поръча задушеното телешко и през по-голямата част от пътуването към къщи се чудеше дали котлетчетата нямаше да са по-вкусни и, въпреки че бяха по-скъпи, сигурно си струваха парите.

Тя обаче нямаше колебание как да подходи към предложението за женитба, което Джак ѝ направи; прие го — както и Джак — бързо и с огромно облекчение. След смъртта на баща си, Мади, заедно с майка си, бе водила безцелен, някак мъгляв живот на остров Литъл Тол, недалече от брега на Мейн. „Ако ме няма мене, да им казвам къде да клекнат и да сложат рамо под колелото — обичаше да казва Джордж Съливан на няколко чашки сред приятелите си в кръчмата на Фъджи

или в задната стаичка на бръснарницата на Праут — не ги знам какво ще правят тези женоря.“

По времето, когато баща ѝ умря от масивен инфаркт, Мади беше на деветнадесет години и вечер, през седмицата, въртеше градската библиотека срещу заплата от 41,50 долара на седмица. Майка ѝ въртеше къщата — или, по-точно, правеше го, когато Джордж ѝ напомнеше (понякога с един тупаник по ухото), че тя има къща, която има нужда от въртене.

Когато пристигна вестта за смъртта му, двете жени се бяха спогледали тихи, паникьосани и слисани; два чифта очи, които задаваха един и същи въпрос: *Какво ще правим сега?*

Нито едната, нито другата знаеше, но и двете усещаха — и го усещаха съвсем ясно, — че той беше прав в преценката си — те и двете имаха нужда от него. Те бяха просто жени и имаха нужда той да им казва не само какво да правят, но и как да го правят. Те не говореха за това, защото изпитваха неудобство, но така си беше — те нямаха ни най-малка представа какво ще последва и мисълта, че са затворнички на ограниченото мислене и очаквания на Джордж Съливан, въобще не им беше минавала през главите. Те не бяха глупави жени, нито едната, нито другата, но бяха островни жени.

Парите не бяха проблем; Джордж бе вярвал страстно в застраховките и когато падна мъртъв по време на доиграванията в турнира за Купата по боулинг в Биг Тен в Мачиъс, жена му получи повече от сто хиляди долара. А животът на острова е евтин, ако човек си има къща и си обработва градината и знае как да си консервира зеленчуците, когато дойде есента. Целият проблем беше в това, че нямаше върху какво да се фокусират. Проблемът беше в това, че изведнъж бе изпаднал центърът от живота им, когато Джордж се бе строполил по очи във фланелката си за боулинг с надпис „Айлънд Амоко“, точно зад фал линията на деветнадесета пътека (и проклет да е, ако не беше отбелязал точката, от която се нуждаеше отбора му, за да победи). Със смъртта на Джордж техният живот доби някаква зловеща размазаност.

„Сякаш съм се изгубила в гъста мъгла — мислеше си понякога Мади. — Само дете вместо да търся път, или къща, или село, или просто някакъв знак, като онзи ударен от гръмотевица бор на носа,

аз търся колелото. И ако го намеря някога, ще мога да си кажа да клекна и да дам едно рамо.“

Накрая тя намери колелото: оказа се, че това е Джак Пейс. Някои казват, че жените се омъжвали за бащите си, а мъжете за майките си и докато това е твърде широко схващане и не може винаги да е вярно, в случая с Мади беше вярно до много голяма степен. Хората гледаха на баща ѝ със страхопочитание и възхищение — „Не си играй с Джордж Съливан, драги — казваха те. — Той ще ти размаже носа по лицето, ако го погледнеш накриво.“

В къщи беше същото. Той ги потискаше, понякога дори физически, но той знаеше какво иска и за какво да работи, като микробуса „Форд“, бензиновия трион или онези осем декара, които обграждаха мястото им на юг, земята на Поп Кук. Джордж Съливан бе известен с това, че говореше за Поп Кук като за „онова дърто копеле с вонливите мишници“, но миризмата на стареца не променяше факта, че на тези два декара имаше останали още доста здрави дървета. Поп не знаеше това, защото се бе преместил да живее отвъд провлака през 1987, когато артритът му го притисна здраво а Джордж даде да се разбере по целия остров, че това, дето старото копеле не го знае, не влиза на никого в работата, и освен това, ако някой хвърли светлина в мрака на незнанието на Поп, ще бъде направен на парчета. Никой не го направи и накрая Съливан получи земята, заедно с дърветата. Естествено хубавите дървета бяха отсечени за три години, но Джордж каза, че от това хич не му дреме на манерката, че в края на краищата земята винаги си носи парите. Така каза Джордж и те му повярваха, вярваха в него и работиха и тримата. Той каза: „Трябва да си сложите рамото под това колело и да го бутнете, мамка му, и трябва силно да бутате, защото не ще да се помръдне лесно.“ Така и направиха.

По онова време майката на Мади държеше сергия за зеленчуци на пътя от Ийст Хед и все се намираха туристи, които да купят зеленчуците, произведени от нея (които, разбира се, бяха зеленчуците, дето Джордж ѝ бе казал да отглежда) и въпреки че не бяха точно това, което майка ѝ наричаше „семејство Готрок“, оправяха се някак. Дори през годините, когато уловът на раци беше лош и се налагаше да си свиват финансите още повече, за да могат да продължат да изплащат заема си към банката, за закупуването на осемте декара от Поп Кук, пак се оправиха.

Като човек Джак Пейс беше може би по-мек от Джордж Съливан, но дори да беше така, не го показваше. Мади подозираше, че той може някога да прибегне до това, дето му викаха домашно превъзпитание — извиване на ръце, когато вечерята е студена, някоя плесница или направо бой с пръчка, когато „цветът е паднал от розата“, тъй да се каже. Дори ѝ се струваше, че една част от нея някак очаква това. В женските списания пишеше, че браковете, в които съпрузите управляват гнездото, са отживелица и че мъж, който удари жена си, трябва да бъде арестуван за нанасяне на телесна повреда, дори ако въпросният мъж е законен съпруг на въпросната жена. Мади четеше понякога такива списания в козметичния салон, но се съмняваше, че жените, които ги пишат имат дори най-смътна представа, че съществуват места като тези острови. Всъщност Литъл Тол беше дал една писателка — Селена Сейнт Джордж — но тя пишеше най-вече за политика и от години не беше си идвала на острова, ако не се брои една единствена вечеря в деня на благодарността.

— Няма да ловя раци цял живот, Мади — каза ѝ Джак седмицата, преди да се оженят и тя му повярва. Една година преди това, когато той я беше поканил да излязат за първи път (тя беше казала „да“ още преди той да довърши фразата си и се беше изчервила цялата от това, че бе показала голото си нетърпение), той щеше да каже: „Няъ дъ лувя раци цел живот.“ Малка разлика..., но много съществена. Той бе тръгнал на вечерно училище три пъти седмично, вземаше стария ферибот „Айлънд Принсес“ на отиване и на връщане. Вечер се чувстваше пребит като куче, след като бяха теглили мрежите, но въпреки това отиваше, като почиваше само колкото да си вземе душ, за да отмие силната миризма на раци и на саламура и да глътне две тонизиращи хапчета „Но Доз“ заедно с горещото си кафе. След известно време, когато се убеди, че той е съвсем сериозен, Мади започна да му приготвя гореща супа за ферибота на връщане. Иначе той щеше да хапне само един противен хот-дог, от тези, дето ги продаваха на барчето в „Принсес“.

Тя си спомни агонията, която бе изпитала пред консервираните супи в магазина — имаше толкова много! Дали ще иска домати? Някои хора не обичаха доматиена супа. Всъщност много хора направо ненавиждаха доматиена супа, дори да е приготвена с мляко, вместо

вода. Зеленчукова супа? Пуйка? Пилешка кремсупа? Безпомощните ѝ очи обхождаха наредените лавици повече от десет минути и тогава Шарлийн Нидо я попита дали не може да ѝ помогне — само че Шарлийн го каза така саркастично и Мади се досети, че тя ще каже утре на всичките си приятелки в училище и те ще се кикотят в женската тоалетна, знаейки точно какъв е проблемът — бедната мишчица Мади Съливан, не може да реши едно толкова просто нещо, като каква супа да вземе. Как бе успяла да се реши да приеме предложението на Джак Пейс, бе чудо невиждано за всички тях...

Много хубаво се любеха — толкова хубаво, че понякога през деня, като си помислеше за него, коленете ѝ се подкосяваха и в стомаха ѝ се появяваше празнина, — но още по-хубаво беше, че той знаеше всичко и тя от ден на ден се доверяваше все повече и повече на неговите инстинкти, Така, че известно време всичко беше приказно, наистина.

Тогава Джак умря и нещата започнаха да стават много особени. И при това не само за Мади.

За всички.

Точно преди светът да потъне в този неразбираем кошмар, Мади откри, че е това, което майка ѝ винаги бе наричала „бремена“, кратка думичка, която приличаше на звука, с който човек преглъща хрчка (поне на Мади винаги ѝ звучеше така). По това време те с Джак вече се бяха преместили до семейство Пулсифър на Дженисолт Айлънд, който бе известен на жителите му както и на жителите на Литъл Тол, като Джени.

Когато пропусна втори мензис, тя изкара един тежък до агония спор със себе си и след четири безсънни нощи си запази час при доктор Макилуейн на сушата. Като си мислеше по-късно, добре че го направи. Ако бе изчакала да види дали ще пропусне и трети мензис, Джак нямаше да има дори един месец радост и тя щеше да остане без грижите и малките жестове, с които той я беше обсипал.

Като си помислеше сега, тази нерешителност ѝ изглеждаше направо смешна, но дълбоко в сърцето си знаеше, че отиването да направи теста, изискваше страхотна смелост. Щеше ѝ се да ѝ е по-лошо сутрин, за да бъде по-сигурна и жадуваше за това да се буди сутрин от това, че страхотно ѝ се гади. Тя си взе час, когато Джак бе на

работа, но просто нямаше как човек да се промъкне до сушата с ферибота; виждаха те прекалено много хора от двата острова. Някой ще спомене на Джак, че оня ден е видял жена му на „Принцесата“ и тогава Джак ще иска да знае какво става точно и ако тя е допуснала грешка, тогава той ще я гледа така, сякаш е някоя гъска.

Но не беше грешка, очакваше дете (какво значение щеше да има онази дума, дето звучеше като че някой с мъка настилка си прочиства гърлото) и Джак Пейс имаше точно двадесет и седем дни да очаква първото си дете, преди огромната вълна да го подхване и да го изхвърли отвъд борда на „Дамата на моето сърце“, риболовната лодка, която бе наследил от чичо Майк. Джак умееше да плува и бе изскочил на повърхността като тапа, каза ѝ скръбно Дейв Имънс, но точно в този момент дошла още една тежка вълна, тласнала лодката право към него, и въпреки че Дейв не ѝ каза нищо повече, Мади бе родена и израснала на острова и знаеше: всъщност тя дори сякаш чуваше кухия звук, с който лодката с измамното име, се бе врязала в главата на съпруга ѝ, откъдето беше шурнала кръв, коса и кости и може би и онази част от мозъка му, която бе повтаряла името ѝ в мрака на нощта, когато той бе прониквал в нея.

Облечен в тежка винтияга с качулка и подплатени панталони и ботуши, Джак Пейс бе потънал като камък. Бяха погребали празен ковчег в малкото гробище в северната част на остров Джени и Преподобният Джонсън (на островите Джени и Литъл Тол човек можеше да избира, когато се стигнеше до религия: човек можеше да бъде или методист, или ако това не му пасваше, можеше да бъде прегрешил методист) бе направил службата над празния ковчег така, както го бе правил над много други. Службата свърши и на двадесет и двегодишна възраст Мади се намери вдовица, с пълна утроба и никой, който да ѝ каже къде е колелото, да не говорим за това кога да му сложи едно рамо и колко силно да бута.

Отначало си беше помислила да се върне на Литъл Тол, да иде при майка си, докато дойде време да роди, но една година с Джак ѝ бе дала малко повече яснота върху нещата и тя знаеше, че майка ѝ се чувства много по изгубена — може би дори по-изгубена от самата нея и започна да се чуди дали ще е най-добре да се върне.

— Мади — повтаряше ѝ Джак (той беше мъртъв за света, но не беше мъртъв вътре в главата ѝ, в главата ѝ той бе толкова жив, колкото

може да е жив един мъртвец... или поне тя си мислеше така по това време) — единственото нещо, за което някога можеш да вземеш решение е да не вземаш решения.

И майка ѝ беше същата. Те разговаряха по телефона и Мади се надяваше майка ѝ просто да ѝ каже да си иде вкъщи, но госпожа Съливан не можеше да каже нищо на човек над десет години.

— Може би ще трябва да се прибереш тук — беше казала тя много внимателно и Мади не можеше да разбере дали това означава „Моля те, върни се вкъщи“ или пък означава: „Моля те, не приемай сериозно една покана, която е просто от немай-къде“. Тя прекара дълги, безсънни нощи опитвайки се да реши кое от двете е имала предвид майка ѝ, но стигна само дотам, че се обърка още повече.

Тогава започнаха онези особени неща и най-хубавото беше, че на Джени имаше само едно малко гробище (в повечето от гробовете имаше само празни ковчези — нещо, което в миналото ѝ бе изглеждало тъжно, сега се бе превърнало в благодат, направо благословия). На Литъл Тол имаше две, и двете доста големи, така че започна да изглежда доста по-безопасно да остане да изчака на Джени.

Щеше да изчака да види дали светът ще загине или ще просъществува.

Ако просъществува, тогава тя ще чака бебето да дойде.

И сега, след един живот на пасивно подчинение и смътни решения, които обикновено изчезваха като сънища, час-два след като станеше от леглото, тя започна да се *оправя*. Знаеше, че част от това е огромният шок, който се бе стоварил отгоре ѝ, като се започне със смъртта на съпруга ѝ и се свърши с последните новини, които сателитната антена на семейство Пулсифър успя да улови: един младеж с ужасено лице, когото бяха принудили да се яви като репортер на СиЕнЕн, каза, че Президентът на Съединените щати, Първата дама, Държавният секретар, почетният сенатор на Орегон, Емирът на Кувейт, са били изядени живи от зомбита в Източната зала на Белия Дом.

— Бих искал да повтора това — бе казал случайният репортер, а възпалените пъпки на акнето му стърчаха по брадата и челото му като тичинки на някакво растение, устата и бузите му бяха започнали да треперят, ръцете му се тресяха. — Искам да повтора още веднъж, че

хайка трупове току-що се нахвърлиха върху президента и съпругата му и други политически фигури, които се бяха събрали в Белия Дом за да ядат съомга и черешов сладкиш. — Тогава момчето започна да се киска като побъркано и да крещи с цяло гърло: — Юпийийй! Джаааф-джаф! — Накрая той се шмугна някъде извън кадъра, оставяйки бюрото на СиЕнЕн без човек, за първи път откакто Мади се помнеше. Тя и семейство Пулсифър останаха смълчани и сащисани, когато новинарското бюро изчезна от екрана и се появи реклама на плочите на Бокскар Уили — те не могат да се купят по магазините, човек може да получи тази удивителна колекция само ако набере телефонен номер 800, който периодически се появява на екрана. Една от цветните боички на малката Шайен Пулсифър беше в края на масичката до стола, на който седеше Мади и по някаква необяснима причина тя я взе и записа номера на листче хартия, преди госпожа Пулсифър да изключи телевизора, без дума да продума.

Мади им каза лека нощ и им благодари за това, че гледаха заедно телевизия и за сока, с който я бяха почерпили.

— Сигурна ли си, че си добре, скъпа Мади? — попита Канди Пулсифър за пети път тази вечер и Мади каза, че е добре за пети път тази вечер, че се „оправя“ и Канди каза, че е сигурна, че е така, но винаги, когато поиска, може да се чувства добре дошла горе в стаята, която беше на Брайън. Мади прегърна Канди, целуна я по бузата, отклони поканата по най-възпитания начин, който можа да измисли и накрая я пуснаха да си иде. Измина ветровития километър до къщата си и вече беше влязла в кухнята, когато си даде сметка, че малкото листче хартия, на което беше надраскала телефонен номер 800, продължава да е у нея. Набра го, но никой не се обади. Нямаше и записан глас, който да обясни че в момента всички линии са заети, или пък че телефонният пост с такъв номер е закрит; нямаше го подобният на сирена звук, който показваше, че линиите се преплитат; нямаше пиукания, миукания, траквания и щраквания. Пълна тишина. Тогава Мади разбра със сигурност, че краят или е дошъл или приближава. Когато човек не може да набере телефон 800, за да си поръча плочите на Бокскар Уили, които не се продават по магазините, когато за първи път, откакто се помни не се чува никакъв звук, никаква телефонистка, тогава единственото възможно обяснение е, че идва краят на света.

Тя попипа закръгления си корем и изправена до телефона на стената в кухнята за първи път изрече гласно, без да осъзнава, че го е казала: „Ще трябва да родя вкъщи. Но няма проблеми, стига ти да си ми готовичко, бебче. Трябва добре да запомниш, че просто няма друг начин. Трябва да се родиш вкъщи.“

Зачака да изпита страх, но нищо такова не се случи.

— Мога да се оправя много добре — каза тя и този път се чу как произнесе думите и собственият ѝ глас я успокои.

Бебе.

Когато дойде бебето, ще свърши самият край на света.

— Рая — каза тя и се усмихна. Усмивката ѝ беше мила, усмивка на мадона. Нямаше никакво значение колко разложени мъртъвци (може би сред тях и Бокскар Уили) се скитат по лицето на земята.

Тя ще има бебе, ще си го роди вкъщи и раят ще продължи да съществува като възможност.

Първите съобщения пристигнаха от едно австралийско селце, някъде край пустинята, населено място със забележителното име Фидъл Дий. Името на първия американски град, от който пристигнаха съобщения за ходещи мъртъвци, бе дори още по-лесно за запомняне — Тампър, Флорида.

Първата статия се появи в любимото издание на всички супермаркети „Инсайд Вю“.

МЪРТВИТЕ ВЪЗКРЪСВАТ В МАЛКО ГРАДЧЕ ВЪВ ФЛОРИДА! крещеше заглавието. Статията започваше с преразказ на филма „Нощта на живите мъртъвци“, който Мади не беше гледала, а по-надолу се споменаваше още един филм „Макумба Любов“ — който тя също не беше гледала. Статията бе придружена от три фотоса. Единият представляваше кадър от „Нощта на живите мъртъвци“ и показваше една групичка, която приличаше на бегълци от лудницата, застанали пред самотна ферма през нощта. Другият фотос беше от „Макумба Любов“ и показваше една блондинка, чиято горница на банския поддържаше гърди, по-едри от тикви рекордъорки. Блондинката бе вдигнала ръце и пищеше от ужас пред нещо, което приличаше на негър с маска. За третата снимка се твърдеше, че е направена в Тампър, Флорида. Беше размазана, едрозърнеста снимка на някаква личност с неопределим пол, застанала пред видео клуб.

Статията описваше фигурата като „обвита с погребален саван“, но това можеше да е просто някой, наметнал мръсен чаршаф.

Не беше голяма работа. Миналата седмица **ДЕБЕЛАК ИЗНАСИЛВА МОМЧЕНЦЕ ОТ ЦЪРКОВНИЯ ХОР**, тази седмица — възкръсват мъртъвци, следващата седмица ще е джуджето — масов убиец.

Не беше голяма работа, докато те не започнаха да се появяват и на други места. Не беше голяма работа, докато не се появи първият филм в новините по кабелната телевизия („Може би ще решите да накарате децата си да напуснат стаята“ бяха уводните думи на Том Брокау, изречени със сериозен глас), където показваха полуразложени чудовища, с оголени кости под съсухрената кожа, жертви на автомобилни катастрофи, прикриващият грим нанесен в погребалните бюра, олющен така, че под него се виждат раздраните лица и смазаните черепи, жени, чиито коси са сплетени в кални кошери, в които се гърчат и пълзят червеи и бръмбари, лицата им ту пусти, ту изпълнени с някаква хитра, идиотска осведоменост. Не беше голяма работа, докато не се появиха първите ужасяващи снимки в броя на списание „Пийпъл“, запечатан в найлоново пликче и продаван с голяма оранжева лепенка с надпис „**ДА НЕ СЕ ПРОДАВА НА МАЛОЛЕТНИ!**“

Тогава стана голяма работа.

Когато човек видеше разлагащ се мъж, все още облечен в прогнилите останки на костюма от „Брук Брадърс“, с който е бил погребан, да се опитва да разкъса гърлото на пиццяща жена в тенис фланелка с надпис **СОБСТВЕНОСТ НА НЕФТЕНА КОМПАНИЯ ХЮСТЪН**, тогава човек изведнъж си даваше сметка, че работата е наистина много голяма и много дебела.

Тогава започнаха обвиненията и дрънкането на шпаги за три седмици вниманието на целия свят бе отвлечено от съществата, които напускаха гробовете си като гротескни молци, които напускат заболелите си пашкули, към двете големи ядрени сили, които явно бяха на пътя на неизбежната конфронтация.

В Съединените щати няма зомбита, декларираха телевизионните говорители в комунистически Китай, това е измислена от тях лъжа, за да се прикрие неппростимото престъпление да се използва химическо оръжие срещу Китайската Народна Република, още по-ужасна (и

умишлена) версия на това, което се беше случило в Бопал, Индия. Ще последват репресии, ако мъртвите другари, който излизат от гробовете си не паднат истински мъртви в срок от десет дни. Всички американски дипломати бяха експулсирани от майката-родина и имаше няколко случая, при които американски туристи бяха бити до смърт.

Президентът (който сам не след дълго щеше да с превърне в Специалитет за Зомбита) отвърна по принципа „търкулнало се гърнето, намерило си похлупака“ (той самият бе заприличал на гърне, след като бе напълнял поне двадесет и пет килограма, след като го бяха избрали за втори мандат). Той каза на американския народ, че има неопровержими доказателства, че единствените ходещи мъртъвци в Китай са били пуснати нарочно и докато Главната Панда може да си стои с провиснало лице и дръпнати очи, твърдейки, че има над осем хиляди живи трупа, които ходят напред-назад и търсят крайния колективизъм, то ние имаме сигурни доказателства, че те не са повече от четиридесет. Именно китайците са извършили акт — гнусен акт — използвали са химическо оръжие, възкресявайки лоялните американски граждани, които не проявяват интерес да консумират нещо друго освен други лоялни американски граждани, и ако тези американски граждани някои от които добри демократи — не си легнат обратно прилично мъртви през следващите пет дни, то от червен Китай ще остане само една огромна яма сгурия.

НОРАД беше ДЕФКОН-2, когато един британски астроном на име Хъмфри Дагболт забеляза сателита. Или космическия кораб. Или създаването. Или каквото там му беше името. Дагболт не беше дори професионален астроном, а аматьор, зяпащ звездите от западна Англия — нищо и никакъв човек, бихте могли да кажете, и въпреки това той почти сигурно спаси света от някакъв вид термоядрен обстрел, а може би дори направо от чиста атомна война. Като цяло, той свърши много добра работа за човек с шум на сърцето и тежък псориазис.

Изглежда отначало двете настръхнали една срещу друга политически сили не искаха да повярват на откритието на Дагболт, въпреки че Кралската Обсерватория в Лондон се бе произнесла положително по автентичността на неговите снимки и данни. Накрая обаче ракетните установки бяха затворени и телескопите по целия свят се насочиха, почти неохотно, към Звездния Червей.

Първият Американско-Китайски смесен космически полет за изследване на нежелания пришелец, бе изстрелян по-малко от три седмици след публикуването на първите снимки в „Гардиън“ и на борда се намираще любимият астроном на всички, независимо от шума в сърцето и всичко останало. Всъщност щеше да е голям проблем да не се допусне Дагболт да участва в този първи полет — той бе станал световно известен герой, най-прочутият британец след Уинстън Чърчил. Когато един репортер го попита в деня преди полета дали се страхува, Дагболт се бе разсмял с приличния си на магарешки рев смях, беше потрип огромния си нос и бе възкликнал: „Направо съм смръзнат, момчето ми! Абсолютно съм смръзнат!“

Както се оказа по-късно той е имал пълно право да е смръзнат.
Всички имаха право.

Счете се, че последните шестдесет секунди, предадени от борда на „Ксяопин/Труман“ са прекалено ужасни, за да бъдат излъчени от трите участващи правителства, така ме въобще не бе излъчено официално комюнике. Това нямаше значение, защото почти двадесет хиляди оператори бяха наблюдавали полета и изглежда почти деветнадесет хиляди от тях бяха пуснали записи от момента, в който екипажът беше — ами, имаше ли наистина по-подходяща дума? — нападнат.

Китайски глас: Червеи! Изглежда, че това е масивна топка...

Американски глас: Боже! Внимавайте! Идват към нас!

Дагболт: Има някакъв външен натиск! Прозорецът на десния борд...

Глас на китайски: Пробив! Пробив! Към скафандрите, приятели!

(Неразбираема глъчка)

Гласът на американеца: ...и сякаш се опитва да прегризе всичко и да нахлуе вътре...

Глас на китайка (Чинг-Линг Сунг): О, спрете, спрете очите...
(Чува се експлозия.)

Дагболт: Появи се експлозивна декомпресия. Виждам трима... въъ, четирима... мъртви, и ето ги червеите... навсякъде има червеи...

Глас на американец: Маска! Маска! Маска!
(Пищи)

Глас на китаец: Къде е мама? О, Боже, къде е мама?

(Письци. Звуци, напомнящи беззъб дядо, който сърба картофено пюре.)

Дагболт: Кабината е пълна с червеи — във всеки случай поне нещо, което прилича на червеи — искам да кажа, че те истина се червеи, които явно са се измъкнали от основния ни сателит — това, дето го взехме за сателит, — което означава, че кабината е пълна с носещи се наоколо части от тела. Явно тези космически червеи отделят някаква киселина...

(В този момент се включват бустерните ракети; с продължителност 7,2 секунди. Това може да е бил опит да се избегне или може би да се налети право към основния обект. И в двата случая маневрата не е била успешна. Може би самите бласт-камери са били задръстени с червеи и капитан Ли Янг — или който беше дежурен тогава — беше убеден, че резервоарите с гориво са избухнали веднага като резултат от задръстването. Оттук и изключването на всички системи.)

Глас на американец: О, Боже Господи, те са в главата ми, мамка им, ядат ми мозъ...

(Жужене от статичното електричество.)

Дагболт: Убеден съм, че здравият разум изисква стратегическо оттегляне към складовите помещения; останалите от екипажа са мъртви. В това няма съмнение. Жалко. Смел екип. Дори американецът, който все си бъркаше в носа. От друга страна обаче не мисля...

(Жужене от статично електричество.)

Дагболт: ...мъртви в крайна сметка, защото Шинг-Линг Сунг — или по-точно отрязаната глава на Шинг-Линг Сунг, трябва така да се каже — току-що прелетя край мен и очите й бяха отворени и мигаха. Изглежда тя ме позна и...

(Статично електричество.)

Дагболт: ...ви задържам...

(Експлозия. Статично електричество.)

Дагболт: ...около мен. Повтарям, навсякъде около мен. Гърчещи се неща. Те... казвам ви, знае ли някой дали...

(Дагболт крещи и псува, след това просто крещи. Пак се чуват звуците на беззъбия старец.)

(Край на връзката.)

„Ксяопин/Труман“ експлодира три секунди по-късно.

Изтръгването от рунтавата топка, наречена галено „Звезди червей“ бе наблюдавано от повече от триста телескопа на земята, по време на краткия и доста тъжен инцидент, когато започна последната връзка, продължила шестдесет и една секунди, космическият кораб бе скрит от нещо, което наистина приличаше на червеи. В края на последната връзка самият кораб вече не се виждаше — само гърчеща се маса от някакви неща, които бяха полепнали по него. Няколко секунди след последната експлозия един метеорологичен сателит направи една единствена снимка на носещи се в космоса останки, някои от които със сигурност бяха части от червеите. Сред тях бе съвсем лесно да се различи един отрязан човешки крак, обут в китайски скафандър.

И по някакъв начин това дори нямаше значение. Учените и политиците знаеха много добре къде е разположен Звездният Червей — над разширяващата се дупка в озоновия слой на Земята. Оттам той излъчваше нещо, което определено не беше цветя и рози.

След това дойдоха ракетите. Звездният червей лесно се отдръпваше от пътя им и след това се връщаше на своето място над дупката.

По сателитната телевизия на Пулсифър се показваха все повече и повече възкръснали мъртъвци, но сега вече бе настъпила коренна промяна. Докато в началото зомбитата се нахвърляха само върху живите същества, които се доближат до тях, то през следващите седмици, преди хай тек телевизорът „Сони“ на семейство Пулсифър да започне да показва само широки ивици снежинки, мъртъвците започнаха да се опитват да се доближат до живите хора.

По всичко личеше, че им харесва това, което си похапваха.

Последният опит да бъде унищожено нещото, бе направен от Съединените Щати. Президентът одобри да се направи опит „Звездният Червей“ да бъде унищожен с изведени в орбита ядрени глави, като юначно загърби всички свой предварителни изявления, че Америка никога не е поставяла атомно оръжие в орбита и никога няма да го направи. Всички останали също ги забравиха. Може би просто бяха заети да се молят мисията да успее.

Идеята беше добра, но за съжаление неприложима. Нито една ядрена ракета не бе изстреляна от орбита. Двадесет и четири неуспешни опита.

Толкова по въпроса за модерните технологии.

И след всички тези сътресения на небето и на земята, не трябва да се пропусне всичко, което се случи на малкото гробище тук, на Джени. Но и това не беше от голямо значение за Мади, защото, в крайна сметка, тя не беше там. Сега, когато приближаваше краят на цивилизацията и островът бе откъснат от останалия свят — за щастие откъснат, според жителите му — на него бяха започнали да се връщат старите порядки с една невероятна, но неоспорима сила. Дотогава всички знаеха какво ще им случи, въпросът бе кога. Това бе важното, както и да са готови, когато дойде моментът.

Жените не вземаха участие.

Естествено Боб Дагет направи графика за караулене. Това си беше съвсем в реда на нещата, след като Боб от хиляда години бе избран за старейшина на Джени. Един ден след смъртта на президента (въобще не бе спомената мисълта, че той и първата дама бродят безумно из улиците на Вашингтон, окръг Колумбия, и гризат човешки крака и ръце, така както хората гризат пилешки бутчета на пикник; тази мисъл бе малко трудна за преглъщане, нищо, че проклетото копеле и русокосата му жена бяха демократи), Боб Дагет свика първото чисто мъжко Общо събрание на Джени от времето преди гражданската война. Мади не присъства, но чу за него. Дейв Имънс ѝ разказа всичко, което я интересуваше.

— Вие всички знаете как стоят нещата — казал Боб. Бил толкова жълт, сякаш имал жълтеница и хората си спомнили, че освен дъщеря му, дете още живее на острова, той има още три дъщери. Другите три живеели другаде... което означава, че са живеели на сушата.

Да го вземат мътните, ако става въпрос, те всички имаха роднини на сушата.

— Тук, на Джени има едно гробище — продължил Боб — и нищо не се е случило още, но това не значи, че нищо няма да се случи. На много места нищо не се е случило още... но, изглежда, че като се отприщи, нищото се превръща в нещо дяволски бързо.

Последвало одобрителното мърморене на мъжете, събрани във физкултурния салон на училището, който беше единственото място, което можеше да ги побере. Били се събрали около седемдесет души и възрастта им варираше от Джони Крейн, който току-що бе навършил осемнадесет, до пра-чичото на Боб — Франк, който бе прехвърлил осемдесетте, имаше стъклено око и дъвчещ тютюн. Естествено, че във физкултурния салон нямало плювалник, така че Франк Дагет си бил донесъл празно бурканче от майонеза, за да плюе в него. В този момент направил точно така.

— Не го увъртай толкова отдалече, Боби — казал той. — Не се кандидатираш за служба, така че не ни губи времето.

Пак последвало одобрително мърморене и Боб Дагет се изчервил. Чичо му все успяваше да го изкара некадърен глупак и ако имаше нещо, което той мразеше повече от това да го изкарат некадърен глупак, то беше да го наричат Боби. Той бе едър собственик, за Бога! И издържаше стария пръдльо — купуваше му проклетата кльопачка!

Но той не можеше да каже тези неща; очите на стария Франк бяха като късчета кремък.

— Добре — казал късо Боб. — Ето за какво става въпрос Трябват ни дванадесет мъже за пазачи. След малко ще поставя караул. Смяна на четири часа.

— Мога да изтрая караул много повече от четири часа — извикал Мат Арсено и Дейви каза на Мади, че след събранието Боб казал, че такива търтеи, дето смучат социални осигуровки като Мат, никога не биха посмели да проговорят на такова събрание, ако старецът не бе го нарекъл Боби пред жителите на острова, сякаш беше дете, а не мъж, на който му остават три месеца, за да направи петдесет.

— Мож и да можиш, мож и да не можиш — казал Боб, но имаме достатъчно свежи сили и никой не трябва да заспива на поста си.

— Аз няма да...

— Не казах, че ти — каза Боб, но начинът, по който спрял погледа си на Мат подсказал, че може да има предвид и него. — Това не е игра. Сядай и мълчи.

Мат Арсено отворил уста да каже още нещо, огледал другите мъже — включая стария Франк Дагер — и благоразумно замълчал.

— Ако някой има пушка, да я донесе, когато дойде неговият ред — продължил Боб. Той се чувствал малко по-добре, сега, когато

Арсено бил повече или по-малко на мястото си. — Освен ако не е двадесет и втори калибър, това е ясно. Ако това е най-голямото, което имате, по-добре елате да получите оръжие оттук.

— Не знаех, че в училището има оръжие подръка — казал Пол Партридж и в залата избухнал смях.

— В момента няма, но ще има — казал Боб — защото всеки от вас, който има пушка, по-голям калибър от 22, ще я донесе тук. — Той се обърна към Джон Уърли, директора на училището. — Ще имаш ли нещо против, ако ги държим в твоя кабинет, Джон?

Уърли кимнал. До него Преподобният Джонсън триел разсеяно ръце.

— Мамка му — казал Орин Кемпбел. — В къщи имам жена и две деца. Трябва ли да ги оставя без нищо, с което да се защитят, в случай че тайфа трупове реши да се отбие на един по-ранен банкет за Деня на благодарността, докато аз съм на пост?

— Ако си свършим работата на гробището, такова нещо няма да се случи — отвърнал каменно Боб. — Някои от вас имат пистолети. Те няма да ни трябват. Вижте кои жени могат да стрелят и кои не могат и им раздайте пистолетите. Ще ги съберем на групи.

— Тъкмо ще могат да си поиграят на пикник — изграчил старият Франк и Боб също се усмихнал. За Бога, звучало съвсем правдоподобно.

— Нощем ще трябва да разположим камиони на ключови места, така че да има достатъчно светлина. — Той погледнал към Съни Дотсън, който държеше Айлънд Амоко — единствената бензиностанция на Джени. Основният бизнес на Съни не беше да пълни коли и камиони — мамка му, на острова нямаше толкова пространство, че да кара човек, пък и бензинът беше десет цента по-евтин на сушата — а да пълни рибарските лодки и моторниците през лятото.

— Ти ще доставиш ли нафтата, Съни?

— Ще си получа ли парите?

— Ще си получиш сигурност за задника — казал Боб. — Когато нещата се нормализират — ако се нормализират въобще — предполагам, че ще си получиш това, което ти трябва.

Съни се огледал, видял само студени погледи и вдигнал рамене. Изглеждал малко намусен, но всъщност бил повече объркан, така каза

Дейви на Мади на следващия ден.

— Имам не повече от четиристотин галона гориво — казал той — повечето дизел.

— На острова има пет генератора — казал Бърт Дорфман (когато заговореше Бърт Дорфман всички слушаха, като единствен евреин на острова той бе считан за същество едновременно романтично и страховито, нещо като оракул, който работи по съвместителство). — Те всички работят с дизелово гориво. Ако е необходимо мога да инсталирам лампи.

Чул се шепот. Щом Бърт кажеше, че може да направи нещо, значи може. Той бе евреин електротехник и на островите съществуваше мнението, без да бъде изказвано гласно, но достатъчно разпространено, че той е един от най-добрите.

— Ще го осветим това гробище като истинска сцена — казал Боб.

Анди Кингсбъри се изправил.

— Чух по телевизията, че човек може да застреля тези същества в главата и те могат да паднат, а могат и да не паднат.

— Имаме бензинови триони — казал Боб с каменно лице — и тези, които не паднат... ще вземем мерки да не стигнат далече.

С изключение на графика за караула, горе-долу това било всичко.

Минаха шест дни и нощи и часовете, разпръснати из малкото гробище на Джени бяха започнали да се чувстват малко глупаво („Не знам дали върша работа, или ми разкатават мамата“, бе казал Орин Камбъл една сутрин пред десетина мъже, които играеха покер на входа на гробището), когато това стана... и когато стана, стана много бързо.

Дейв каза на Мади, че чул звук като виене на вятър в комина в бурна нощ, когато надгробният камък, отбелязващ последния дом на сина на семейство Фурние — Майкъл, който бе умрял от левкемия на седемнадесет години (много беше тежко, като се има предвид, че той им беше единствено дете, а те бяха толкова мили хора), паднал напред. Само след миг, една разкапваща се ръка с плесенясал пръстен от Академията Ярмът на пръста, се подаде от земята, провирайки се през жилавата трева. Средният пръст се откъснал, докато ръката се подавала нагоре.

Земята се надигнала като (като корема на бременна жена, която се готви да се освободи от товара си, щеше да каже Дейв, но се спря овреме) голяма вълна в затворено заливче и тогава се изправило самото момче, само дете човек не можел да го познае след близо две години, прекарани в земята. Дървени трески стърчали от това, което било останало от лицето му, каза Дейви и парчета лъскав син плат, заплетени в гелпите на косата му.

— Това беше от облицовката на ковчега — каза й Дейви и погледна към неспокойните си ръце. — Да не се казвам Дейви, ако не беше от нея. — Той замълча, после добави: — Слава Богу, че бащата на Майк не беше на смяна.

Мади бе кимнала.

Мъжете от караула, изплашени и отвратени до смърт откриха огън срещу бившия шампион по шах в гимназията и втори човек в отбора по бейзбол и го направиха на парчета. Други изстрели в дивата паника, отнесоха парченца от мраморния надгробен камък и си беше чист късмет, че въоръжените мъже бяха разположени в рехавя група, когато започна веселбата; ако бяха разделени на две крила както бе предложил в началото Боб Дагет, те най-вероятно щяха да се изпозастрелят едни други. Но за щастие нито един от жителите на острова не беше пострадал, въпреки че Бъд Мийчъм откри една доста съмнителна дупка на ръкава си на следващия ден.

— Мож да'й билу просто трън от къпина — каза той. — Има страшно многу от тях в оня край на острова. — Никой не оспори думите му, но прогорените краища около дупката накараха жена му да мисли, че дупката е била пробита от трън с доста голям калибър.

Момчето на Фурние паднало назад, по-голямата част от него останала неподвижна, докато други части продължили да се гърчат... но в този момент цялото гробище започнало да се надига, сякаш от земетресение, което ставало само тук и никъде другаде.

Това бе станало само час преди да се мръкне. Бърт Дорфман бе свързал една сирена с акумулатора на трактор и Боб Дагет натисна копчето. След двадесет минути повечето от мъжете, които живееха на острова се бяха събрали на гробището. Слава Богу, защото някои от мъртъвците за малко да се измъкнат. Старият Франк Дагет, два часа преди инфаркта, който щеше да го отнесе точно когато възбудата бе започнала да утихва, организира новодошлите така, че те да не се

изпозастрелят едни други и последните десет минути гробището на Джени приличаше на оживено стрелбище. В края на веселбата барутният дим бе толкова гъст, че някои от мъжете се задушаваха. Киселата миризма на повърнатото почти надделяваше над миризмата на барута... тя бе по-остра и някак по-трайна.

И въпреки всичко някои от тях продължаваха да се гърчат като змии с пречупени гръбнаци — най-вече по-пресните.

— Бърт, — каза Франк Дагет, — при теб ли са трионите?

— При мен са — каза Бърт и въздъхна сухо, а от устата му се разнесе проточено бучене, сякаш птица-жътвар си пробива дупка през кората на дърво. Той не можеше да откъсне очи от гърчещите се трупове, съборените надгробни камъни, зейналите ями, от които се бяха измъкнали мъртвите. — В камиона.

— Пълни ли, са с бензин? — по древния, оголял череп на Франк бяха изпъкнали сини вени.

— Ахъ — ръката на Бърт бе на устата му. — Извинявай.

— Можеш да си повърнеш и червата, ако щеш — каза рязко Франк — но през това време си размърдай задника и ги донеси. И ти... ти... ти... ти...

Последното „ти“ се отнасяше към правнука му Боб.

— Не мога, чичо Франк — каза Боб, на когото явно му се повдигаше. Той се огледа и видя петима-шестима от своите приятели и съседи, превити на тревата. Не бяха умрели, бяха припаднали. Повечето от тях бяха видели роднините си да се надигат от земята. Отсреща Бък Харнис, който лежеше до една трепетлика, бе участвал в престрелка, в която покойната му жена бе станала на парчета; той бе припаднал след като бе видял нейния разложен, прояден от червеи мозък да експлодира от задната част на главата ѝ и да се разплисква в ужасяващо сиво петно. — Не мога. Не мог...

Ръката на Франк, изкривена от артритата, но здрава като камък, изплющя през лицето му.

— Можеш и ще го направиш, мой човек — каза той.

Боб тръгна с останалите мъже.

Франк Дагет ги наблюдаваше неумолимо и разтриваше гръдния си кош, който бе започнал да изпраща остри пулсиращи спазми по лявата му ръка до лакътя. Той бе стар, но не бе оглупял и прекрасно знаеше какво представляват тези болки и какво означават.

— Той ми каза, че смятал да духне свещта и докато говореше се потупа по гърдите — продължи Дейв и сложи ръка върху набъбналия мускул на своята лява гърд, за да покаже как точно е било.

Мади кимна в знак, че разбира.

— Той ми каза: „Ако с мен стане нещо, преди тази каша да се е оправила, Дейви, вие с Бърт и Орин поемете нещата в свои ръце. Боби е добро момче, но имам чувството, че е изгубил кураж, поне за известно време... пък нали знаете, когато един мъж изгуби кураж, той може и да не си го върне вече.“

Мади пак кимна и се замисли колко е благодарна — колко страшно е благодарна — че не е мъж.

— И тогава го направихме — каза Дейв. — Почистихме цялата бъркотия.

Мади кимна за трети път и вероятно бе издала някакъв звук, защото Дейв ѝ каза, че ще престане, ако тя не може да понесе повече; с удоволствие ще престане.

— Мога да понеса — каза тя тихо. — Нямах представа колко мога да понеса, Дейви. — Той я погледна въпросително, когато тя произнесе тези думи, но Мади бе извърнала очи така, че той да не види тайната в тях.

Дейв не знаеше тайната, защото никой на Джени не я знаеше. Мади искаше така да бъде и възнамеряваше да я запази за себе си. Имаше един период, когато, може би в тъмата на шока си, тя си бе внушавала, че се справя. След това се случи нещо, което я бе накарало да се справя. Четири дни преди островното гробище да повърне своите трупове, Мади бе изправена пред един прост избор — или да се справи или да умре.

Тя си седеше в дневната и си пийваше от боровинковото вино, което те с Джак бяха направили през август предната година — време, което сега ѝ се струваше невъзможно далечно — и правеше нещо толкова банално, направо да си умре човек от смях. Плетеше дребни нещица. Всъщност плетеше терлички. Но какво друго да прави? По всичко личеше, че никой няма намерение да пресече потока и да иде до бебешкия магазин в Универмага на Елсуърт от другата страна.

Нещо се блъсна в прозореца.

Сигурно е прилеп, помисли си тя вдигна очи. Въпреки това, иглите за плетене спряха в ръцете ѝ. Стори ѝ се, че нещо по-голямо се движи на подскоци във ветровития мрак. Пламъкът на газената лампа бе вдигнат високо и неговото отражение трепкаше в стъклата, така че не беше много сигурна. Тя посегна, за да намали пламъка и в този момент изтупването се чу отново. Стъклата потрепериха и тя чу как парченца изсъхнал маджун се отрониха на перваза.

Джак бе планирал да смени стъклата на прозорците тази есен, припомни си тя и тогава си помисли: *Може затова да се е върнал.* Това бе лудост, той бе на дъното на океана, но...

Тя продължи да седи, извила глава на една страна, плетката бе неподвижна в ръцете ѝ. Малко розово терличе. Вече бе направила комплект в синьо. Изведнъж ѝ се стори, че чува страшно много неща. Вятърът. Глухият тътен на прибоя в залива Крикет Ледж. Къщата, която скърцаше и пъшкеше, като старица, която се намества в леглото си. Тиктакането на часовника в антрето.

— Джак — попита тя тихата нощ, която бе престанала да е тиха. — Ти ли си, скъпи? — Тогава прозорецът на дневната се отвори рязко навътре и това, което връхлетя не беше точно Джак, а скелет, от който висяха няколко ивици разлагаща се плът.

Компасът продължаваше да е около врата му. Беше му поникнала брада от мъх.

Вятърът вдигна пердетата като облак над главата му, и в този момент той залитна напред и се просна по очи, след това се изправи на ръце и колене, и я погледна от кухите си очни ябълки, в които бяха полепнали рапани.

Той издаде някакви гъгнещи звуци. Устата му, останала без плът, се отвори и зъбите му затракаха. Беше гладен... но този път пилешката супа с фиде нямаше да свърши работа. Дори и тази, дето е в консерви.

Някаква сива маса висеше и се полюшваше зад тъмните дупки, с впити в тях рапани и тя си даде сметка, че това, което се вижда е остатъкът от мозъка на Джак. Тя продължи да седи като вкаменена, а той се изправи и тръгна към нея с протегнати пръсти, като по пътя си оставяше по килима черни, водораслови следи. Той миришеше на сол и морски дълбини. Ръцете му се протягаха напред. Зъбите му механично тракаха, събираха се и се раздалечаваха. Мадѝ забеляза, че

той е облечен с остатъците от ризата на червени и черни квадрати, която тя му бе купила миналата Коледа от Л. Л. Бийнс. Струваше майка си баща си, но той все повтаряше колко е топла и гледай само как бе изтраяла толкова много бе останало от нея, като се има предвид колко време бе изкарала под водата.

Студената паяжина от кости, която бе всичко, останало от пръстите му, докосна гърлото ѝ, преди бебето да ритне — за първи път — и вцепенението от ужас, което тя бе сметнала за спокойствие, изчезна и тя заби иглите за плетене в околото на нещото.

Издавайки гърлени, задавени звуци, които напомняха на всмукването на помпа, той залитна назад, вкопчен в иглите, докато недовършеното розово терличе висеше пред дупката, на мястото на носа му. Тя проследи с поглед един охлюв, който изпълзя от тази носна кухня и се прехвърли върху терличето, оставяйки след себе си лигава следа.

Джак се препъна в малката масичка, която тя бе купила на една разпродажба веднага, след като се бяха оженили — тя не можеше да реши какво да прави, беше направо в агония, докато Джак ѝ каза накрая, че или тя ще я купи за дневната, или той ще даде на водещия разпродажбата два пъти повече, отколкото искаха за проклетото нещо и ще го насече на подпалки с...

... С...

Той падна на земята и се чу сухо изпукване, с което неговото трескаво, крехко тяло се пречупи на две. Дясната ръка изтръгна иглата за плетене, по която бе полепна разлагаща се мозъчна тъкан от очната кухня и я захвърли встрани. Горната половина от тялото му запълзя към нея. Зъбите му упорито скърцаха.

Тя си помисли, че той се опитва да се усмихне и тогава бебето пак ритна и тя си спомни, колко необичайно уморено и вяло бе прозвучал той на разпродажбата у Мейбъл Ханръти в оня ден: „Купи я, Мади, за Бога! Уморен съм! Искам да си ида вкъщи и да си хапна! Ако не решиш нещо, ще дам на тази дъртофела два пъти повече, от това, което иска и ще я насека на подпалки с моята...“

Студена, лепкава ръка стискаше глезена ѝ; клеясали зъби зинаха да я захаят. Да я убият и да убият бебето ѝ. Тя се изтръгна и му остави само пантофа си, който той сдъвка и след това го изплю.

Когато тя се върна през вратата, той пълзеше безумно из кухнята — поне горната половина на тялото му — а компасът му се влачеше по плочките. Когато чу, че тя се приближава, той вдигна глава и в тези черни очни ябълки сякаш се появи някакъв идиотски въпрос, преди тя да замахне с брадвата и със свистене да сцеди черепа му, така както той бе заплашил, че ще сцеди масичката.

Главата му падна на две части, мозъкът му се разплеска по плочките като развалена овесена каша, мозък, гъмжащ от голи охлюви и лепкави морски червеи, мозък, вонящ като подул се бобък, който се е пръснал в лятната жега, на някоя ливада.

Ръцете му продължаваха да се блъскат и потракуват по плочките в кухнята, а звукът напомняше бръмбари.

Тя сечеше... сечеше... сечеше.

Накрая вече нямаше никакво движение.

Остра болка я проряза през корема и за миг я обхвана ужасна паника: *Помятане ли е? Ще пометна ли?* Но болката премина и бебето пак ритна, този път по-силно отпреди.

Тя се върна в дневната, носейки брадвата, която сега миришеше на животинско шкембе.

Кой знае как краката му бяха успели да се задържат прави.

— Джак, толкова много те обичах — каза тя. — Но това не си ти. — Тя стовари брадвата, описвайки свистяща дъга и го разцепи точно през чатала, срязва килима и я заби дълбоко в дъбовия под.

Краката се разделиха, трепериха лудо почти пет минути и след това започнаха да утихват. Накрая дори пръстите престанаха да потръпват.

Тя го пренесе в зимника парче по парче, сложила ръкавиците, с които вадеше тавите от фурната, и опакова всяко парче с изолационните завивки, които Джак държеше в бараката с инструментите и които тя не бе изхвърлила — той, заедно с екипажа ги хвърляха над кошовете в студени дни, така че омарите да не замръзнат.

В един миг отсечената ръка се вкопчи в кръста ѝ. Тя замръзна и зачака, сърцето ѝ биеше като лудо, накрая ръката се отпусна. И това беше краят. Неговият край.

Под къщата имаше един неизползван резервоар, пълен с боклуци и дъждовна вода — Джак бе имал намерение да го напълни. Мади избута встрани тежката бетонна плоча, която го покриваше, така че

сянката ѝ легна на пода като частично лунно затъмнение, след това хвърли вътре парчетата от него, слушайки плисъка. Когато всичко изчезна, тя с мъка върна тежката плоча на мястото ѝ.

— Почивай в мир — прошепна тя и един вътрешен глас ѝ прошепна в отговор, че съпругът ѝ почива мирно на парчета и в този момент тя заплака и плачът ѝ се превърна в истерични писъци и тя започна да дърпа косите си и да дере гърдите си, докато те потънаха в кръв и си помисли, *аз съм луда, така се чувства човек, когато е луд...*

Но преди да завърши мисълта си, тя изгуби съзнание и загубата на съзнание премина в дълбок сън и на следващата сутрин, тя се чувстваше добре. Но на никого нямаше да каже.

Никога.

— Мога да го понеса — повтори тя на Дейв Имънс и отхвърли спомена за иглата за плетена с розовото терличе на края, която стърчеше от омазаната с лепкави водорасли очна ябълка на нещото, което някога бе неин съпруг и съавтор на детето в утробата ѝ. — Наистина.

Така че той ѝ разказа, може би защото трябваше да го разкаже на някого, за да не полудее, но тушира най-ужасните моменти. Той ѝ каза, че нарязали с триони трупове, които определено отказвали да се върнат в царството на мъртвите, но не ѝ каза, че някои части продължили да се гърчат — китки, откъснати от ръцете, безумно гърчели пръсти, стъпала, откъснати от краката, които се забивали в нахапаната от куршуми земя на гробището, сякаш се опитвали да избягат — и че тези части са били залети с нефта и запалени. Нямаше нужда да разказват на Мади тази част — тя би видяла кладата от къщата си.

По-късно единствената пожарна кола на Дженисо Айлънд бе насочила маркуча си към затихващия пламък, въпреки че нямаше кой знае каква опасност огъня да се разпространи, защото силният източен вятър отвяваше искрите в посока към морето. Когато не бе останало нищо друго, освен воняща, подобна на восък буца (и в тази маса продължаваше да се виждат някакви движения, като потръпвания на уморен мускул) Мат Арсено запали стария си гъсеничен трактор Д-9 — над стоманеното острие и под протритата работна шапка лицето на Мат бе бяло като сирене — и зарови адската маса.

Луната изгряваше, когато Франк отведе Боб Дагет, Дейв Имънс и Кал Партридж встрани. Той се обърна към Дейв.

— Знаех си, че приближава и ето, че дойде — каза той.

— За какво говориш, чичо? — попита Боб.

— За сърцето ми — каза Франк. — На проклетата машинка ѝ изпадна пружината.

— Виж, чичо Франк...

— Остави чичо Франк туй, чичо Франк онуй — каза старецът. — Нямам време да те слушам да бръцололевиш врели-некипели. Видял съм половината ми приятели да си отиват по същия начин. Не е кой знае какво удоволствие, но можеше да е по-лошо, много по-добре е от камшика на рака.

— Но сега остава и тази, другата работа, трябва да помислим и за нея и това, което искам да кажа по този въпрос е, че когато ида долу, възнамерявам да си остана долу. Кол, пъхни си пушката в лявото ми ухо. Дейв, като си вдигна лявата ръка, сложи своята под мишницата ми. А, Боби, ти сложи своята точно до сърцето ми. Ще си кажа молитвата и като стигна до амин, вие тримата ще натиснете спусъците едновременно.

— Чичо Франк — успя да каже Боб. Той се олюляваше на петите си.

— Казах ти да не започваш — каза Франк. — И само посмей да ми припаднеш, треперлив пъзльо. И сега си премести селския задник по-насам.

Боб го направи.

Франк огледа тримата мъже, чиито лица бяха бели като лицето на Марк Арсено, докато минаваше с трактора си върху мъже и жени, които бе познавал от времето, когато бе дете в къси панталонки.

— И вие, момчета, да не прецакате работата — каза Франк. Той говореше и на тримата, но очите му явно имаха предвид пра-внука му. — Ако на някой от вас му дойде друг акъл, помнете, че аз бих направил същото за всеки от вас.

— Остави речите — каза Боб пресипнало. — Обичам те, чичо Франк.

— Ти не си като баща си, Боби Дагет, но и аз те обичам — каза Франк спокойно и след това, като извика от болка, той вдигна лявата си

ръка над главата, като нюйоркчанин, който страшно много бърза да вземе такси, и започна последната си молитва. „Отче наш, който си на небето — Исусе Христе, как боли само! — да се свети името ти — ах, мамка му стара! — Да дойде царството ти както на небето така и... така и...“

Сега вдигнатата ръка на Франк бе започнала да маха диво. Дейв Имънс, забил пушката си в мишницата на стареца, наблюдаваше всичко внимателно като дървосекач, който наблюдава огромно дърво, което сякаш се готви да направи пакост и да падне в погрешна посока. Всички мъже от острова ги наблюдаваха. На бледото лице на стареца бяха избили едри капки пот. Устните му се бяха отдръпнали от равните му, жълтеникаво-бели изкуствени зъби и Дейв бе успял да помирише в дъха му „Полидент“.

— ... така и на земята! — успя да произнесе старецът. — Пази ни от изкушение и неспаси от греховете ни мамка му вовеки веков АМИН!

И тримата стреляха и двамата — Кол Партридж и Боб Дагет припаднаха, но Франк не се опита да се изправи и да тръгне.

Франк бе решен да си стои мъртъв и така и стана.

И щом Дейв започна тази история, трябваше да я довърши, така че започна да се проклина, задето я бе започвал въобще. Прав беше в началото — това не бе история за пред бременна жена.

Но Мади го целуна и му каза, че според нея е постъпил чудесно и че Франк Дагет също е постъпил чудесно. Дейв си тръгна леко зашеметен, сякаш го бе целунала по бузата жена, която той не бе срещал дотогава.

В един определен смисъл това бе съвсем вярно. Тя го проследи с поглед как той се отправи към черния път, който представляваше един от двата централни пътя на Джени и зави наляво. Той залиташе леко на лунната светлина, залиташе от умора, помисли си тя, но залиташе и от шока. Дълбоко в сърцето си тя го разбираше, разбираше ги всички. Много ѝ се бе искало да каже на Дейв, че го обича и да го целуне открито по устните, вместо само да докосне бузата му с устни, но от нещо толкова той можеше да си извади погрешно заключение, въпреки че беше уморен до смърт, а тя бе бременна почти в петия месец.

Но тя настина го обичаше, обичаше ги всички, защото бяха минали през ада, за да направят това островче, четиридесет мили

навътре в Тихия океан, безопасно за нея.

— Ще бъде раждане вкъщи — каза тя тихо, когато Дейв се скри зад тъмния силует на сателитната антена на семейство Пулсифър. Очите ѝ се вдигнаха към луната. — Ще бъде раждане вкъщи... и всичко ще мине добре.

МОЕТО ХУБАВО ПОНИ

Старецът седеше пред вратата на хамбара, около него се носеше ароматът на ябълки, люлееше се в стола си, искаше му се да не му се пуши, не заради доктора, а защото сега през цялото време имаше сърцебиене. Наблюдаваше тъпото копеле Осгуд, как брой бързо-бързо, с глава, опряна на дървото, после се обърна, хвана Клайви и започна да се смее с толкова отворена уста, че старецът виждаше колко са му развалени зъбите вече и си представи как му мирише устата: като в задната част на влажен килер. Въпреки, че този хъшлак едва ли беше на повече от единадесет.

Старецът наблюдаваше как Осгуд се смее на пресекулки със своя хихикащ смях. Момчето се смееше толкова силно, ме накрая се превеи на две с ръце на коленете си. Чули смеха, другите наизскачаха от скривалищата си, за да видят какво става и като видяха, започнаха и те да се смеят. Застанаха в кръг около внука му, огрени от утринното слънце, и започнаха да се смеят, а старецът забрави, че му се пуши. Това, което искаше сега, бе да види дали Клайви ще се разплаче. Усети, че по този въпрос любопитството му е по-голямо, отколкото всичко, което занимаваше съзнанието му напоследък, включително и въпроса за неговата собствена, бързо приближаваща смърт.

— Хванаха го! — припяваха другите и се смееха. — Хванаха го, хванаха го, хванаха го!

Клайви просто стоеше там, неподвижен като скала сред селска нива, чакаше подигравките да спрат и играта да продължи, сякаш и тя, и смущението му вече бяха стигнали края си. След малко играта свърши. Стана обяд и момчетата се прибраха вкъщи. Старецът искаше да види колко ще яде Клайви на обяд. Оказа се, че не много. Клайви просто порови картофите си, смени местата на царевицата и граха, даде парченца месо на кучето под масата. Старецът наблюдаваше всичко това с интерес, отговаряше, когато другите го питаха нещо, но без да слуша много нито тях, нито себе си. Цялото му внимание бе насочено към момчето.

Когато изядоха пая, на него му се прииска това, което не можеше и така си намери извинение да си легне, а по стълбите се спря, защото сърцето му се почувства като карта за игра, повлечена от вентилатор, и той остана така, с наведена глава, чакаше да види дали това е последният път (вече се бе случвало на два пъти), и като видя, че не е последният, качи се горе, свали си дрехите, без бельото, и легна на твърдата бяла покривка. Квадратно парче слънце огря мършавите му гърди, то беше разделено на три части от черните сенки на пръчките от прозореца. Той постави ръце зад главата си, задрямал, заслушан. След малко му се стори, че чува момчето да плаче в своята стая по-надолу по коридора и си помисли: „Трябва да се погрижа за това.“

Поспа един час и когато стана, жената бе заспала до него по комбинезон, тихо взе дрехите си, за да се облече в коридора, преди да слезе.

Клайви беше навън, седеше на стъпалата и хвърляше на кучето пръчка, която то носеше с повече ентузиазъм, отколкото момчето му я хвърляше. Кучето (то си нямаше име, беше просто Кучето) изглеждаше озадачено. Старецът извика момчето и му каза да дойде да се поразходи с него до овощната градина.

Старецът се казваше Джордж Банинг. Той бе дядо на момчето и от него Клайв Банинг научи, какво е да имаш хубаво пони в живота си. Човек трябва да си има едно такова пони, дори и ако е алергичен към коне, защото без хубаво пони, можеш да имаш по шест часовника във всяка стая и по толкова много часовници на ръцете, че да не можеш да си ги вдигнеш и пак да не знаеш колко е часът.

Даването на указанията (Джордж Банинг никога не даваше съвети, той даваше само указания) стана в същия ден, в който Клайв бе хванат от онзи идиот Олдън Осгуд, докато играеха на криеница. По това време дядото на Клайв изглеждаше по-стар от Господа, което вероятно означаваше седемдесет и две. Имението на Банинг бе в град Троя, щата Ню Йорк, който през 1961 започваше да се учи как да престане да бъде провинциален град.

Даването на указания стана в Западната овощна градина.

Дядо стоеше без палто в средата на една бяла вихрушка, която не беше вихрушка от късен сняг, а от ранен ябълков цвят, понесен от силния топъл вятър. Дядо бе облечен в гащеризон, а отдолу риза с яка,

риза, която изглежда някога е била зелена, но сега бе избеляла от десетките и стотици пранета до неопределен маслинен цвят, под ризата се виждаше кръглата извивка на долната фланелка (от раираните, разбира се, по онова време произвеждаха и от другите, но човек като дядо би си останал с раирана фланелка до края) и тази фланелка бе чиста, но с цвят на стара слонова кост, вместо истинския цвят, защото мотото на баба, често повтаряно и дори избродирано върху ковъорче в дневната (вероятно заради кратките мигове, когато самата жена я нямаше да разпръсква мъдростта, която трябваше да се разпръсква), беше следното: „*Носи, носи, но не губи! Докрай износи, или без него ти мини!*“ Няколко ябълкови цветчета се бяха оплели в дългата коса на дядо, само наполовина побеляла, и момчето си помисли, че старецът изглежда красив сред дърветата.

Той бе забелязал, че дядо му ги наблюдава, докато играеха по-рано същия ден. Наблюдаваше него. Дядо бе седял в люлеещия се стол пред вратата на хамбара. Едната от дъските изскърцваше всеки път, когато дядо се залюляваше и той си седеше там, с книга, разтворена в скута, обърната надолу, с ръце, скръстени върху нея, седеше си там и се люлееше сред неясните аромати на сено, ябълки и ябълково вино. Точно тази игра накара дядо да даде указания на Клайв Банинг по въпроса за времето и колко хлъзгаво е то и как човек трябва да се бори, за да го задържи в ръцете си за по-дълго; понито е красиво, но е със зло сърце. Ако не държиш това красиво пони под око, то ще прескочи оградата, ще изчезне от погледа ти и ще се наложи да си вземеш конопената юзда и да тръгнеш след него — едно пътуване, което със сигурност ще те умори до смърт, дори и да е кратко.

Дядо започна указанията като каза, че Олдън Осгуд не е играл честно. Той трябваше да затвори очи с лице към стария бряст до дръвника за една цяла минута, която трябваше да измери, броейки до шестдесет. Това щеше да даде на Клайви (дядо все така го наричаше и той нямаше нищо против, въпреки че си бе мислил, че веднъж като стане на дванадесет, ще трябва да набие всяко момче или мъж, които го наричат така) и на останалите достатъчна възможност да се скрият. Клайви бе продължил да си търси скривалище, когато Олдън Осгуд стигна до шестдесет, обърна се и го „хвана“, докато той се опитваше да се промуши, като последна възможност, зад камарата щайги, натрупани както дойде до навеса с пресата — там, където машината за

изстискване на ябълковото вино се бе издула в полумрака като машина за мъчения.

— Не беше честно — каза дядо. — Ти не игра никакви курвенски номера и това беше правилно, защото един истински мъж никога не играе курвенски номера — наричат се курвенски номера, защото не са за мъже или дори за момчета, които са достатъчно умни и достатъчно смели, за да се справят с по-мъжки средства. Все едно, не беше честно. Сега аз мога да го кажа, защото ти не го каза тогава.

Ябълковият цвят прелиташе и кацаше в косата на стареца. Един се спря в трапчинката под адамовата му ябълка и остана там като бижу, не просто симпатично, само защото някои неща са симпатични, а направо великолепно, защото му липсваше трайност: след няколко секунди щеше да бъде отърсено нетърпеливо встрани и оставено да падне на земята, където щеше да лежи съвсем анонимно сред останалите.

Той каза на дядо, че Олдън е броил до шестдесет, точно както си беше по правилата, без да разбира защо застава на страната на момчето, което му бе навлякло срам, като дори не бе го търсило, а просто го бе „хванало“. Олдън — който удряше плесници като момиче, щом се ядосаше много — трябваше просто да се обърне, да го види, после небрежно да сложи ръка на изсъхналия бряст и да извика магическата и несъмнена формула за изключване от играта: „Пу за Клайв!“

Може би той защити Олдън само и само разговорът да продължи и да не трябва да се връщат с дядо, за да може да наблюдава как стоманеносивата коса на дядо се вее във вихрушката от цветове, да може да се възхищава на това преходно бижу, спряло се във вдлъбнатината на шията на стареца.

— Естествено, че брои — каза дядо. — Естествено, че брои до шестдесет. Сега виж какво, Клайви! И си го запиши добре в акъла!

Гащеризонът на дядо имаше истински джобове — пет, ако се брои и кенгуроподобната торбичка на платката отпред — но освен джобовете отзад, имаше и неща, които само приличаха на джобове. Всъщност бяха отвори, през които човек можеше да стигне до панталоните, които носи отдолу (в онези времена да не носиш панталони не изглеждаше скандално, а само смешно — поведение на човек, на когото му хлопа дъската). Под гащеризона дядо носеше

неизменните дънки. „Еврейски гащи“ ги наричаше той делово, термин, използван от всички фермери, които Клайв познаваше. „Ливайс“ бяха или еврейски гащи или просто „чифутки“.

Той бръкна през десния отвор на гащеризона си, потършува известно време в десния джоб на дънковите панталони отдолу и накрая извади потъмнял сребърен джобен часовник и го постави неочаквани в неподозиращата ръка на момчето. Тежестта на часовника бе толкова неочаквана цъкането под металната му обвивка толкова живо, че то за малко щеше да го изпусне.

Погледна към дядо с широко отворени кафяви очи.

— Няма да го изпуснеш — каза дядо. — А дори и да го сториш, вероятно няма да го спреш — и друг път е бил изпущан, дори са стъпвали отгоре му в една проклета кръчма в Ютика, досега не е спирал никога. И ако спре, ти губиш, не аз, защото сега той е твой.

— Какво? — той искаше да каже, че не разбира, но не можа да довърши, защото му мина през ум, че е разбрал.

— Давам ти го — каза дядо. — Винаги съм смятал на тебе да го дам, но мътните да ме вземат, ако го пиша в завещанието си. Ще струва повече да се плаща данък наследство, отколкото струва самото нещо.

— Дядо... аз... Боже!

Дядо се разсмя и се смя, докато се закашля. Превисе на две, смееше се и кашляше, лицето му стана мораво като слива. Радостта и учудването на Клайв почти изчезнаха и се превърнаха в притеснение. Той си спомни как майка му все му повтаряше по пътя насам, че не трябва да уморява дядо си, защото дядо е болен. Когато Клайв го бе питал преди два дни — съвсем внимателно — от какво се е разболял, Джордж Банинг бе отвърнал с една-единствена тайнствена дума. И чак вечерта, след като разговаряха в овощната градина, Клайв осъзна, че думата, която дядо му бе произнесъл — „тика“, означава не някаква отровна буболечка, а сърцето на дядо. Докторът го бе накарал да остави цигарите и бе казал, че ако се опита да прави нещо, изискващо повече усилия, като например да рине сняг или да прекопае градината, ще свърши, гушнал букета. Момчето знаеше много добре какво означава това.

„Няма да го изпуснеш. А дори и да го сториш, вероятно няма да го спреш“, бе казал дядо, но момчето бе пораснало достатъчно, за да

знае, че все един ден ще спре, че хората и часовниците все един ден спираха.

Клайв почака да види дали дядо ще спре, накрая кашлицата и смехът му се успокоиха и той пак се изправи, избърса с лявата си ръка един сопол, протекъл от носа му и небрежно го тръсна встрани.

— Ти си едно дяволски смешно хлапе, Клайви — каза той. — Имам шестнадесет внука, но мисля, че само двама ще излязат курешки и ти не си от тях — въпреки че си в четата на кандидатите — но само ти можеш да ме разсмееш така, че да ме заболи коремът от смях.

— Не съм искал да те заболи коремът — и дядо пак започна, но този път успя да си овладее смеха, преди да се закашля.

— Навий верижката около пръстите си един-два пъти, така ще се почувстваш по-спокоен — каза дядо. — Ако съзнанието ти е по-спокойно, може би ще ме слушаш по-добре.

Той направи както му бе казал дядо му и наистина се чувства по-добре. Гледаше часовника в дланта си, хипнотизиран от усещането за жив механизъм, от слънчевата звезда на кристала му, от втората стрелка, която се въртеше в своя собствен малък кръг. Но той продължаваше да е дядовият часовник — бе съвсем сигурен в това. Тогава, точно когато тази мисъл занимаваше съзнанието му, един ябълков цвят се плъзна по кристала и изчезна. Това стана за по-малко и от секунда. След ябълковия цвят вече беше истина. Това бе неговият часовник, завинаги... или поне докато един от тях спре да върви, без да може да се поправи и трябва да се изхвърли.

— Добре — каза дядо. — Виждаш ли как втората стрелка се движи съвсем сама?

— Да.

— Добре. Не откъсвай поглед от нея. Когато стигне най-горе ми извикай „Давай!“. Разбра ли?

Той кимна.

— Добре. Като стигне дотам, просто викай, Галахър.

Клайв гледаше смръщено часовника със сериозността и задълбочеността на математик, който приближава решението на ключово уравнение. Той вече разбираше какво иска да му покаже дядо и бе достатъчно интелигентен, за да разбере, че доказателството е просто една формалност... но трябва да бъде показано независимо от всичко. Това бе ритуал, церемония, като например това, че не можеш

да напуснеш църквата, преди свещеникът да е казал благословията, въпреки че всички песни, обявени на дъската вече са изпети, а проповедта най-накрая, за щастие, е завършила.

Когато втората стрелка застана точно на дванадесет на своя отделен малък циферблат (*Моят* — възторгваше се той. — *Това е моята втора стрелка на моя часовник*), той извика „*Давай!*“ с всичка сила, и дядо започна да брои със смазаната скорост на водещ търг, който продава съмнителни стоки и се опитва да се отърве от тях на високи цени, преди хипнотизираната публика да се събуди и да разбере, че не само е била завлечена, но направо престъпно измамена.

— Ино, две, три, чери, пет, шес, сем, осм, дефт, дес, иднайс — нареждаше дядо, подпухналите петна по бузите му и големите морави вени по носа му пак бяха започнали да изпъкват от възбуда. Той завърши с триумфален прегракнал вик: — Песей дефт — шесе! — Като каза това последното, втората стрелка на джобния часовник едва пресичаше седмата тъмна линияка, с която се отчитаха тридесет и пет секунди.

— Колко беше? — попита дядо, като едва си поемаше дъх и триеше с ръце гръдния си кош.

Клайв му каза, като го гледаше с неприкрит възторг.

— Много бързо преброи, дядо!

Дядо махна с ръката, с която триеше гърдите си, сякаш искаше да каже — *я се махай!*, но се усмихна.

— Онова копеле Осгуд броеше два пъти по-бързо — каза той. — Чух го това копеленце да казва двадесет и седем и следващото нещо, което чух беше някъде към четиридесет и едно. — Дядо го прикова с очите си, тъмно есенносини, съвсем различни от кафявите очи на Клайв. Той сложи възлестата си ръка на рамото на Клайв. Тя бе цялата на буци от артритата, но момчето усети живата сила, която все още дремеше в нея, като жиците в машина, която в момента изключена. — Ти запомни едно нещо, Клайви. Времето няма нищо общо със скоростта, с която броиш.

Клайв кимна бавно. Не разбра напълно, но му се стори, че усеща сянката на прозрението, като сянката на облак, който бавно минава над ливадата.

Дядо бръкна в предния джоб на гащеризона си и извади пакет „Кул“ без филтър. Явно все пак дядо не бе спрял да пуши, независимо

от проблемите със сърцето си. Въпреки това на момчето му се стори, че драстично е намалил цигарите, защото този пакет „Кул“ изглеждаше така, сякаш е минал дълъг път; той бе избегнал съдбата на повечето пакети, отворени след закуска и захвърлени празни в канавката в три часа, смачкани на топка. Дядо потършува и извади цигара, почти толкова огъната, колкото и самия пакет, от който беше дошла. Мушна я в ъгъла на устата си, върна пакета в предния си джоб, извади дървена кибритена клечка и я запали с едно отработено драсване върху жълтия нокът на старческия палец. Клайв наблюдаваше, унесен като дете, което гледа как фокусникът изважда ветрило карти от празната си ръка. Драсването върху нокътя бе винаги интересно, но най-изумителното нещо беше, че клечката не угасна. Въпреки силния вятър, който вечно брулеше хълма, дядо хвана малкото пламъче в шепата си, с абсолютна сигурност, почти небрежно. Той запали цигарата си, после размаха клечката, за да я загаси, сякаш просто с усилие на волята си бе отхвърлил вятъра. Клайв погледна внимателно цигарата и не видя черните тлеещи следи да се вдигат от запаления край нагоре по бялата хартия. Значи очите му не бяха го излъгали: дядо си бе запалил цигарата от един прав пламък, като човек, който си пали цигарата от свещ в затворена стая. Това бе чисто и просто магия.

Дядо извади цигарата от устата си и пъкна на нейно място палеца и показалеца си, като за миг заприлича на човек, който се готви да свирне на кучето си или да извика такси. Вместо това, той извади навлажнените си пръсти и притисна с тях главичката на клечката. Момчето нямаше нужда да му се обяснява: единственото нещо, от което дядо му и неговите приятели тук на село се страхуваха повече, отколкото се страхуваха от внезапен мраз, бе пожарът. Дядо пусна клечката и я стри с ботуша си. Като вдигна очи и видя момчето да го гледа втренчено, той изтълкува погрешно причината на неговото прехласване.

— Знам, че не трябва — каза той, — но няма да те карам нито дори да те моля да лъжеш. Ако баба ти те попита „Пуши ли оня старец, докато бяхте там горе?“, ти направо ѝ кажи, че съм пушил. Няма нужда дете да лъже заради мен — Той не се усмихна, но игривите му, дръпнати очи накараха Клайв да се чувства участник в конспирация, която изглеждаше добронамерена и безвредна. — Но ако баба ти ме попита направо дали ти напразно си споменал името

Господне, когато ти дадох часовника, аз ще я поглед, на право в очите и ще кажа: „Не. Той каза благодаря толкова възпитано, колкото трябваше и това е всичко“.

Сега бе ред на Клайви да избухне в смях и старецът се усмихна, откривайки останалите си зъби.

— Разбира се, ако тя нищо не ни пита, предполагам, няма да има нужда доброволно да ѝ казваме каквото и да било... нали така, Клайви? Това май ще е съвсем честно, нали?

— Да — каза Клайви.

Той не беше кой знае колко красиво момче и стана от този тип мъже, дето жените не ги смятат непременно за красиви, но когато се усмихна на хитроумното измъкване на стареца, той бе красив, поне за миг и дядо разроши косата му.

— Ти си добро момче, Клайви.

— Благодаря, сър.

Дядо му стоеше замислен, цигарата му гореше с неестествена бързина (тютюнът бе сух и въпреки че той рядко всмукваше, лакомият вятър на върха на хълма пушеше непрестанно) и Клайви си помисли, че старецът е казал всичко, което е имал да каже. Стана му мъчно. Обичаше да слуша дядо си как говори. Нещата, които дядо му разказваше не преставаха да го удивляват, защото в тях почти винаги имаше смисъл. Майка му, баща му, баба, чичо Пам — те всички казваха неща, които той трябваше да приема със сърцето си, но те рядко имаха смисъл. Те например казваха: „Да си добър, значи да правиш добрини“ — какво означаваше това?

Имаше сестра, Пати, шест години по-голяма. Той разбираше това, което тя казваше, но не му обръщаше внимание, защото тя говореше все глупави неща. Останалата част от времето разговаряше със зловни пощипвания. Най-лошите той наричаше „Щипалки“. Беше го предупредила, че ако каже на някого за „Щипалките“, тя ще го размаже. Пати все говореше за хора, които ще размаже, имаше списък, с който можеше да конкурира всеки, забъркан в бизнеса на наемните убийства. Човек можеше да си умре от смях... докато не видеше тънкото ѝ злоещо лице. Като го видеше, вече не му беше до смях. Но Клайв се смееше, въпреки всичко. Човек трябваше да внимава с нея — тя само изглеждаше глупава, но всъщност изобщо не беше.

— Не искам да имам гадже — бе обявила тя преди известно време на вечеря, всъщност горе-долу в периода, когато момчетата канят момичета на пролетния бал или на промоцията в училище. — Пет пари не давам дори никога да си нямам гадже. — И тя ги бе погледнала предизвикателно с широко отворени очи над чинията с димящо месо и зеленчуци.

Клайв бе погледнал спокойното и малко зловещо лице на сестра си, което се взираше през парата и си бе припомнил нещо, което се бе случило два месеца преди това, когато земята още бе покрита със сняг. Той бе минал бос през коридора на горния етаж, така че тя не бе го чула, и бе погледнал в банята, просто защото вратата бе отворена — нямаше и най-малка представа, че Пати-Патката е там. Това, което бе видял, го бе накарало да замръзне на мястото си. Ако си беше обърнала главата малко наляво, щеше да го види.

Но тя не се обърна. Беше прекалено заета с това да се разглежда. Стоеше гола като съблазнителните мацки в протритото от разглеждане списание на Фокси Бранигън, хавлията ѝ за баня бе скупчена около краката ѝ. Тя обаче не беше съблазнителна мацка — Клайв го разбра, пък и по всичко личеше, че и тя го беше разбрала. Сълзите се търкаляха по пъпчивите ѝ бузи. Бяха едри сълзи и много, но тя не пророни нито звук. Накрая Клайв си бе върнал достатъчно от чувството за самосъхранение, за да се отдалечи на пръсти и не каза на никого нищо за инцидента, да не говорим за самата Пати. Не знаеше дали тя ще се разбеснее затова, че брат ѝ е видял гърдите ѝ, но му беше съвсем ясно как ще реагира, ако разбере, че той я бе видял да циври (дори онова странно циврене без глас, което бе видял тогава) — за това тя сигурно щеше да го скалпира.

— Мисля, че момчетата са тъпи и повечето миришат на развалено сирене — бе казала тя в онази пролетна нощ. После пъхна парче месо в устата си. — Ако някое момче ми определи среща, направо ще се изсмея.

— Ще си промениш мнението по въпроса, Патенце — бе казал татко, дъвчейки говеждото си, без да вдига поглед от книгата, която бе до чинията му. Мама се бе отказала да го отучи от навика да чете на масата.

— Не, няма — каза Пати и Клайв разбра, че тя наистина няма да го направи. Когато Пати кажеше нещо, в повечето случаи тя не се

шегуваше. Това бе нещо, което Клайв бе разбрал за нея, а родителите й още не бяха. Той не бе сигурен дали тя сериозно го мисли — нали разбирате, съвсем наистина — това да го размаже, ако той я накове за „Щипалките“, но нямаше никакво намерение да прави експерименти. Дори и да не го убиеше, тя щеше да намери някой сигурен, но незабележим начин да му причини болка, в това нямаше никакво съмнение. Освен това понякога „Щипалките“ не бяха истински ощипвания, те повече приличаха на начина, по който Пати понякога галеше своя пудел-мелез, Бранди, и той знаеше, че тя го прави защото той е лош, но си имаше тайна, която определено нямаше да сподели с нея — тези другите „Щипалки“, гальовните, всъщност му се струваха приятни.

Когато дядо си отвори устата, Клайв си помисли, че той ще каже: „Време е да се връщаме обратно в къщата, Клайви“, но вместо това, той му каза:

— Искам да ти разкажа нещо, ако ти се слуша. Няма да много време. Искаш ли да го чуеш, Клайви? каза дядо.

— Да, сър!

— Ти нали наистина искаш да го чуеш? — каза дядо весело.

— Да, сър.

— По някой път си мисля, че трябва да те отмъкна от вашите и да те държа завинаги около себе си. По някой път ми се струва, че ако си ми под ръка повече време, ще живея вечно, все едно какви номера иска да ми погоди проклетото сърце.

Той извади цигарата от устата си, пусна я на земята и я стъпка здраво с работния си ботуш, като въртеше тока си наляво и надясно и покриваше фасата с изровената пръст за всеки случай. Когато пак погледна към Клайв очите му блестяха.

— Престанах да давам съвети много отдавна — каза той. — Предполагам, че оттогава има вече тридесет години. Спрях, когато забелязах, че само глупаци дават съвети и само глупаци ги слушат. Указанията, виж, указанията са друга работа. Един умен човек би дал по малко указания от време на време, а един умен човек — или пък едно момче — може да приеме по малко указания от време на време.

Клайв нищо не каза, само гледаше дядо си с пълна концентрация.

— Има три вида време — каза дядо — и докато и трите са истински, само един вид е наистина истински. Ти трябва да ги познаваш всички и да се научиш да ги различаваш. Разбираш ли какво ти казвам?

— Не, сър.

Дядо кимна.

— Ако беше казал „Да, сър“, щях да те грабна за дънцето на панталоните и да те върна обратно във фермата.

Клайв погледна към размазаните останки от цигарата на дядо, целият се бе изчервил, но беше горд.

— Когато човек е мъник като теб, времето е дълго. Да вземем един пример. Когато дойде май, мислиш, че училището никога няма да свърши, че средата на юни никога няма да дойде. Не е ли така?

Клайв си спомни тежестта на тези последни, сънливи миришещи на тебешир учебни дни и кимна.

— И когато средата на юни дойде най-накрая, и учителят ти даде бележника и те пусне да си идеш, на тебе ти се струва, че училището никога няма да започне отново. Не е ли горе-долу така?

Клайв си припомни тези прекрасни дни и кимна така силно, че вратът му изщрака.

— Точно така е! Честна дума, сър!

Онези дни. Всички онези дни, които се простираха през равнините на юни и юли, отвъд невъобразимия хоризонт на август. Толкова много дни, толкова много изгреви, толкова много обеди със сандвичи с горчица, с накълцан суров лук и огромни чаши мляко, докато майка му седеше тихо в дневната с бездънната си чаша вино и гледаше сапунените сериали по телевизията, толкова много бездънни следобеди, когато в основата на остриганата ти късо коса се събира пот и после се спуска по бузите ти, следобедите, когато винаги с изненада откриваш, че мъничката ти, прилична на петно сенчица, се е издължила и превърнала в момче, толкова много вечери при здрач, когато потта ти се охлажда и изчезва, а по бузите и по ръцете ти остава мирис като от лосион за след бръснене, когато играеш на гоненица, или на пирати, или пък отвличате знамето; звук от веригата на велосипед — зъбците гладко захапват смазаните отвори, аромат на орлови нокти и изстиващ асфалт и зелени листа и окосена трева, пляскането на бейзболни карти, които се подреждат на предната стълба

на някое момче — сериозни и важни занимания, съвещания, които продължават в бавно падащия мрак на юлската вечер, докато викът „Клаааайв! Ве-че-ря-та!“ не сложи край на тези занимания. Този вик е винаги очакван и въпреки това е шокиращ като обедното петно, което някъде около три часа се превръща в черна форма на момче, което тича по улицата заедно с теб — и това момче, залепено за петите ти, всъщност се превръща в мъж, някъде около пет часа, макар и доста кльощав; кадифени вечери край телевизора, от време на време шумоленето на страници, докато баща му четеше книга след книга (те никога не му омръзваха; думи, думи, думи, на баща му никога не му омръзваше и веднъж Клайв бе решил да го попита как така не му омръзва, но не му бе стигнал куражът), майка му, която често ставаше, за да иде в кухнята, следвана от тревожния, ядосан поглед на сестра му и неговия собствен, просто любопитен поглед; мекото потракване, докато майка му си напълваше чашата, която никога не оставаше празна след единадесет часа сутринта (и баща им, който никога не вдигаше поглед от книгата си, въпреки че Клайв имаше чувството, че той чува всичко и знае всичко, въпреки че Пати го бе нарекла тъп лъжец и го бе наказала с една такава „Щипалка“, че цял ден го боля, когато той се бе осмелил да ѝ го каже), звукът на комарите, които звънтяха край мрежите, всеки път звучеше по-силно, след като залезеше слънцето, желязното правило в колко часа да си лягат, толкова нечестно и толкова неизбежно, всичките аргументи сразени, още преди да бъдат изложени; грубата целувка на баща му с мирис на тютюн, по-меката целувка на майка му, едновременно сладка и кисела от миризмата на вино, думите на сестра му, които казваха на майка му да иде да си легне, след като баща им отидеше в кръчмата на ъгъла да изпие една-две бири и да гледа мачовете по борба, седнал на бара; майка му, която казваше на Пати да си гледа работата, от тези разговори, които бяха доста тревожни по своето съдържание, но някак успокояващи със своята предсказуемост; светулки проблясващи в мрака, далечен клаксон на кола, докато той потъваше в дългия, тъмен тунел на съня; после — следващият ден, който изглеждаше същият, но не беше, не съвсем. Лято. Такова бе лятото. То не само изглеждаше дълго; то беше дълго.

Дядо го гледаше внимателно, сякаш четеше всичко това в кафявите очи на момчето, сякаш знаеше всички думи, които момчето

никога нямаше да намери начин да каже, неща, които не можеше да формулира, защото устата му не можеше да артикулира езика на сърцето му. Тогава дядо кимна, сякаш искаше да потвърди същата тази идея и изведнъж Клайв се ужаси, че дядо ще развали всичко като каже нещо меко, и успокояващо и безсмислено. Разбира се, ще каже той. Това всичко го знаа, Клайви — и аз самият съм бил някога момче, нали разбираш.

Но той не го направи и Клайв разбра, че е било съвсем глупаво да се плаши от тази възможност дори и за миг. По-лошо от глупаво, било е липса на вяра. Защото това беше дядо, а дядо никога не говореше безсмислени глупости както често правеха другите възрастни. Вместо да говори меко и успокоително, той говореше със сухата категоричност на съдия, произнасящ сурова присъда по углавно престъпление.

— Всичко това се променя — каза той.

Клайв вдигна поглед към него, леко обезпокоен от идеята, но много му харесваше волния начин, по който косата на дядо му се вееше около главата. Помисли си, че така ще трябва да изглежда проповедникът в църквата, ако знаеше истината за Бога, вместо да се губи в догадки.

— Времето ли се променя? Ти сигурен ли си?

— Да, когато достигнеш определена възраст — струва ми се някъде около четиринадесет, най-вече около времето, когато двете половини от човешката раса допускат грешката да се открият една друга — тогава времето започва да бъде истинско време. *Истинското* истинско време. Не е дълго като това, което е било, нито кратко, като това, което става по-късно. Но за по-голямата част от живота ти то е *истинско* истинско време. Ти знаеш ли какво е това, Клайви?

— Не, сър.

— Тогава запомни тази инструкция: *истинското* истинско време е твоето хубаво пони. Кажи го: „Моето хубаво пони“.

Като се чувстваше много тъпо и се чудеше дали дядо не си прави майтап с него (опитва се да те върже, би казал чичо Дън), Клайв каза това, което той бе поискал от него. Очакваше дядо му да се изсмее, да каже: „Ама как само те преметнах този път, Клайви!“ Но дядо само кимна делово, по начин, по който нещата престанаха да изглеждат тъпи.

— Моето хубаво пони. Това са три думи, които не трябва да забравяш, ако си умен, както на мен ми се струва. Моето хубаво пони. Това е истината за времето.

Дядо извади смачкания пакет цигари от предния джоб на гащеризона си, поколеба се малко, после го прибра обратно.

— От момента, когато станеш на четиринадесет, до, бих казал някъде към шейсет, шейсет и нещо, цялото това време е време от типа „моето хубаво пони“. Има моменти, когато то пак става дълго както в детството, но това не са вече хубави периоди. Тогава душата си даваш за времето „моето хубаво пони“, да не говорим за краткото време. Ако кажеш на баба си това, което ти разказвам сега, Клайви, тя ще ме нарече богохулник и цяла седмица няма да ми дава грейката. А може и две седмици.

Въпреки това устните на дядо се разтегнаха в горчива, някак непоправима нацърбеност.

— Ако кажа на онзи, преподобния Чедбънд, че жена ми придава такова значение на тези неща, той ще изпляска нещо от типа на това, че през стъклото виждаме нещата по-неясно или изтъркания лаф, че неведоми са пътищата Господни, но аз ще ти кажа какво си мисля, Клайви. Аз си мисля, че Господ трябва да е голям мръсник, дето е направил така, че възрастните преживяват дългото време само, когато изпитват голяма болка, като например лежат с натрошени ребра, или изкормени вътрешности, или нещо такова. Ама че Бог! И той защо прави така, че едно дете, което забива карфици в мухите изглежда сякаш е светец, на чийто рамене идват да кацат птиците. Мисля си колко дълги ми изглеждаха седмиците, след като онази купа сено се срути върху мен и се чудя защо Господ въобще е направил живите, мислещи твари. Ако му е трябвало нещо, върху което да се изпикае, защо просто не си е направил малко храсти смрадлика и да спре дотам? Ами старият Джони Бринкмейър, дето така бавно свърши от рак на костите миналата година.

Клайв почти не чу това последното, въпреки че после, по обратния път към града, си спомни, че Джони Бринкмейър, който бе собственик на това, което майка му и баща му наричаха „бакалницата“, а баба му и дядо му продължаваха да наричат „дюкяна“, бе единственият човек, когото дядо ходеше да види понякога вечер... и единственият човек, който идваше да види дядо. По дългия път към

дома, на Клайв му мина през ум, че Джони Бринкмейър, когото си спомняше смътно по това, че той имаше голяма брадавица на челото и по това, че имаше навик да си попипва чатала, докато вървеше, трябва да е бил единственият истински приятел на дядо му. Фактът, че баба му обръщаше глава и вирваше нос, когато се споменеше името на Бринкмейър — освен това тя често се оплакваше колко лошо ѝ миришел старецът — само потвърждаваше това подозрение.

Тези мисли обаче не можеха да се появят в главата на Клайв в този момент, защото, останал без дъх, Клайв чакаше Господ да порази дядо му и да го просне мъртъв. Нямаше начин да не го направи за таква богохулство. На никой не можеше да му се размине, ако нарече Всевишния Господ Бог голям мръсник или да изкаже мисълта, че създателят на вселената не превъзхожда много един гаден третокласник, който изпитва голяма наслада да забожда мухите с игли.

Клайв нервно отстъпи встрани от фигурата в гащеризона, която бе престанала да му бъде дядо и се бе превърнала в гръмоотвод. Всеки момент от ясното небе щеше да падне гръм, дядо му да умре и с цвъртене да се превърне в купчинка на земята, а ябълковите дървета да станат факли, които да са знак за всички, че старецът е прокълнат. Ябълковият цвят, който се носи из въздуха ще се превърне в нещо като черните овъглени парчета, дето се вдигат нагоре от пещта за смет в задния им двор, когато баща му гори събраните през седмицата вестници в неделя, късно следобед.

Нищо не се случи.

Клайв зачака, ужасяващата му сигурност започна да се подронва и когато наблизко изчурулика червенушка (сякаш дядо му не беше казал нищо по-страшно от „да ми ядеш краката“), на Клайв му стана ясно, че няма да има никаква светкавица. И в момента, когато осъзна това, в живота на Клайв Банинг настъпи малка, но фундаментална промяна. Ненаказаното богохулство на дядо му нямаше да го направи престъпник, нито лошо момче, нито дори нещо толкова малко, колкото „проблемно дете“ (фраза, която бе дошла на мода съвсем напоследък). И въпреки това истинската ос на вратата се отмести съвсем мъничко в съзнанието на Клайв и веднага се промени начина, по който той слушаше дядо си. До този момент той просто бе слушал дядо си. Сега го слушаше с цялото си внимание.

— Времето, когато човек изпитва болка сякаш няма край, тъй му изглежда на човек — говореше дядо. — Вярвай ми, Клайви — една седмица с болка и ще започне да ти се струва, че най-хубавата лятна ваканция, която си изкарал като дете, е била само един почивен ден. Дявол да го вземе, ще ти се стори, че е била само една събота сутрин! Като си помисля за тези седем месеца, дето Джони ги изкара на легло с това... това нещо вътре в него, което гризеше вътрешностите му... Боже, не ми е работа да разказвам всичко това на едно дете. Права е баба ти. Имам акъл колкото една кокошка.

За миг дядо загледа замислено обувките си. Накрая вдигна глава и я разтърси, но не мрачно, а пропъди мислите си енергично, почти весело.

— Туй обаче хич не е важно. Казах ти, че ще ти дам указания, а съм завил като прокълнат пес. Ти знаеш ли какво е прокълнат пес, Клайви?

Момчето поклати глава.

— Няма значение, това ще го оставим за друг път. — Разбира се, друг път така и не дойде, защото следващия път, когато видя дядо, той беше в ковчег, но Клайв реши, че това бе важен елемент от указанията, този ден. Фактът, че старецът не си даваше сметка, че е така, не ги правеше по-малко важни. — Старците са като остарели влакове на гара, Клайви — толкова много са проклетите линии. Така че те обикалят по пет пъти, преди да влязат в коловоза, който им трябва.

— Всичко е наред, дядо.

— Искам да кажа, че всеки път, когато се насоча към някоя тема, все свършвам някъде другаде.

— Зная, но това другаде обикновено е доста интересно.

Дядо се усмихна.

— Ако ми се преструваш, Клайви, трябва да ти кажа, че много добре го правиш.

Клайв му се усмихна в отговор и тежкия спомен за Джони Бринкмейър сякаш се вдигна от съзнанието на дядо. Когато той отново заговори, гласът му бе съвсем делови.

— Както и да е. Не обръщай внимание на тази помия. Във всеки случай дългото време, прекарано в болка е просто малък бакшиш, който Господ отпуска. Нали знаеш Клайви, как се събират картинки от дъвка и после човек може да ги предаде и да получи награда, нещо от

типа на месингов барометър, който да си закачаш в стаята или пък ножове?

Клайв кимна.

— Ето, нещо такова представлява времето, прекарано в болка... само дето наградата е малко фалшивото, предполагам, че така трябва да се каже. Най-важното нещо е, че когато остарееш, обикновеното време — времето на хубавото пони — се променя и става кратко време. Също като времето, когато човек е дете, само че точно обратното.

— Наопаки.

— Ахъ.

Мисълта, че когато остарееш, времето започва да тече по-бързо бе отвъд емоционалните възможности на момче то да разбере за какво точно става дума, но то бе достатъчно будно, за да допусне съществуването на тази идея. Те знаеше, че когато люлката се вдигне от една страна, от другата страна трябва да слезе. „Това, за което говори дядо — помисли си той — трябва да е принципно същото — тежест и противотежест.“ Е, да, това е една гледна точка, би казал бащата на Клайв.

Дядо пак извади пакета „Кул“ от предния си джоб и този път съвсем внимателно измъкна цигара — не просто последната в пакета, но и последната, която момчето щеше да види да пуши. Старецът смачка пакета и пак го върна там, откъдето го беше взел. Той запали тази последна цигара така, както бе запалил и предната, със същата лекота, без никакво усилие. Той не просто пренебрегваше съществуването на вятъра на върха на хълма; той сякаш го отричаше.

— Кога става това, дядо?

— Не мога да ти кажа точно, пък и не става изведнъж — каза дядо и намокри клечката така, както бе намокрил предишната. — Промъква се полека-лека като котка, която дебне катеричка. Накрая забелязваш. И когато забележиш, разбираш, че е точно толкова нечестно, колкото нечестно брой Осгуд.

— Добре, но какво точно става? Как забелязваш?

Дядо изтърси парченце пепел от цигарата, без да я изважда от устата си. Направи го с палеца си, чукна по цигарата така, както човек би потропал леко по масата. Момчето никога не забрави този тих звук.

— Предполагам, че всеки човек го забелязва за първи път по различен начин — каза старецът. — За мен това стана, когато бях на четиридесет и няколко. Не си спомням точно на колко години бях, но можеш да си сто процента сигурен, че си спомням точно мястото, където се намирах... в магазина „При Дейвис“. Знаеш ли го?

Клайв кимна. Баща им почти винаги ги водеше със сестра му там на шейк със сладолед, когато идваха на гости на дядо и на баба. Баща му ги наричаше ягодово-ванилово-шоколадената троица, защото поръчката им беше неизменна — Клайв винаги поръчваше ягодов, баща им — ванилов, а Пати — шоколадов. Баща им седнаше между тях двамата и четеше, докато те бавно поглъщаха ледената почерпка. Пати беше права като казваше, че когато баща им чете, всичко може да мине, а това бе по-голямата част от времето, но когато той оставеше книгата си и се огледаше, на човек веднага му се дощяваше да си сръбва и да демонстрира най-добрите си маниери, в противен случай можеше да изяде някоя плесница.

— Е, бях в магазина — пак подхвана дядо, с очи вперени далече, изучаваше един облак с форма на войник, свирещ на тръба, който се движеше бързо по пролетното небе, — за да взема лекарство за артрит на баба ти. Беше валяло цяла седмица и тя имаше страшни болки. И изведнъж виждам, че са сменили витрината. Просто ми се наби в очите. Имаше маски и украса с черни котки и вещици на метли и други такива работи, а имаше и от онези картонени игри, дето ги продаваха преди. Бяха в торбички, вътре с ластик. Идеята беше детето да изреже формата от картона и после цял следобед майка му да има мира, докато то оцветява или пък играе игрите, които са на гърба. Когато е готова, формата се окачва на вратата за украса или, ако семейството на детето е твърде бедно и не може да си позволи купешка маска, или пък е без никакво въображение и не може да му измисли костюм от подръчни материали, е тогава можеше да се закачи ластика за нещото и детето можеше да го носи като маска. Клайви, навремето, като дойдеше нощта на Все Светии, много деца вървяха с книжни торбички в ръка и с тези картонени маски от магазина „При Дейвис“ на лицата! И естествено той бе изложил на витрината всякакви сладки работи за децата. Той винаги е имал щанд за сладки работи до автомата за безалкохолно, знаеш какво имам предвид...

Клайв се усмихна. Много добре знаеше.

— ...но този път беше различно. Беше извадил цяла камара сладки работи, от тези дето ги дават по Все Светии.

Тогава си помислих, че този старец Дейвис — тогава магазинът бе собственост на един, дето наистина се казваше Дейвис, баща му го беше отворил някъде към 1910 — трябва да е превъртял. Дявол го взел, казвам си аз, Франк Дейвис е извадил лакомствата за Все Светии още преди да е свършило проклетото лято. Мина ми през ум да ида на гишетото, дето той в момента приемаше рецептите и да му кажа това, но тогава нещо ми каза: „Чакай малко, Джордж, ти май си превъртял.“ И това не беше далече от истината, Клайви, защото отдавна не беше лято и аз го знаех така добре, както зная, че сега стоим тук с теб. Виж какво искам от теб да разбереш — аз наистина знаех. Не търсех ли вече берачи на ябълки из околността, не бях ли поръчал да разлепят повече от петстотин обяви отгатак границата в Канада? Не следях ли какво става с този човек на име Тим Уорбъртън, който бе дошъл от Скенектади да търси работа? Имаше нещо в него, изглеждаше честен и си мислех, че може да стане добър бригадир по време на беритбата. Нямах ли намерение да говоря с него на следващия ден и да му предложа тази работа и не знаеше ли той, че ще му я предложа, след като бе казал, че ще си подстриже косата в толкова и толкова часа на това и това място? Помислих си тогава: „Втасахме я, Джордж, не си ли малко млад, за да изкукуригаш дотам?“ Да, старият Франк бе извадил лакомствата за Все Светии малко раничко, но чак пък лято? То отдавна отмина, друже мой. И аз си го знаех това много добре, но за секунда, Клайви — или за цяла поредица секунди — стори ми се, че е лято, или, че трябва да е лято, защото си беше лято. Разбираш ли какво искам да кажа? Не ми отне много време да наместя септември в главата си, но докато го наместя, имах чувството, че... нали разбираш, че... — Той се намръщи и после неохотно измъкна една дума, която никога не би използвал в разговор с друг фермер, за да не го обвинят (дори само в съзнанието на другия), че се прави на важен. — Имах чувството, че съм в смут. Това е единственият начин да опиша това, което изпитах. Смут. Това беше първият път.

Той погледна момчето, което само отвърна на погледа му, без дори да кимне, толкова се бе вгълбило в разговора. Дядо кимна и за двамата и изгърси още пепел от цигарата си с палец. Момчето бе

убедено, че дядо му е толкова потънал в мисли, че на практика вятърът пушеше тази цигара вместо него.

— Все едно, че бях отишъл в банята с намерение просто да се обръсна и открих в брадата си първите бели косми. Разбираш ли, Клайви?

— Да.

— Добре. След този, първия път, започна да става на всеки празник. Човек си мисли, че са извадили стоките за празника прекалено рано, и понякога дори казва на някого, като винаги внимава да изглежда така, сякаш търговците са алчни. Уж, че нещо не е наред у тях, а не у теб. Това разбираш ли го?

— Да.

— Защото — каза дядо, — един алчен търговец е нещо, което човек може да разбере — дори някои им се възхищаваха, въпреки че аз никога не съм бил сред тях. „Този-и-този е хитър търговец“, казваха те, сякаш да си хитър търговец като оня, касапина Радуик, дето натиска кантара с палец, когато номерът мине, сякаш това е голяма работа. Никога не съм разсъждавал по този начин, но мога да го разбера. Но да кажеш нещо, което да прозвучи така, че хората да започнат да мислят, че ти хлопа дъската... виж това вече друго нещо. Така че казваш нещо като: „Боже, догодина сигурно ще извадят елхите и ангелите по витрините още преди да сме прибрали сеното“ и всеки, на когото го кажеш, ще се съгласи, че това е самата истина, но това не е самата истина и когато се замисля по въпроса по-надълбоко, Клайви, знам, че тези работи ги изваждат по витрините почти по едно и също време всяка година. После се случи още едно нещо. Може да е било пет години по-късно, може — седем. Мисля, че трябва да съм бил някъде към петдесетте, малко по-долу, малко по-горе. Както и да е, получих призовка да се явя като съдебен заседател. Проклетата работа, но какво да се прави — отидох. Съдебният пристав ме накара да се закълна, попита ме дали ще изпълня дълга си с Божията помощ, казах, че ще го направя, сякаш не бях цял живот изпълнявал дълга си за едно или друго нещо с Божията помощ. Тогава той извади писалката си и ме попита къде живея и аз му казах точно, колкото си искаш точно. После ме попита на колко съм години и аз си отворих устата, готов да му кажа тридесет и седем.

Дядо отметна главата си назад и се засмя към облака, който приличаше на войник. Този облак, чиято тръба бе заприличала сега на тромбон, бе минал половината път от единия хоризонт към другия.

— Защо ми разказваш това, дядо? — Клайв си помисли, че дотук е следил всичко много внимателно, но сега му се стори, че е попаднал в тъмни дебри.

— Искях да ти го разкажа, защото това е първото нещо, което ми мина през ум! Дявол да го вземе! Във всеки случай знаех, не е грешка и спрях за миг. Не мисля, че приставът ли някой друг в съдебната зала забеляза това — май всички или спяха, или дремеха, но дори да бяха будни като оня дете вдовицата Браун му натикала отзад дръжката на метлата, не вярвам някой да беше обърнал внимание. Не беше кой знае какво: все едно човек, който трябва да изпрати една по-сложна топка, да замахне два пъти, преди да се завърти. Каква тъпотия обаче! Да питаш човек на колко е години не е като да запратиш топка. Почувствах се като идиот. Тъй излезе, сякаш в продължение на един миг не знаех на колко съм години, щом не съм на тридесет и седем. За тази секунда ми се стори, че можех да съм на седем, на седемнадесет или дори на седемдесет и седем. Тогава съобразих и казах, че съм на четиридесет и осем или петдесет и една или на колкото там бях. Но да изгубиш представа за възрастта си, дори за една секунда... пфууу!

Дядо пусна цигарата си на земята, стъпи отгоре ѝ с пета и започна ритуала по размазването и после заравянето ѝ.

— Но това е само началото, Клайви, синчето ми — продължи той и въпреки че това просто си беше едно ирландско обръщение, момчето си помисли, ще ми се да ти бях син. Твой, а не негов. — Скоро след това то освобождава от първа, включва на втора и преди да усетиш, времето е включило на най-високата скорост и ти летиш така, както в наши дни хората летят по магистралите, и се движат толкова бързо, че помитат след себе си есенните листа.

— Какво искаш да кажеш?

— Най-лошо от всичко е смяната на сезоните — каза умислено старецът, сякаш без да чуе момчето. — Различните сезони престават да са различни сезони. Сякаш мама ей сега е свалила ботушите и ръкавиците от тавана и ето я вече пролетта и сезона на голямата кал. Ще си кажеш, че човек се радва, когато сезонът на калта си иде — мамка му, аз все се радвах — но няма да се зарадваш много, като

видиш, че калта вече я няма, още преди да си измъкнал трактора от първата локва, в която е заседнал. После имаш чувството, че още едва си изтърсил лятната слама от дрехите си за първия концерт в годината, и ето, че тополите си покажат долните ризи.

Тогава дядо го погледна с иронично вдигната вежда, сякаш очакваше момчето да го помоли да обясни, но Клайв се усмихна доволно — той знаеше какво е долна риза, много добре знаеше, защото често майка му не обличаше нищо друго докъм пет следобед или поне, докато баща му беше по път, за да продава електрически уреди и кухненски съдове, и да сключва по някоя малка застраховка. Когато баща му бе на път, тогава майка му се наливаше здраво, понякога толкова здраво, че не можеше да се облече, докато слънцето не тръгне да залязва. Тогава, понякога тя излизаше да види някоя болна приятелка и го оставяше на грижите на Пати. Веднъж той каза на Пати: „Приятелките на мама се разболяват все когато татко е на път, ти не си ли забелязала?“ И Пати се смя, докато от очите ѝ протекоха сълзи и каза, че е забелязала, сто процента е забелязала.

Това, което дядо му разказваше му напомни, че когато дните тръгнат надолу по наклона към училище, тополите някак се променят. Като задухаше вятър, отдолу цветът им ставаше също като цвета на най-хубавата риза на майка му, сребрист цвят, който бе така удивително тъжен, както бе прекрасен — един цвят, който показваше края на нещо, което си вярвал, че е вечно.

— Тогава — продължи дядо, — започваш да губиш представа за някои неща. Не много — не е като да станеш старчески сенилен, не като оня старец Хейдън, дето живее по-надолу, опазил Бог, но е много проклета работа, как губиш представа. Не е като да започнеш да забравяш нещата, това е друга работа. Не, помниш ги, но ги помниш разбъркано. Както например аз бях съвсем сигурен, че си счупих ръката точно след като момчето ни Били се уби в онази катастрофа през петдесет и осма. И то беше много загубена работа. На, и за това мога да питам преподобния Чедбънд. Били си карал след един камион с чакъл, с не от трийсет-трийсет и пет километра в час, когато един камък, не по-голям от циферблата на джобния часовник, дето ти го дадох, паднал от камиона, отхвъркнал от пътя и разбил предното стъкло на нашия форд. Стъклата попаднали в очите на наш Били и

докторът каза, че ако беше оживял, сигурно щеше да е сляп с едното или с двете очи, обаче не оживя — излязъл от пътя и се ударил в един електрически стълб. Той паднал върху колата и го опържил, както става с всеки превъртял убиец, който яхва електрическия стол в затвора Синг Синг. А най-лошото нещо, което той бе направил в живота си, бе да се престори на болен, когато трябваше да сади боб по времето, когато още се грижеше за градината. Ама аз ти говорех за това, колко сигурен бях, че си счупих проклетата ръка след това — кълнях се нагоре-надолу, че съм бил на погребението с гипсирана ръка! Сара трябваше първо да ми покаже семейната библия, после документите за застраховката, преди да се убедя, че тя е била права; това бе станало цели два месеца по-рано и по времето, когато погребвахме Били, гипсът вече беше махнат. Тя ме нарече стар глупак и на мене много ми се дощя да й фрасна един по главата, толкова бях бесен, но бях бесен, защото бях объркан и поне за това си давах сметка, и я оставих на мира. А тя беше бясна, само щото не искаше да си мисли за Бил. Тя си го гледаше като зеницата на окото си.

— Боже! — каза Клайв.

— Не е като да изфирясаш, повече прилича на това, дето го правят онези типове в Ню Йорк по ъглите, с по няколко черупки от кокосов орех, с топче под една от черупките и те се обзалагат, че не можеш да познаеш под коя черупка е топчето, а ти си сигурен, че можеш, но те, проклетниците, ги движат толкова бързо, че успяват да те баламосат всеки път. Просто не успяваш да ги проследиш. Няма как.

Той въздъхна, огледа се, сякаш искаше да си спомни къде точно се намират. На лицето му за миг се изписа пълна безпомощност и това не само отблъсна момчето, но и го изплаши. Не искаше да се чувства така, но не можеше другояче. Имаше чувството, че дядо му е свалил бинт, за да покаже рана, която е симптом на нещо ужасно. Нещо като проказа.

— Сякаш вчера беше като дойде пролетта — каза дядо — а цветовете ще си идат до утре, ако вятърът не си скрие рогата, а ако това стане, главата си режа. Човек не може да следи потока на мислите си, когато нещата се случва толкова бързо. Човек не може да каже: „Я почакай малко друже, че да дойда на себе си!“ Няма на кого да го

кажеш. Все едно, че си в каруца, дето никой не държи юздите, нали схващаш? Я кажи как го виждаш това, Клайви?

— Е — каза момчето, — за едно нещо си прав, дядо Цялата работа звучи тъй, сякаш някой идиот е разбъркал всичко.

Той нямаше намерение да прозвучи като някаква смешка, но дядо му се смя толкова много, че лицето му доби пак онзи тревожен морав оттенък и този път той не само се наведе, за да се подпре на коленете си, но и трябваше да преметне едната си ръка през рамото на момчето, за да не падне. И двамата щяха да се търколят надолу, ако кашлянето и хриптенето на дядо не бе спряло точно в момента, когато момчето бе почти сигурно, че от това подуто и мораво от смях лице ей сега ще избликне кръв.

— Ама че си майтапчия! — каза дядо, който най-накрая се спря. — Голям майтап си!

— Дядо? Добре ли си? Може би трябва да...

— Мамка му, не, не съм добре. Изкарах два инфаркта за две години и, ако преживея още две години, няма да има по-изненадан човек от мен. В това няма нищо ново, момче. Това, което искам да кажа е, че все едно дали времето тече бавно или бързо, човек няма да сбърка в живота, ако помни това пони. Защото, когато броиш и казваш „моего хубаво пони“ след всяко число, времето няма да е нищо друго, освен време. Ако го направиш, казвам ти, тогава ще вкараш гадинката в обора. Но не можеш да броиш през цялото време — това не е Божията воля. Ще си мина и аз по алеята с игликите, ще ме изпрати този дребният, мазнолик пикльо Чедбънд, поне дотам. Но ти трябва да запомниш, че времето не може да е твое; ти принадлежиш на времето. То си тече с еднаква скорост всяка секунда на всеки ден. То пет пари не дава за теб, но това няма значение, ако си имаш хубаво пони. Ако си имаш хубаво пони, Клайви, ти си хванал крантата за юздите и няма какво да ти пука от всички Олдън-Осгудовци на този свят.

Той се наведе към Клайв Банинг.

— Това разбираш ли го?

— Не, сър.

— Знам, че не го разбираш. Ще го запомниш ли?

— Да, сър.

Очите на дядо Банинг се впиха в него, докато момчето се почувства неловко. Накрая той кимна.

— Да, смятам, че ще го запомниш. Главата си режа, ако не го запомниш.

Момчето нищо не каза. Честно казано, не можа да се сети какво да каже.

— Сега вече си получи указанията — каза дядо.

— Не съм получил указания, щом не съм ги разбрал! — извика Клайв така истински ядосан и объркан, че сам се стресна. — Не съм!

— Майната му на разбирането — каза спокойно старецът. Той пак прехвърли ръка около шията на момчето и го притисна към себе си — притисна го към себе си за последен път, преди баба да го намери мъртъв в леглото един месец по-късно. Тя просто се събудила и дядо си лежал там, но дядовото пони бе ритнало оградата и бе избягало отвъд хълмовете на света.

Зло сърце, зло сърце. Хубаво, но със зло сърце.

— Разбирането и указанията са братовчеди, но не се имат много — каза дядо в оня ден под ябълковите дървета.

— Какво представляват тогава указанията?

— Помнене — каза дядо със спокоен тон. — Можеш ли да запомниш това пони?

— Да, сър.

— И как му е името?

Момчето замълча за малко.

— Време... струва ми се.

— Добре. И какъв цвят е то?

Този път момчето се замисли по-дълго. Разтвори съзнанието си като перуника в мрака.

— Не зная — каза то накрая.

— И аз не зная — каза старецът и го пусна. — Мисля, че то няма цвят, пък и не мисля, че има значение. Това, което има значение е ще го познаеш ли?

— Да, сър — каза веднага момчето.

Едно бляскаво, трескаво око защита ума и сърцето на момчето като с кламер.

— Как?

— Ще бъде хубаво — каза Клайв Банинг с абсолютна увереност.

Дядо се усмихна.

— Така — каза той. — Клайви е получил своите указания и от това е станал по-мъдър, а аз по-блажен... или обратното. Искаш ли парче прасковен сладкиш, момче?

— Да, сър!

— Какво правим още тук, тогава? Да ходим да ядем!

Така и направиха.

И Клайв Банинг никога не забрави името, което бе Време, и цвета, който бе никакъв, и образа, който не бе нито грозен, нито красив... а просто хубав. Нито пък му забрави характера, който бе зъл, нито това, което дядо му каза, докато се спущаха надолу, просто подхвърлени думи, които вятърът отнесе: да си имаш пони и да си го яхаш е по-хубаво, отколкото въобще да си нямаш пони, независимо колко променливо може да бъде сърцето му.

КЪЩАТА НА УЛИЦА „МЕЙПЪЛ“

Въпреки че бе само на пет и бе най-малкото дете в семейството, Мелиса имаше много остър поглед и поради това не бе удивително, че бе първата, която забеляза, че нещо странно става в къщата на улица „Мейпъл“, докато семейство Бредбъри бе прекарало лятото в Англия.

Тя се затича и намери по-големия си брат, Брайън и му каза, че нещо лошо става там горе, на третия етаж. Каза, че ще му го покаже, но само като ѝ обещае, че няма да сподели с никого друго това, което бе открила. Брайън се закле, знаейки, че Лиса се страхува от втория си баща, „Татко Лу“ не обичаше, когато някое от децата от семейство Бредбъри се „отдава на глупости“ (така се изразяваше той) и той бе решил, че Мелиса е основният нарушител в тази област. Лиса, която съвсем не бе глупава, си даваше сметка за предубеждението на Лу към нея и вече ѝ бе писнало от него. Всъщност на повечето от децата в семейство Бредбъри, вторият съпруг на майка им, бе вече омръзнал до смърт.

Сигурно нищо нямаше да излезе от това, но Брайън бе щастлив, че се е върнал вкъщи и желаше да угоди на малкото си сестриче (самият Брайън бе само две години по-голям от нея) поне на първо време, и затова я последва по коридора до третия етаж, без да промълви нито дума. Единственото, което си позволи, бе да опъне плитките ѝ — той наричаше опъванията на плитките ѝ „внезапни спирачки“, и то само веднъж. Трябваше да минат на пръсти покрай кабинета на Лу, единствената истинска стая в тази част на къщата, защото Лу бе вътре, разопаковаше тетрадките и записките си и мърмореше нещо ядосано. Всъщност вниманието на Брайън бе концентрирано само върху едно — какво евентуално ще има по телевизията довечера — той се точеше за това да се инсталира пред телевизора и да зяпа до дупка добрата стара американска телевизия след три месеца ББС и Ай Ти Ви, когато стигнаха до края на хола.

Това, което видя зад мъничкия показалец на сестричката му, го накара да забрави изобщо за телевизията.

— Сега пак ми се закълни! — прошепна Лиса. — Никога няма да кажеш на никого, най-вече на Татко Лу или пък на когото и да е другиго, или ще останеш на място!

— Да пукна на място — съгласи си Брайън, все още загледан и премина цял половин час, преди да каже на голямата си сестра, Лори, която все още разопаковаше багажа в стаята си. Лори проявяваше силно собственическо чувство, така както само едно единадесетгодишно момиче може да го прави и отначало се накара здравата на Брайън за това, че е влязъл, без да почука, въпреки че бе напълно облечена.

— Извинявай — каза Брайън. — Но трябва да ти покажа нещо. — Много е странно.

— Къде? — Тя продължи да подрежда дрехите си в чекмеджетата, сякаш не я интересуваше, сякаш не съществуваше нищо, което едно занесено седемгодишно момче може да ѝ каже и което да представлява и най-малък интерес за нея. Но що се отнася до проникателност, Брайън съвсем не бе глупав. Той би могъл да каже кога Лори проявява интерес към нещо и сега тя определено бе заинтригувана.

— Там горе. На третия етаж. В края на коридора покрай кабинета на Татко Лу.

Носът на Лори се набръчка, както винаги, когато Брайън или Лиса го наричаха така. Тя и Трент помнеха истинския ѝ баща и изобщо не харесваха и не приемаха неговия заместник. За тях бе важно да го наричат „Просто Само Лу“. Това, че Люис Евънс определено не харесваше това и всъщност го намираше за неуместно и нагло, просто допълваше неизказаното, но силно убеждение на Лори и Трент, че точно така трябва да се обръщат към човека, с когото майка им (ох!) спеше напоследък.

— Не искам да се качвам горе — каза Лори. — Откакто сме се върнали, все е в скапано настроение. Трент казва, че той ще си остане такъв, докато не започне училището и отново не влезе в утъпкания коловоз.

— Вратата му е затворена. Можем тихо да се промъкнем. Лиса и мене се качихме догоре и той даже не разбра, че сме там.

— Казва се Лиса и аз.

— Добре де, ние. Така или иначе няма никаква опасност. Вратата е затворена и той си приказва сам на себе си, както винаги, когато е задълбал в нещо.

— Не обичам, когато прави това — каза Лори мрачно. — Истинският ни баща никога не е приказвал сам на себе си и нямаше и навик да се заключва сам в стаята.

— Е, добре, не мисля, че се е заключил — каза Брайън, — но ако наистина се страхуваш да не би той да изскочи, вземи един празен куфар със себе си. Ще се престорим, че го носим за килера, за да го приберем, ако пък случайно се покаже.

— Какво е това вълнуващо нещо? — попита Лори, като подпря юмруци на бедрата си.

— Сега ще ти покажа — каза Брайън ентузиазирано — но трябва да се закълнеш в името на Мама и да кажеш, „Да пукна, ако кажа на някого“. — Той спря, помисли за миг и след това добави — Поне на Лиса не казвай, тъй като ѝ се заклев, че няма да кажа на никого.

Лори наостри уши до краен предел. Сигурно бе едно голямо нищо, но пък ѝ бе писнало да прибира дрехи. Наистина бе удивително колко много ненужни неща може да натрупа човек само за три месеца.

— Добре, заклевам се.

Те взеха със себе си два празни куфара, по един за всеки от тях, но предпазните им мерки се оказаха абсолютно ненужни, тъй като вторият им баща изобщо не се показва от кабинета. Може би така стана по-добре, на него определено вече му бе накипяло, ако се съди по звуците, които се разнасяха от кабинета и сигурно щеше да си го изкара върху тях. Двете деца чуха как той трополи нагоре-надолу, отваря чекмеджета и отново ги затваря със силен удар. Изпод вратата до тях се разнесе и до болка познатата миризма която на Лори удивително напомняше непрани спортни чорапи. Лу пушеше лулата си.

Тя изплезе език, кръстоса очи, пъкна палци в ушите и размаха длани, докато минаваха на пръсти покрай стаята. Но миг по-късно, когато погледна мястото, което Лиса бе показала на Брайън и което Брайън ѝ бе показал на нея, тя забрави Лу напълно, така както Брайън бе забравил за всички чудесни неща, които би могъл да гледа по телевизията тази вечер.

— Какво има? — прошепна тя на Брайън. — За Бога, какво означава всичко това?

— Не зная — каза Брайън, — но помни, че се закле в името на Мама, Лори.

— Да, да, но...

— Повтори го пак! — На Брайън не му хареса изразът в очите ѝ. Това бе погледът на човек, който няма да може да се удържи да не разкаже на някой друг и той почувства, че трябва да я накара ясно да осъзнае дадената клетва.

— Да, да, в името на мама — каза тя механично, — но Брайън, за Бога...

— И се закле да пукнеш на място, не забравяй и тази част.

— О, Брайън, недей да важничиш толкова.

— Няма значение, ти каза да пукнеш на мястото си!

— Да пукна на мястото си, да пукна на мястото си — добре ли е така? — каза Лори. — Защо трябва да важничиш толкова, Брай?

— Не зная — каза той, като се усмихна самодоволно, а тя абсолютно го ненавиждаше в такива моменти — просто съм късметлия, предполагам.

За тези думи ѝ се искаше да го удуши..., но обещанието си беше обещание, особено даденото в името на единствената и любима майка, така че Лори успя да издържи близо час, преди да сподели всичко с Трент и да му покаже всичко. Накара го на свой ред да се закълне и увереността, че той ще спази обещанието си и няма да каже на никого, бе напълно оправдана. Той бе почти на четиринадесет и като най-старши, нямаше на кого друго да каже... с изключение на някой възрастен. Тъй като майка им беше в леглото с мигрена, оставаше само Лу, за когото спокойно можеха да забравят.

Двете най-големи деца на семейство Бредбъри изобщо нямаха нужда да мъкнат празни куфари като камуфлаж, тъй като вторият им баща слезе долу, за да гледа по видеото как някакъв британец изнася лекция за нормандците и саксонците (а те бяха специалността на Лу в колежа), като се наслаждаваше и на любимата си следобедна закуска — чаша мляко и сандвич с кетчуп.

Трент застана в края на хола, за да види това, което останалите деца бяха наблюдавали преди него. Остана там дълго време.

— Какво е това, Трент? — попита Лори най-накрая. Изобщо не бе ѝ минавала мисълта, че Трент би могъл да не знае. Трент знаеше всичко. Тя го погледна така, сякаш не вярваше на очите си, когато той бавно поклати глава.

— Не зная — каза той, като надникна в пукнатината. — Някакъв вид метал, май. Чакай да донеса прожектор. — Той пресегна и почука в процепа. Лори почувства неясно чувство на тревога и изпита облекчение, когато Трент изтегли обратно пръста си. — Да, метал е.

— Трябваше ли да бъде там? — попита Лори. — Искам да кажа, беше ли там? Преди?

— Не — каза Трент. — Помня, кога отново измазаха къщата. Точно след като Мама се омъжи за него. Там нямаше нищо друго освен летви.

— Какви бяха те?

— Тесни дъски — каза той. — Те са между мазилката и външната стена на къщата. — Трент пресегна в цепнатината на стената и отново докосна метала, който хвърляше матовобял отблясък. Цепнатината беше около десетина сантиметра дълга и сантиметър широка в най-широкото си място. — Сложиха и някакъв изолационен материал, — каза той, като се намръщи замислено и след това пъхна ръце в задните джобове на избелелите от пране джинси. — Сега си спомних. Розов, пухкав и вълнист материал, който прилича на захарен памук.

— Къде е той сега? Не виждам никакъв розов материал.

— Както и аз — каза Трент. — Но много добре си спомням, че тогава сложиха. — Очите му се плъзнаха по десетсантиметровата пукнатина. — Металът в стената е нещо ново. Чудя се колко метал има вътре и докъде стига. Дали е само тук на третия етаж или...

— Или какво? — Лори го изгледа с широко опулени очи. Изведнъж почувства как я обзема неясното чувство на страх.

— Или пък е навсякъде по къщата — завърши Трент замислено.

След училище на следващия ден, Трент свика среща на четирите деца на Бредбъри. Началото бе малко трудно, тъй като Лиса обвиняваше Брайън, че е нарушил това, което тя нарече „истинска тържествена клетва“ и Брайън, който бе дълбоко смутен и обвини Лори, че е поставила под заплаха душата на майка си, като е казала на

Трент. Въпреки че не бе ясно точно каква душа беше (семейство Бредбъри бяха унитаристи), изглежда бе сигурен, че Лори е осъдила душата на майка им на вечни мъки в ада.

— Добре — каза Лори — и ти трябва да поемеш част от вината, Брайън. Искам да кажа, че ти замеси и мама в тази работа. Трябваше да ме накараш да се закълна в името на Лу. Той спокойно може да си ходи в ада.

Лиса, която бе достатъчно малка и милозлива, че да не желае никой да отиде в ада, бе толкова разстроена от развитието на разговора, че започна да плаче.

— Моля всички за тишина — каза Трент и прегърна Лиса, докато тя възвърна самообладанието си. — Каквото е станало — станало, и според мен, слава Богу, че така е станало.

— Така ли мислиш? — попита Брайън. Ако Трент каже, че нещо е правилно, Брайън щеше да умре, но да го защити, това се разбираше от само себе си, но Лори се бе закълна в името на Мама.

— Изправени сме пред нещо много странно, което ще трябва да разследваме и ако продължим да губим времето си да спорим кой е бил крив, кой прав, че си е нарушил обещанието, никога няма да успеем да го свършим.

Трент погледна многозначително върху стенния часовник в стаята му, където се бяха събрали. Вече бе три и двадесет. Нямахше какво повече да каже. Майка им бе станала тази сутрин, за да направи закуската на Лу — две яйца, втели в продължение на три минути, с препечен пълнозърнест хляб и мармалад и това бе едно от многобройните му дневни изисквания — но след това отново легна и остана в леглото. Страдаше от ужасни главоболия, мигрени, които продължаваха два или даже три дни да ръмжат и ръфат безпомощния и често омагьосан мозък, преди да отшумят за около месец.

Тя не бе в състояние да ги види на третия етаж, но „Татко Лу“ бе съвсем различна история. Кабинетът му се намираше точно в коридора със странната пукнатина и те можеха да разчитат, че ще избегнат вниманието и любопитството му — само ако водят разследванията си докато го няма. Точно това означаваше съсредоточения върху часовника поглед на Трент.

Семейството се бе върнало в Щатите цели десет дни, преди Лу отново да започне да преподава, но веднъж щом се озовеше в радиус

от петнадесетина километра от Университета, той не можеше да остане далеч от него, така както риба не би могла да живее без вода. Той бе излязъл веднага след като се наобядва, с куфарче различни документи, които бе събрал от различни исторически места в Англия. Бе казал, че ще ги разхвърли по различните си досиета. Трент помисли, че с това искаше да каже, че ще ги натъпче в едно от чекмеджетата на бюрото си, след това ще заключи кабинета си и ще отиде в преподавателското кафене на историческия факултет и ще клюка с приятелчетата си... само че Трент бе открил, че когато си преподавател в колеж, хората ще те помислят за голям тъпак, ако имаш приятели. Редно е да казваш, че те са твои колеги. Така че се бе разкарал оттук, и това бе добре, но можеше да се върне по всяко време между този момент и пет часа, и това бе зле. Въпреки това разполагаха с известно време и Трент бе решен да не го прекарат в спорове кой в какво и пред кого се е заклел.

— Слушайте ме хора — каза той и с удоволствие забеляза, че те наистина го слушаха, забравили различия и взаимни обвинения пред вълнението на едно разследване.

Те също бяха заинтригувани от това, че и Трент не може да обясни това, което Лиса бе открила. Всички те споделяха, поне в известна степен простичкото доверие на Брайън в Трент — ако Трент е озадачен от нещо, ако Трент мисли, че нещо е странно и напълно възможно и удивително, всички те се придържаха към това мнение.

Лори изрази общото мнение, когато каза:

— Само ни кажи какво да правим, Трент, и ще го направим.

— Добре — каза Трент. — Нуждаем се от някои неща.

Той пое дълбоко дъх и започна да обяснява какви именно.

След като се събраха около пукнатината в края на коридора на третия етаж, Трент държеше Лиса така, че да може да насочи лъча на малкото прожекторче — с което майка им обикновено проверяваше очите, ушите и носовете им, когато те не се чувстваха добре — в цепнатината. Всички видяха метала, той не бе достатъчно лъскав, за да може ясно да отрази лъча, но въпреки това хвърляше копиринен отблясък. Стомана, по мнението на Трент, или пък някаква сплав.

— Какво е сплав, Трент? — попита Брайън.

Трент поклати глава. Не знаеше със сигурност. Обърна се към Лори и я помоли да му подаде дрелката. Брайън и Лиса се спогледаха неловко, когато Лори му я подаде. Бяха я взели от работилницата в избата, а избата бе единственото място в къщата, което бе на истинския им баща. Татко Лу не бе слизал и десетина пъти там, откакто се бе оженил за Катрин Бредбъри. И по-малките деца знаеха това, както и Трент и Лори. Не се страхуваха, че татко Лу ще забележи, че някой е използвал дрелката, безпокояха се за дупките на външната стена на кабинета. Никой не го каза на глас, но Трент го прочете в тревожните им лица.

— Слушайте — каза Трент и протегна дрелката напред, така, че да могат добре да я огледат. — Това е игловиден наконечник на дрелката. Виждате ли колко е тънък? И тъй като ще пробиваме дупки зад картините, не мисля, че трябва да се притесняваме.

Имаше около десетина графики в рамка по коридора на третия етаж, половината, отвъд вратата на кабинета, по пътя към килера в дъното, където съхраняваха куфарите. Повечето бяха много стари (и абсолютно скучни) забележителности от Титусвил, където живееха семейство Бредбъри.

— Той изобщо не поглежда към графиките, да не говорим пък зад тях — съгласи се Лори.

Брайън докосна крайчеца на дрелката, след това кимна. Лиса внимателно го наблюдаваше, сетне повтори и докосването, и кимването. Ако Лори каже, че нещо е наред, вероятно бе така, ако Трент каже, че е така, почти сигурно беше, но ако и двамата кажат, не може да има въпрос.

Лори свали картината, която висеше най-близо до малката пукнатина в мазилката и я подаде на Брайън. Те стояха и го наблюдаваха, свити в плътен кръг от три деца, като съотборници, които окуражават главния подавач в особено напрегнат момент на мача.

Бургията лесно навлезе в стената и дупката, която направи, бе точно толкова малка, колкото Трент бе обещал. По-тъмният квадрат на тапетите, който се разкри, когато Лори свали графиката от пилона, също бе окуражаващ. Това предполагаше, че никой не бе се главоболил да снее гравюрата на Градската библиотека на Титусвил от гвоздеа в течение на много дълго време.

След десетина завъртания на дръжката на дрелката, Трент спря и завъртя обратно, като изтегли наконечника.

— Защо се отказваш? — попита Брайън.

— Защото ударих в нещо твърдо.

— Пак ли е метал? — попита Лиса.

— Така мисля. Със сигурност не е дърво. Нека да видя. — Той насочи светлината навътре и завъртя главата си нагоре-надолу, преди да я поклати решително. — Главата ми е прекалено голяма. Нека Лиса да опита.

Лори и Трент я повдигнаха и Брайън ѝ подаде писалката-прожектор. Лиса я повъртя известно време, след което каза:

— Същото като в процепа, който аз открих.

— Добре — каза Трент. — Следващата картина.

Дрелката удари на метал и във втората, и в третата. Зад четвъртата — този път вече бяха много близо до вратата на кабинета на Лу — тя влезе докрай, преди Трент да я извади. Този път, когато надигнаха Лиса, за да провери какво има, тя им каза, че е видяла „розовия материал“.

— Да, изолационния материал, за който ти казах — каза Трент на Лори. — Нека да опитаме в другата страна на хола.

Наложи им се да дълбаят зад четирите картини от източната страна на коридора, преди да ударят първоначално дървената летва и след това изолационния материал зад мазилката и тъкмо закачаха последната картина, чуха нестройния рев на древното Порше на Лу, което завиваше във вътрешната алея.

Брайън, който отговаряше за закачването на тази картина — само той можеше да стигне до гвоздея, като се изправи на пръсти, я изпусна. Лори пресегна и я хвана за рамката точно преди да падне. Миг покъсно тя осъзна, че трепери толкова силно, че трябваше да подаде картината на Трент или пък самата тя щеше я изпусне.

— Ти я закачи — каза тя, като обърна шашардисаното си лице към по-големия си брат. — Аз щях да я изпусна, като си помислих какво правим. Наистина щях да я изпусна.

Трент закачи картината, която показваше как карети и оседлани коне препускат през градския парк и видя, че картината виси леко накриво. Той пресегна да я поправи, сетне се дръпна назад тъкмо преди пръстите му да докоснат рамката. Сестрите и брат му го

възприемаха като някакво божество, Трент бе достатъчно интелигентен, за да знае, че е само едно дете. Но даже едно дете — да предположим, че дете, което има малко ум в главата си, знае, че когато подобни неща тръгнат накриво, по-добре е да ги оставиш на мира. Ако продължиш да упорстваш, тогава картината със сигурност ще падне и ще покрие пода с разбито стъкло й Трент го предчувстваше със сигурност.

— Махайте се — прошепна той. — Слизайте долу! В стаята с телевизора! Задната врата се затръшна, тъй като Лу влезе в къщата.

— Но картината виси накриво! — протестираше Лиса. — Трент, тя не е...

— Не обръщай внимание! — каза Лори. — Прави това, което Трент каже.

Трент и Лори се спогледаха, с широко разтворени очи. Ако Лу влезе в кухнята и си направи някакво питие, което да му държи влага до вечеря, всичко може и да се размине. Ако не го направи, ще срещна Лиса и Брайън на стълбите. Един поглед и ще разбере, че нещо става. Двете по-малки деца на семейство Бредбъри бяха достатъчно големи, за да държат устите си затворени, но не и лицата безизразни.

Брайън и Лиса бързо тръгнаха. Трент и Лори ги последваха, вървяха по-бавно и внимателно се прислушваха във всеки звук. Имаше миг на почти нетърпимо напрежение, когато единственият звук бяха стъпките на дечицата по стълбите и след това Лу изрева от кухнята:

— Я ПО-ТИХО, ВИЕ ТАМ! МАЙКА ВИ СПИ СЛЕДОБЕДНИЯ СИ СЪН!

И ако това не я събуди, — помисли си Лори, нищо не е в състояние да го направи.

По-късно същата вечер, когато Трент вече заспиваше, Лори отвори вратата на стаята му, влезе и седна до него на леглото.

— Ти не го обичаш, но това не е всичко — каза тя.

— Кой, защо? — попита Трент, като й хвърли изпод вежди предпазлив поглед.

— Лу — каза спокойно тя. — Знаеш кого имам предвид Трент.

— Да — каза той и се предаде. — И си абсолютно права. Не го обичам.

— Ти се страхуваш от него, нали?

След един безкраен миг, Трент неохотно каза:

— Да, малко.

— Съвсем малко?

— Може би по-скоро много, отколкото малко — й каза Трент. Той й намигна, надявайки се да получи усмивка в отговор, но Лори продължи да го гледа втренчено и Трент се предаде. Тя нямаше намерение да се остави да я забаламоса, поне не тази вечер.

— Защо? Мислиш ли, че може да ни нарани?

Лу често им викаше за щяло и не щяло, но никога не бе вдигал ръка срещу тях. Не, Лори изведнъж си спомни, че това не бе съвсем истина. Веднъж Брайън бе влязъл в кабинета му, без да почука и Лу го бе напляскал. Доста яко. Брайън се бе опитал да не плаче, но в края на краищата се разплака. И мама се разплака, въпреки, че не се опита да предотврати напляскването. Но сигурно му бе казала нещо по този повод по-късно, тъй като Лори бе чула как Лу й крещи на нея самата.

Въпреки всичко, това бе само едно напляскване, не системно малтретиране на деца, а и Брайън би могъл да се държи като непоправим дръвник и да ти скъса нервите, когато се постарее да го направи.

За това ли се самонавиваше тази вечер брат й? В този миг Лори се чудеше. Или пък Лу бе напляскал брат й и го бе накарал да плаче за нещо, което бе само една невинна детска грешка? Тя не знаеше и изведнъж я озари прозрението, че знае защо Питър Пан не иска никога да порасне: тя не бе сигурна, че иска да знае. Едно нещо знаеше обаче със сигурност: кой бе истинският дръвник и тежкар в тази къща. Тя осъзна, че Трент не бе отговорил на въпроса й и го сръга.

— Да не си си глътнал езика?

— Просто мисля — каза той. — Не е толкова лесно, така да знаеш.

— Да — каза сериозно тя. — Зная.

Този път тя го остави да мисли на спокойствие.

— Слушай — каза той най-накрая и подпря ръцете си под главата. — Не мисля така, Чирозче. — Тя не обичаше да я наричат така, но тази вечер реши да не се заяжда по този повод. Не можеше да си припомни Трент някога да е говорил толкова внимателно и сериозно с нея. — Не мисля, че ще го направи..., но мисля, че би могъл. — Той се изправи на лакът и я погледна още по-сериозно. — Но мисля, че той

кара мама да страда и се страхувам, че с всеки изминал ден става по-лошо.

— Тя съжaliaва, нали? — попита Лори. — Изведнъж почувства, че ѝ се иска да заплаче. Защо възрастните са понякога толкова глупави за някои неща, които децата веднага могат да почувстват? От такова отношение ѝ се искаше да рита и да блъска. — Първо на първо, тя никога не искаше да отиде до Англия и... освен това, начина, по който той ѝ крещи понякога...

— Не забравяй главоболията ѝ — каза Трент категорично. — Тези мигрени, за които той разправя, че тя сама се довежда до такова състояние. Да, тя определено съжaliaва.

— Ще може ли тя някога... разбираш ли...

— Да се разведе с него?

— Да — каза Лори с облекчение. Не бе сигурна, че ще може сама да изрече първа тази дума и осъзна до каква степен бе пълно копие на майка си, можеше напълно сама да отговори на въпроса си.

— Не — каза Трент. — Не и мама.

— Тогава нищо не можем да направим — въздъхна Лори.

Трент каза толкова тихо, че тя едва го чу:

— О, така ли мислиш?

През следващата седмица и половина те пробиха още мънички дупки из къщата, когато около тях никой не се навърташе: дупки зад постерите, дупки зад хладилника в килера (Брайън успя да се вмъкне и така го избута, че да има място, за да използва дрелката), в избените помещения Трент даже проби дупка в стената на трапезарията, горе високо в ъгъла, където сенките никога не се разсейваха. Той се изправи на върха на преносимата стълбичка, докато Лори здраво я държеше.

Никъде другаде нямаше метал. Само летви.

Децата забравиха цялата тази история за известно време.

Един ден около месец по-късно, когато Лу бе на пълно работно време като преподавател, Брайън дойде при Трент и му каза, че има още една пукнатина в мазилката на третия етаж и че е видял зад нея метал. Трент и Лиса дойдоха веднага. Лори бе все още в училище, репетираше с оркестъра.

Както и при първата пукнатина, майка им лежеше с главоболие. Настроението на Лу се пооправи, след като се върна в колежа (както Трент и Лори бяха сигурни, че ще стане), но той имаше жесток спор с майка им предишната вечер поради купона, който искаше да спретне за колегите си от историческия факултет. Ако имаше нещо, което бившата госпожа Бредбъри ненавиждаше и се страхуваше, то бе да играе ролята на домакиня на купоните на факултетските преподаватели. Лу настойчиво я увещаваше и тя най-накрая трябваше да се предаде. Сега лежеше в сенчестата спалня с мокра кърпа върху очите и бутилка фиоринал на нощната масичка, докато Лу вероятно точно в този момент раздаваше покани в преподавателското кафене и тупаше колегите си по гърба.

Новата пукнатина беше на западната страна на хола, между вратата на кабинета и стълбата.

— Сигурен ли си, че си видял метал? — попита Трент. — Ние проверихме тази страна, Брай.

— Погледни сам — каза Брайън и Трент погледна. Нямаше нужда от фенерче, тази пукнатина беше по-широка и нямаше спор, че в дъното ѝ имаше метал.

След като дълго го разглежда, Трент им каза, че трябва веднага да отиде в железарския магазин.

— Защо? — попита Лиса.

— Искам да взема малко гипс. Не искам той да вижда тази пукнатина. — Той се поколеба, сетне добави — И преди всичко не искам той да вижда метала вътре в нея.

Лиса се намръщи.

— Защо не, Трент?

Но Трент не знаеше. Поне засега.

Започнаха отново да пробиват и този път откриха метал зад всички стени на третия етаж, включително кабинета на Лу. Трент се промъкна там един следобед с дрелката, докато Лу бе в колежа, а майка им пазаруваше за предстоящия факултетски купон.

Бившата госпожа Бредбъри изглеждаше много преbledняла и отслабнала в тези дни — даже Лиса го бе забелязала, — но когато някое от децата я питаше дали всичко е наред, тя винаги го

удостояваше с обезпокоително бодра, прекалено лъчезарна усмивка и им казваше, че никога не се е чувствала по-добре, всичко е в розово, живея разкошно. Лори, която умееше да нарича нещата със собствените им имена ѝ каза, че изглежда прекалено отслабнала. О не, каза майка ѝ, Лу казва, че съм се превърнала в лоена топка в Англия — всички тези чайове с много, много сладкиши. Тя просто се опитваше отново да влезе в норма, това бе всичко.

Лори разбираше за какво всъщност става дума, но дори и тя не бе достатъчно пряма, за да нарече майка си лъжец в лицето. Ако всичките четирима я бяха наобиколили наведнъж — да я хванат в капан, така че да няма мърдане, тогава може би щяха да чуят различна история. Но дори и Трент не помисли да направи това.

Една от дипломите за научни степени на Лу висеше на стената зад бюрото му в рамка. Докато другите деца се бяха струпали извън вратата и ги втрисаше от ужас и напрежение, Трент свали рамката с дипломата от гвоздея, сложи я на бюрото и проби тъничка дупка в центъра на квадрата, където беше тя. Пет сантиметра навътре, дрелката удари метала.

Трент внимателно закачи дипломата, като се увери, че не виси на една страна и излезе бързо навън.

Лиса се разплака от облекчение и Брайън бързо се присъедини към нея, той изглеждаше отвратен, от това, което прави, но не можеше да се сдържи. Самата Лори трябваше да положи сериозни усилия, за да не се разплаче на свой ред.

Пробиха дупки на различни интервали по стълбите до втория етаж и откриха метал и зад тези стени. Металът продължаваше приблизително до средата път надолу към коридора на втория етаж, в посока към фасадата на къщата. Имаше метал зад стените в стаята на Брайън, но само зад една от стените в стаята на Лори.

— Тук все още продължава да расте — каза Лори мрачно.

Трент я погледна учудено:

— Какво?

Преди тя да може да отговори, Брайън го осени.

— Опитай пода, Трент — каза той. — Виж дали има и там.

Трент помисли, вдигна рамене и проби пода в стаята на Лори. Дрелката влизаше като нож в масло, без никакво съпротивление, но когато той вдигна килима под краката на собственото си легло и се

опита там, скоро откри солидна стомана... или пък солидно вещество, каквото и да беше то. Тогава, по настояване на Лиса, той се качи на едно столче и проби дупка в тавана, като присвиваше очи, за да се предпази от мазилката, която се сипеше върху лицето му.

— Бинго — каза той след няколко минути. — Още метал. Хайде да привършваме за този ден.

Лори бе единствената, която видя колко много е разтревожен Трент.

* * *

Същата тази вечер, след като възрастните загасиха осветлението в детските стаи, Трент отиде в стаята на Лори и Лори дори даже не се преструваше, че е сънлива. Истината бе, че нито един от тях не спеше особено добре през последните няколко седмици.

— Какво искаше да кажеш? — прошепна Трент, след като седна до нея.

— За кое точно? — попита Лори, като се изправи на лакът.

— Ти каза, че все още не е спряло да расте в твоята стая. Какво искаше да кажеш?

— Хайде, Трент, ти не си глупав.

— Не, не съм — съгласи се той без излишна скромност. — Може би просто искам да го чуя от теб, Чирозче.

— Ако ме наричаш така, никога няма да чуеш.

— Добре, Лори, Лори, Лори. Доволна ли си.

— Да. Това нещо расте по цялата къща. — Тя направи пауза. — Не, това не е точно. То расте под къщата.

— И това не е съвсем правилно.

Лори помисли, след това въздъхна и каза:

— Е, добре, де — каза тя. — Расте в къщата. Краде нашата къща. Това добро обяснение ли е, господин Умник?

— Да открадне къщата... — Трент седна мълчаливо до нея на леглото, погледна постера на Криси Хайнд и сякаш претегляше фразата, която тя бе използвала. Най-накрая кимна и лицето му се озари с усмивката, която тя толкова много харесваше. — Да, това е доста добре казано.

— Както и да го наречеш, то действа така, сякаш е живо.

Трент кимна. Вече бе помислил за това. Нямахше представа до каква степен металът може да е жив, но поне засега, по дяволите, не можеше да намери никакъв начин, за да опровергае извода ѝ.

— Но това не е най-лошото.

— А какво е то?

— То се промъква навсякъде. — Очите ѝ, втречени сериозно в неговите, бяха широко отворени и изплашени. — Точно това никак не ми харесва. Не зная какво го започнало или какво означава, а и не ме интересува. Но То се промъква. — Тя прокара пръсти в тежката си руса коса и я отхвърли назад към слепоочията си. Бе неволен, несъзнателен жест, който напомни до болка на Трент за баща му, чиято коса имаше точно същия цвят. — Предчувствам, че нещо ще се случи, Трент, само не зная какво и се чувствам, все едно, че съм в някакъв кошмар, от който не мога да се измъкна. Ти не се ли чувстваш така понякога?

— В известен смисъл, може би да. Но зная, че нещо ще се случи. Може би даже зная какво именно.

Тя се изправи в полуседнало положение и сграбчи ръцете му.

— Знаеш? Какво? Какво е то?

— Не съм сигурен — каза Трент, като се изправи. — Мисля, че зная, но още не съм готов да кажа това, което мисля. Трябва да потърся в още някои места.

— Ако пробием още дупки, къщата ще се разпадне!

— Не казах да пробием, казах да потърся.

— Какво да потърсиш?

— Нещо, което все още го няма, което още не е израснало. Но когато стане, не мисля, че то ще може да се скрие.

— Кажи ми, Трент!

— Почакай малко — каза той, като бързо я целуна нежно по бузата. — Освен това, както ти е известно от анимационното филмче, любопитството е убило Чирозчето.

— Мразя те — изплака тихо тя и покри главата си с чаршафа. Но определено се чувстваше по-добре от това, че е поговорила с Трент и за пръв път от една седмица, се наспа истински.

Трент откри това, което търсеше два дена преди големия купон. Като най-възрастен, той вероятно щеше да забележи, че майка му имаше обезпокоително нездрав вид, кожата ѝ бе хлътнала по скулите, цветът на лицето ѝ бе толкова блед, че бе придобил некрасив жълт оттенък. Той бе забелязал колко често тя разтриваше слепоочията си, въпреки че отричаше — почти в паника, че има мигрена или е имала такава за повече от седмица.

Той обаче не забеляза тези неща. Бе прекомерно зает с търсене.

През тези четири-пет дена между среднощния му разговор с Лори и деня, когато намери това, което търсеше, той провери всеки килер в голямата стара къща поне три пъти; пет или шест пъти провери в нишата над кабинета на Лу; десетина пъти провери и голямата стара изба. Най-накрая го откри в избата.

Това не означава, че не бе открил разни странни неща в други места, определено бе забелязал доста необичайни неща. На тавана на килера на втория етаж стърчеше буца неръждаема стомана. Някаква изкривена метална арматура се подаваше от стената на килера за багаж на третия етаж. Странното вещество бе матово, полирано сиво, докато го докосна. Когато го докосна, то пламна и стана матоворозово и той чу неясно, но мощно бръмчене дълбоко в стената. Бързо дръпна ръката си назад, сякаш арматурата бе нажежена (първоначално, когато тя придоби цвят, който той асоциираше с котлоните на електрическата печка, би могъл да се закълне, че е така). Когато го направи, изкривеното желязо отново посивя. Бръмченето веднага престана. Предния ден, на тавана, той бе видял паяжина от тънки, преплетени жици, които растяха в ниския тъмен ъгъл под корниза. Трент пълзеше на ръце и колене, но единственото, което бе постигнал, бе че бе плувнал в пот и потънал в паяжини. Тогава изведнъж той забеляза нещо наистина удивително. Замръзна на мястото си и надзърна изпод падналия над очите му кичур коса. Видя как жиците се изпридаха от едното нищо (поне така изглеждаше), срещаха се, увиваха се една около друга толкова плътно, че сякаш се сливаха и след това продължаваха да се разпространяват, докато докоснат пода, където си пробиваха път и се закотвяха в купчинки стърготини. Сякаш създаваха някакво гъвкаво скеле и то изглеждаше много здраво, в състояние да удържи къщата през много удари и жестоко друсане.

Какви удари все пак?

Какво жестоко друсане? Тук отново Трент си помисли, че знае. Трудно бе за вярване, но той мислеше, ме знае.

В северната част на избата имаше малък килер, далеч зад работилницата и котелното. Истинският им баща го наричаше „винарската изба“ и въпреки че бе оставил само две дузини бутилки изфирясало вино (при споменаването на това вино майка им винаги се кикотеше), всички те бяха внимателно подредени в кръстосани поставки, които баща им сам бе сковал.

Лу идваше тук даже по-рядко, отколкото навестяваше работилницата, той не си падаше особено по виното. И въпреки че майка им често пийваше една-две чаши с баща им, тя бе престанала да пие вино. Трент си спомни колко се бе натъжила, когато веднъж Брай я попита защо никога повече не си пийва чаша изфирясало вино пред камината.

— Лу не одобрява пиенето — бе казала тя на Брайън. — Казва, че е сериозен недостатък.

На вратата на винарската изба имаше катинар, но той бе поставен само за да гарантира, че вратата няма да се разтвори и да нахлуе топлината от котелното. Ключът висеше точно до нея, но Трент нямаше нужда от него. Бе оставил катинара незаклучен след първото си разследване и никой не бе дошъл междуременно да го заключи. Доколкото знаеше, повече никой не идваше в тази част на избените помещения.

Не бе особено изненадан от киселия аромат на разлято вино, който го посрещна, когато се приближи до вратата, това бе поредното доказателство за това, което те с Лори вече знаеха — промените се натрупваха постепенно през цялата къща. Той отвори вратата и въпреки че това, което видя го изплаши, всъщност не го изненада особено.

Метални конструкции бяха нахлули през две от стените на винарската изба и бяха разкъсали поставките с техните ромбоидни клетки, след което бутилките „Болинджър“, „Мондави“ и „Батилия“ бяха изпопадали на пода, където се бяха разбили и изтекли.

Както и жиците в таванската ниша, това, което се образуваше тук и израстваше, ако използваме думата на Лори, още не бе завършило инкубационния си период. То се изпридаше в проблясъци светлина, от която го заболяха очите и Трент почувства как му се повдига.

Тук обаче нямаше жици иди пък изкривени паянтови подпори. Това, което растеше в забравената винарска изба на истинския му баща, приличаше на някакво невероятно съчетание от скрин с етажерки, поставки за радио и арматурно табло. И когато той погледна, неясни форми се образуваха в метала и се надигнаха като главите на разгневени змии, фокусираха се и се превръщаха в лостчета, циферблати и монитори. Имаше няколко мигащи светлини. Всъщност някои от тях започнаха да мигат, когато той погледна към тях.

Целият този акт на раждане се придружаваше от нисък шепот.

Трент направи една предпазлива крачка навътре в малката стаичка, изключително ярката червена светлина или серия от мигащи светлини, бе привлякла вниманието му. Докато крачеше напред, се разкиха. Машините и етажерките, които си пробиваха път през стария цимент, бяха вдигнали много прах.

Светлините, привлекли вниманието му, бяха цифри. Те бяха под стъклено покритие върху метална конструкция, която си пробиваше път от някаква етажерка. Новото нещо приличаше на някакъв стол, въпреки че едва ли някой щеше да се почувства особено удобно в него. Поне нито едно човешко създание, си помисли Трент и потрепери.

Стъкленото мониторче бе в едно от облегалките на този разкривен стол — ако се приеме, че е стол. А най-вероятно цифрите бяха приковали вниманието му, тъй като се движеха.

72:34:18

стана

72:34:17

и сетне

72:34:16

Трент погледна часовника си, който имаше и секундарник и го използва, за да се увери в това, което очите му вече му бяха казали. Столът би могъл да бъде, би могъл и да не бъде стол, но цифрите под стъкления похлупак бяха дигитален часовник. Той се движеше назад. Отчиташе времето в низходящ ред, ако трябва да бъдем съвършено точни. И какво щеше да се случи, когато цифрите най-накрая преминат от

00:00:01

към

00:00:00

някакви си три дни след този следобед?

Той бе напълно уверен, че знае. Всяко момче в Америка знае, че когато даден часовник върви назад и стигне до нулата, се случва едно от двете неща: или експлозия, или излитане.

Трент си помисли, че имаше прекалено много оборудване, прекалено много приспособления, за да бъде експлозия.

Той си помисли, че докато са били в Англия нещо се е промъкнало в къщата. Може би някакъв вид спора, която се е носила из пространството в течение на милиард години, най-накрая е била хваната от гравитационното привличане на Земята и като е описала спирала през атмосферата, като глухарче, понесено от мекия бриз, най-накрая е паднало в комина на една къща в Титусвил, Индиана.

В къщата на Бредбъри в Титусвил, Индиана.

Би могло, разбира се, да бъде нещо съвсем различно, но идеята за спората допадна на Трент и, въпреки че той бе най-голямото от децата в семейство Бредбъри, все още бе достатъчно млад, за да спи добре, след като изяде пица „пеперони“ в девет часа вечерта и да вярва изцяло на собственото си възприятие и интуиция. А в края на краищата, нямаше значение, нали? Това, което имаше значение, бе това, което се бе случило.

И, разбира се, това, което щеше да се случи.

Когато Трент напусна винарската изба този път, той не само захлопна катинара, но и взе ключа със себе си.

Нещо ужасно се случи на факултетския купон на Лу. Случи се в девет и четвърт, само четиридесет и пет минути, след като бяха пристигнали първите гости и Трент и Лори по-късно чуха как Лу крещи на майка им, че единствената деликатност, която тя е проявила към него е, че се е отдала на глупавите си привички сравнително рано — ако бе изчакала до десет часа, щеше да има около петдесет души да щъкат нагоре-надолу през дневната, трапезарията, кухнята и задния салон.

— Какво, по дяволите, става с теб? — Трент и Лори го чуха да й крещи и когато Трент почувства как ръката на Лори се сгушва като изплашено и измръзнало мишле в ръката му, я стисна здраво. — Не знаеш ли какво ще кажат хората за това? Не знаеш ли как хората от тази катедра одумват останалите? Наистина, Катрин, ти ме направи за

истинско посмешище, като ми спретна този номер от „Тримата глупаци“!

Единственият отговор на майка им бе тихото, безпомощно подсмърчане и за един-единствен миг, Трент изпита ужасен и нежелан изблик на омраза към нея. Защо се бе оженила за него? Точно така ѝ се падаше, като се бе държала като последна глупачка!

Засрамен от себе си, той отблъсна тази мисъл, забрави я и се обърна към Лори. Изпита дълбоко огорчение като видя как се стичат сълзите по бузите ѝ и мълчаливата тъга в очите ѝ проникна до сърцето му като острието на нож.

— Страхотен купон, няма що! — прошепна тя, като потърка страните си с крайчеца на дланите си.

— Точно така, Чирозче — каза той и я прегърна така, че тя да може да поплаче върху рамото му, без останалите да я чуят. — Без никакви усилия ще влезе в десетката ми за годината.

Изглежда, Катрин Евънс (която никога не бе желала толкова силно да стане отново Катрин Бредбъри) лъжеше всички. Тя бе в примката на остро главоболие не само за ден-два, но за целите последни две седмици. През цялото това време тя почти нищо не хапна и отслабна с десетина килограма. Сервираше кроасани на Стивън Кръчмър, шефа на Историческия факултет и на жена му, когато светът започна да избледнява пред очите ѝ и внезапно отплава надалеч от нея. Тя се бе строполила безжизнено напред, като разпиля цял поднос от дребни китайски кроасани със свинско върху скъпата рокля на госпожа Кръчмър, купена от бутик „Норма Камали“ специално за този случай.

Брайън и Лиса бяха чули страхотния шум и изпълзяха надолу по стълбите, както си бяха в пижами да видят какво става, въпреки че и на двамата — всъщност, ако трябва да бъдем точни, и на четиримата — бе строго забранено от татко Лу да напускат горните етажи на къщата след като започне купонът.

— Университетските хора не обичат да гледат деца на купоните на факултета — бе обяснил Лу безцеремонно същия този следобед. — Това изпраща всякакви смесени сигнали.

Когато видяха майка си на пода, заобиколена от коленичили гости от факултета (госпожа Кръчмър не бе там, тя бе избягала в кухнята, където искаше да изпере със студена вода предницата на

роклята си, преди сосът да попие дълбоко и петната да останат по нея), те забравиха за изричната заповед на втория им баща и се затичаха, Лиса разплакана, Брайън изрева с ужас и уплаха в гласа. Лиса съумя да ритне Главата на секцията за азиатски изследвания в левия бърбек, Брайън, който бе две години по-възрастен и петнадесет килограма по-тежък, имаше още по-голям успех, той събори гост-лектора за есенния семестър, закръглено маце в розова рокля и островърхи ориенталски чехли право в камината. Тя се надигна от нея, все още замаяна, като вдигна облак от сивочерна пепел.

— Мамо! Мамо! — изкрещя Брайън, като разтърси бившата Катрин Бредбъри. — Мамо! Събуди се!

Госпожа Евънс се размърда и изстена.

— Качвайте се горе — каза Лу студено. — И двамата.

След като те не показаха никакви признаци на подчинение, Лу сложи ръката си върху рамото на Лиса и я стисна, докато тя започна да пици от болка. Очите му хвърляха мълнии по нея, а лицето му бе мъртвешки бледо с изключение на аленочервените петна, ярки като руж от евтин магазин в центъра на всяка буза.

— Аз ще се погрижа за това — каза той през зъби, толкова здраво стиснати, че отказваха да се разтворят, даже за да произнесе това, което му бе накипяло. — Ти и брат ти веднага да се качите горе...

— Махни мръсната си ръка, шибано копеле — каза ясно Трент.

Лу и всички купонджии, които бяха дошли достатъчно рано, за да присъстват на това забавно изпълнение, се обърнаха към свода между дневната и коридора. Трент и Лори стояха там, рамо до рамо. Трент бе пребледнял като вторият им баща, но лицето му бе спокойно и съсредоточено. От гостите на купона, мнозина, не всички, но достатъчно много, познаваха първия мъж на Катрин Евънс и по-късно се съгласиха, че приликата между баща и син бе изключителна. Сякаш покойният Бил Бредбъри се бе върнал от мъртвите, за да се сблъска със сприхавия си заместник.

— Искам всичките да се качите горе — каза Лу. И четиримата. Тук нямате никаква работа. Ама абсолютно никаква.

Госпожа Кръчмър се върна в стаята, предницата на роклята ѝ от „Норма Камали“ бе влажна, но доста добре изчистена от петна:

— Пусни веднага Лиса — каза Трент. — И остави мама на мира.

Сега госпожа Евънс се бе надигнала, с ръце притиснати до главата и се оглеждаше замаяно наоколо. Главоболието се бе пукнало като балон и я бе оставило неориентирана и слаба, но най-накрая агонията, в която бе прекарала последните две седмици, бе свършила. Знаеше, че е направила нещо ужасно, бе смутила Лу, даже може би го бе изложила, но точно в тоя миг бе прекалено благодарна, за да се вълнува от това, тъй като болките ѝ най-накрая бяха престанали. Срамът щеше да дойде по-късно. Единственото, което искаше сега, бе да се качи горе — много, много бавно и да си легне.

— Ще бъдете наказани за това — каза Лу, като изгледа сурово четирите си доведени деца. В дневната бе настъпила почти абсолютна тишина и шокираните гости сконфузено мълчаха. Той не ги погледна наведнъж всичките, но ги оглеждаше един по един, сякаш преценяваше характера и размера на всяко престъпление. Когато погледът му се втренчи в Лиса, тя се разплака.

— Съжалявам за невъзпитаното им поведение — каза той пред цялата стая. — Страхувам се, че жена ми малко ги е поразглезила. Това, от което се нуждаят е една добра английска гувернантка...

— Не бъди такова магаре, Лу — каза госпожа Кръчмър. Гласът ѝ бе много силен и не съвсем мелодичен, прозвуча като истински магарешки рев. Брайън подскочи, сграбчи сестричката си и също се разплака. — Жена ти припадна. Те се изплашиха за нея и това бе всичко.

— Между впрочем, напълно правилно — каза гост-лекторката, като се опитваше да измъкне внушителното си туловище от камината. Розовата ѝ рокля сега бе изплескана в сиво и лицето ѝ бе покрито със сажди. Само чехлите ѝ с абсурдните си и впечатляващи остри върхове не бяха пострадали, но тя изглеждаше абсолютно невъзмутима. — Децата трябва да се грижат за майките си. А мъжете за съпругите си.

Тя погледна многозначително Лу Евънс, когато произнасяше последното изречение, но Лу не забеляза погледа ѝ, той следеше движенията на Трент и Лори, които помагаша на майка си да се изкачи по стълбите. Лиса и Брайън ги следваха отзад, като почетни гвардейци.

Купонът продължи. Инцидентът бе горе-долу замазан, както обикновено се замазват неприятните инциденти на купоните на факултета. Госпожа Евънс (която бе спала не повече от три часа на нощ, откакто съпругът ѝ обяви намерението си да спретне купон) заспа

веднага, след като главата ѝ докосна възглавницата и децата слушаха как Лу долу пуска добродушни шеги в нейно отсъствие.

Трент подозираше, че той даже изпитваше известно облекчение, че не му се налага повече да се съобразява с присъствието на изплашената си и невротизирана съпруга.

Нито веднъж той не се отдели от купона, за да се качи горе и провери как се чувства.

Нито веднъж. Чак след като свърши купонът. След като последният гост си замина, той се изкачи тежко-тежко на горния етаж и я събуди... което тя и покорно направи, подчини му се както и във всичко останало след онзи ден, когато бе направила фаталната грешка да каже на проповедника, че е готова и на Лу, че е съгласна да се омъжи за него.

След това Лу надзърна в стаята на Трент и изгледа децата втренчено.

— Знаех си, че ще бъдете всичките тук — каза той, като кимна самодоволно. — Непрекъснато правите някакви заговори срещу мен. Ще бъдете наказани, така да знаете. Както си му е редът. Утре. Сега искам да си легнете и да помислите. Бегом марш по стаите. И никой да не е посмял да щъка нагоре-надолу.

Нито Лиса, нито Брайън „щъкаха нагоре-надолу“ повече, тъй като бяха емоционално изстискани и имаха сили само да се доберат до леглата си и веднага да заспят. Но Лори се върна в стаята на Трент въпреки заповедта на „Татко Лу“ и двамата изслушаха с мълчалив гняв, как доведеният им баща гълчеше майка ми, че е посмяла да припадне на неговия купон и как майка им плачеше и не само че не му се опъна, но и безпрекословно изслуша всичките му глупости.

— О, Трент, какво ще правим? — попита приглушено Лори, долепила глава върху рамото му.

Лицето на Трент бе изключително бледо и неподвижно.

— Какво ще направим ли? — каза той. — Няма нужда да правим каквото и да е било, Чирозче.

— Трябва да направим нещо, Трент! Трябва да ѝ помогнем!

— Не, няма да можем да ѝ помогнем — каза Трент. На устните му заигра лека, но по своему ужасна усмивчица. — Тази къща ще свърши всичко вместо нас. — Той погледна часовника си и направи

някакви изчисления. — Утре, около три и четиридесет следобед, къщата ще свърши всичко вместо нас.

На следващата сутрин не ги сполетяха никакви наказания, Лу Евънс бе прекалено заангажиран със семинара си в осем часа за последствията от победата на Вилхелм Завоевателя. Нито Трент, нито Лори бяха прекалено изненадани от това, но и двамата бяха безкрайно благодарни. Той им каза, че ще ги извика вечерта в кабинета си, един по един и „ще раздаде всекому заслуженото“. След като отправи тази заплаха под формата на неясен цитат, той излетя навън с високо вдигната глава и куфарче, плътно стиснато в дясната му ръка. Майка им все още спеше, когато Поршето му изръмжа надолу по улицата.

Двете по-малки деца стояха прегърнати в кухнята и поразително приличаха на илюстрация от приказка на Братя Грим. Лиса плачеше. Брайън с последни усилия стискаше устни, за да не се разплаче, но лицето му бе пребледняло и под очите му имаше пурпурни торбички.

— Тоя ще ни нашлапа здравата — каза Брайън на Трент. — А той умее да пляска яко...

— Да го духа — каза Трент. Те го погледнаха с надежда, но и със съмнение. Лу им бе обещал да ги напляска, дори на Трент нямаше да му бъде спестено това мъчително унижение.

— Но, Трент... — започна Лиса.

— Слушайте ме внимателно — каза Трент, като притегли стол от масата, прекрачи го и седна с лице към облегалката. — Слушайте внимателно и запомнете всяка дума. Много е важно и всеки трябва да внимава, да не прецака нещата.

Всички го гледаха мълчаливо, широко разтворили големите си синьозелени очи.

— Веднага щом свършат часовете, се връщайте вкъщи... но само до ъгъла на улицата. Ъгъла на „Мейпъл“ и „Уолнът“. Разбрахте ли?

— Даааа — каза Лиса с колебание в гласа. — Но защо, Трент?

— Няма значение — каза Трент. — Неговите очи, също синьозелени, блестяха от вълнение, но Лори си помисли, че тази искра, която ги озаряваше не бе добродушна, тя си помисли, че всъщност в нея има нещо опасно. Трябва да бъдете там в три часа, най-късно в три и петнадесет. Разбирате ли?

— Да — каза Брайън от името на двамата. — Запомнихме го.

— Лори и аз ще бъдем вече там, или ще дойдем веднага след като вие се появите там.

— Как ще го направим, Трент? — попита Лори. — Ние дори не можем да излезем от училище до три часа, а аз имам репетиция на оркестъра и автобусът пъпли едва-едва...

— Днес няма да ходим на училище — каза Трент.

— Така ли? — Лори не бе особено ентузиасирана.

Лиса бе направо ужасена.

— Трент! Не можеш да направиш това! Ти искаш да фъснеш от даскало!

— Вече е крайно време — каза мрачно Трент. — Сега се стягайте за училище и помнете: ъгъла на „Мейпъл“ и „Уолнът“ в три часа, най-късно в три и петнадесет. Където и да бъдете, изобщо не си приближавайте до къщата. — Той изгледа Брайън и Лиса толкова свирепо, че те сведоха поглед с изплашено негодувание, като отново се прегърнаха за взаимно успокоение. Даже Лори бе изплашена.

— Чакайте ни, но не смейте да влезете в къщата — каза той. — За нищо на света.

* * *

Когато малките деца си отидоха, Лори го сграбчи за ризата и го попита какво всъщност става.

— Зная, че то е свързано с онова нещо, което расте в къщата. Зная, че е така и ако искаш да фъсна от училище и да ти помогна, по-добре ми кажи за какво става дума, Трент Бредбъри!

— По-полека, ще ти кажа — каза Трент. Внимателно освободи ризата си от вкопчената ръка на Лори. — И се успокой. — Не искам да събудиш мама, тя ще ни изпрати в училище, а това няма да ни донесе нищо хубаво.

— Какво има? Кажи ми!

— Ела с мен долу — каза Трент. — Искам да ти покажа нещо.

Той я поведе надолу към винарската изба.

Трент не бе напълно уверен, че Лори ще приеме това, което той имаше предвид — то изглеждаше ужасно... е, добре, окончателно,

даже в неговите очи, но тя го прие. Ако бе въпрос само на това да изтърпи напляскване от татко Лу, той не мислеше, че тя щеше да го приеме, но Лори бе не по-малко от него впечатлена от гледката на майка им, просната без съзнание на пода на дневната, така както Трент бе впечатлен от безчувствената реакция на втория им баща.

— Да — каза Лори тъжно. — Мисля, че ще трябва да го направим. Тя гледаше мигащите числа на страничната облегалка на стола. Сега те показваха

07:49:21

Винарската изба се бе преобразила. Наистина, вонеше на вино и имаше купчина разбити зелени стъкла на пода сред изкривените поставки за вино, направени някога от баща им, но сега гледката по-скоро наподобяваше на смахната версия на контролния мостик на Звездния кораб „Ентърпрайз“. Някакви циферблати се вихреха. Дигитални монитори блестяха, променяха се, после отново блестяха. Светлините мигаха и проблясваха.

— Да — каза Трент. — И аз така мисля. Това мръсно копеле, как може да си позволи да й крещи така!

— Трент, недей.

— Той е шушумига! Копеле! Глупак!

Но всичко това, макар и изпълнено на неприличен език, бе като подсвиркване за кураж, когато минаваш покрай гробищата и те двамата го знаеха. Като наблюдаваше тази странна агломерация от инструменти и контролни табла, Трент почувства, че му се повдига от съмнения и напрежение. Той си спомни за една книга, която баща му бе прочел като дете, история на Мърси Майер, в която едно създание, наречено Тролчето, което яде марки, бе пъхнало едно момиченце в плик и го бе изпратило по пощата До Този, Който Би Проявил Интерес. Не бе ли това същото, което той предлагаше да направят с Лу Евънс?

— Ако не направим нещо, той ще я убие — каза тихо Лори.

— Така ли? — Трент завъртя главата си толкова бързо, че го заболя вратът, но Лори не го гледаше. Тя гледаше червените цифри на циферблата. Те се отразяваха с огледален образ в очилата, които тя носеше, когато ходеше на училище. Изглеждаше почти хипнотизирана, не осъзнаваше, че Трент я наблюдава, даже може би не си даваше сметка, че той е там.

— Не нарочно — каза тя. — Може би даже той ще тъгува за смъртта ѝ. За известно време, поне. Тъй като мисля, че той я обича, по някакъв свой начин и тя го обича. Знаеш как стават тези неща — всеки по свой начин. Но той ще я накара да се чувства все по-зле и по-зле — тя ще се чувства болна през цялото време, докато... един ден...

Тя замълча, погледна го и нещо в лицето ѝ изплаши Трент повече, отколкото всичко в тяхната странна, променяща се, измъкваща се изпод нозете им къща. Бе в състояние да го направи.

— Каж ми, Трент — каза тя. Ръката ѝ сграбчи рамото му. Тя бе леденостудена. — Каж ми как ще го направим.

Те отидоха заедно в кабинета на Лу. Трент бе готов да претършува мястото, ако се наложи, но намери ключа в най-горното чекмедже, прибран грижливо в плик с думата „Кабинет“, написана с печатни букви върху него със ситния, прилежен почерк на Лу, който, кой знае защо, издаваше, че авторът му страда от хемороиди. Трент го прибра в джоба си. Те напуснаха заедно къщата, точно когато душът на втория етаж се включи, което означаваше, че майка им е станала.

През целия ден се разхождаха в парка. Това бе най-дългият ден, който някой от тях бе прекарал. Два пъти видяха патрулния полицаи и се криха в обществените тоалетни докато той се разкара. Сега не бе време да ги хванат като скитници и да ги изпратят позорно в училище.

В два и половина, Трент даде на Лори монета за телефон и я изпрати в телефонната кабинка в източната страна на парка.

— Трябва ли да го направя? — попита тя. — Не бих искала да я изплаша, особено след снощи.

— Искаш тя да бъде в къщата, когато това, което трябва да се случи, наистина стане? — попита Трент. Лори пусна монетата в телефонния апарат, без повече да протестира.

Телефонът звъня толкова дълго, че тя си помисли, че майка ѝ е излязла. Това би могло да бъде добре, но можеше да се окаже и зле. При всички случаи бе притеснително. Ако тя бе навън, бе напълно възможно тя да се върне, преди...

— Трент, не мисля, че тя е в...

— Ало? — каза госпожа Евънс със сънлив глас.

— О, здравей мамо — каза Лори. — Не мислех, че си там.

— Пак си бях легнала — каза тя, като се засмя смутено. — Изведнъж ми се стори, че не си доспивам достатъчно. Предполагам, че ако спя, няма да мисля колко ужасно се държах снощи...

— О, мамо, нищо ужасно не си направила. Когато някой припадне, то не става, защото го иска...

— Лори, защо се обаждаш? Всичко наред ли е?

— Разбира се, мамо... е, добре...

Трент я сръга в ребрата. Силно.

Лори, която се бе прегърбила (сякаш се бе смалила), бързо се изправи.

— Ударих се в гимнастическия салон. Съвсем малко. Не е нещо лошо или опасно.

— Какво си направила? Да е би да се обаждаш от болницата!

— Не, за Бога — каза бързо Лори. — Само съм изкълчила коляното си. Госпожа Кит помоли да дойдеш и да ме отведеш вкъщи. Не зная дали ще мога сама да се добера. Наистина ме боли.

— Веднага ще дойда. Опитай се изобщо да не движиш крака си. Можеш да скъсаш някое сухожилие. Сестрата там ли е?

— Точно сега не. Не се безпокой, мамо, ще внимавам.

— Ще бъдеш в лекарския кабинет, така ли?

— Да — каза Лори. Лицето ѝ бе червено като пожарникарската кола с дистанционно управление на Брайън.

— Веднага тръгвам.

— Благодаря ти, мамо. Довиждане.

Тя затвори телефона и погледна Трент. Пое си дълбоко дъх и след това от гърдите ѝ излезе дълга и изстрадана въздишка.

— Това беше истинско забавление — каза тя с треперещ глас и за малко да се разплаче.

Той я притисна здраво до себе си.

— Направи го страхотно — каза той. — Много по-добре, отколкото аз бих могъл да го направя, Чир... Лори. Не съм сигурен, че на мен щеше да ми повярва.

— Чудя се дали изобщо ще ми повярва някога? — попита Лори с горчивина в гласа.

— Разбира се, че ще ти повярва — каза Трент. — Хайде.

Отидоха в западната страна на парка, където щяха да наблюдават „Уолнът стрийт“. Денят бе станал хладен и неприветлив. Чакаха пет

безкрайни минути и след това колата марка „Субару“ на майка им премина и бързо се отправя към Средното училище Грийндаун, където Трент и Лори ходеха... „където ходим, когато не фъсваме от час“, помисли Лори.

— Тя наистина кара бързо — каза Трент. — Надявам се, че няма да катастрофира или нещо подобно.

— Прекалено късно е да се безпокоиш за това сега. Хайде. — Лори хвана Трент за ръка и бързо го дръпна отново към телефонната кабинка. — Ти пък трябва да се обадиш на Лу, късметлия такъв.

Той пъхна още една монета и избра номера на Преподавателската стая на Историческия факултет, който прочете от картичка, която бе извадил от портфейла си. Предната нощ почти не мигна, но сега, когато нещата се завъртяха, бе хладнокръвен и спокоен... толкова хладнокръвен, че бе почти замръзнал. Погледна часовника си. Три без четвърт. Оставаше по-малко от час. Някъде на запад се разнесе слаб гръм.

— Исторически факултет — каза женски глас.

— Здравейте. Тук е Трент Бредбъри. Искам да говоря с втория ми баща, Луис Евънс, моля.

— Професор Евънс е в час — каза секретарката, — но той ще излезе в...

— Зная, той има съвременна английска история до три и половина. Моля ви, извикайте го, тъй като се касае за спешен случай. Става дума за съпругата му. — Премежена, предварително изчислена пауза и след това добави: — Майка ми.

Последва дълга пауза и Трент усети как го обзема неясно безпокойство. Сякаш тя мислеше как да му откаже или да го отпрати, независимо дали става дума за спешен случай или не и това определено не влизаше в плановете му.

— Той се намира точно в съседната аудитория — каза тя най-накрая. — Ще му се обадя лично. Ще му кажа да се обади колкото се може по-скоро и...

— Не, ще го изчакам, трябва да говоря с него на всяка цена, сега...

— Но...

— Моля Ви, ще престанете ли да ме будалкате? Ще го извикате ли най-накрая? — попита той, като искаше да докара в гласа си една

остра и нахална нотка. Не бе чак толкова трудно да постигне този ефект.

— Добре — каза секретарката. Бе невъзможно да се каже дали бе повече ядосана или разтревожена. — Бихте ли ми казали характера на...

— Не... — каза Трент.

Последва обидено подсмърчане и в телефона се разнесе мелодична музика.

— Е, добре? — попита Лори. Тя подскачаше от крак на крак, като някой, който му се ходи неудържимо до тоалетната.

— Чакам на линията. Сега ще го извикат.

— Ами ако не дойде?

Трент повдигна рамене:

— Тогава сме потънали. Но мисля, че ще дойде. Почакай и ще видиш. — Той искаше да бъде толкова самоуверен, колкото звучеше, но продължаваше да вярва, че това ще сработи. Трябваше да сработи.

— Оставихме нещата, докато стане прекалено късно.

Трент кимна. Трябваше да оставят нещата, докато стане ужасно късно и Лори знаеше защо. Вратата на кабинета бе от масивен дъб и доста здрава, но никой от тях не знаеше нищо за ключалката. Трент искаше да бъде сигурен, че Лу няма да разполага с много време, за да може да я отвори.

— Ами, ако види Брайън и Лиси на ъгъла, когато се върне вкъщи?

— Ако кипне, което се надявам, че ще направи, той няма да ги забележи даже ако са на кокили и носят конусовидни книжни шапки от тези, което слагат в училище за наказание на ленивите деца — каза Трент.

— Защо не се обажда по проклетия телефон? — попита Лори, втренчена в часовника си.

— Ще се обади — каза Трент и в следващия миг вторият им баща бе на другата страна на линията.

— Ало?

— Тук е Трент. Мама е в кабинета ти. Май че пак има главоболие, тъй като е припаднала. Не мога да я свестя. По-добре ела вкъщи веднага.

Трент не се изненада от първия обект на безпокойство и загриженост на втория си баща — това бе, в края на краищата съставна част от неговия план, но реакцията му го разгневи толкова силно, че пръстите му, здраво стиснали телефонната слушалка, побеляха.

— В Кабинета ми? Моя кабинет? Какво, по дяволите, прави тя там?

Въпреки гнева му, гласът на Трент бе спокоен:

— Предполагам, че е чистила. — И след това той хвърли последната примамка за човек, който собствената му работа го вълнува много повече, отколкото състоянието на жена му. — По пода са разхвърляни разни листи хартия.

— Веднага идвам — изкрещя Лу, сетне добави: — Ако има отворени прозорци там, затвори ги, за Бога. Приближава буря. — И той затвори, без да се сбогува.

— Е, какво? — попита Лори, когато Трент затвори телефона.

— Идва насам — каза Трент и мрачно се засмя. — Мръсното копеле бе толкова притеснено за неговите бумажки, че даже не попита какво правя въпреки по това време, когато трябва да съм на училище. Хайде да тръгваме.

Те се затичаха към пресечката на „Мейпъл“ и „Уолнът“. Небето бе потъмняло и непрекъснато се разнасяха гръмотевици. Когато стигнаха до пощенската кутия на ъгъла, уличните лампи по „Мейпъл стрийт“ започнаха да се включват две по две, като се отдалечаваха от тях нагоре към хълма.

Лиса и Брайън още не бяха пристигнали.

— Искам да дойда с теб, Трент — каза Лори, но лицето ѝ я опровергаваше. То бе много бледо и очите ѝ бяха широко разтворени, плувнали в непролетите сълзи.

— Няма начин — каза Трент. — Изчакай Брайън и Лиса.

При имената им, Лори се обърна и погледна надолу по „Уолнът стрийт“. Видя, че двете деца приближават, забързани към тях с танцуващи в ръцете кутии за храна. Въпреки че бяха прекалено далеч, за да различи лицата им, тя бе уверена, че това са те и го каза на Трент.

— Добре. Тримата отивате зад живия плет на госпожа Редлънд и чакате Лу да мине. След това може да тръгнете нагоре по улицата, но за нищо на света не влизай в къщата и не им позволявай и на тях. Чакайте ме отвън.

— Страхувам се, Трент. — Сълзите неудържимо се стичаха по бузите й.

— Аз също, Чирозче — каза той и я целуна бързо по челото. — Но всичко ще свърши много скоро.

Преди тя да може да добави още нещо, Трент се затича нагоре по улицата към къщата на семейство Бредбъри на „Мейпъл стрийт“. Той погледна часовника си, докато тичаше. Бе три и дванадесет.

Къщата бе изпълнена с неподвижен, горещ въздух, който го изплаши. Сякаш някой бе разсипал барут във всеки ъгъл и създанията, които той не можеше да види, стояха там, за да запалят невидими фитили. Той си представи как часовникът във винарската изба тиктака неумолимо и сега показва

00:19:06

Ами ако Лу закъснее? Сега нямаше време да се безпокои за това.

Трент се затича към третия етаж през неподвижния, лесно възпламеним въздух. Той си представи, че може да почувства как къщата се е раздвижила, как оживява, сега, когато хронометърът отчита времето в низходящ ред и се приближава до нулата. Опита се да си каже, че всичко е само въпрос на въображение, но една част от него знаеше по-добре.

Той отиде в кабинета на Лу, отвори два или три от шкафовете, където той съхраняваше архивите си и произволно изхвърли няколко чекмеджета от бюрото му и разхвърли всички хартии, които намери по целия под. Това отне само няколко мига, но тъкмо когато свърши, чу шума от Поршето, което се приближаваше по улицата. Моторът му днес не просто ръмжеше, Лу го бе форсирал така, че направо ревеше.

Трент излезе от кабинета и се скри в сенките на коридора на третия етаж, където бяха пробили първите дупки, което сега му се струваше, че е било преди цяла вечност. Пъхна ръката си в джоба за ключа, но джобът му бе празен, с изключение на стар, смачкан купон за стола.

„Сигурно съм го загубил, докато съм тичал по улицата. Сигурно се е изплъзнал и паднал от джоба ми.“

Той застана там, изпотен и замръзнал, когато Поршето изсвири на алеята. Моторът му спря. Вратата на шофьора се отвори и се затвори с удар. Стъпките на Лу се чува към задната врата. Бурята

гърмеше, сякаш някой даваше артилерийски залпове горе в небесата, мракът бе пронизан от ярка светкавица и някъде дълбоко в къщата, се включи мощен мотор, който първоначално ниско и приглушено излая, сетне започна да боботи равномерно.

— Исусе, о, Исусе, какво мога да направя? Какво мога да направя? Той е по-едър от мен. Ако се опитам да го ударя по главата, той ще...

Беше си пъхнал лявата ръка в другия джоб и мислите му се прекъснаха, когато докосна старомодните метални зъбци на ключа. В някакъв миг през дългия следобед в парка го е прехвърлил съвсем машинално, без изобщо да забележи, от единия джоб в другия...

Задъхан, със сърце галопиращо не само в гърдите, но в стомаха и гърлото, Трент се промъкна по коридора към килера за багажа, влезе вътре и изтегли по-голямата част от хармониката-врата, така че да се скрие зад нея.

Лу се носеше в галоп нагоре по стълбите, като крещеше името на жена си отново и отново, колкото сила има. Трент го видя как се появява, косата му стърчеше на клечки (вероятно непрекъснато бе прекарвал ръка през нея, докато шофираше), връзката му бе на една страна, големи капки пот лъщяха на широкото му интелигентно чело, очите му бяха присвити в гневни малки процепи.

— Катрин! — изкрещя той и се спусна надолу към кабинета.

Преди даже да може да влезе както трябва вътре, Трент изскочи от килера за багажа и безшумно изтича по коридора. Сигурно щеше да има само един шанс. Ако пропусне ключалката... ако езикът заяде при първото завъртане на ключа...

Ако се случи нещо подобно, ще се бия с него, все още има време, помисли си той. Ако не мога да го изпратя сам, със сигурност ще го взема със себе си.

Той сграбчи вратата и я затръшна толкова яко, че от процепите между пантите се вдигна тънка мъгла прах. Той зърна за миг удивеното лице на Лу. След това ключът бе в ключалката. Той го завъртя и езикът заключи вратата, миг преди Лу да удари вратата.

— Хей! — изкрещя Лу. — Хей, малко копеле, какво правиш? Къде е Катрин? Пусни ме незабавно навън!

Дръжката на вратата безуспешно се въртеше напред и назад. След това тя спря хаотичните си движения и Лу изстреля серия от

удари по вратата.

— Пусни ме веднага навън, Трент Бредбъри, преди да отнесеш най-жестокия бой в проклетия си живот!

Трент отстъпи бавно назад през коридора. Когато раменете му удариха далечната стена, той изохка. Ключът за кабинета, който бе извадил от ключалката, без да мисли за него, се изплъзна между пръстите му и падна върху избелелия мокет на коридора между краката му. Сега, след като всичко бе направено, дойде време и на реакцията.

Светът започна да се люлее под краката му, сякаш бе дълбоко под водата и той трябваше да положи сериозни усилия, за да не припадне. Едва сега, когато Лу бе заключен, майка му изпратена за зелен хайвер и останалите деца скрити в безопасност зад буйния зелен плет на госпожа Редлънд, той осъзна, че всъщност никога не е очаквал, че планът му ще сработи. Ако „Татко Лу“ бе изненадан, че се е озовал заключен в кабинета си, Трент Бредбъри бе направо изумен.

Дръжката на вратата на кабинета се въртеше назад и напред в къси и остри полукръгове.

— ПУСНИ МЕ НАВЪН, ДЯВОЛ ДА ТЕ ВЗЕМЕ!

— Ще те пусна в четири и четвърт, Лу — каза Трент с неравен, треперещ глас, сетне не се удържа и се захили: — Ако все още си тук в четири и четвърт, разбира се.

Някъде отдолу се разнесе глас:

— Трент? Трент, добре ли си?

Боже мой, това бе Лори.

— Добре ли си, Трент?

И Лиса!

— Хей, Трент! У ред ли си?

И Брайън.

Трент погледна часовника си и бе ужасен, като видя, че е 3:31... и приближаваше 3:32. Ами ако пък часовникът му изостава?

— Излизайте! — изкрещя им той, като се втурна по коридора към стълбите. — Излизайте веднага от тази къща!

Коридорът на третия етаж сякаш се разтягаше пред него като твърд карамел, колкото по-бързо той тичаше, толкова по-далеч се разтягаше пред него. Лу нанасяше серия от удари във вратата и псувни във въздуха, гръмотевиците се сипеха една след друга и от дълбините

на къщата до него се долавяше все по-силния и настойчив звук на машините, които се събуждаха за живот.

Най-накрая той се добра до стълбата и бързо се понесе надолу, горната част на тялото му бе така устремена напред и изпреварваше краката му, че за малко да падне. След това той се понесе като стихия около централната колона на извитата стълба и бързо преодоля стълбите между втория етаж и първия, към мястото, където брат му и двете му сестри го чакаха, втренчили поглед в него.

— Навън! — изкрещя той, сграбчи ги и ги помъкна към отворената врата и към бушуващия мрак навън. — Бързо!

— Трент, какво става? — попита Брайън. — Какво става с къщата? Та тя се тресе!

Точно така стана — дълбока вибрация разтреса пода и от сътресението за малко очите на Трент да изхвърчат от орбитите си. Прах от мазилка започна да се изсипва върху косата му.

— Няма време! Навън! Бързо! Лори, помогни ми!

Трент понесе Брайън на ръце. Лори сграбчи Лиса под мишниците и я помъкна извън вратата.

Удари гръм. Светкавица разтреса небето. Вятърът, който преди въздишаше, сега бе започнал да реве като дракон.

Трент чу как къщата се люлее от набиращото сила земетресение. Докато излизаше през вратата с Брайън, той видя електрическо-синя светлина, толкова ярка, че остави трайни образи в очите му почти за час (по-късно той си помисли, че е извадил голям късмет, че не е ослепял) да блика през тесните прозорци на избата. Тази светлина мигом прекоси полянката пред къщата, а лъчите сякаш бяха от твърдо вещество. Той чу как стъклата се трошат. И точно докато преминаваше през вратата, почувства как къщата се надига под краката му.

Втурна се надолу по предната стълба и сграбчи ръката на Лори. Препъвайки се и олюлявайки се, те се добраха по пътеката до улицата, която сега бе тъмна като нощ поради приближаването на бурята.

Там те се обърнаха назад и проследиха какво става.

Къщата на „Мейпъл стрийт“ сякаш се напъваше да литне. Повече не изглеждаше права и солидна, тя започна да се люлее като немирнен клоун на кокили. Теренът около нея се напука дълбоко, пострада не само циментовата пътека, но и земята, която заобикаляше къщата.

Полянката изтегляше със себе си големи чимове трева, които приличаха на нарязана торта. Корените, сякаш впити в земята, се чернееха под зелената покривка и целият преден двор бе набъбнал като тесто и сякаш се опитваше да задържи къщата, пред която се бе простирал толкова дълго.

Трент хвърли поглед към третия етаж, където светлината в кабинета на Лу все още светеше. Трент си помисли, че долови звука на разбито стъкло, който дълго време след това се носеше оттам, сетне отхвърли тази идея като плод на въображението — кой би могъл да чуе каквото и да е било в целия този шум и трясък? Едва година по-късно Лори му каза, че е напълно уверена, че е чувала как вторият им баща крещи и ругае от третия етаж.

Основата на къщата първоначално се пропука, след това се разцепи, след това се отдели с грохота на артилерийски залп. Ярък, ослепителен студен син огън бликна от къщата. Децата закриха очите с ръце и отстъпиха назад. Моторите изреваха. Земята се надигаше нагоре и все по-нагоре с последно агонизиращо усилие да задържи къщата... и след това най-накрая я пусна. Внезапно къщата бе на тридесетина сантиметра над земята, облегната върху възглавница от яркосин огън.

Това бе перфектно излитане.

На върха на централния покрив, ветропоказателят се въртеше като обезумял.

Отначало къщата се надигна бавничко, след това започна да набира скорост. Тя се понесе с гръм нагоре върху ослепителната възглавница от син огън, като предната врата се удряше и отваряше в един безумен ритъм, докато къщата се издигаше все по-нагоре.

— Играчките ми! — изхленчи Брайън и Трент започна диво да се смее.

Къщата достигна височина тридесетина метра, сякаш се намести за големия скок нагоре, след това се стрелна в скупчените, тъмни като нощта, облаци.

И тогава къщата изчезна.

Две подкови плаваха надолу като големи черни листа.

— Внимавай, Трент! — изкрещя Лори секунда или две по-късно и го бутна така, че да го събори. Гумираната постелка, на която бе

написано „Добре дошли“ се сгромоляса върху алеята, където той стоеше до преди миг.

Трент погледна Лори. Лори не отвърна очи.

— Това можеше да те размаже, ако те бе ударило по главата — му каза тя, — така че по-добре не ме наричай повече Чироз, Трент.

Той я погледна мрачно в течение на няколко секунди, след това се разхили. Лори се присъдени към него. Към техния дует се включиха и малките. Брайън взе едната ръка на Трент, Лиса — другата. Те го издърпаха да се изправи и четиримата се скупчиха заедно, втренчени в димящата дупка от мястото на избата в средата на опустошената полянка. Хората бяха вече наизскачали от съседните къщи, но децата от семейство Бредбъри не им обръщаха внимание. Или може би щеше да бъде по-вярно да се каже, че децата изобщо не знаеха, че те са там.

— Пфу — каза Брайън със страхопочитание — къщата ни май отлетя, Трент.

— Може би там, където той отива, ще има хора, които ще искат да научат за норманите и саксите — каза Лиса. Трент и Лори се прегърнаха и започнаха да пищят, смесили в едно смях и ужас... и точно тогава започна да вали дъжд.

Господин Слатъри прекоси улицата, за да се присъедини към тях. Той нямаше особено много коса, но това, което имаше, бе прилепнало върху блестящия му череп в сплъстени малки кичурчета.

— Какво се случи? — той изкрещя, опитвайки се да надвика гръмотевиците, които следваха една през друга. — Какво се случи тук?

Трент пусна сестра си и погледна господин Слатъри:

— Истински пътешественици в Космоса — каза той сериозно и това сякаш даде знак на останалите отново да се залаят в смях.

Господин Слатъри, изпълнен със съмнение, хвърли изплашен поглед върху празната дупка от избата, реши, че благоразумието е по-добрата част на смелостта и отстъпи към неговата страна на улицата. Въпреки че се лееше дъжд като от ведро, той не покани децата Бредбъри да го последват. Нито пък те искаха. Те изпонасядаха върху бордюра, Трент и Лори в средата, Брайън и Лиса от двете им страни.

Лори се наклони към Трент и прошепна в ухото му.

— Свободни сме.

— Има нещо по-добро от това — каза Трент. — И тя е свободна.

След това той прегърна всичките — протягайки се, успя да го направи, и те седяха на бордюра в лееция се дъжд и чакаха майка им да се върне у дома.

СЛУЧАЯТ, РАЗКРИТ ОТ ДОКТОРА

Струва ми се, че има само един случай, при който аз всъщност разкрих престъпление, преди моя почти легендарен приятел, господин Шерлок Холмс. Казвам струва ми се, защото паметта ми започна да избледнява тук-там, откакто влязох в деветото си десетилетие. Сега, като приближавам стоте години, всичко започна да се замъглява. Може да е имало и друг случай, но ако е така, то аз не си го спомням.

Съмнявам се, че някога ще забравя тази история, независимо колко неясни могат да станат мислите и спомените ми и реших, че ще е най-добре да запиша всичко, преди Господ да затвори писалката ми завинаги. Не мога да обидя паметта на Холмс, той е в гроба от четиридесет години. А това е твърде дълго време, за да остане една история неразказана. Дори Лестрейд, който се възползваше от време на време от Холмс, но никога не го е обичал особено, запази мълчание по въпроса за Лорд Хъл — той едва ли можеше да направи нещо друго, като се вземат предвид обстоятелствата. Но дори обстоятелствата да бяха други, не вярвам, че той щеше да го направи. Те с Холмс непрекъснато се заяждаха един с друг и вярвам, че Холмс може да е таил в сърцето си истинска омраза към полицаия (въпреки, че той никога не би признал такова долно чувство), но Лестрейд хранеше странно уважение към моя приятел.

Беше влажен, мрачен следобед и часовникът току-що бе ударил един и половина. Холмс седеше до прозореца и държеше цигулката си, но не свиреше, а гледаше тихо сипещия се дъжд. Имаше периоди, особено след като бе оставил кокаина, когато Холмс ставаше омърлушен до начумереност, предимно ако небето се задържеше навъсено и сиво в продължение на седмица, а този ден имаше повод да е двойно разочарован, защото барометърът се вдигаше от предната нощ и той бе прогнозировал с най-голяма увереност, че времето ще се оправи най-късно до десет сутринта. Вместо това, мъглата, която висеше във въздуха, когато се събудих се бе сгъстила и се бе превърнала в постоянен дъжд, а ако имаше причина, която да накара

Холмс да се омърлуши повече от лошото време, това бе фактът, че е сбъркал.

Изведнъж той се изправи, опъвайки, без да иска, една от струните на цигулката и се засмя саркастично:

— Уотсън! Погледни само! Каква гледка! Такава мокра хрътка никога не си виждал!

Разбира се, това бе Лестрейд, седнал на задната седалка на открит файтон, а дъждът канеше в приближените му, злобно любопитни очи. Той скочи в движение. Подхвърли монета и се запъти към Бейкър стрийт 221 В. Движеше се много бързо и аз си помислих, че ще врхлети през вратата ни като стенобойна машина.

Чух как госпожа Хъдсън протестира отново силно намокреното му състояние и ефектът, който би могло да има върху килимите на долния и на горния етаж и тогава Холмс, който можеше да накара Лестрейд да си прибере рогцата, ако решеше, скочи към вратата и извика надолу към стълбището:

— Оставете го да се качи, госпожо Хъдсън. Ще му дам да стъпи върху някой вестник, ако се наложи да остане дълго, но всъщност си мисля, да, аз наистина мисля, че...

В този момент Лестрейд вече трополеше нагоре по стълбите, оставяйки на долния етаж протестиращата госпожа Хъдсън. Беше зачервен, очите му блестяха, а зъбите му — определено пожълтели от тютюна — се бяха оголили във вълча усмивка.

— Инспектор Лестрейд! — весело възкликна Холмс. — Какво Ви носи в такава...

Той не продължи нататък. Задъхан от изкачването на стълбите, Лестрейд каза:

— Чувал съм циганите да казват, че дяволът изпълнявал желанията. Сега го вярвам. Елате веднага и си опитайте късмета, Холмс. Трупът е все още топъл, а заподозрените са наредени и чакат.

— Плашите ме с настървението си, Лестрейд! — извика Холмс, а веждите му се повдигнаха леко в саркастична извивка.

— Я не ми се правете на срамежлива теменужка, човече. Идвам на бегот, за да предложа такава нещца, което вие, въпреки гордостта си, сте пожелавали поне сто пъти в мое присъствие: съвършената мистерия в заключено помещение.

Холмс се бе запътил към ъгъла, вероятно за да вземе ужасния си бастун със златен връх, към който се бе привързал този сезон по някаква своя причина. Сега той се спусна върху мокрия ни посетител с широко отворени очи.

— Лестрейд, сериозно ли говорите?

— Щях ли да рискувам да пипна пневмония в този открит файтон, ако не бях сериозен? — контрира го Лестрейд.

Тогава Холмс се обърна към мен и за първи и единствен път чух думите, които са му били многократно приписвани:

— Бързо, Уотсън! Играта се е завъртяла!

Докато пътувахме, Лестрейд навъсено изкоментира, че Холмс имал дяволски късмет, защото, въпреки че Лестрейд поръчал на кочияша да изчака, в момента, в който излязохме от квартирата, по пътя изтрополи една изящна рядкост — празен покрит файтон в поройния, вече, дъжд.

Качихме се и веднага потеглихме. Холмс бе седнал както обикновено от лявата страна, очите му непрестанно оглеждаха всичко наоколо и незабавно го класифицираха, въпреки че в този ден имаше твърде малко за виждане... или поне така изглеждаше на мен и на такива като мен. Не се съмнявам, че всеки пуст ъгъл и мокра от дъжда витрина разказваха томове на Холмс.

Лестрейд даде на кочияша един адрес на Савил Роуд и след това попита Холмс дали познава лорд Хъл.

— Чувал съм за него — каза Холмс, — но никога не съм имал щастието да се запозная лично. Предполагам, че сега вече няма да имам тази възможност. Морски превози, нали?

— Морски превози — съгласи се Лестрейд. — Но вие определено сте имали щастие, че не сте се запознали с него. Лорд Хъл, според всички (включително и — хм! — най-близките му) е бил един безкрайно неприятен тип, шантав като ребус в някоя детска книжка. Той обаче е престанал завинаги да бъде неприятен и шантав. Днес, около единадесет часа, само преди — той извади приличния си на рѳпа джобен часовник и го погледна — преди два часа и четиридесет минути, някой е забил нож в гърба му, докато той е седял в кабинета си, а пред него, върху попивателната е било поставено завещанието му.

— Така — каза замислено Холмс и запали лулата си, — значи вие мислите, че кабинетът на този неприятен лорд Хъл е идеалната затворена стая на мечтите ми, така ли? — Очите му скептично проблеснаха през надигащия се синкав дим.

— Мисля, че е така — каза тихичко Лестрейд.

— Ние с Уотсън и друг път сме копали такива дупки, но не сме стигали до вода — отбеляза Холмс и ме погледна, преди да се върне към безконечното си класифициране на улиците, по които минавахме. — Помниш ли „Луничавата шайка“, Уотсън?

Едва ли беше нужно да му отговоря. Тогава наистина имаше заключено помещение, но освен това имаше вентилатор, отровна змия, убиец със зъл гений, който пушал едното през другото. Това бе работа на жесток, гениален мозък, обаче Холмс бе разнищил тази история много бързо.

— Какви са фактите, Инспекторе? — понита Холмс.

Лестрейд започна да ги излага със сдържаната интонация на добре тренирай полицаи. Лорд Албърт Хъл бил тиранин в бизнеса си и деспот у дома си. Жена му се страхувала от него и по всичко личи, че е имала основание за това. Фактът, че му родила трима сина явно по никакъв начин не е смекчил жестокото му отношение към семейния живот като цяло и в частност към нея самата. Лейди Хъл не била склонна да говори по тези въпроси, но синовете ѝ нямали такива задръжки: те казвали, че татко им не пропускал възможност да се заяде с майка им, да я критикува или да си прави майтап за нейна сметка... и винаги в тяхно присъствие. Когато били сами, той буквално не ѝ обръщал внимание. С изключение на случаите, добави Лестрейд, когато му се приисквало да я набие, нещо, което в никакъв случай не било изолирано явление.

— Уилям, най-големият, ми каза, че тя винаги разказвала една и съща история, когато идвала на закуска с подуто око или синина на бузата: че забравила да си сложи очилата и се блъснала във вратата. „Тя се блъскаше във вратите по един-два пъти седмично“, ми каза Уилям. „Не знаех, че имаме толкова много врати в къщата“.

— Хмммм — каза Холмс. — Веселяк е бил този приятел. И синовете не се ли опитали да сложат край на това?

— Не им давала — каза Лестрейд.

— Лудост — казах аз. Един мъж, който бие жена си — това е просто мерзост; жена, която позволява това, е едновременно мерзост и недоумение.

— Може да е било лудост, но човек можеше да я разбере — каза Лестрейд. — Можеше да бъде разбрана и освен това имаше нещо, което се нарича „търпението на знаещия“. В крайна сметка тя била двадесет години по-млада от своя господар и повелител. Освен това Хъл бил силен в пиенето и шампион в яденето. На седемдесет години, преди пет години, той развил подагра и ангина пекторис.

— Почакай да мине бурята и след това се радвай на слънцето — вметна Холмс.

— Да — каза Лестрейд, — но с тази мисъл много мъже и жени са минали през дяволските порти, длъжен съм да кажа аз. Хъл е държал семейството му да знае какво струва той и какви са точките в завещанието му. Те са били в положение, сходно с това на робите.

— А завещанието е било документът, с който били държани в робство — измърмори Холмс.

— Точно така, старче. В момента на смъртта, състоянието на Хъл е възлизало на триста хиляди лири. Той никога не ги оставял да приемат нещата на доверие; карал главният счетоводител да идва в къщата на всеки три месеца и подробно да разяснява баланса на компанията „Морски превози — Хъл“, въпреки че той самият здраво стискал портфейла си и въобще не го отварял.

— Дявол! — възкликнах аз, мислейки си за жестоките момчета, които виждах понякога на Ийст Чапъл или Пикадили, момчета, които ще подадат бонбон на някое гладно куче, за да го накарат да се изправи на задните си крака... а след това го лапват сами, докато гладното животно ги гледа. Много скоро щях да открия, че това сравнение е много по-точно, отколкото си бях мислил.

— След неговата смърт лейди Ребека ще получи сто и петдесет хиляди лири. Уилям, най-големият, трябва да получи петдесет хиляди; Джори, средният — четиридесет, и Стефан, най-малкият — тридесет.

— А останалите тридесет хиляди? — попитах аз.

— Дребни посмъртни дарове, Уотсън: на братовчед в Уелс, на леля в Бретан (обаче нито грош за роднините на лейди Хъл), пет хиляди за дребни завещания към слугите. О, да — това ще ви хареса,

Холмс, — десет хиляди лири на Дома за изоставени котки на госпожа Хемфил.

— Вие се шегувате! — извиках аз, въпреки че, ако Лестрейд очакваше подобна реакция от Холмс, трябваше да се разочарова. Холмс просто запали отново лулата си, кимна така, сякаш бе очаквал такова нещо... или нещо подобно. — Когато има бебета, които умират от глад в Ийст Енд, а дванадесетгодишни деца работят по петдесет часа на седмица в заводите, този човек е оставил десет хиляди лири на... едно общежитие за *котки*?

— Точно така — каза внимателно Лестрейд. — Още повече, той е щял да остави двадесет и седем пъти по-голяма сума на Изоставените котки на госпожа Хемфил, ако не се е случило това нещо тази сутрин — все едно кой го е извършил.

Можях само да зяпна и да се опитам да умножа наум. Докато идвах до заключението, че лорд Хъл е имал намерение да остави без наследство жена си и синовете си в полза на дом за котки, Холмс гледаше кисело към Лестрейд и каза нещо, което според мен, бе ни в клин, ни в ръкав.

— Ще кихам, нали?

Лестрейд се усмихна. Това бе усмивка, преливаща от най-сладки чувства.

— Да, скъпи ми Холмс. Страхувам се, че много пъти и много здраво.

Холмс извади лулата от устата си, от която най-накрая бе започнал да всмуква със задоволство (разбрах го по начина, по който се бе отпуснал назад на мястото си), погледна я за миг, след това я извади навън на дъжда. По-шокиран от всякога, аз го наблюдавах как изтърси влажния, димящ тютюн.

— Колко пъти? — попита Холмс.

— Десет — каза Лестрейд с дяволска усмивка.

— Подозирах, че има нещо повече от това Ваше заключено помещение, което да Ви е накарало да тръгнете с открит фйтон в толкова дъждовен ден — каза навъсено Холмс.

— Подозирайте каквото си желаете — каза весело Лестрейд. — Страхувам се, че ще трябва да продължа към мястото на престъплението — дългът зове, нали знаете — но ако проявявате интерес, мога да ви пусна заедно с любезния доктор.

— Вие сте единственият човек, когото познавам, чийто определено става по-остър в лошо време. Дали пък това е подсказва нещо за вашия характер, а? Но както и да е, това вероятно е тема за друг ден. Кажете ми, Лестрейд, кога лорд Хъл е почувствал със сигурност, че ще умре?

— Умре? — казах аз. — Но, скъпи ми Холмс, какво Ви дава право да мислите, че...

— Но това е съвсем явно, Уотсън — каза Холмс. ХИП, казвал съм ти го поне хиляда пъти — характерът индексира поведението. Било му е забавно да ги държи в робство чрез завещанието си. — Той погледна странично към Лестрейд. — Не е било уредено никакво попечителство доколкото разбирам. Нито пък някакъв допълнителен акт за унаследяване?

Лестрейд поклати глава:

— Не, никакви.

— Изумително! — казах аз.

— Съвсем не е, Уотсън, запомни — характерът индексира поведението. Искал е те да му се подчиняват с вярата, че всичко ще е тяхно, когато той им направи услугата да умре, но всъщност той въобще не е възнамерявал такова нещо. Всъщност такова поведение, би се разминало изцяло с неговия характер. Съгласен ли сте, Лестрейд?

— Всъщност, така е — отвърна Лестрейд.

— Тогава лесно стигаме до това заключение, нали Уотсън. Всичко е ясно, нали? Лорд Хъл си дава сметка, че умира. Изчаква... иска да бъде съвсем сигурен, че няма грешка, че това не е фалшива тревога... и тогава извиква обичаното си семейство при себе си. Кога? Тази сутрин ли, Лестрейд?

Лестрейд изсумтя в потвърждение на думите му. Холмс заби пръсти под брадичката си.

— Той ги събира при себе си и им казва, че е направил ново завещание, в което ги лишава от наследство... всички, с изключение на прислугата, някои далечни роднини И, разбира се, котките.

Отворих уста, за да заговоря, но само установих, че съм твърде изваден от равновесие, за да кажа каквото и да било. Картината, която непрекъснато се явяваше в съзнанието ми, бяха онези жестоки момчета, които карат гладните кучета в Ийст Енд да скачат за парче

свинско или коричка от баница с месо. Трябва да добавя тук, че въобще не ми мина през ум да попитам, дали такова завещание може да се оспори в съда. Днес всеки може да се позабавлява, като пренебрегне роднините си в името на някакъв котешки хотел, но през 1899 завещанието на човек си беше завещание и ако не можеше да се докаже, че той е бил луд, — не просто ексцентричен, а откровено луд — то завещанието се изпълняваше така, както се изпълняваше волята Божия.

— Имало ли е свидетели при съставянето на новото завещание?

— Да, имало е — отвърна Лестрейд. — Вчера адвокатът на лорд Хъл и един от неговите асистенти са се появили в къщата и са били поканени в кабинета му. Останали вътре около петнадесет минути. Стефан Хъл казва, че веднъж адвокатът повишил глас за нещо — той не можеше да каже за какво, — но Хъл го накарал да замълчи. Джори, средният син, рисувал на горния етаж, а лейди Хъл била на гости усвоя приятелка. Но и Стефан и Уилям Хъл са видели тези хора да влизат и малко след това да си отиват. Уилям каза, че си били тръгнали с наведени глави и въпреки че Уилям ги заговорил, питайки господин Барнс, адвоката, дали е добре, и направил някои най-общи бележки за времето и нестихващия дъжд, Барнс въобще не отговорил, а асистентът направо се свил. Сякаш били засрамени за нещо, каза Уилям.

Това е всичко по въпроса за възможната примка, помислих си аз.

— Тъй като стигнахме до тази тема, разкажете ми за момчетата — подкани Холмс.

— Както желаете. Вероятно е съвсем ясно, без да се каже специално, че тяхната омраза към баща им е била надмината само от бащиното им безгранично презрение към тях... въпреки, че да презира човек Стефан е... както и да е, няма значение, ще карам по ред.

— Да, моля Ви, бъдете така добър да го направите — каза сухо Холмс.

— Уилям е на тридесет и шест. Ако баща му бе отпуснал Някакви пари за него, той сигурно щеше да стане пълен простак. Но тъй като е имал съвсем малко или почти нищо той е прекарвал дните си в най-различни спортни салони и се е занимавал с това, което струва ми се се нарича „физическа култура“ — на вид той е изключително мускулест човек, а нощите си, най вече в евтини кафета.

Ако се е случвало да има пари в джобовете си, той веднага отивал в някое от заведенията, където се играе на карти и бързо губел всичко. Не е много приятен човек, Холмс. Човек, който няма цел, няма никаква способност, няма хоби и няма амбиция (освен да надживее баща си), такъв човек не може да бъде наречен приятен. Докато говорех с него имах странното чувство, че разпитвам не човек, а празна ваза, върху която има блед отпечатък от лицето на лорд Хъл.

— Ваза, която чака да бъде напълнена с лири стерлинги — коментира Холмс.

— Джори е друга работа — продължи Лестрейд. — Лорд Хъл е бил запазил най-голямото си презрение за него като го наричал с такива нежни имена като „Рибешко лице“ и „Шкембе“ и „Бъчонка“. За съжаление не е трудно да се разбере смисъла на тези имена: Джори Хъл не е по-висок от метър и петдесет, няма и толкова, краката му са криви и има забележително грозно лице. Прилича на оня поет. Табуретката.

— Оскар Уайлд? — попитах аз.

Холмс ми хвърли един бърз, развеселен поглед.

— Мисля, че Лестрейд има предвид Алджърнън Суинбърн — каза той. — Който, струва ми се, едва ли прилича на табуретка повече от вас, Уотсън.

— Джори Хъл се родил мъртъв — каза Лестрейд. — След като останал посинял и неподвижен в продължение на цяла минута, лекарят обявил, че е мъртъв и покрил с една салфетка безформеното му телце. Лейди Хъл, в единствения си миг на героизъм, станала, махнала салфетката и потопила крачетата на бебето в горещата вода, която била приготвена за раждането. Бебето започнало да се гърчи и да пищи.

Лестрейд се ухили и запали цигарето си с артистичен размах.

— Хъл твърдял, че това топване било причина за кривите крака на детето и когато си пийвал повече, обвинявал жена и за това. Казвал й, че щяло да е по-добре да остави нещата такива, каквито са били. По-добре Джори да си е бил оставен мъртъв, отколкото да е жив и да е това, което е, казал понякога той — жалко създание с рачешки крака и глава на риба-треска.

Единствената реакция на Холмс на тази изключителна (и по мое лекарско мнение доста подозрителна история) бе да коментира, че

Лестрейд е успял да натрупа забележително голямо количество информация в много кратък срок.

— Това е една от страните на този случай, която бях сигурен, че ще ви се стори много привлекателна, Холмс — каза Лестрейд, когато навлязоха по Ротън Роу с плискане и свистене. — Не е необходимо човек да ги подканя да говорят. Много време са били принудени да мълчат. И освен това е важен фактът, че новото завещание е изчезнало. Облекчението неимоверно разхлабва езиците, това съм го открил от опит.

— Изчезнало! — възкликнах аз, но Холмс не ми обърна внимание. Той продължаваше да мисли за Джори, безформеното средно дете.

— Много ли е грозен? — попита Холмс.

— Едва ли може да се нарече красив, но съм виждал и по-грозни — отвърна спокойно Лестрейд. — Предполагам, че баща му непрекъснато му е изсипвал хули върху главата, защото...

— ...Защото той е бил единственият, който не е имал нужда от парите на баща си, за да си пробие път в света — довърши Холмс вместо него.

Лестрейд се сепна.

— Дявол! Откъде знаете, че е така?

— Защото Лорд Хъл е бил стигнал до заяждане с физическите особености на Джори. Сигурно старият дявол страшно се е дразнел, че е имал потенциална мишена, така добре подсигурана във всяко друго отношение! Да се заяждаш с физическите особености и външността на някого може да минава сред учениците в отделенията и уличните пияници, но разбойник като лорд Хъл сигурно е бил свикнал на позискани забавления. Дори бих допуснал, че той може би се е страхувал от своя кривокрак среден син. Как точно се е оправял Джори?

— Не ви ли казах? Той рисува — каза Лестрейд.

— А!

Джори Хъл беше, както доказаха и платната на долния етаж в къщата на Хъл, наистина много добър художник. Не велик, въобще не искам да кажа такова нещо. Но той бе изобразил майка си и братята си достатъчно достоверно, така че, когато години по-късно видях за първи път цветни фотографии, аз си спомних оня дъждовен

ноемврийски следобед през 1899. А портретът на баща му бе наистина гениална творба. Той определено стряскаше със злобата, която лъхаше от платното като повей на влажен гробищен въздух. Може би Джори приличаше на Алджърнън Суинбърн, но лицето на бащата — поне видно от око и ръката на средния син — ми напомняше за един от героите на Оскар Уайлд: оня долен развратник Дориан Грей.

Създаването на платната било дълъг, бавен процес, но той умеел да нахвърля скици толкова бързо и чевръсто, че често в събота следобед се връщал от Хайд Парк с по цели двадесет лири в джоба си.

— Обзалагам се, че баща му е умирал *от радост* — каза Холмс. Той пресегна автоматично да си вземе лулата, след това я остави на мястото й. — Синът на благородник да прави бързи скици на богати американски туристи и техните любовници, като че ли е френски бохем.

Лестрейд се засмя от сърце.

— Умирал от ярост, както можеш да си представиш. Обаче Джори — браво на него! — не се отказал от мястото си в Хайд Парк... поне докато баща му не се съгласил да му изплаща по тридесет и пет лири на седмица. Той наричал това долно изнудване.

— От сърцето ми ще закапе кръв — казах аз.

— И от моето, Уотсън — каза Холмс. — Третият син, Лестрейд, бързо — май, почти стигнахме до къщата.

Както ни разказа Лестрейд, изглежда третият син — Стефан — имаше най-сериозни причини да мрази баща си. Тъй като подаграта му се влошавала, а и разумът му започнал да помръква, лорд Хъл прехвърлял все по-голяма част от делата на компанията върху Стефан, който бил само на двадесет и осем години. Задълженията се стоварвали върху главата на Стефан, както се стоварвали обвиненията, когато се оказало, че неговите решения са неправилни. Но той не получавал никакво финансово поощрение в случай, че е взел правилно решение и бизнесът тръгвал нагоре.

Трябвало е лорд Хъл да гледа с добро око на Стефан, като единственият от децата, който проявявал интерес и готовност да се занимава с бизнеса, който баща му е основал; Стефан бил истински пример за това, което библията нарича „добрият син“. Но вместо да покаже любов и благодарност, лорд Хъл се отблагодарявал за доста успешните усилия на най-малкия си син с презрение, подозрение и

завист. Често, през последните две години от живота си, старецът изказвал прекрасното мнение за Стефан, че той „би откраднал и монетите от очите на мъртвец“.

— К——е! — извиках аз, защото не можех да се сдържа повече.

— Да забравим за малко новото завещание — каза Холмс и отново заби пръсти в брадичката си. — Нека се върнем на старото. Дали според условията на този съвсем мъничко по-щедър документ, Стефан Хъл пак би имал причина за недоволство. Въпреки неговите усилия, които не само спасяват семейното богатство, но го увеличават, за награда той получава само обичайната част на най-малкия син. Между другото, какво е трябвало да стане с компанията, според това, така наречено, Котешко Завещание?

Внимателно погледнах Холмс, но, както обикновено, беше трудно да се каже дали не се е опитал да се пошегува. Дори след толкова години, прекарани с него и всички приключения, които преживяхме заедно, чувството за хумор на Шерлок Холмс си остава до голяма степен загадка, Дори и за мен.

— Компанията е трябвало да се предаде в ръцете на Борда на директорите, без да се споменава нищо за Стефан — каза Лестрейд и изтърси цигарето си през прозореца точно в момента, когато файтонът профуча по извитата алея към една къща, която в този момент ми се стори невъобразимо грозна, кацнала сред кафявата ливада в поройния дъжд. — Но сега, когато баща му е мъртъв и новото завещание не може да се намери никъде, Стефан Хъл има това, което американците биха нарекли „преимущество“. Компанията ще трябва да го приеме като управителен директор. Те във всички случаи е трябвало да го направят, но сега при условията, поставени от Стефан Хъл.

— Да, — каза Холмс. — Преимущество. Хубава дума. — Той се показва на дъжда. — Кочияш, спри! — извика той. — Не сме свършили още!

— Както кажете, господине, — отвърна кочияшът. — Но тук навън е дяволски мокро.

— Но ще си тръгнеш с толкова пари в джоба, че и вътрешно ще можеш да се намокриш така дяволски, както си и външно — каза Холмс. — Изглежда тези думи задоволиха човека, защото той спря на десетина метра от входа на голямата къща. Заслушах се в трополенето

на дъжда по файтона, докато Холмс се замисли за малко, после каза: — Старото завещание, онова, с което ги дразнел, то не липсва, нали?

— Съвсем не. То е било на бюрото до тялото.

— Четирима първокласни заподозрени! Прислугата не може да бъде включена сред тях... или поне на този етап изглежда така. Бързо свършвай, Лестрейд, — последните обстоятелства и заключеното помещение.

Лестрейд се подчини, поглеждайки от време на време бележките си.

— Преди месец лорд Хъл забелязал малко черно петънце на десния си крак, точно зад коляното. Повикали домашния лекар. Той поставил диагноза гангрена — необичаен, но съвсем не рядък резултат от подагра и лошо кръвоснабдяване. Лекарят казал, че кракът ще трябва да се отреже, доста над мястото на инфекцията.

Лорд Хъл се смял, докато от очите му потекли сълзи. Лекарят, който бил очаквал всякаква друга реакция, но не и тази, направо онемял. „Когато ме натикат в ковчега, касапино — казал Хъл, — то ще си бъда с два крака, много благодаря.“

Лекарят казал, че напълно разбира желанието на лорд Хъл да запази и двата си крака, но ако не се извърши ампутацията, той ще умре след шест месеца, от които последните два в страшни мъки. Лорд Хъл го попитал какъв би бил шансът му да оцелее, в случай, че се подложи на операцията. Той продължавал да се смее, каза Лестрейд, сякаш това бил най-хубавият виц, който някога бил чувал. След известно хъкане и мъкане докторът казал, че шансовете са петдесет на петдесет.

— Дрън-дрън — казах аз.

— Точно това казал и лорд Хъл — отвърна Лестрейд, — само дете използвал термин, по-характерен за приютите за бездомници, отколкото за елегантните салони.

Хъл казал на доктора, че той самият преценява шансовете си като едно на пет. „Що се отнася до болките, смятам, че дотам няма да се стигне — продължил той. — Докато има лауданум и лъжица, за да го разбъркам на такова разстояние, че да мога да се пресегна.“

На следващия ден Хъл обявил неприятната си изненада — че има намерение да промени завещанието си. Как точно ще го направи, той не казал веднага.

— О? — каза Холмс, поглеждайки Лестрейд с онези студени сиви очички, които виждат толкова много. — И кой, моля ви, е бил изненадан?

— Бих допуснал, че никой. Но нали знаете човешката природа, Холмс, как човек се надява и когато няма никаква надежда.

— И как човек прави планове, за да предотврати нещастieto — каза замислено Холмс.

Точно тази сутрин лорд Хъл събрал семейството си в салона и след като всички седнали, той направил нещо, което много малко хора, оставящи завещания, имат възможност да направят. Нещо, което обикновено се прави от неспирно тракащите усти на адвокатите им, след като техните собствени са млъкнали завинаги. Казано накратко, той им прочел новото си завещание, оставяйки остатъка от състоянието си на бездомните котенца на госпожа Хемфил. В последвалата тишина той се надигнал и благоволил да им хвърли една мъртвешка усмивка. И като се облегнал на бастуна си, той направил следното изявление, което и сега намирам за така възмутително и противно, както и когато Лестрейд ни го преразказа в наетия файтон: „Това е! Всичко е наред, нали? Да, всичко е наред! Вие ми служихте вярно, жена и момчета, четиридесет години. Сега аз възнамерявам със съвсем ясно и спокойно съзнание да ви отпратя оттук. Но не се отчайвайте! Можеше да бъде много по-зле! Навремето фараоните карали техните любимци — най-вече котки — да бъдат убивани, преди те самите да умрат, така че любимците да са там да ги посрещнат, когато пристигнат в отвъдното, да ги галят или ритат там, според настроението на господаря им, завинаги... завинаги... завинаги.“ — Тогава той им се изсмял. Облегнал се на бастуна си и се изсмял с подпухналото си, умиращо лице, а в едната си ръка бил стиснал новото завещание — подписано в присъствието на свидетели, както всички били видели. Уилям се надигнал и казал:

— Сър, вие може да сте мой баща и създател, но едновременно с това вие сте най-долното създание, което някога е пълзяло по лицето на земята, от времето, когато Ева изкушила Адам в градината.

— Съвсем не е така — отвърнало чудовището и продължило да се смее. — Познавам четири по-долни създания. Сега, ако обичате да ме извините, че имам важни документи, които трябва да прибера в

сейфа... и някои книжа без никаква стойност, които искам да изгоря в печката.

— Означава ли това, че старото завещание продължавало да е у него, когато той се изправил пред тях? — попита Холмс. Изглежда бе повече заинтригуван, отколкото стреснат.

— Да.

— Можел е да го изгори веднага, щом е написал новото и го е подписал в присъствието на свидетели — каза замислено Холмс. — Имал е на разположение целия следобед и вечерта на предния ден. Но не го е направил, нали? Защо не? Какво бихте казали по този въпрос, Лестрейд?

— Дори и тогава мъченията, на които ги е подлагал не му се стрували достатъчни, предполагам това е била причината. Така им е предложил един шанс — едно изкушение — и е вярвал, че те всички ще се откажат.

— Може би е вярвал, че един от тях няма да се откаже — каза Холмс. — Тази идея не ти ли мина през ум? — Той се обърна към мен и се вгледа изпитателно в лицето ми с един кратък лъч на своя блеснал, някак смразяващ поглед. — Не е ли минавало през ум на някой от вас? Не ви ли се струва възможно една толкова черна фигура да предложи такова изкушение, знаейки, че някой от неговото семейство може да се поддаде и да го отърве от мъките му — от това, което казваш смятам, че най-вероятно това би бил Стефан — а след това да го заловят... и да увисне на бесилката за отцеубийство?

Гледах Холмс с тих ужас.

— Няма значение — каза Холмс. — Продължавайте, инспекторе — струва ми се, че е време да стигнем до заключената стая.

Четиримата седели парализирани, в пълна тишина, когато тръгнал бавно по дългия коридор към кабинета си. Не се чувал никакъв звук, освен глухото тропане на бастуна му, тежкото му дишане, жалкото мяукане на котка в кухнята и равномерното тракане на махалото на часовника в салона. Всички чули как изскърцали пантите на вратата, когато Хъл отворил кабинета си и влязъл в него.

— Почакай — каза Холмс рязко и се наведе напред. — Но никой не го е виждал в действителност да влиза, нали?

— Страхувам се, че не е така, стари приятелю — отвърна Лестрейд. — Господин Оливър Стенли, личният слуга на лорд Хъл,

чул как лорд Хъл се придвижва в антрето. Той излязъл от гардеробната на лорд Хъл, стигнал до парапета и го попитал дали е добре. Хъл погледнал нагоре — старият Стенли го видял съвсем ясно, както аз ви виждам сега — и казал, че всичко е наред. След това разтрил врата си, влязъл в кабинета и заключил вратата след себе си.

Докато баща му стигне до вратата (коридорът е доста дълъг и вероятно са му били нужни около две минути, за да мине по него без чужда помощ), Стефан се съвзел от вцепенението и се отправил към вратата на салона. Той видял как баща му и прислужника си разменили репликите Наистина лорд Хъл бил с гръб, но Стефан чул гласа на баща си и описал същия характерен жест: Хъл разтрил врата си.

— Възможно ли е Стефан Хъл и този Стенли да са разговаряли, преди да дойде полицията? — попитах аз и ми се стори, че въпросът ми е много на място.

— Разбира се, че биха могли — каза уморено Лестрейд, — Вероятно са разговаряли, но едва ли са се споразумели тайно.

— Сигурен ли сте в това? — попита Холмс, но по гласа му се усещаше, че не проявява особен интерес.

— Да, Стефан Хъл би могъл да излъже много добре, но Стенли не би успял да го направи. Ако искате приемоте професионалното ми мнение, ако не искате недейте, Холмс.

— Приемам го.

Така лорд Хъл влязъл в кабинета си, прочутото заключено помещение, и всички чули изщракването на ключалката, когато той превъртял ключа — единствения ключ за това най-свято място. Този звук бил последван от един още по-необичаен — дръпването на резето.

След това, тишина.

Четиримата — лейди Хъл и тримата ѝ сина, които трябвало да се превърнат съвсем скоро в просяци със синя кръв — се спогледали също в тишина. Котката отново измяукала в кухнята и лейди Хъл казала, че ако икономката не даде на тази котка паничка мляко, вероятно щяла да го направи тя самата. Казала, че самият звук ще я подлуди, ако ѝ се наложи да го послуша още известно време. Излязла от салона. След няколко секунди, без да разменят нито дума и тримата сина също излезли от салона. Уилям се качил в стаята си на горния етаж. Стефан тръгнал към музикалния салон, а Джори отишъл да седне на една пейка под стълбата, където, разказал той на Лестрейд,

отивал от най-ранно детство, когато бил тъжен или имал трудни проблеми, върху които да размишлява.

Не минали и пет минути и от кабинета се разнесе вик. Стефан изскочил от музикалния салон, където чукал отделни клавиши на пианото. Джори се сблъскал с него на вратата на кабинета. Уилям бил слязъл наполовина по стълбите, когато ги видял да влизат в кабинета, а Стенли, камериерът, излязъл от гардеробната на лорд Хъл и за втори път се приближил до парапета. Стенли е дал показания, че е видял Стефан Хъл да влиза в кабинета, Уилям да слиза по стълбата и почти да пада на мрамора, а лейди Хъл излязла от вратата на трапезарията, като продължавала да държи в ръка кана мляко. След няколко секунди и останалите прислужници се събрали.

Лорд Хъл бил паднал по очи върху писалището, а тримата братя стояли около него. Очите му били отворени, а погледът в тях... предполагам, че е бил пълен с изненада. Отново Ви казвам, че ако желаете, можете да приемете или да отхвърлите моето мнение, но на мен определено ми се стори, че това е изненада. В ръцете си стискал завещанието... старото. От новото не е имало и следа. А в гърба му е имало забита кама.

Като каза тези думи, Лестрейд почука на кочияша да продължи.

Влязохме в къщата, на чийто вход бяха застанали двама полицаи, с толкова каменни лица, сякаш бяха стража в Бъкингамския дворец. От входа започваше дълъг коридор, покрит с черни и бели мраморни плочи, като шахматна дъска. Те водеха към отворена врата в дъното, пред която бяха застанали на пост още двама полицаи — входа на злополучния кабинет. Наляво бяха стълбите, а надясно две врати: дневният салон и музикалният салон, предположих аз.

— Семейството се е събрало в дневния салон — каза Лестрейд.

— Добре — каза внимателно Холмс. — Но може би ще е по-добре, ако ние с Уотсън огледаме първо мястото на престъплението.

— Да дойда ли с вас?

— Може би не — каза Холмс. — Изнесено ли е тялото?

— Когато тръгнах за вашето жилище още беше тук, но сега сигурно вече го няма.

— Много добре.

Холмс тръгна. Аз го последвах. Лестрейд извика:

— Холмс!

Холмс се обърна с повдигнати вежди.

— Няма тайни плъзгащи се стени, няма тайни врати. За трети път казвам, ако искате вярвайте на думите ми, ако не искате недейте, Ваша работа.

— Предполагам ще изчакам, докато... — започна Холмс и в този момент започна да диша учестено. Той бръкна в джоба си, намери салфетка, най-вероятно отнесена по грешка от гостилницата, в която бяхме обядвали предната вечер, и мощно кихна в нея. Погледнах надолу и видях огромен котарак с белег, който бе толкова не на място в този огромен коридор, колкото щеше да е някое от онези хлапета, за които си бях помислил по-рано, ако бе започнало да се мотае в краката на Холмс. Едното му ухо бе плътно прилепнало към оголения череп. Другото липсваше, изгубено в някоя отдавнашна улична битка, помислих си аз.

Холмс кихна няколко пъти и се опита да изрита котката. Тя се отдалечи с укорителен поглед, а не с ядосано съскане, каквото би очаквал човек от толкова старо и опитно животно. Холмс погледна Лестрейд над салфетката с укор и насълзени очи. Лестрейд, който бе останал съвсем невъзмутим, подаде главата си напред и се ухили маймунски.

— Десет, Холмс — каза той. — Десет. Къщата е пълна с котки. Хъл умираше за котки. — С тези думи, той се отдалечи.

— От кога имаш това страдание, стари приятелю? — попитах аз. Бях леко обезпокоен.

— Винаги съм бил така — каза той и отново кихна. Думата алергия почти не беше позната преди толкова години, но неговият проблем бе именно такъв.

— Искаш ли да си тръгваме? — попитах аз. Веднъж бях свидетел на случай почти на задушаване, в резултат от, подобна непоносимост, в онзи случай бе към овце, но във всяко друго отношение непоносимостта бе съвсем сходна.

— На него това определено ще му хареса — каза Холмс. Нямахше нужда да ми казва кого има предвид. Холмс кихна още веднъж (на обикновено бледото му чело се появи голяма червена ивица) и след това минахме между двамата полицаи, застанали на входа на кабинета. Холмс затвори вратата след себе си.

Стаята бе дълга и сравнително тясна. Беше разположена в дъното на нещо като крило, като основната част на къщата се простираше от двете страни, на разстояние почти две трети от коридора. От двете страни на кабинета имаше прозорци, така че бе достатъчно светло, независимо от сивия, дъждовен ден. По стените имаше окачени пъстри морски карти в красиви дървени рамки, а сред тях се виждаха не по-малко красиви инструменти за определяне на времето, разположени в месингова кутия със стъкло отпред. В нея бе разположен ветромер (предположих, че Хъл бе инсталирал малките, въртящи се чашки на покрива на къщата), два термометъра, от които единият посочваше температурата отвън, а другият температурата в кабинета) и един барометър, който много приличаше на барометъра, който бе заблудил Холмс, че времето ще се промени. Видях, че барометърът продължава да се покачва и погледнах навън. Дъждът продължаваше да вали още по-силно, независимо дали барометърът се вдигаше или не. Вярвам, че ние хората знаем много, независимо дали с инструменти и прочее, но тогава бях достатъчно възрастен, за да зная, че не знаем и половината от онова, което смятаме, че знаем, а сега съм достатъчно възрастен, за да зная, че никога няма да го научим. Двамата с Холмс се спряхме, за да огледаме вратата. Резето бе разбито, но бе извито навътре, както и трябваше да бъде. Ключът продължаваше да е в ключалката, в завъртяно положение.

Очите на Холмс, въпреки че бяха насълзени, бяха навсякъде, отбелязваха, класифицираха, натрупваха данни.

— Сега си малко по-добре — казах.

— Да — каза той, свали салфетката и я напъха небрежно в джоба на палтото си. — Може да ги е обичал, но явно, че не ги е пуцал да влизат тук. Или поне не редовно. Ти как виждаш нещата Уотсън?

Въпреки че очите ми бяха по-бавни от неговите и аз се оглеждах наоколо. Двойните прозорци бяха затворени с райбери и странични месингови райбери. Нито едно от стъклата не беше счупено. Повечето от картите и метеорологичните инструменти се намираха между тези два прозореца. Останалите две стени бяха пълни с книги. Имаше малка печка с въглища, но нямаше камина; убиецът не бе се спуснал през комина като дядо Коледа, поне ако не беше достатъчно дребен, за да мине през тръбата на печката в азбестов костюм, защото печката продължаваше да е доста топла.

Бюрото се намираше в единия край на тази дълга, тясна, добре осветена стая, а противоположният край представляваше доста приятен ъгъл с книги, нещо като библиотека, с два стола с високи облегалки, тапицирани с кожа и малка масичка между тях. На тази масичка имаше купчина случайни книги. Подът бе покрит с турски килим. Ако убиецът бе дошъл през таен капак на пода, не виждам как е могъл да се измъкне обратно мушкайки се под килима, без да го набере... а килимът не бе набран, ни най-малко: сенките от краката на масичката лежаха върху него, без въобще да са изкривени.

— Ти повярва ли, Уотсън? — попита Холмс и ме извади от нещо, което бе много близо до хипнотичен транс. Нещо... нещо свързано с малката масичка...

— На какво да повярвам, Холмс?

— Че те и четиримата просто са излезли от салона и се разотишли в четири различни посоки четири минути преди убийството?

— Не зная — казах аз тихо.

— Аз не повярвах, нито за ми... — Той замълча. — Уотсън! Добре ли си?

— Не — казах аз с глас, който сам едва чувах. Стоварих се в един от столовете в библиотечната част. Сърцето ми биеше учестено. Едва си поемах дъх. Главата ми туптеше, очите ми сякаш бяха станали твърде големи за орбитите си. Не можех да ги откъсна от сенките, които краката на малката масичка хвърляха върху килима. — Никак не съм... съвсем определено не съм... добре.

В този момент Лестрейд се появи на вратата на кабинета.

— Ако сте се нагледали, Х... — той замълча. — По дяволите, какво му има на Уотсън?

— Предполагам — каза Холмс със спокоен, премерен глас, — че Уотсън е разплел случая. Така ли е, Уотсън?

Кимнах. Може би не целия случай, но поне по-голямата част от него. Знаех кой, знаех как.

— И ти ли се чувстваш така, Холмс? — попитах аз. — Когато... разбереш?

— Да — каза той, — въпреки че аз обикновено успявам да се задържа на краката си.

— Уотсън е разплел случая? — каза нетърпеливо Лестрейд. — Да, да! Както знаеш, Холмс, досега Уотсън е предлагал хиляди решения на стотици случаи, и всичките са били погрешни. Това си е чиста глупост. Ами как, аз си спомням миналото лято...

— Зная за Уотсън много повече, отколкото Вие някога ще научите — каза Холмс, — и този път той е попаднал на вярното решение. По погледа му познавам. — Той пак започна да киха, котаракът с липсващото ухо се бе промъкнал в стаята през вратата, която Лестрейд бе оставил отворена. Той се бе запътил право към Холмс, а на грозната му физиономия се четеше едно изражение, което много приличаше на привързаност.

— Ако и при теб нещата стоят по този начин — казах аз, — никога вече няма да ти завиждам, Холмс. Едва не ми се спуска сърцето.

— Човек закоравява, дори за прозренията — каза Холмс, а в гласа му нямаше и следа от самонадеяност. — Хайде, казвай тогава... или да повикаме заподозрените, както обикновено става в последната глава на криминалните романи?

— Не! — извиках аз ужасен. Не бях виждал нито един от тях и не изпитвах никаква необходимост да ги видя. — Само че смятам, че трябва да ви покажа как е станало. Ако обичате с инспектор Лестрейд да излезете за малко в коридора...

Котката стигна до Холмс, скочи в скута му и започна да мърка като най-доволното същество на този свят.

Холмс нададе залп от кихавици. Червените петна по лицето му, които бяха започнали да изчезват, избухнаха отново. Той избута котката и се изправи.

— Побързай, Уотсън, за да можем да си тръгнем от това проклето място — каза той със задавен глас и напусна стаята, прегърбен по един съвсем нетипичен за него начин, с отпусната глава, без въобще да се обърне назад. Вярвайте ми, че част от сърцето ми тръгна с него.

Лестрейд стоеше облегнат на вратата, от мокрото му палто се вдигаше лека пара, устните му бяха разделени в най-противна усмивка.

— Да взема ли новия почитател на Холмс, Уотсън?

— Оставете го — казах аз. — И като излезете, затворете вратата.

— Хващам се на бас за петачка, че си губите времето, старче — каза Лестрейд, но в очите му забелязах нещо различно: ако се бях

хванал на бас с него, той щеше да намери начин да се измъкне, без да плати.

— Затворете вратата — повторих аз. — Няма да се бавя. Той затвори вратата. Бях сам в кабинета на Хъл... само с котката, разбира се, в средата на килима, с опашка внимателно завита около лапичките и зелени очи, които ме наблюдаваха.

Пребърках джобовете си и открих моя собствен спомен от вечерята предната вечер — страхувам се, че мъжете, които живеят сами са доста небрежни, но имаше причина да нося у себе си хляб, той не бе у мен само от немарливост. Винаги имах по една кора в някой от джобовете си, защото ми доставяше удоволствие да храня гълъбите, които идваха на перваза на същия прозорец, пред който седеше Холмс, когато пристигна Лестрейд.

— Маци-пис-пис — казах аз и поставих хляба под масичката, към която лорд Хъл е бил обърнат с гръб, когато е седял с двете си завещания, жалкото старо завещание и още по-жалкото ново. — Пис-пис-пис.

Котаракът се надигна и лениво се пъкна под масичката, за да изследва коричката.

Отидох до вратата и я отворих.

— Холмс! Лестрейд! Бързо! Те влязоха.

— Елате тук — казах аз и се приближих до малката масичка.

Лестрейд се огледа и започна да се мръщи, защото нищо не забеляза. Холмс, разбира се, пак започна да киха.

— Не можем ли да махнем това проклето нещо оттук? — едва успя да каже той иззад салфетката, която вече доста се бе намокрила.

— Разбира се, — казах аз. — *Но къде е проклетото нещо, Холмс?*

Във влажните му очи се появи стреснато изражение. Лестрейд рязко се обърна, отиде до писалището на Хъл и погледна зад него. Холмс съзнаваше, че неговата реакция към котарака нямаше да е толкова силна, ако той бе в другия край на стаята. Той се наведе и погледна под масичката, но като не видя нищо друго, освен килима и двете лавици с книги зад масичката, пак се изправи. Ако очите му не течаха като реки, той сигурно щеше да забележи; в крайна сметка той се намираще на самото място. Но човек трябва да признае заслугата, когато има заслуга за признаване, а наистина илюзията бе дяволски

добра. Празното пространство между краката на масичката в кабинета на бащата, бе шедьовърът на Джори Хъл.

— Аз не... — започна Холмс и тогава котката, която намираще приятеля ми много по-привлекателен от моята суха кора, се измъкна иззад масичката и пак започна да се умилква около глезените му. Лестрейд се бе обърнал и очите му бяха станали толкова големи, че направо щяха да изскочат. Дори след като бях разбрал трика и аз самият бях Удивен. Котаракът с белега сякаш се бе появил от нищото, глава, тяло, а накрая идваше опашка с бял връх.

Той пак започна да се трие в крака на Холмс и да мърка докато Холмс кихаше.

— Стига толкова — казах аз, — ти си свърши работата и сега можеш да си вървиш.

Вдигнах го, отнесох го до вратата (като получих едно хубаво одрасване за усилията си) и най-безцеремонно го изхвърлих в коридора. Затворих вратата след него.

Холмс тъкмо седяше.

— Боже мой — каза той носово. Лестрейд не можа въобще нищо да каже. Очите му не се откъсваха от масата и протрития турски килим под краката ѝ — едно празно пространство, което по някакъв начин бе родило котка.

— Трябваше да го забележа — мърмореше Холмс. — Да... но ти... как разбра толкова бързо? — Усетих в гласа му едва доловима болка и някаква острота, но веднага му простих.

— Заради тези — казах аз и посочих килима.

— Разбира се — почти изстена Холмс. Той се плесна по почервенялото чело. — Идиот! Аз съм пълен идиот!

— Глупости — казах язвително аз. — При толкова котки в къщата и особено една, която те бе избрала за свой приятел — предполагам, че всичко ти е изглеждало удесеторено.

— Какво му е на килима? — попита нетърпеливо Лестрейд. — Много е хубав, съгласен съм, вероятно е и скъп, но...

— Не килима — казах аз. — *Сенките*.

— Покажи му, Уотсън — каза уморено Холмс и свали салфетката в скута си.

Така че аз се наведох и вдигнах едната от пода. Лестрейд седна в другия стол, отпусна се изведнъж като човек, на когото изведнъж са

нанесли силен удар.

— През цялото време тях гледах — казах с глас, който не можа да не прозвучи извинително. Всичко ми изглеждаше съвсем не както трябва. Това си бе работа на Холмс да обяснява кой и как в края на всяко разследване. И въпреки че той съвсем явно бе разбрал всичко, аз бях сигурен, че ще откаже да говори в този случай. От друга страна, предполагам, че една част от мен — онази част, която си даваше сметка, че едва ли някога ще имам отново този шанс — искаше да обясни нещото. А и котката бе един добър щрих, трябва да се признае. Едва ли някой илюзионист би могъл да се справи по-добре със зайче в цилиндър.

— Знаех, че нещо не е в ред, но ми беше нужно известно време да осъзная какво точно. Тази стая е много добре осветена, но днес вали като из ведро. Огледайте се и ще видите, че нито един предмет в стаята не хвърля сянка, освен краката на тази масичка.

Лестрейд тихичко изруга.

— Вали вече почти седмица — казах аз, — но и барометърът на Холмс, както и на покойния лорд Хъл — магнах към стената — сочеха, че днес трябва да се очаква слънце. Всъщност това изглеждаше съвсем сигурно. Затова той е добавил сенките, като последен щрих.

— Кой го е направил?

— Джори Хъл — каза Холмс с все същия си уморен глас. — Кой друг?

Наведох се и пъгнах ръката си под масичката от дясната ѝ страна. Ръката ми изчезна, сякаш се изпари, както се бе случило с котката. Лестрейд отново изруга стреснато. Потупах отзад платното, опънато между предните крака на масичката. Книгите и килимът се издуха и станаха на вълни и илюзията, която бе почти перфектна, изведнъж изчезна.

Джори Хъл бе нарисувал празното пространство под масичката на баща си, скрил се зад това празно пространство, докато баща му е влязъл в стаята, заключил вратата и седнал на бюрото си с двете завещания, след това изскочил зад празното пространство с кама в ръка.

— Само той е можел да нарисова нещо толкова реалистично — казах аз и прокарах ръка по платното. Всички чухме тихия стържещ

звук, който много заприлича на Мъркане на стара котка. — Единственият, който е можел да го нарисува и единственият, който е можел да се скрие зад него: Джори Хъл, висок не повече от метър и петдесет, с криви крака и увиснали рамене.

— Както каза Холмс, изненадата с новото завещание съвсем не е била изненада. Дори ако старецът е искал тайно да отреже роднините си от завещанието, а той въобще не се е опитал да го скрие, само глупаци не биха могли да се досетят за посещението на адвоката и, още повече, на неговия асистент. Нужни са двама свидетели, за да може едно завещание да стане валиден документ пред съда. Това, което Холмс каза, за някои хора, че се подготвят за предстоящите нещастия, е било много вярно. Едно толкова перфектно платно не би могло да се нарисува за една нощ, дори не за един месец. Може да се окаже, че то е било готово, за всеки случай от цяла година...

— Или от пет години — намеси се Холмс.

— Много вероятно. Във всеки случай, когато Хъл обявил, че иска да види семейството събрано в салона тази сутрин, предполагам, че на Джори му е станало ясно, че моментът е дошъл. След като баща му си е легнал снощи, той е дошъл в кабинета и е поставил платното. Може би още тогава да е сложил фалшивите сенки, но ако бях на мястото на Джори, щях да се промъкна още веднъж тази сутрин, за да погледна барометъра, преди обявеното събиране в салона, за да се убедя, че той продължава да се вдига. Ако вратата е била заключена, предполагам, че той е измъкнал ключа от джоба на баща си, а след това го е върнал на мястото му.

— Не е била заключена — каза лаконично Лестрейд. — По принцип той държал вратата затворена, за да не влизат котките, но рядко я заключвал.

— Що се отнася до сенките, те са просто филцови ленти, както виждате. Добре се е ориентирал и ги е поставил точно на мястото, където са щели да се намират в единадесет тази сутрин, ако барометърът се бе оказал прав.

— Ако е очаквал да огрее слънцето, тогава защо въобще е поставил сенките? — каза навъсено Лестрейд. — Слънцето само си очертава сенките, когато изгрее, в случай че не си го забелязал, Уотсън.

Не знаех какво да кажа. Погледнах Холмс, който изглеждаше благодарен, задето може да вземе участие в отговора.

— Виждате ли? Това е най-голямата ирония! Ако слънцето бе изгряло както бе предсказал барометърът, платното щеше да се препречи пред сенките. Нарисуваните крака не могат да хвърлят сянка, нали разбираш. Той бе хванат по сенките в ден, когато няма сенки, защото се е страхувал, че могат да го хванат без сенки в ден, когато барометърът на баща му е показвал, че със сигурност ще има сенки из цялата стая.

— Все пак не разбирам как Джори се е промъкнал без Хъл да го забележи — каза Лестрейд.

— И аз съм озадачен — каза Холмс — милият стар Холмс! Съмнявам се, че това го озадачаваше въобще, но той така каза. — Уотсън?

— Салонът, в който лорд Хъс се е срещнал с жена си и синовете си има врата, която го свързва с музикалния салон нали?

— Да — каза Лестрейд, — а музикалният салон се свързва с врата с утринния салон на лейди Хъл, която е следващата по ред като се върви към задната част на къщата. Но от утринния салон човек може да се върне само обратно в коридора, доктор Уотсън. Ако кабинетът на Хъл имаше две врати, едва ли щях да дотичам при Холмс по този начин.

Последните му думи прозвучаха така, сякаш се оправдаваше.

— О, Джори е излязъл в коридора — казах аз, — но баща му не го е видял.

— Дявол го взел!

— Ще ви демонстрирам — казах аз и се приближих до бюрото, където продължаваше да е подпрян бастунът на мъртвеца. Взех го и се обърнах към тях. — В момента, в който лорд Хъл е напуснал салона, Джори вече е бил на крака и веднага се е затичал.

Лестрейд вдигна бърз, стреснат поглед към Холмс; в отговор Холмс погледна инспектора с хладна ирония. Тогава не разбрах тези погледи, нито им обърнах особено внимание, честно да си призная. Предполагам, че бях твърде много отдаден на своите опити да възстановя случката.

— Той се е шмугнал през първата свързваща врата, притичал е през музикалния салон и е влязъл в утринния салон на лейди Хъл. Отишъл до вратата към коридора и надникнал навън. Ако подаграта на лорд Хъл се била изострила до такава степен, че е довела до гангрена,

той едва ли е успял да стигне и до средата на коридора в най-оптимистичния вариант. Сега, следете ме, инспектор Лестрейд, и аз ще ви покажа цената, която човек плаща, затова че е ял богато и е пил по много през целия си живот. Ако продължавате да имате някакви съмнения, мога да ви доведе една дузина болни от подагра и всеки от тях ще демонстрира същите амбулаторни симптоми, които възнамерявам да ви демонстрирам. Моля забележете до каква степен е концентрирано вниманието ми... и върху какво.

Казвайки това започнах да куцукам бавно през стаята към тях, здраво хванал топката на бастуна с две ръце. Вдигах единия си крак доста високо, спусках го долу, след това изтеглях другия крак до него. Нито за миг не повдигнах очи. Погледът ми се местеше от бастуна към стъпващия отпред крак.

— Да — каза тихо Холмс. — Добрият доктор е напълно прав, инспектор Лестрейд. Първо идва подаграта, след това загубата на равновесие, след това (ако болният живее достатъчно дълго), характерното прегърбване, което е предизвикано от непрекъснатото гледане надолу.

— Джори сигурно е бил напълно наясно за това до каква степен е фиксирано вниманието на баща му, докато се придвижва от място на място — казах аз. — В резултат от това, всичко, което се е случило тази сутрин е било дяволски лесно. Когато Джори е стигнал в утринния салон, той е надникнал през вратата, видял е как баща му се е вторачил в краката си и във върха на бастуна си — както обикновено — и разбрал, че е в безопасност. Излязъл отвън, точно пред невиджация си баща и просто се е вмъкнал в кабинета. Вратата, както ни осведоми Лестрейд, не е била заключена, рискът въобще не е бил голям. Те са били заедно в коридора а не повече от три секунди, може би малко по-малко — замълчах. — Подът в коридора е покрит с мрамор, нали? Той сигурно си е свалил обувките.

— Бил е обут с чехли — каза Лестрейд със странно спокоен глас и очите му за втори път срещнаха погледа на Холмс.

— Аха — казах аз. — Ясно. Джори е стигнал до кабинета преди баща си и се е скрил зад измамната плоскост. После извадил камата и зачакал. Баща му стигнал до дъното на коридора. Джори е чул как Стенли се обадил на баща му, а баща му отвърнал, че е добре. Тогава

лорд Хъл влязъл в кабинета си за последен път... затворил вратата и я заключил.

И двамата ме гледаха напрегнато и разбрах каква божествена сила трябва да е усещал Холмс в такива моменти, когато е казал на другите неща, които само той знае. И въпреки това, пак повтарям, това е чувство, което не бих искал да изпитвам твърде често. Вярвам, че поривът да се изпитва това чувство би корумпирало повечето хора — хора, които нямат толкова железни души, колкото моя приятел Шерлок Холмс.

— „Бъчонката“ сигурно се е свил колкото е възможно повече, преди да се заключи вратата, защото е знаел добре, че баща му ще огледа внимателно стаята, преди да завърти ключа и да дръпне резето. Може да е имал подагра и да е почнал да изкуфява, но съвсем не е ослепявал.

— Стенли казва, че със зрението е бил добре — каза Лестрейд. — Това е едно от първите неща, което го попитах.

— Значи, той се е огледал — казах аз, и изведнъж имах чувството, че виждам това, което се е случило. Предположих, че така става и с Холмс — възстановяването на случая на основата на факти и дедукция бе наполовина „виждане“ на това, което се бе случило. — Той не видял нищо, което да го разтревожи; нищо особено — кабинетът изглеждал както обикновено, той бил сам в него. Това е една удивително открита стая — няма врати на килери или гардероби, а прозорците от двете страни осветяват всяко ъгълче и не е имало никакви тъмни кътчета дори и в ден като този.

— След като се убедил, че е сам, той затворил вратата завъртял ключа и пуснал резето. Джори сигурно го е чул как се дотърлил до бюрото си. Сигурно е чул как тежко се е отпуснал баща му върху креслото и как изскърцала възглавницата на седалката, когато се стоварил върху нея — човек с тежка форма на подагра не сяда, а се намества над някое меко местенце и се отпуска върху него със седалището си — сигурно тогава Джори е рискувал и е надникнал.

Погледнах Холмс.

— Продължавай, приятелю — каза Холмс. — Справяш се великолепно. — Просто първокласно. — Виждаше се, че го казва искрено. Хиляди биха го нарекли студен човек и вероятно нямаше да

са далече от истината, но едновременно с това той бе човек с голямо сърце. Просто Холмс го пазеше по-добре от повечето хора.

— Благодаря. Джори сигурно е видял как баща му подпира бастуна си встрани и оставя документите — двата пакета документи — на попивателната подложка. Той не убил баща си веднага, въпреки че е можел да го направи; именно това е потискащата и трогателна страна на цялата работа и точно затова не бих искал да ида в салона, където са те, дори хиляда лири да ми дават. Не бих отишъл, освен ако вие и вашите хора не ме закарате насила.

— Откъде знаете, че не го е направил веднага? — попита Лестрейд.

— Викът се е чул няколко минути след като ключът се е завъртял и резето е било спуснато; вие самият казахте това и се надявам, че имате достатъчно доказателства, за да не подлагате този факт на съмнение. А разстоянието от вратата до бюрото е не повече от десетина крачки. Дори за човек с подагра като Лорд Хъл, би била нужна само половин минута, най-много четиридесет секунди, за да стигне до стола и да седне. Прибавете петнадесет секунди да подпре бастуна си на мястото, където сте го намерили и да сложи документите на подложката.

— Тогава какво е станало? Какво е станало през тези последни минута-две, наистина кратко време, което вероятно се е сторило на Джори Хъл цяла вечност? Предполагам, че лорд Хъл просто си е седял и гледал ту едното завещание, ту другото. Джори сигурно е успял лесно да различи кое е новото и кое е старото — разликата в цвета на хартията сигурно му е била напълно достатъчна.

— Знаел е, че баща му се готви да хвърли едно от завещанията в печката, предполагам, че е изчакал да види кое от тях ще бъде. В последна сметка, съществувал е шансът, че старият дявол просто си е правел лоша шега за сметка на семейството си. Може би щял да изгори новото завещание, а в сейфа да сложи старото. После щял да излезе от стаята и да каже на семейството си, че новото завещание е на сигурно място в сейфа му. Знаете ли къде се намира, Лестрейд? Сейфът?

— Пет от книгите в библиотеката се отместват встрани — каза кратко Лестрейд и посочи една полица.

— Тогава и семейството и старецът щяха да са доволни; семейството щеше да знае, че заслуженото им наследство е

подсигурено, а старецът щеше да иде в гроба с вярата, че си е направил една от най-жестоките шеги на всички времена... но щеше да си иде, поради това, че Бог е решил това, а не от ръката на Джори Хъл.

И за трети път Холмс и Лестрейд си размениха тези странни погледи — полувесели, полуотвратени.

— Аз самият смятам, че старецът просто е предвкушал момента, така както човек следобед предвкуша предстоящо питие след вечеря или нещо сладко след дълго въздържание. Във всеки случай, изминала минута и лорд Хъл се надигнал... но в ръката си държал по-тъмния документ и се насочил към печката, а не към сейфа. Каквито и надежди да е имал, Джори не се поколебал нито за миг, когато настъпил моментът. Изскочил от скривалището си, прекосил за секунда разстоянието от масичката до бюрото и забил ножа в гърба на баща си още преди той да се е изправил напълно.

— Предполагам, че аутопсията ще покаже, че ударът е бил нанесен през дясното предсърдие и белия дроб — това обяснява количеството кръв върху бюрото. Това обяснява също защо лорд Хъл е успял да изкрещи, преди да умре и това е довършило господин Джори Хъл.

— Как така? — попита Лестрейд.

— Едно заключено помещение е лошо нещо, освен ако човек не иска да пробута убийството за самоубийство — казах и аз и погледнах Холмс. Той се усмихна и кимна на тази своя максима. — Последното нещо, което Джори Хъл искал е било нещата да изглеждат така, както изглеждаха... заключена стая, затворени прозорци, човек с нож, забит на място, където не би успял да си го забие сам. Предполагам, че той просто не е очаквал баща му да умре с такъв вой. Планът му е бил да го промуши, да изгори новото завещание, да разбута бюрото, да отвори прозореца и да избяга през него. Щял е да влезе в къщата през някоя друга врата и пак да си седне на мястото под стълбата, а когато накрая намерят тялото, всичко щяло да прилича на обир.

— Не и на адвоката на Хъл — каза Лестрейд.

— Но той е можел да си замълчи — каза замислено Холмс и после добави по-бодро. — Сигурен съм, че нашият приятел щеше да добави някои допълнителни следи. Стигнал съм до заключението, че убийците от по-висока категория обикновено хвърлят някои

тайнствени следи, които да водят встрани от местопрестъплението. — Той издаде къс, безрадостен звук, който приличаше повече на лай, отколкото на смях, дори погледна към нас с Лестрейд. — Мисля, че ние всички щяхме да решим, че това е подозрително удобно убийство при дадените обстоятелства, но дори и да беше проговорил адвоката, пак нищо нямаше да може да се докаже.

— Като изкрещял, лорд Хъл развалил всичко — казах аз. — Така както е развалял всичко през целия си живот. Къщата се надигнала. Джори сигурно е изпаднал в пълна паника, замръзнал на мястото си така, както замръзва елен, попаднал в ярка светлина. И тогава Стефан Хъл оправил нещата или поне спасил алибито на Джори, дете седял на пейката под стълбата, когато е било извършено убийството. Стефан се втурнал през коридора от музикалния салон, разбил вратата и сигурно е просъскал на Джори веднага да застане с него до бюрото, за да изглежда така, сякаш заедно са разбили вратата и са влезли вътре...

Замълчах и останах като гръмнат. Най-накрая разбрах погледите, които Холмс и Лестрейд си бяха разменили, разбрах какво са видели в момента, в който им показах тайното скривалище: *не е възможно цялата работа да бъде извършена от сам човек*. Убийството — да, но останалото...

— Стефан е казал, че те с Джори се сблъскали на вратата на кабинета — казах аз бавно. — Че той, Стефан, разбил вратата и те двамата влезли заедно и заедно открили трупа. Той е излъгал. Може би го е направил, за да предпази брат си, но да лъже така добре, ако не знае какво се е случило, ми се струва... струва ми се...

— *Невъзможно* — каза Холмс. — Това е думата, която търсиш, Уотсън.

— Тогава Джори и Стефан заедно са го извършили — казах аз. — Заедно са го планирали... и пред закона и двамата са виновни за убийството на баща си! Боже мой!

— Не и двамата, драги ми Уотсън — каза Холмс с някаква странна мекота. — Всички.

Успях само да зяпна. Той кимна.

— Тази сутрин ти демонстрира забележителна проникателност, Уотсън. Всъщност ти гореше с такъв дедуктивен пламък, какъвто, готов съм да се обзаложа, едва ли ще пламне отново у теб. Свалям ти шапка, драги приятелю, така както бих свалил на всеки човек, който

може да надхвърли рамките на собствената си природа, независимо за колко кратко. Но в едно отношение ти си остана същият добряк, какъвто винаги си бил: — ти разбираш отлично колко добри могат да са хората, но въобще не можеш да проумееш колко лоши и черни могат да бъдат те.

Погледнах го тихо, почти смирено.

— Не че тук има кой знае каква чернилка, ако и половината от това, което чухме за лорд Хъл е вярно — каза Холмс. Той стана и започна нервно да ходи из кабинета. — Кой дава показания, че Джори е бил със Стефан, когато са разбили врата? Естествено, че Джори. Естествено, че Стефан. Но в този семеен портрет има още две лица. Едното е Уилям, първият син. Съгласни ли сте, Лестрейд?

— Да — каза Лестрейд. — Ако нещата стоят така, то тогава и Уилям е замесен. Той каза, че е бил по средата на стълбите, когато видял как те двамата са влезли в кабинета, Джори бил малко по-напред.

— Колко интересно — каза Холмс със светнали очи. — Стефан разбива вратата, защото е по-млад и по-силен, така че човек съвсем естествено би очаквал инерцията на удара да го изтласка напред и той да влезе пръв. И въпреки това Уилям, по средата на стълбите, видял как Джори влязъл пръв. Защо така, Уотсън?

Успях само да поклатя глава.

— Задай си въпроса на чии показания, на чии показания само можем да разчитаме в този случай? Отговорът е, че това е единственият свидетел, който не е част от семейството: прислужникът на лорд Хъл, Оливър Стенли. Той се приближил до парапета точно навреме, за да види, как Стефан влиза в кабинета и това е точно както е трябвало да бъде, тъй като Стефан е бил сам, когато е разбил вратата. Уилям, който е имал по-добър ъгъл на видимост от своето място по средата на стълбите, казва, че Джори е влязъл преди Стефан в стаята. Уилям казва това, защото е видял Стенли и е знаел какво трябва да каже. И тъй като двамата братя свидетелстват, че той е бил отвън, значи е имало, най-малко, предварително договаряне. Но както ти отбеляза: безпогрешният начин, по който те са се сплотили, показва, че нещата са много по-сериозни.

— Заговор — казах аз.

— Да. Помниш ли, че те попитах, Уотсън, дали вярваш, че те четиримата са излезли от салона, без дума да си кажат и се разотишли в четири различни посоки, след като чули как се заключва вратата на кабинета?

— Да. Сега си спомням.

— И четиримата. — Той хвърли един кратък поглед към Лестрейд, който кимна, а след това пак погледна към мен. — Знаем, че Джори се е спуснал да си върши работата още когато старецът е напуснал салона, за да може да стигне в кабинета преди баща си и въпреки това четиримата живи от семейство, включително и лейди Хъл, казват, че са били в салона докато не чули лорд Хъл да заключва вратата на кабинета. Убийството на лорд Хъл е до голяма степен семейна работа, Уотсън.

Бях поразен, и нищо не можах да кажа. Погледнах Лестрейд и видях на лицето му изражение, което не бях виждал дотогава и което не видях никога вече — нещо като уморена, отвратена сериозност.

— Какво би трябвало да очакват? — попита Холмс, почти добросърдечно.

— Джори определено ще увисне на въжето — каза Лестрейд. — Стефан ще иде в затвора доживот. Уилям Хъл може да получи доживотна, но по-вероятно ще му дадат двадесет години в Уърмууд Скъбс — все едно да го погребат жив.

Холмс се наведе и поглади платното, опънато между краката на малката масичка. Чу се странен стържещ звук върху грапавата повърхност.

— Лейди Хъл — продължи Лестрейд, — може да очаква да прекара следващите пет години от живота си Бийчууд Мейнър, място, известно на обитателите му повече като Чумния Замък... въпреки че, доколкото познавам тази дама, тя вероятно ще намери друг изход. Предполагам, че ще използва лауданума на съпруга си.

— И всичко това само защото Джори Хъл не успял да се измъкне — отбеляза Холмс и въздъхна. — Ако този старец бе имал елементарното благоприличие да умре тихичко, всичко щеше да е добре. Джори щеше да излезе през прозореца, така както каза Уотсън, вземайки със себе си платното и, разбира се, да не забрави глупавите си сенки. Вместо това, той вдига къщата на главата си. Веднага се струпва прислугата и започва да се вайка над мъртвия господар.

Цялото семейство е объркано. Какъв скапан късмет, Лестрейд! И колко близо е бил полицаят, когато Стенли го повикал?

— По-близо, отколкото бихте повярвали — каза Лестрейд. — Всъщност той е бил на алеята, която води към главния вход. Просто минавал на една от обичайните си обиколки и чул вика. Наистина късметът им е скапан.

— Холмс — казах аз, чувствайки се много по-спокоен в старата си роля. — Откъде разбра, че полицаят е бил толкова близо?

— Съвсем просто е Уотсън. В противен случай семейството щеше да отпрати слугите за достатъчно време, че да успеят да скрият платното и „сенките“.

— И да отворят поне един от големите прозорци, бих казал аз — добави Лестрейд с необичайно тих глас.

— Но те са могли да вземат платното и сенките — казах аз внезапно.

Холмс се обърна към мен.

— Да.

Лестрейд вдигна вежди.

— Всичко се свежда до избор — казах му аз. — Имало е точно време колкото да се изгори новото завещание и да приберат нещата... това са могли да направят Стефан и Джори, естествено, в моментите след като Стефан разбива вратата. Те — или по-точно Стефан, ако правилно сте усетили характерите им — решават да изгорят завещанието и се надяват нещата да се подредят сами. Имало е време само колкото да се пъхне завещанието в печката.

Лестрейд се обърна, погледна към нея, после отклони очи.

— Само един гаден човек като Хъл би намерил сили да изкрещи накрая — каза той.

Те се спогледаха с Лестрейд и пак нещо премина помежду им, някаква безмълвна комуникация, от която аз бях изолиран.

— Правил ли си го някога? — попита Холмс, сякаш отново поде някакъв стар разговор.

Лестрейд поклати глава.

— Веднъж бях на косъм — каза той. — Беше замесено едно момиче. Вината не бе нейна, не съвсем. Бях на косъм. Но... това бе единственият път.

— А тук са четирима — отвърна Холмс, разбирайки го прекрасно. — Четирима души жестоко измъчвани от един разбойник, който и без това е щял да умре след шест месеца.

Накрая разбрах какво обсъждат.

Холмс обърна поглед към мен.

— Какво ще кажете, Лестрейд? Уотсън разреши този случай, въпреки че не видя всичките му разклонения. Дали да не оставим Уотсън да реши?

— Добре — каза намусено Лестрейд. — Само побързайте. Искам да се махам от тази проклета стая.

Вместо отговор аз се наведох, вдигнах сенките, навих ги на кълбо и ги пъхнах в джоба си. Почувствах се по много особен начин, докато го правех — почти както се бях чувствал, когато в Индия пипнах треска, която едва не ми взе живота.

— Страхотен си, Уотсън! — извика Холмс. — Ти разреши първия си случай, стана съучастник в убийство, а още не е дори време за чай! А тук има и сувенир за мен — оригинал на Джори Хъл. Съмнявам се, че е подписан, но човек трябва да е благодарен за това, което му изпращат боговете в дъждовни дни. — Той извади джобното си ножче и с него отлепи платното от краката на масичката. Той действаше бързо и само след минута вече пъхаше едно тясно руло от платно във вътрешния джоб на огромното си, обемисто палто.

— Мръсна работа — каза Лестрейд, но прекоси до един от прозорците и след минутно колебание отвъртя ключалката, която го държеше и го откряна около сантиметър.

— По-вярно е да се каже, че това е мръсна работа, която сме оправили — каза Холмс с тон, който звучеше направо радостно. — Ще вървим ли, господа?

Отидохме до вратата. Лестрейд я отвори. Един от полицаите го попита дали са постигнали някакъв напредък.

В друг случай Лестрейд вероятно щеше да му даде да разбере. Този път той каза кратко:

— Изглежда, че е било опит за грабеж, който е прераснал в нещо по-голямо. Разбира се, аз веднага се ориентирах в ситуацията, а Холмс само миг по-късно.

— Много лошо! — позволи си да каже другият полицай.

— Да — каза Лестрейд. — Но поне викът на стареца е прогонил крадеца, преди той да успее да открадне нещо. Продължавайте.

Тръгнахме си. Вратата на салона бе отворена, но като минавахме край нея, аз въобще не вдигнах глава. Холмс естествено погледна; нямаше начин да не го направи. А що се отнася до мен така и не видях никого от семейството. Не исках.

Холмс пак кихаше. Приятелят му се мотаеше в краката му и блажено мяукаше.

— Оставете ме да си ида — каза той и се втурна навън.

Час по-късно ние се намирахме на Бейкър стрийт № 221, в почти същите пози, които бяхме заели, когато пристигна Лестрейд. Холмс бе до прозореца, а аз на дивана.

— Е, Уотсън — каза Холмс. — Как мислиш, че ще спиш довечера?

— Като пън — казах аз. — А ти?

— И аз — каза той. — Добре, че се магнахме от онези проклети котки!

— Как мислиш, че ще спи Лестрейд?

Холмс ме погледна и се усмихна.

— Тази нощ ще спи лошо. Тази седмица ще спи лошо, може би. Но след това ще се оправи. Сред многобройните си таланти Лестрейд има още един — талантливо да забравя.

Това ме разсмя.

— Виж, Уотсън! — каза Холмс. — Каква гледка само! — Станах и се приближих до прозореца. Бях почти сигурен, че ще видя Лестрейд да се приближава пак с файтона. Но вместо него видях слънцето, което си пробиваше път през облаците, къпейки Лондон в приказната светлина на късния следобед.

— Все пак се показва накрая — каза Холмс. — Прекрасно, Уотсън! Човек изпитва щастие, че е жив! — Той взе цигулката си и засвири, а слънцето огряваше лицето му.

Погледнах към барометъра и видях, че започва да пада. Това така ме разсмя, че трябваше да седна. Когато Холмс ме попита леко раздражено каква е причината, аз само поклатих глава. Честно да си кажа не вярвах, че той ще разбере. Просто неговият мозък работи по друг начин.

ПОСЛЕДНИЯТ СЛУЧАЙ НА ЪМНИ

Дъждовете са отминали. Хълмовете са все още зелени в долината отвъд Холивудските възвишения, а по високите върхове белее сняг. Луксозните кожарски магазини рекламират годишните си разпродажби. Публичните домове, чиято специалност са шестнадесетгодишните девственици, въртят страхотен бизнес. А в Бевърли Хилс палисандровите дървета започват да цъфтят.

Реймънд Чандлър
„По-малката сестра“

I. НОВИНИТЕ ОТ БУЛЪОНА

Бе една от онези пролетни утрини, толкова съвършени и така типични за Лос Анджелис, че очакваш да видиш знака ¶ за запазена марка, отпечатан навсякъде. Изгорелите газове на автомобилите, дефилиращи по Булеварда на Залеа леко ухаеха на олеандър, олеандърът бе леко парфюмиран с изгорели газове, а небето над града бе ясно и чисто като съвестта на заклет баптист. Бульона Смит, сляпото вестникарче, стоеше на обичайното си място на ъгъла на Булеварда на Залеа и Лоуръл и ако това не означаваше, че Бог е в Царството си и всичко е прекрасно в този най-добър от световите, не зная какво друго би означавало.

Но откакто използвах от леглото тази сутрин, в необичайно ранния за мен час 7:30, нещата не бяха съвсем в ред и се чувствах леко замаян. Чак когато започнах да се бръсна или по-скоро да мъча бръснача с досадната си четинеста брада разбрах донякъде защо. Въпреки че бях буден и четох поне до два сутринта, не чух семейство Демик да се прибират, зейнали до ушите, като си разменят бързите удари под кръста, които очевидно съставляват основата на техния брак.

Нито пък чух Бъстър и това бе може би още по-странно. Бъстър, уелският им пес надаваше пронизителен лай — преминаващ през главата ти като отломки стъкло — който той използваше винаги, когато може. Освен това, той е от ревнивите кучета. Надава по някой от жалките си писъци всеки път, когато Джордж и Глория се натискат, а не си гукат оживено като двойка водевилни комедианти, а Джордж и Глория обикновено са вкопчени един в друг. Неведнъж съм си лягал с напразната надежда да заспя, докато слушам техния кикот, докато този пес се върти в краката им и лае колкото сила има и често съм се чудил, дали ще бъде трудно да се удуши едно мускулесто куче среден размер с жица от пиано. Снощи обаче апартаментът на Демик бе тих като гроб. Бе доста странно, но не бе чак толкова потресаващо — семейство Демик съвсем не бяха двойка, която да се придържа към точно установено разписание.

Бульона Смит бе обаче на мястото си. Пъргав и ситен като катерица, както винаги той ме позна по походката, въпреки че бе поне час преди обичайното ми време. Той носеше развлечена фланелка с надпис „Калифорнийски Технически университет“, която се спускаше до бедрата му и къс голф от рипсено кадифе, който разкриваше покритите му със струпей колена. Омразният му бял бастун бе небрежно подпрян на сергията, върху която той правеше бизнеса си.

— Здравейте, господин Тъмни! Как е?

Тъмните очила на Бульона блестяха на утринното слънце и когато той се обърна към звука на стъпките ми с моя брой на „Лос Анджелис Таймс“, сгънат пред него, за миг изпитах странното чувство, че сякаш някой бе издълбал две големи черни дупки в лицето му. Веднага разкарах тази мисъл от съзнанието си, като си помислих, че е време да спра да гаврътвам по чашка уиски преди заспиване. Или да удвоя дозата.

Както обикновено през тези дни, Хитлер бе на първа страница на „Таймс“. Този път ставаше дума за нещо, свързано с Австрия. Помислих си, и то не за първи път, как на място би изглеждало това бледо лице и спуснатия перчем върху дъската за обяви на пощата.

— Екстра, Бульон — казах аз. — Свеж съм като репичка.

Пуснах десет цента в кутията от пури, оставена върху купчината вестници на Бульона. „Таймс“ струва три цента и е прекалено скъпо за този вестник, но откакто се помня, пускам такава монета в касичката на Бульона. Той е добро хлапе и добре се справя в училище — ходих да проверя това през миналата година, след като ми помогна за случая Уелд. Ако Бульона не се бе появил при голямата лодка, използвана като вила от Харис Брунер, може би все още щях да се мъча да изплувам с крака, циментирани в газов варел, някъде около Малибу. Съвсем няма да бъде преувеличение, ако кажа, че съм му задължен до смърт.

В течение на онова разследване (на Бульона Смит, не Харис Брунер и Мейвис Уелд), открих даже истинското име на хлапето, въпреки че и да ме разчекнат с диви коне, пак няма да могат да го измъкнат от мен. Бащата на Бульона излезе в безкрайна кафе пауза, хвърляйки се от прозореца на офиса си в Черния петък, когато борсата рухна; майка му е единствената бяла жена, работеща в скапаната китайска перачница в Ла Пунта, а отгоре на всичко, хлапето е сляпо. При всичко това, трябва ли светът да знае, че са му лепнали името

Франсис, когато е бил прекалено малък, за да се съпротивлява? Отговорете, ако можете.

Ако снощи се е случило нещо, което да си струва да бъде наречено новина, почти винаги ще го намериш на първата страница на „Таймс“ отляво, точно под прегъвката на вестника. Обърнах вестника и видях някакъв диригент, кубинец по националност, който бе получил инфаркт, докато танцувал със солистката на състава в „Карусел“ в Бърбанк. Час по-късно той бе починал в Градската болница. Изпитах съчувствие към съпругата на маестрото, но не и към самия мъж. Моето мнение е, че хората, които отиват да танцуват в Бърбанк получават онова, което заслужават. Отворих на спортната страница да видя как „Бруклин“ се е справил в двата последователни мача с „Кардс“ предния ден.

— А ти как си, Бульон? Всичко наред ли е в твоя замък? Държат ли още рововете и бойните машини?

— Няма проблеми, господин Ъмни! Наистина!

Нещо в гласа му ми прикова вниманието и наведох вестника, за се вгледам в него. Тогава видях това, което един първокласен частен копей като мен трябваше да забележи веднага, хлапето не просто преливаше, а направо се пръскаше от щастие.

— Сякаш някой току-що ти е дал шест билета за първия мач от Световната серия — казах аз. — Какво се е случило. Бульон?

— Майка ми направи големия удар на лотарията в Тихуана! — каза той. — Четиридесет хиляди гущера! Ние сме богати, братко! Богати!

Ухилих му се — нещо, което той не успя да забележи и разроших косата му. Сплеснатият му по рождение кичур коса се отметна назад, но това сега изобщо нямаше значение.

— Чакай, поспри се малко. Колко си годишен, Бульон?

— През май навършвам дванадесет. Знаеш го прекрасно, господин Ъмни, последния път ми подари поло. Но не зная какво общо има това с...

— Дванадесет години е достатъчно солидна възраст, за да знаеш, че понякога хората приемат това, което искат да стане за това, което се случва в действителност. Това исках да ти кажа, Бульон.

— Ако говориш за празни фантазии, си прав — зная всичко за тях — каза Бульона, като прокара ръце над тавата си като се опитваше

да насочи надолу сплеснатия кичур — но това не са празни приказки, господин Ъмни. Този път всичко е наистина. Чичо ми Фред отиде и прибра мангизите вчера следобед. Докара ги на задната седалка на мотоциклета си! Помирисах ги! За Бога, та аз се зарих в тях! Бяха ги разпръснали върху леглото на майка ми. Най-големия кеф, който съм изпитал в живота си — четиридесет хиляди подскачащи зелени гущера!

— Дванадесет години може би са достатъчни, за да знаеш разликата между празните приказки и реалността, но не са достатъчни, за да говориш така. — казах аз.

Сигурен съм, че Легионът на почтеността щеше да одобри думите ми две хиляди процента, но устата ми беше включила на автопилот и едва чувах това, което излизаше от нея. Бях прекалено зает, за да се съсредоточа върху това, което той бе казал преди малко. В едно нещо бях абсолютно сигурен.

Бульона трябваше да бърка, тъй като ако това бе истина, тогава нямаше да виси повече на кьошето до офиса ми във „Фулуайдър Билдинг“. Това просто не можеше да бъде истина.

Почувствах, че съзнанието ми се връща към семейство Демик, които за първи път, откакто съществува писмена история, не бяха надули до краен предел грамофона, върху който въртяха до безкрай плочите на някакъв бигбанд, преди да се оттеглят в спалнята си и към Бъстър, който за първи път, откакто свят светува и има писмена история, не бе приветствал изцракването на ключа на Джордж в ключалката със залп от див вой. Мисълта, че нещо не бе в ред, се върна в съзнанието ми и този път бе по-силна от всякога.

Междувременно лицето на Бульона бе придобило изражение, което не очаквах да видя на честното му, открито лице: сърдито и нацупено раздразнение, примесено с отегчение. По този начин децата гледат на приказливия си и досаден чичо, който им е раздувал всичките си истории. Дори и отегчителните, три или четири пъти.

— Не можеш ли да разбереш, какъв е гвоздеят в новините днес, господин Ъмни? Богати сме! Майка ми повече не трябва да глади ризи за проклетия старей Ли Хо, а аз не трябва да стърча тук по цял ден и да продавам вестници на ъгъла повече и да треперя всеки път, когато завали и да се чудя как да уйдисам на дъртите скапаняци, които работят във „Фулбилдър“. Ще спра да се преструвам, че умирам от

удоволствие и се превъзнасям на небето всеки път, когато някой самохвалко ми остави мизерния бакшиш от пет цента.

Малко се стреснах при това, но по дяволите, аз не бях човек, който минаваше с пет цента. Редовно пусках на Бульона седем цента, всеки божи ден. Освен ако не бях прекалено разорен, че да си го позволя, но в моя бизнес е така — от време на време удрям на камък.

— Може да отидем „При Блонди“ и да изпием по едно кафе и лимонада — казах аз. — Да обсъдим как стоят нещата.

— Не мога. Затворено е.

— „При Блонди“? Не може да бъде!

Но Бульона не можеше да бъде отклонен с такива земни неща като кафенето в горния край на улицата.

— Вие не сте чули най-важното, господин Ъмни! Чичо ми Фред познава един лекар във Фриско — истински специалист, който мисли, че може да направи нещо с очите ми. — Той обърна лицето си към моето. Под очилата и прекалено тънкото му носле, устните му трепереха. — Казва, че може би в края на краищата, зрителните нерви не са засегнати и ако е така, ще има операция — не разбирам всички тези технически подробности, но бих могъл да прогледна, господин Ъмни! — Той посегна като опипваше като слепец... разбира се, че го направи. Как другояче би могъл да посегне? — Бих могъл отново да виждам!

Той ме стисна и аз хванах ръцете му и ги стиснах за миг, преди внимателно да го отблъсна от себе си. По пръстите му имаше мастило, а аз се бях почувствал така добре когато се събудих сутринта, че бях облякъл новия си костюм от ослепително бял камгарен плат. Разбира се, той бе доста топъл за лятото, но напоследък целият град е с климатични инсталации, и освен това на мен обикновено ми е студено.

В този миг не ми беше толкова студено. Бульона ме гледаше, тънките и по особен начин свършени черти на вестникарчето издаваха безпокойство. Незначителен полъх на вятъра, напоен с олеандър и с бензинови пари, разроши перчема му и аз осъзнах, че виждам този перчем, защото той не носи своя кариран вълнен каскет. Той изглеждаше някак беззащитен и гол-голеничък без него, защото всяко вестникарче трябва да носи кариран каскет, така както всяко ваксаджийче би трябвало да носи таке, килнато назад.

— Какво става, господин Ъмни? Мислех си, че ще се зарадвате. За Бога, не трябваше да излизам на този скапан ъгъл днес, но го направих, даже станах рано, защото ми хрумна, че ще ви видя тук още рано сутринта. Помислих си, че и вие ще се зарадвате, че мама направи големия удар на лотарията и ми даде възможност за операция, но вие не се радвате. — Сега гласът му затрепери от обида. — Вие не се радвате.

— Наистина съм щастлив — казах аз и ми се искаше да бъда щастлив, поне част от мене го искаше, но най-лошото от всичко бе, че той беше почти прав. Защото искаше да каже, че нещата ще се променят, разбирате ли, а се предполагаше, че нещата няма да се променят. Бульона Смит трябваше да си стои там, година след година, с проклетия си каскет, килнат назад през горещите дни и нахлупен надолу през дъждовните, така че капките да се стичат по козирката му. Той трябваше винаги да се усмихва, никога не трябваше да казва „по дяволите“ или „гущери“ и най-вече той трябваше да бъде сляп.

— Вие не се радвате — каза той и след това, изненадващо обърна сергията. Тя се разпиля по улицата, вестниците се разхвърчаха в различни посоки. Бялото му бастунче падна в канавката. Бульона го чу и се наведе, за да го вземе. Видях как изпод тъмните му очила се стичат сълзи и се търкулват надолу по бледите му хлътнали бузи. Той започна пипнешком да търси бастуна си, но той бе паднал близо до мен и момчето го търсеше в погрешната посока. Изведнъж почувствах непреодолимия стремеж да го взема и да нашиbam с него задника на сляпото вестникарче.

Вместо това аз се наведох, взех го и потупах момчето леко по бедрото.

Бульона се обърна, бърз като змия и го сграбчи. С крайчеца на очите си видях вестниците с Хитлер и на неотдавна починалия кубински диригент да подскочат надолу по Булеварда на залеза — един автобус, отправил се за Ван Нес прегази някои от тях, като остави горчивата миризма на дизелови нари. Ненавиждах начина, по който изглеждаха тези вестници, разпръснати наоколо. Те създаваха безпорядък. И още по-лошо, те изглеждаха не на място. Изцяло и съвършено не на място. Почувствах още един порив, не по-слаб от първия, да сграбча Бульона и да го разтреса. Да му кажа, че той ще

прекара утрото, събирайки тези вестници и че нямам намерение да го пусна да си отиде у дома, преди да прибере и последния.

Спомних си, че само преди по-малко от десет минути си мислех, че това е съвършеното утро в Лос Анджелис — толкова съвършено, че заслужаваше да получи запазена търговска марка. По дяволите, утрото си беше такова. Къде се бяха объркали нещата? А как всичко бе станало толкова бързо?

Никакви отговори не последваха, само някакъв ирационален, но могъщ глас отвътре ми казваше, че майката на това хлапе просто не можеше да спечели лотарията, че хлапето не може да спре да продава вестници и че най-важното, хлапето не би могло да прогледне. На Бульона Смит му бе писано да остане сляп до края на живота си.

Добре, сигурно става дума за някакъв експеримент, си помислих аз. Дори ако докторът във Фриско не е шарлатанин, а най-вероятното е да е точно такъв, операцията е осъдена на неуспех.

И може да ви прозвучи много странно, мисълта ме успокои.

— Слушай — казах аз — и двамата сме станали със задника нагоре тази сутрин и това е всичко. Нека да се реванширам пред теб. Ще отидем до Блонди и ще ти купя закуска. Какво ще кажеш, Бульон? Можеш да започнеш с пържен бекон и яйца и да ми разкажеш всичко за...

— Мамка ти! — изкрещя той, като ме възмути до мозъка костите. — Мамка ти на теб и на вятъра, който те е довял тук, скапано евтино ченге! Мислиш си, че слепците не могат да различат кога хората като теб ги лъжат както им дойде? Мамка ти! И дръж ръцете си настрани от мен отсега нататък! За мен ти си един долен педераст!

Това ме свърши — никой не може да ме нарече педераст и това да му се размине, дори един сляп вестникопродавец. Веднага забравих как Бульона ми бе спасил живота по време на историята с Мейвис Уелд, пресегнах се за бастуна, като разчитах да го измъкна от него и да го наложа по задника. Да го науча на добрите маниери.

Преди да го взема, той се спусна и заби върха на бастуна в долната част на корема ми — искам да кажа наистина в долната. Превих се на две от агония, но дори тогава се опитвах да не вия от болка, а в молитвите си благодарих на Бога, тъй като ако ударът бе само на някакви си пет сантиметра по-надолу, можех да се откажа от

професионалното надникване на ключалката на женска спалня до края на живота си и да получи работа като сопрано в Палатата на Дожовете.

Така или иначе, направих бързо рефлексно движение, за да го пипна и той стовари бастуна върху врата ми. Здраво. Не се счупи, но го чух как изскърца. Помислих си, че ще довърша този бастун, когато пипна това зло хлапе и му го натикам в дясното ухо. Ще му покажа кой е педераст.

Той се извърна от мен, сякаш бе налучкал мозъчните ми вълни и хвърли бастуна на улицата.

— Бульон — успях да кажа аз. Може би не е прекалено късно да спася разсъдъка си. — Бульон, какво но дяволите става...

— *И не ме наричай така!* — изкрещя той. — *Името ма е Франсис! Франк! Ти си този, който започна да ме нарича Бульона! Ти започна и сега всеки ме нарича така, а аз ненавиждам да ме наричат така!*

Насълзените ми очи го виждаха двоен, когато той се обърна и хукна нагоре по улицата, без да обръща внимание на движението (слава Богу, че за негово щастие в този миг нямаше никакво движение), с ръце протегнати пред себе си. Помислих си, че той ще се спъне в отсрещния бордюр — всъщност се надявах това да стане, но предполагам, че слепите пазят доста добър комплект от топографски карти в главите си. Той подскочи по тротоара пъргаво като коза, след това обърна тъмните си очила отново в моята посока. В изражението на покритото му със сълзи лице се четеше някакъв безумен триумф и тъмните очила приличаха повече от всякога на дупки. Големи, сякаш някой го бе уцелил с два изстрела на едрокалибрена карабина.

— *Блонди го няма повече, пали вече ти казах* — изкрещя той. — *Майка ми каза, че е изчезнал с оная червенокоса повлекана, която нае през последния месец! Дано и на тебе да ти излезе късмета, грозен скапаняк такъв!*

Той се обърна и продължи да тича по неговия си странен начин, с широко разтворени пръсти, протегнати пред себе си. Хората стояха на малки групички от двете страни на улицата и го гледаха, както зяпаха вестниците, които вятърът подхвърляше по улицата и самия мен.

Най-вече зяпаха мен, май.

Този път Бульона — е добре, Франсис, се добра чак до бара на Деринджър, преди да се обърне и да даде един последен залп.

— *Мамка ти, господин Ъмни!* — изкрещя той и продължи да тича.

II. КАШЛИЦАТА НА ВЪРНЪН

Успях да се изправа и да прекося улицата. Бульона, или Франсис Смит, отдавна бе изчезнал, но исках да събера тези понесени от вятъра вестници зад мен. Само като ги погледнех, ме заболяваше главата, което бе далеч по-лошо, отколкото болката в слабините ми.

От другата страна на улицата се вгледах в Магазина за канцеларски принадлежности на Фелт, сякаш новите химикалки „Паркър“ на витрината бяха най-омагьосващото нещо, което някога бях виждал в живота си (или може би ме привлякоха тези секси дневници за срещи, покрити с имитация на кожа). След около пет минути — време достатъчно да запечатя всеки предмет от покритата с прах витрина дълбоко в паметта си — се почувствах в състояние да възобновя прекъснатата си разходка по Булеварда на Залеца, без да се килвам прекалено забележимо на една страна.

В главата ми кръжаха въпроси така, както комарите кръжат около главата ви в мотела на Сан Педро, когато забравите за вземете със себе си свещи против насекоми. Успешно се правех, че не забелязвам повечето от тях, но няколко успяха все пак да си пробият път. Първо, какво, по дяволите, бе станало с Бульона? Второ, какво, по дяволите, бе станало с мен? Продължих да се измъчвам с тези неудобни терзания, докато се добрах в Градската сладкарница на Блонди, „Отворена 24 часа в денонощието“ и реклама „Кифлите са нашият специалитет“, на ъгъла на Булеварда на Залеца и Травърния. Чак когато стигнах там видях, че надписите са изчезнали. Сладкарницата на Блонди бе на този ъгъл, откакто се помня — с хитрягите, далавераджиите и дребните тарикати, които непрекъснато влизаха и излизаха, да не говорим за дебютантките, издокараните типове и наркоманите. Веднъж една известна звезда на нямото кино бе арестувана на излизане от Блонди и самият аз свърших едно не дотам праведно дело, като застрелях едно надуто модно конте на име Дънинджър, който бе убил трима наркомани след приключването на едно холивудско парти с дрога. Точно това бе мястото, където бях казал

сбогом на мадамата с мека сребриста коса и виолетови очи Ардис МакГий — Теменужката. Бях прекарал остатъка от онази загубена нощ, като се разхождах в разредената лосанджелиска мъгла, която може би е била само пред моите очите... и бе започнала да се спуща на струйки по бузите ми, когато слънцето изгря.

Блонди е затворил? Блонди е изчезнал? Невъзможно, бихте казали вие — по-вероятно е, че Статуята на свободата би изчезнала от голата скала в нийоркското пристанище.

Невъзможно, ама истина. Витрината, която някога показваше разкошен избор от торти и сладкиши бе покрита със слой боя, но работата бе свършена отгоре-отгоре, с пълно безразличие и през пролуките се виждаше почти празното помещение. Линолеумът изглеждаше мръсен и гол. Потъмнелите от мазнина перки на вентилаторите на тавана висяха надолу като пропелерите на разбити самолети. Бяха оставили няколко маси и шест или осем от познатите мебелирани в червена кожа столове, наредени върху масите с краката нагоре и това май че бе всичко..., с изключение на няколко празни шейкъри за коктейли, струпани в единия ъгъл.

Стоях там и се опитвах да проумея какво става и това бе все едно да пренесеш голям диван по тясно стълбище. Целият живот и вълнение, целият този безкраен нощен купон и изненади — как би могъл да свърши? Не приличаше на грешка, приличаше на светотатство. За мен „При Блонди“ въплъщаваше всички блестящи противоречия, които заобикалят тъмното и лишено от обич сърце на Лос Анджелис, понякога съм си мислил, че „При Блонди“ бе Лос Анджелис, такъв, какъвто го познавах през последните петнадесет или двадесет години, само че в умален размер. Къде другаде можете да видите някой гангстер да закусва в 9:00 вечерта заедно със свещеник или обсипана с диаманти красавица да седи на бара до омаслен механик, който отбелязва края на смяната си с гореща чаша кафе. Изведнъж осъзнах, че мисля за кубинския диригент и неговия инфаркт този път със значително повече съчувствие.

Целият този приказен звезден живот на Града на загубените ангели — разбираш ли приятел? Усещаш ли къде е гвоздеят на новините?

На надписа, закачен на вратата, пишеше „ЗАТВОРЕНО ЗА РЕМОНТ, СКОРО ЩЕ ОТВОРИМ ПАК“, но аз не му повярвах.

Празните шейкърци за коктейли, отрупани в ъгъла не означаваха, доколкото опитът ми позволяваше да определя, ремонтни работи. Бульона бе прав, „При Блонди“ бе останал в историята. Обърнах се и продължих по улицата, но сега вървах бавно и с неимоверно усилие на волята едва успях да държа главата си изправена. Когато приближих „Фулуайдър Билдинг“, където държах офис в продължение на повече години, отколкото ми се ще да вярвам, ме обзе странна увереност. Дръжките на големите двойни врати ще бъдат опасани с дебели вериги и катинар. Стъклата ще бъдат замазани небрежно на неравни черти. И там ще виси табела, на която ще пише „ЗАТВОРЕНО ЗА РЕМОНТ, СКОРО ЩЕ ОТВОРИМ ПАК“.

Когато стигнах до сградата, тази безумна идея бе обсебила съзнанието ми със страшна сила и дори това, че видях как пияницата Бил Тъгъл — счетоводителят от третия етаж, влиза в сградата, не успя да разсее натрапчивата мисъл. Но като видиш, означава да повярваш и когато стигнах до номер 2221, не видях нито верига, нито табела, нито пък замазани стъкла. Това бе неизменният „Фулуайдър“, винаги същият. Влязох във фоайето, долових познатата миризма — тя ми напомни за розовите сапунчета, които слагат в писоарите в обществените мъжки тоалетни напоследък и се огледах около себе си, за да видя същите окаяни палми, които бяха провиснали над същия поизбелял червен теракотен под.

Бил стоеше до Върнън Клайн, най-древният оператор на асансьори в света в кабинка номер 2. В оръфания си червен костюм и древна лекарска шапка, Върнън приличаше на кръстоска между пиколото на Филип Морис и маймуна от някоя лаборатория, паднала в индустриална парна машина за химическо почистване. Той ме изгледа с тъжните очи на ловджийско куче, които се бяха просълзили от цигарата „Камел“, тикната в центъра на устата му. Зъркелите му трябваше да свикнат с дима от цигарите преди години, не можех да си спомня да съм го виждал без цигара „Камел“, залепнала в същото положение.

Бил се размърда малко, но недостатъчно. Нямаше място в кабинката, за да се отдръпне достатъчно. Не съм сигурен, че и в Роуд Айлънд за него щеше да се намери толкова пространство, за да се отдръпне достатъчно. В щата Делауеър, може би. Миришеше на

болонка, която е престояла година или две в евтин бърбън. И тъкмо когато си помислих, че не може да стане по-зле, той се оригна.

— Съжалявам, Клайд.

— Има за какво — казах аз, като махнах с ръка, за да разкарам въздуха пред лицето ми, когато Върн затвори вратата на асансьора и се подготви за полет до луната... или поне до седмия етаж. — В коя канализационна тръба си прекарал нощта, Бил?

Но в тази миризма имаше нещо успокояващо — ще си изкривя душата, ако кажа, че нямаше. Тъй като това бе позната миризма. Това бе просто Бил Тъгъл, вонящ колкото си иска, махмурлия, застанал с леко превити колене, сякаш някой бе напълнил долните му гащи с пилешка салата и той току-що бе осъзнал това. Не му бе приятно, нищо в това утринно пътуване с асансьор не му бе приятно, но поне бе познато.

Бил ми хвърли една измъчена усмивка, когато асансьорът започна да дрънчи нагоре, но не каза нищо.

Завъртях главата си към Върнън, най-вече за да избягам от миризмата на препилия счетоводител, но каквото и да съм се готвил да водя като светски разговор, замря във въздуха. Двете картини, които висяха над столчето на Върн от началото на времето — едната на Исус, който върви по Морето на Галилея, докато учениците му го зяпат от лодката и другата на жената на Върн, облечена в носия стил „Красавицата на родеото“ с ресни от еленова кожа и с прическа, която е била модна на границата между двата века — бяха изчезнали. Това, което ги бе заменило не би трябвало да бъде шокиращо, особено като се има предвид възрастта на Върнън, но въпреки това ме удари като файтон, пълен с тухли.

Това бе една картичка, нищо повече — проста картичка, показваща силуета на мъж, който лови риба на езеро при залез слънце. Пожеланието, отпечатано под кануто ме срина: **ЩАСТЛИВО ПЕНСИОНИРАНЕ!**

Можете да умножите това, което изпитвах, когато Бульона ми каза, че би могъл отново да вижда и въпреки това няма да получите представа какво ми беше. През паметта ми преминаваха спомени със скоростта на карти, размесени от комарджия на речен кораб. Спомних си как някога Върн нахлу в съседния офис, за да извика линейката, когато онази побъркана дама Агнес Стърнуд първоначално изтръгна

телефона ми от стената и след това погълна нещо, което се закле, че е препарат за почистване на канализационни тръби. Този препарат се оказа не нещо друго, а кристали захар, а офисът, в който Върн нахлу, се оказа офис на фирма-фантом. Доколкото ми е известно човекът, който бе наел мястото и на вратата бе закачил надпис „Вносна търговия, Маккензи“, продължава да си живее необезпокояван някъде в Сан Куентин. След това си спомних за нехранимайкото, когато Върн хладнокръвно халоса със столчето си, точно преди оня да ми надупчи корема за по-добра вентилация, това бе отново онази история с Мейвис Уелд, разбира се. Да не говорим пък когато доведе дъщеря си при мен — а какво маце само бе тя, — когато тя се забърка с оня бизнес с мръсни снимки. И този Върн да се оттегли? Това не бе възможно. Просто беше невъзможно.

— Върнън, попитах аз — що за шега е това?

— Не е шега, господин Ъмни — каза той и когато спря кабинката на асансьора на трети етаж, получи пристъп на дълбока кашлица, какъвто не бях чувал през всичките тези години, които го познавах. Все едно, че чувах как се търкалят мраморни топки за боулинг по каменна алея. Той извади цигарата от устата си и с ужас видях, че краят ѝ бе розов, а това определено не бе червило. Той изгледа петното за миг, направи гримаса и отвори решетката на асансьора.

— Т-т-трети етаж, господин Тъгъл.

— Благодаря ти, Върн — каза Бил.

— Не забравяй за купона в петък — каза Върнън. Думите му бяха приглушени, той бе извадил носна кърпичка, осеяна с кафяви петна от задния си джоб и бършеше устните си с нея.

— Ще бъде възхитително, ако дойдете. — Той ме погледна с влажните си очи, а това, което видях в тях, ме изплаши до смърт. Нещо чакаше Върнън Клайн точно зад следващия завой на пътя му и погледът му подсказваше, че Върнън знае какво именно.

— Вие също, господин Ъмни — преминахме заедно през толкова неща и ще бъда очарован да вдигна наздравица с Вас.

— Почакай малко! — изкрещях аз и пипнах Бил, докато той се опитваше да слезе от асансьора. — Почакайте, за Бога, минута само, и двамата! Какъв купон? Какво става тук?

— Той излиза в пенсия — каза Бил. — Обикновено, когато ти побелее косата все някога става, в случай че сте били прекалено зает,

за да го забележите. Купонът на Върнън ще бъде в сутерена в петък следобед. Всички, които работят в тази сграда са поканени, а аз пък ще приготвя моя световноизвестен динамитен пунш. Какво става с теб, Клайд? От месец знаеш, че Върн ще се пенсионира на тридесети май.

Това отново ме разгневи, по същия начин, както когато Бульона ме нарече педераст. Сграбчих Бил за реверите на подплатения му костюм и го разтърсих.

— Какво, по дяволите, приказваш?

Той ме удостои с измъчена усмивка.

— По дяволите, Клайд. Но ако не искаш да дойдеш, прекрасно. Стой надалеч. Така или иначе през последните дни го раздаваш леко психясал.

Отново го разтресох.

— Какво искаш да кажеш с това, психясал?

— Че не си наред, че дъската ти хлопа, че си смахнат колкото си искаш, че си изкрейзил, че си кухавелник, нещо от тези неща, светва ли ти? И преди да ми отговориш, позволи ми да те информирам, че ако ме разтресеш още веднъж, дори съвсем лекичко, ще издрайфам вътрешностите си точно върху гърдите ти и дори и химическото чистене няма да може да спаси костюма ти.

Той се отдалечи, преди да мога да го направя отново, дори ако исках и тръгна надолу по коридора, с дъното на панталоните, увиснало някъде до равнището на коленете както обикновено. Той се обърна назад само веднъж, докато Върнън отново затваряше решетката на асансьора.

— Трябва да си вземеш малко почивка, Клайд. Още от следващата седмица.

— Какво ти е станало? — изкреях му аз. — Какво е станало с всички вас? — Но тогава вътрешната врата се затвори и ние отново се отправихме нагоре — този път до седмия етаж. Моето малко късче небе. Върн хвърли фасата на цигарата си в кофата с пясък, подпряна в ъгъла и веднага залепи още една цигара в плювалника си. Той запали клечка кибрит с нокътя на палеца си, запали цигарата и веднага се задави отново с кашлица. Сега видях ситни капчици кръв да се стичат от пропуканите му устни. Бе мъчителна гледка.

Очите му бяха наведени, те гледаха празно в далечния ъгъл, нищо не виждаха, на нищо не се надяваха. Миризмата на тялото на Бил

Тъгъл витаеше между нас като Духът на Миналите Гуляи.

— О'кей, Върн — казах аз. — Какво има и къде отиваш?

Върн никога не бе от хората, които изчерпват английския език и поне това не се бе променило.

— Гони ме онази с косата. Рак — каза той. — В събота хващам експреса „Пустинен цвят“ и заминавам за Аризона. Ще живея със сестра ми. Не очаквам, че ще злоупотребя с гостоприемството ѝ. Може би ще ѝ се наложи да ми смени завивките два пъти. — Той спря асансьора и загърмя с решетката. — Седми етаж, господин Ъмни. Вашето късче небе. — Той се усмихна така, както винаги се усмихваше, но този път усмивката му напомняше за усмивката, която виждате на шекерените черепи в Тихуана, дето ги продават в Деня на Мъртвите.

След като се отвори вратата на асансьора, помирисах нещо в моето късче небе, което бе толкова не на място, че ми отне сума ти време да го позная — прясна боя. След като го забелязах, го забравих, имах съвсем други проблеми.

— Има нещо, което не е наред — казах аз. — Знаеш, че е така, Върн.

Той завъртя ужасяващо празните си очи към мен. В тях се четеше смъртта, черен силует, който ми махаше и кимаше зад избелелите сини очи.

— Какво не е наред, господин Ъмни?

— Ти трябва да бъдеш винаги тук, по дяволите! Точно на това място! Да седиш на столчето си с Исус и жена ти над главата ти. Не това! — Пресегнах, сграбчих картичката с картината на рибаря в езерото, скъсах я на две, събрах парчетата, скъсах я на четири и след това ги захвърлих. Те се посипаха по избелелия червен килим на пода на кабинката на асансьора като конфети.

— Трябва да съм винаги тук — повтори той, тези ужасни негови очи нито за миг не изпускаха моите. Някъде отвъд, двама мъже в изцапани с боя престилки се обърнаха и ни изгледаха.

— Точно така.

— Докога все така, господин Ъмни? Тъй като вие знаете всичко останало, сигурно можете да ми обясните това, нали? Докога трябва да се кандилкам в тази проклета кабинка?

— Ами... завинаги... — казах аз и думата увисна между нас, още един призрак в задимената от цигари асансьорна кабинка.

Ако имах избор от призраци, щях да избира телесната миризма на Бил Тъгъл... но нямах избор. Вместо това, повторих:

— Завинаги, Върн.

Той всмукна от цигарата си „Камел“, изкашля дима и ситна мъгла от кръв и продължи да ме гледа.

— Не ми е работа да давам на наемателите съвет, господин Ъмни, но ми се иска да ви посъветвам нещо. Така или иначе, това е последната ми седмица тук. Вие самият трябва да отидете на лекар. От онези, дето те чукат с чукче но коляното, а после те питат дали сънуваш бели мишки.

— Не можеш да се пенсионираш, Върн. — Сърцето ми биеше по-силно от всякога, но успях да запазя гласа си спокоен. — Просто не можеш.

— Не? — Той извади цигарата от устата си. Крайчецът ѝ бе прогизнал от прясна кръв и след това пак ме погледна. Усмивката му бе мъртвешка. — Така, както стоят нещата, струва ми се, че просто нямам избор, господин Ъмни.

III. ЗА ХУДОЖНИЦИ И ПЕСОС

Миризмата на прясната боя прониза носа ми, като надделя както над миризмата на дима от цигарите на Върнън, така и над вонята от мишниците на Бил Тъгъл. Мъжете в комбинезони сега бяха заели пространството в близост до вратата на офиса ми. Бяха прострели огромно платнище, върху което бяха разпръснали инструментите си — кутии боя, четки и терпентин. Имаше и две сгъваеми стълбички, които ограждаха бояджиите като мършави подпори за книги. Искаше ми се да изтичам чак до края на коридора, да изритам струпаните им инструменти, където ми попадне. Какво право имаха те да боядисват тези тъмни стари стени с това ослепително, кощунствено бяло?

Вместо това, отидох до този, който изглеждаше така, сякаш коефициентът му на интелигентност може да се изрази с цели две цифри и го попитах какво си въобразяват, че правят заедно с другото дете-чудо. Той ме изгледа:

— А ти какво мислиш, че правим? Аз съм набримчил Мис Америка, а Чък там слага червило на зърната на циците на Бети Грейбъл.

Това ме довърши. Писна ми от тях, писна ми от всичко. Пресегнах и сграбчих детето-чудо под мишницата и с върха на пръстите си притиснах един особено чувствителен нерв, който се крие там. Той изкрещя от болка и изпусна четката си. Бялата боя заля обувките му. Партньорът му хвърли един примирен гълъбов поглед и отстъпи крачка назад.

— Ако се опиташ да се измъкнеш, преди да съм свършил с теб — изръмжах аз, — ще натикам дръжката на четката ти толкова дълбоко в задника ти, че ще се задавиш с нея. Искаш ли да опиташ, за да разбереш да не би пък случайно не преувеличавам?

Той спря да се движи и просто застана на ръба на платнището и стрелкаше с очи от едната страна на другата, оглеждайки се за помощ. Нямаше откъде да дойде. Почти бях сигурен, че всеки момент Кенди ще отвори вратата и ще погледне да види какъв бе тоя шум, но вратата

остана здраво затворена. Отново се съсредоточих върху детето-чудо, което държах в ръцете си.

— Въпросът бе доста прост, приятел — какво, по дяволите, правиш тук? Можеш ли да отговориш или да те различиш? Можеш ли да ми отговориш, или искаш аз да ти припомня?

Отново забих пръсти в мишницата му, за да освежа паметта му и той пак изпищя:

— Боядисваме коридора! За Бога, не виждаш ли?

Разбира се, че виждах и даже да бях сляп, щях да помириша. Ненавиждах това, което сетивата ми казваха. Коридорът не трябваше да бъде боядисван, особено в този ослепително бял, светоотразяващ цвят. Трябваше да бъде сенчест и потаен, трябваше да мирише на прах и стари спомени. Това, което бе започнало с необичайната тишина на семейство Демик, непрекъснато ставаше все по-зле. Бях бесен, нещо, което този нещастник откриваше на собствен гръб. Бях и изплашен, но това бе чувство, което знаех много добре как да прикрия, когато вадя хляба си, принуден през цялото време да нося ютия в кожен кобур под мишницата си.

— Кой ви изпрати тук, нещастници такива?

— Нашият шеф — каза той и ме изгледа така, сякаш бях обезумял. — Ние работим за „Чалис Къстъм Пейнтърс“, на „Ван Найс“. Шефът ни е Хап Кориган. Ако искаш да разбереш кой нае компанията, трябва да помиташ...

— Бе собственикът — каза тихо другият кандидат художник. — Собственикът на тази сграда. Тип на име Самюел Ландри.

Поразтършувах паметта си, като се опитвах да свържа името на Самюел Ландри с това, което вече знаех за „Фулуайдър Билдинг“ и не можах. Всъщност не можах да свържа името Самюел Ландри с каквото и да е било. Но въпреки това, то кънтеше в главата ми, като църковна камбана, която можеше да чуеш на километри разстояние в някоя мъглива утрин.

— Лъжеш — казах аз, но без особена увереност в гласа. Казах го, защото просто трябваше да кажа нещо.

— Обади се на шефа тогава — каза другият бояджия.

Външността би могла да лъже, той очевидно бе по-схватливият от двамата, в края на краищата. Той бръкна в мръсния си омацан в боя комбинезон и извади една визитна картичка.

Изведнъж почувствах зверска умора и магнах с ръка.

— Кой, за Бога, би искал да боядиса това място?

Въпросът ми не бе зададен към тях, но бояджията, който ми подаваше визитната картичка, ми отговори.

— Е, добре, това ще освежи мястото и ще го направи по-приятливо — каза той предпазливо. — Трябва да го признаеш.

— Синко — попитах го аз, като направих крачка към него, — майка ти роди ли някакви нормални деца или те пръкна само тебе, като жертва на несполучлив аборт?

— Хей, внимавай какво приказваш — каза той, като отстъпи крачка назад. Последвах тревожния му поглед до стиснатите ми на топка юмруци и с усилие на волята ги разтворих отново. Той не изглеждаше особено спокоен, нещо за което всъщност не мога и да го виня.

— На теб не ти харесва — ти се изказа достатъчно ясно по този въпрос. Но аз трябва да направя това, което шефът ми нареди, нали? Искам да кажа, по дяволите, нали така постъпваме тук, в Америка — изпълняваме всичко, което ни наредят.

Той изгледа партньора си, след това отново мен. Бе бърз поглед, по-скоро мигновено движение, но в моята работа съм виждал достатъчно често как се споглеждат по този начин и обикновено складирам в архивата си този род погледи. Не се занимавай с този тип, казваше той. Не го дразни, не го закачай. Той е напълно откачен и взривоопасен.

— Искам да кажа, че имам жена и малко дете, за които трябва да се грижа — продължи той. — А на улицата е Голямата Депресия, доколкото ти е известно.

Обзе ме тотално объркване, което удави гнева ми по начина, по който поройният дъжд загася пожара. Имаше ли Депресия навън? И каква бе тя?

— Зная — казах аз, без да зная каквото и да е било. — Нека просто забравим за всичко, какво ще кажете?

— Разбира се, — съгласиха се двамата с такъв ентузиазъм, че прозвучаха като половината от бръснарски квартет.

Този, който по грешка бях квалифицирал като малоумник, бе пъхнал лявата си ръка дълбоко под дясната мишница и се опитваше да успокои засегнатия нерв. Бих могъл да му кажа, че го чака цял час

напразни усилия, а може би и повече, но не исках да говоря повече с тях. Не исках да говоря с никого, не исках да виждам никого, дори и възхитителната Кенди Кейн, чиито влажен поглед и закръглени, субтропични линии омайваха уличните зяпачи до такава степен, че те бяха готови да коленичат пред прелестите ѝ. Единственото, което исках, бе да се добера до приемната, а от нея в моето убежище. Имаше бутилка уиски „Роб’с“ в долното ляво чекмедже и точно сега зверски се нуждаех от една дълбока глътка.

Спуснах се към вратата от матирано стъкло, на която бе написано КЛАЙД ЪМНИ, ЧАСТЕН ДЕТЕКТИВ, като едва се удържах да не опитам дали мога да ритна една кутия мръснобяла боя, марка „Дъч Бой“ през прозореца чак до края на хола и навън, по пожарния изход. Всъщност точно пресягах към дръжката на вратата, когато ме осени една мисъл и се обърнах към бояджиите... но бавно, така че да не си помислят, че отново нещо ми е скимнало и ще изпадна в нов припадък. Освен това бях сигурен, че ако се обърна прекалено бързо, ще ги видя как се споглеждат и се хият и махат с пръсти около ушите — този добре познат жест за обозначаване на смахнатите, който всички ние знаем още от училищния двор.

Те не правеха неприлични жестове с пръсти, но не бяха свалили поглед от мен. Полуумният сякаш мереше разстоянието до вратата, обозначена като вход към СТЪЛБИЩАТА. Изведнъж ми се поиска да им кажа, че не съм толкова лошо момче, когато ме опознаете, че имаше няколко клиенти и поне една бивша съпруга, които ме възприемаха като герой. Но това не бе нещо, което човек би могъл да каже за себе си, особено на двойка малоумници като тях.

— Спокойно, момчета — казах аз. — Нямам намерение се нахвърлям срещу вас. Просто исках да ви попитам още нещо.

Хе се поотпуснаха малко. Всъщност много малко.

— Питай — каза Бояджия номер Две.

— Някой от вас да е играл на лотарията в Тихуана?

— Ла Лотерия? — попита Номер едно.

— Дълбоките ти познания по испански ме хвърлят в тъч. Да, Ла Лотерия.

Номер едно поклати глава.

— Мексиканските лотарии и мексиканските публични домове са само за глупаци.

„Защо си мислиш тогава, че ви попитах?“ — помислих си аз, но не го казах.

— Освен това — продължи той, — ако спечелиш десет или двадесет хиляди песос, голяма работа. Колко е това в истински пари? Петдесет долара? Осемдесет?

Майка ми направи големия удар в лотарията в Тихуана, бе казал Бульона и аз си знаех още тогава, че нещо има, което не се връзва, както трябва. _ Четиридесет хиляди гуцера. Чичо ми Фред отиде и прибра парите вчера следобед. Докара ги па задната седалка на мотоциклета си Вини!_

— Да, нещо такова, предполагам — казах аз. — И печалбата винаги я изплащат по този начин? В песос?

Той отново ме погледна така, сякаш бях луд за връзване, след това си спомни, че наистина бях откачен и поотпусна лицето си.

— Да, разбира се. Това е мексиканска лотария, да знаеш. Не биха могли да ти платят в долари.

— Колко точно — казах аз и в съзнанието си видях слабо, щастливо лице на Бульона и го чух как казва: *Парите бяха разхвърлени по леглото на мама! Четиридесет хиляди подскачащи зелени гуцери!*

С изключение на това как би могло едно сляпо хлапе да бъде сигурно за точното количество и дали това, в което се бе заровило, наистина бяха пари? Отговорът бе много прост — не можеше. Но дори едно сляпо вестникопродавче щеше да знае, че *ла лотерия* изплаща печалбите си в песос и дори едно сляпо вестникопродавче трябваше да знае, че не можеш да носиш четиридесет хиляди долара в мексикански марули на задното седло на мотоциклет марка „Винсент“. Чичо му се нуждаеше от боклукчийска кола, с каквито разполагаше Градската управа на Лос Анджелис, за да пренесе толкова много мангизи.

Бъркотия и хаос, хаос и бъркотия — нищо друго, освен пълен безпорядък.

— Благодаря ви — казах аз и се отправих към офиса си.

Сигурен съм, че тримата въздъхнахме с облекчение.

IV. ПОСЛЕДНИЯТ КЛИЕНТ НА ТЪМНИ

— Кенди, скъпа — не искам да виждам никого, не искам да поемам никакви случаи... — Прекъснах. Външната приемна бе празна. В ъгъла бюрото на Кенди бе неестествено голо и след миг разбрах — подносът, на който бе написано СВОБОДНО/ЗАЕТО бе натикан в кошчето за боклук, а снимките на Ерол Флин и Уилям Пауел бяха изчезнали. Както и нейният Филко. Малкото синьо стенографско столче, върху което Кенди обикновено простираше разкошните си бедра, бе свободно.

Очите ми се върнаха към табелката СВОБОДНО/ЗАЕТО, която стърчеше в кошчето за боклук, като носът на потъващ кораб и за миг сърцето ми замря. Вероятно някой бе нахълтал тук и отвлякъл Кенди. Вероятно това бе *случай*, другояче казано. В този момент бих приветствал появата на някой *случай*, даже ако това означаваше, че някой нехранимайко завързва Кенди в този миг... и намества особено внимателно въжето върху заоблените ѝ стегнати гърди. Всяка възможност да се измъкна от паяжината, в която непрекъснато пропадах, ми изглеждаше напълно примамлива.

Проблемът с тази хипотеза бе достатъчно прост: стаята не бе претършувана. Табелката СВОБОДНО/ЗАЕТО бе в кошчето наистина, но това не подсказваше, да се е водила някаква борба, всъщност всичко това приличаше повече на...

Имаше още нещо, внимателно поставено точно в центъра на попивателната хартия. Един бял плик. Само го погледнах и ми призля. Въпреки това, краката ме отнесоха някак през стаята и го взех в ръце. Да видя името си написано на плика с широките разкривени и лъкатушещи букви на Кенди не бе изненада, това бе още една неприятна част от тази дълга и неприятна сутрин.

Разкъсах го и върху ръката ми падна едно единствено листче от бележник.

Скъпи Клайд,

Писна ми да ми пускаш непрекъснато ръце и непрестанно да ми се надсмиваш и подиграваш, уморена съм от смехотворните ти и детински шеги за името ми. Животът е прекалено кратък, за да бъде мачкана и опипвана от един разведен детектив на средна възраст с неприятен дъх. Ти имаш и своите добри страни, Клайд, но те са потопени от лошите, особено след като започна да пишеш през цялото време.

Направи си една услуга и порасни най-накрая.

Искрено твоя,
Арлен Кейн

П.П. Отивам при майка ми в Айдахо. Не се опитвай да влезеш в контакт с мен.

Държах бележката ѝ в ръка в продължение на една-две минути, гледах я с невярващ поглед, след това я захвърлих. Една фраза ми се отпечата в съзнанието, докато я наблюдавах как плавно и лениво се спуска към вече препълненото кошче за боклук.: *Уморена съм от твоите смехотворни и детински шеги за името ми.* Но аз никога не съм знаел, че името ѝ е нещо друго, а не Кенди Кейн (Захарна тръстика). Поразрових съзнанието си, докато бележката продължи ленивия си и очевидно безкраен полет напред и назад, нагоре и надолу и отговорът бе честно и кънтящо „не“. Името ѝ винаги е било Кенди Кейн, ние се шегувахме по този повод много пъти и дори ако е имало няколко случая на прекрачване на прага на чисто служебните отношения с пляскания по стегнатото ѝ задниче, опипване на пищните ѝ гърди или просто гъделичкане, какво от това? На нея това ѝ беше приятно. Винаги. И на двамата ни бе приятно.

Всъщност, приятно ли ѝ е било! — един глас се обади някъде дълбоко в мен. Наистина ли тя се наслаждаваше на това, или това е още една от приказките, които си разказваш през всички тези години?

Опитах се да заглуша този глас и след миг или два успях, но този, който го замени бе още по-лош. Този глас принадлежеше не на някой друг, а на Бульона Смит.

— *Ще спра да се преструвам, че умирам от удоволствие и се превъзнасям на небето всеки път, когато някой самохвалко ми остави мизерния бакшиш от пет цента* — казваше той. — *Не можеш ли да разбереш, какъв е гвоздеят в новините днес, господин Ъмни?*

— Спри, проклето хлапе — казах аз в празната стая. — Ти не си Габриел Хийтър. — Обърнах се от бюрото на Кенди и докато го направих, пред съзнанието ми изплуваха и преминаха липата на някакъв безумен маршируващ оркестър: Джордж и Глория Демик, Бульона Смит, Бил Тъгъл, Върнън Клайн, милиондоларовата блондинка, която минаваше под името Арлен Кейн... дори и двамата бояджии бяха там.

Объркване и хаос, хаос и объркване, изобщо пълен безпорядък.

Като наведох глава, се отправих в моя офис, затворих вратата след себе си и седнах зад бюрото. През затворения прозорец до мен долиташе шумът от движението по Булеварда на Залеза. Мислех си, че за подходящия човек това бе все още пролетната утрин, толкова съвършена и така типична за Лос Анджелис, че очакваш да видиш знака за запазена търговска марка, отпечатан навсякъде, но за мен светлината бе помръкнала от този ден, както вътрешно, така и външно. Помислих си за бутилката пиячка в най-долното чекмедже, но изведнъж усилието да се наведе и да я взема ми се стори прекомерно голямо. Струваше ми се, че това те бъде все едно да се изкача до Монт Еверест с тенисни обувки.

Миризмата на прясна боя бе проникнала чак до моето вътрешно убежище. Това бе миризма, която обикновено харесвах, но не и сега. В този миг тя въплъщаваше всичко, което бе тръгнало надолу, след като двойката Демик не се върна в холивудското им бунгало, сипейки остроумия един срещу друг както гумени топки, не надуха грамофона си до краен предел и не хвърлиха своето куче в истеричен припадък с безкрайните си нежности, умилквания и гукане. Осени ме със съвършената яснота и простота на истинското прозрение, начинът, по който големите истини осеняват предопределените за това хора, че ако някой доктор успее да оперира и да изрежа рака, който убива

оператора на асансьора на „Фулуайдър Билдинг“, той ще бъде бял. Мръснобял. И ще мирише точно като прясната боя марка „Дъч Бой“.

Тази мисъл бе толкова уморителна, че трябваше да отпусна главата си с opakото на дланите, притиснати към слепоочията, за да мога да я задържа... или може би просто да предпазя това, което бе вътре в нея да не избухне и да облее стените. И когато вратата се отвори внимателно и чух стъпките на някакъв посетител, който влезе в стаята, не вдигнах очи. Щеше да бъде прекалено голямо усилие да го направя точно в този момент, когато силите ми ме бяха напуснали.

Освен това имам странното предчувствие, че вече зная кой е той. Не можах да го асоциирам с определено име, но стъпките ми бяха някак познати. Както и одеколонът, въпреки че знаех, че не съм в състояние да го назова с точното му име, дори ако опрат пистолет в слепоочието ми, поради една много проста причина: никога не бях помирисвал такъв одеколон през живота си. Как бих могъл да разпозная аромат, който просто не бях помирисвал, ще попитате вие? Не мога да ви отговоря, приятели, но си беше така.

И това не бе най-лошото. Най-лошото бе, че се изплаших до смърт. Изправял съм се срещу мълчаливите дула в ръцете на гневни мъже, което е лошо и срещу кинжали в ръцете на разгневени жени, което е хиляда пъти по-лошо, веднъж бях завързан за колелото на автомобил „Пакард“, паркиран на натоварено платно, веднъж бях дори изхвърлен от прозореца на третия етаж. Животът ми бе изпълнен с преживявания, но нищо не бе ме изплашвало така, както ароматът на този одеколон и тези меки приглушени стъпки.

Главата ми сякаш тежеше поне двеста килограма.

— Клайд — каза някакъв глас. Глас, който не бях чувал никога преди, но който познавах като своя собствен. Само една дума и теглото на главата ми щеше да се равнява на един тон.

— Разкарай се отгук, който и да си — казах аз, без да повдигна очи. — Мястото е затворено. — И нещо вътре в мен ме застави да добавя: — За ремонт.

— Лош ден, нали Клайд?

Имаше ли някакво съчувствие в този глас? Мисля, че може би да, но това сякаш направи нещата още по-лоши. Който и да беше този загубеняк, не ми трябваше съчувствието му. Нещо ми подсказваше, че съчувствието му ще бъде по-опасно, отколкото омразата му.

— Не чак толкова лош — казах аз, като подпирах натежалата си глава, която се раздираше от болки, с дланите на ръцете ми и сведох поглед към попивателната хартия върху бюрото ми. В горния ляв ъгъл бе написан номерът на Мейвис Уелд. Отново и отново плъзнах погледа си по него, Бевърли 64214. Да гледам втренчено попивателната хартия ми се стори добра идея. Дори не знаех кой е посетителят ми, но знаех, че не искам да го видя. Точно в този момент това бе единственото нещо, което знаех със сигурност.

— Мисля, че се държиш като един... хипокрит... да кажем? — попита гласът и в него наистина имаше съчувствие, звукът му обаче накара стомахът ми да се свие в пулсиращ юмрук, пропит с киселина. Когато той се отпусна в стола, на който обикновено сядаха клиентите, той изскърца.

— Не зная какво точно означава тази дума, но, разбира се, ще се опитам да я преглътна — съгласих се аз. — А сега предлагам, праведни Велики Могол, да размърдаш задника си и да се разкараш веднага отгук! Днес мисля да взема отпуска по болест. Мога да го направя без особени основания, тъй като тук аз съм шефът. Някой път нещата вървят много гладко, нали?

— Предполагам, че да. Погледни ме, Клайд.

Сърцето ми биеше до полуда, но главата ми остана провиснала надолу и очите ми продължиха да се взират в телефонния номер Бевърли 64214. Част от мен се чудеше дали адът е достатъчно горещ за Мейвис Уелд. Когато започнах да говоря, гласът ми бе спокоен. Това ме изненада, но и ме накара да се чувствам щастлив.

— Всъщност, мисля да взема цяла година отпуска по болест. Ще отида в Кармел, може би. Ще седна на палубата с „Американ Мъркюри“ в скута и ще наблюдавам как големите парчета идват от Хавай.

— Погледни ме.

Не исках да го направя, но въпреки това надигнах глава. Той седеше в стола на клиента, където някога бяха седели Мейвис, и Ардис МакГий, и Биг Том Хетфийлд. Дори Върнън Клайн бе сядал някога тук, когато дойде със снимките на щерката си, която не носеше нищо друго, освен наркоманска усмивка и бе гола-голеничка, както я бе родила майка ѝ. Той седеше там със същото късче калифорнийско слънце, което осветяваше чертите му — черти, които определено бях

виждал и преди. Последният път бе преди по-малко от час, в огледалото на банята ми. Стържех ги със самобръсначка „Жилет“, модел „Синьо острие“.

Изразът на съчувствие в очите му — в очите ми — бе най-отвратителното нещо, което някога бях виждал и когато той ми протегна ръката си — протегна ръката ми, почувствах внезапно желание да завъртя въртящия стол, да слеза на краката си и да изтичам и направо да се хвърля от прозореца на офиса ми, който както помните, се намира на седмия етаж. Мисля си, че дори бих го направил, ако не бях толкова объркан, толкова озадачен. Бях чел израза „лишен от мъжество“ много пъти — тя е любима на долнопробните любовни списания и евтините издания, но за първи път се почувствах по този начин.

Изведнъж офиса притъмня. Денят бе съвършено ясен бих могъл да се закълна в това, но въпреки това слънцето бе засенчено от някакъв облак. Човекът от другата страна на бюрото бе поне десетина години по-възрастен от мен, може би петнадесетина, косата му бе напълно побеляла, докато моята бе почти изцяло черна, но това не промени простия факт — независимо как се наричаше или колко възрастен изглеждаше той, това бях аз. Не си ли помислих, че гласът му ми звучи странно познат? Разбира се. Начинът, по който собственият ти глас ти звучи познат — въпреки че не по начина, по който звучи в собствената ти глава — когато го чуеш от грамофонен запис.

Той взе отпуснатата ми върху бюрото ръка, стисна я с пъргавината на агент за недвижима собственост по време на сделка, след това отново я отпусна. Тя се удари с оглушителен удар върху попивателната и се приземи върху телефонния номер на Мейвис Уелд. Когато вдигнах пръстите си, видях, че номерът на Мейвис е изчезнал. Всъщност всички телефонни номера, които бях надраскал върху попивателната бяха изчезнали. Тя бе чиста като... е добре, чиста като съвестта на заклет баптист.

— Боже мой — изстенах аз. — Боже мой!

— Съвсем не — каза по-старата моя версия, която седеше в стола на клиента от другата страна на бюрото. — Ландри. Самюел Д. Ландри. На Вашите услуги.

V. ИНТЕРВЮ С ГОСПОД

Въпреки че бях направо потресен, ми бяха достатъчни само няколко секунди, за да свържа името, вероятно защото го бях чул съвсем преди малко. Според Бояджия Номер Две, Самюел Ландри бе причината, поради която дългият мрачен коридор, водещ до моя офис, скоро щеше да бъде преобоядисан в мръснобяло. Ландри бе собственикът на „Фулуайдър Билдинг“.

Изведнъж ми хрумна една щура идея, но потенциалната ѝ налудничавост с нищо не затули внезапния лъч надежда, който я придружаваше. Те — независимо кои са те — казват, че всеки по лицето на земята има двойник. Може би Ландри бе моят. Може би бяхме идентични близнаци, несвързани двойници, които по някакъв начин са родени от различни родители, с десет или петнадесет години разлика във времето. Тази идея съвсем не обясняваше останалите странности, с които ме сблъска този ден, но поне можех да се хвана за нея като удавник, по дяволите!

— Какво мога да направя за вас, господин Ландри? — попитах аз. Въпреки че полагах всички усилия, гласът ми бе започнал да трепери. — Ако сте дошъл за наема, ще трябва да изчакате един-два дена да си оправя нещата. Изглежда, че секретарката ми току-що е открила, че има неотложна работа у дома в Арминт, Айдахо.

Ландри изобщо не обърна внимание на това анемично усилие от моя страна да променя насоката на разговора.

— Да — каза той замислено. — Предполагам, че това е бил дядото от лошите му дни... и това е изцяло моя вина. Съжалявам, Клайд, наистина. Да те срещна, лично за мен бе... е добре, не това, което очаквах. Изобщо бе съвсем различно. Първо на първо, те харесвам доста повече, отколкото очаквах. Но връщане назад няма сега. — И той въздъхна. Начинът, по който въздъхна съвсем не ми хареса.

— Какво искате да кажете с това? — казах аз. Гласът ми трепереше повече от всякога и лъчът надежда умираше. Липсата на

въздух в празната кухня, която някога бе мозъкът ми, изглежда, бе причината за това.

Той не отговори веднага. Отпусна се назад и стисна дръжката на елегантното дипломатическо куфарче, подпряно на предния крак на стола за клиенти. Инициалите върху него... бяха С.Д.Л.... и направих извода, че моят странен посетител го е донесъл със себе си. Неслучайно получих наградата „Детектив на годината“ през 1934 и 1935 година. Никога не бях виждал такова нещо — бе прекалено малко и прекалено тънко, за да бъде куфарче, с каквито чиновниците отиват на работа и се отваряше не със закопчалки и ремъци, както обикновено, а с цип. Никога не бях виждал подобен цип, ми идва наум сега. Зъбчетата му бяха прекалено мънички и почти не приличаха на метал.

Но странностите само започваха с багажа на Ландри. Дори ако се абстрахираме от факта, че той страхотно приличаше на мен, така, както би изглеждал един мой по-голям брат, Ландри изобщо не ми напомняше за бизнесмените, които бях виждал през живота си и съвсем не изглеждаше достатъчно състоятелен тип, че да притежава „Фулуайдър Билдинг“. Разбира се, това не бе Хотел „Риц“, но е в центъра на Лос Анджелис, а клиентът ми (ако може да се нарече такъв) приличаше на странстващ селскостопански работник от щата Оклахома в добро настроение, прясно изкъпан и избръснат.

Той носеше сини джинси и чифт гуменки на краката... само че те изобщо не приличаха на гуменките, които бях виждал преди. Бяха големи тежки гуменки с двойни подметки. Това, на което в действителност приличаха, бяха обувките, които Борис Карлоф носи като част от костюма, в който играе Франкенщайн и, ако са направени от брезент, ще изям любимата си мека шапка. От двете им страни имаше написана с големи букви дума, която ми приличаше на блюдо от китайски ресторант, който предлага храна по домовете — Рийбок.

Погледнах към попивателната хартия, която някога бе осеяна с телефонни номера и изведнъж осъзнах, че повече не мога да си спомня номера на Мейвис Уелд, въпреки че сигурно ѝ се бях обаждал милиард пъти само през тази последна зима. Почувствах как обзелият ме ужас се усили.

— Господине — казах аз. — Бих искал да ми обясните причината за Вашето посещение, след което ще ви помоля да се изметете оттук.

Между впрочем, защo да не пропуснем светските любезности и предисловията и направо да преминаем към същината на въпроса?

Той се усмихна... отегчено, помислих си аз. Това бе другото. Лицето над широко разгърдената бяла риза изглеждаше ужасно уморено. И ужасно тъжно. То показваше, че човекът, който го носи е преминал през неща, каквито изобщо не мога да си представя. Почувствах известно състрадание към посетителя ми, но това, което чувствах в най-голяма степен бе страх. И гняв. Поради това, че това бе моето лице, той също очевидно бе преминал през много неща, за да го износи по този начин.

— Съжалявам, Клайд — каза той. — Не мога.

Той сложи ръката си върху малкия и чуден цип. Изведнъж последното нещо на света, което исках, бе това Ландри да отвори това куфарче. За да го спра, казах:

— Винаги ли посещавате наемателите си, облечени като някой тип, който изкарва прехраната си, отглеждайки зеле? Кой сте вие, да не би да сте някой от тези ексцентрични милионери?

— Да, наистина съм ексцентричен — каза той. — И няма да е добре за теб да продължим да протакаме тази работа повече, Клайд.

— Откъде ви хрумна да...

Тoгава той ми каза това, от мисълта за което се ужасявах и изгаси последните остатъци от надежда, които таях дълбоко в себе си.

— Аз познавам всички твои хрумвания и идеи, Клайд. В края на краищата аз съм ти.

Облизах пресъхналите си устни и с усилие на волята, започнах да говоря. Бях готов да направя всичко, само и само да не му позволя да разтвори оня цип. Всичко на света.

Гласът ми бе дрезгав, но добре че изобщо излизаше от устата ми.

— Да, забелязах приликата. Но въпреки това, не можах да разпозная одеколona ти. Самият аз използвам „Олд Спайс“.

Палецът и показалецът му стиснаха ципа, но той не го дръпна. Поне не още.

— Но ти харесва — каза той със съвършена увереност — и ти би го използвал, ако можеш да го вземеш от магазина „Рексол“ на ъгъла, нали? За съжаление, не можеш. Одеколонът ми е „Арамис“ и ще го изобретят чак след четиридесет или повече години. — Той погледна

към странните си и грозни баскетболни обувки. — Както и маратонките ми.

— По дяволите, нека бъде така, щом казваш.

— О, да, мисля че дяволът би могъл да се впише в тази работа — каза Ландри и този път не се усмихна.

— Откъде си ти?

— Мислех, че знаеш. — Ландри разтвори ципа и извади някакъв правоъгълен прибор, направен от гладка пластмаса. Имаше същия цвят, който щеше да има коридорът на седмия етаж, когато слънцето залезе. Никога не бях виждал нещо подобно. Върху него нямаше име на търговската му марка, само нещо, което би трябвало да бъде серийният номер — Т-1000. Ландри го извади от калъфа, натисна с палец страничните ключалки и повдигна закачения на пантички капак, за да разкрие нещо, което приличаше на телеекрана във филм на Бък Роджърс.

— Идвам от бъдещето — каза Ландри. — Точно като разказ в евтино булевардно издание.

— По-вероятно е, че идваш от санаториума в Съниленд, където държат лудите — изграчих аз.

— Но не съвсем като булеварден научнофантастичен разказ — продължи той, като не обръщаше внимание на това, което бях казал. — Не, не съвсем. — Той натисна някакъв бутон от страничната част на пластмасовото куфарче. Последва слаб бръмчащ звук от вътрешността на тази играчка, последван от кратко жужене и изсвирване. Това, което лежеше в скута му, приличаше на някаква странна стенографска машинка... и ми се струваше, че не бях съвсем далеч от истината.

Той вдигна очи към мен и каза:

— Как се казваше баща ти, Клайд?

Изгледах го за миг, като едва устоях на импулса отново облича устните си. Стаята бе все още тъмна, слънцето се — скрило зад някакъв облак, който изобщо не се виждаше, когато влязох от улицата в сградата. Лицето на Ландри сякаш плаваше в мрака като стар, съсухрен балон.

— Какво общо има това с цените на краставиците в Моравия? — попитах аз.

— Не знаеш, така ли?

— Разбира се, че знам — казах и наистина бе така. На езика ми бе, но не можех да го кажа — бе заседнало някъде на края на езика ми, като телефонния номер на Мейвис Уелд, който беше Бейшар нещо си.

— А майка ти?

— Спри да ме будалкаш!

— Ето ти един по-лек въпрос — в каква гимназия завърши средното си образование? Всеки американец, в жилите на когото тече червена кръв си спомня в какво училище е ходил, нали? Или първото момиче, с което е стигнал докрай. Или пък града, в който е израснал. Твоят град Сан Луис Обиспо ли беше?

Отворих си устата, но този път нищо не излезе от нея.

— Кармел?

Това звучеше правилно... и след това се усетих, че греша.

Главата ми се завъртя.

— Или може би пък е бил Дъсти Ботъм, Ню Мексико.

— Прекрати с тези глупости! — изкрещях аз.

— Знаеш ли ги тези неща? Знаеш ли ги?

— Да. Беше...

Той се надвеси над мен и си играеше с ключовете от странната стенографска машина.

— Сан Диего! Роден съм и съм израснал там!

Той сложи машината на бюрото ми и я завъртя така, че да мога да следя думите, които изплуваха една след друга в прозореца над клавиатурата.

Сан Диего! Роден съм и съм израснал там!

Очите ми се отклониха от екрана към думата, отпечатана върху пластмасовата рамка, която го заобикаляше.

— Какво е Тошиба? — попитах аз. — Нещо, което върви заедно с Рийбок за вечеря ли?

— Това е японска електронна компания.

Аз се засмях сухо.

— Кого будалкаш, бе господине? Японците не могат да направят даже самонавиващи се играчки, без да объркат пружините им и да ги сложат наопаки.

— Не сега — съгласи се той с мен — и като говорим за сега, Клайд, кога е сега? В коя година сме сега?

— 1938 — казах аз, след което вдигнах полуизтръпналата си ръка до лицето и потърках устни. — Почакай малко. 1939 година.

— Би могло да бъде даже 1940 година. Прав ли съм?

Нищо не казах, но почувствах как лицето ми пламва.

— Не се измъчвай, Клайд, ти не знаеш, защото аз не зная. Винаги съм оставял времето, в което се развива действието, неопределено и неясно. Временната рамка, която опитвах да създам бе по-скоро въпрос на атмосфера, на чувство... да го наречем Времето в Америка в епохата на Чандлър, ако искаш. Вършеше сензационна работа за повечето от читателите и опростяваше нещата от гледна точка на редакторската работа, тъй като не винаги можеш точно да определиш преминаването на времето. Не си ли забелязал колко често казваш неща като „в продължение на повече години, отколкото съм в състояние да си спомня“, или „толкова отдавна, че не ми се иска да си спомням“, или „откакто Хектор бе малко кученце“.

— Не, не бих казал, че ги употребявам. — Но сега, след като ми привлече вниманието към това, наистина забелязах, че често използвам точно тези фрази. И това ме накара да помисля за „Лос Анджелис Таймс“. Чета го всеки ден, но кой точно ден е това? Не можеш да го кажеш от самия вестник, тъй като на мястото на заглавката няма никаква дата, само този лозунг „Най-прекрасният вестник на Америка в най-прекрасния град на Америка“.

— Казваш тези неща, защото в този свят всъщност времето не минава. То е... — Той спря, сетне се усмихна. Бе ужасно да се погледне тази усмивка, пълна с копнеж и странна алчност. — ... е едно от многото му привлекателни страни — завърши той.

Бях уплашен, но винаги бях в състояние да приема поражението, когато чувствах, че наистина трябва да го приема, а сега бе един от тези случаи.

— Кажи ми, какво, но дяволите, става тук!

— Добре... но вече започваш да разбираш за какво става дума, Клайд, нали?

— Може би. Не зная името на баща ми или майка ми, или името на първото момиче, с което съм преспал, защото ти не ги знаеш тези неща. Така ли?

Той кимна, като се усмихна по начина, по който учителят ще се усмихне на ученика, който прави истински скок в овладяването на

логиката и стига до верния отговор, въпреки всички неблагоприятни обстоятелства. Но очите му все още бяха изпълнени от онова ужасно съчувствие.

— И когато ти написа Сан Диего на твоята машинка, това нещо ми хрумна и на мен...

Той кимна. Очевидно искаше да ме поощри да продължавам.

— Ти не притежаваш само „Фулуайдър Билдинг“, нали? — Преглътнах, сякаш се опитвах да се освободя от нещо в гърлото, което просто ми пречеше да си поема дъх и очевидно нямаше намерение да се махне току-така оттам. — Ти притежаваш всичко.

Но Ландри вече клатеше глава.

— Не всичко. Само Лос Анджелис и заобикалящите го райони. Тази версия на Лос Анджелис, тоест пълната версия на града, с епизодични изменения в рамките на приемствеността или незначителни, съчинени от мен добавки.

— Блъфираш — казах аз, но едва прошепнах думата.

— Виждаш ли картината на стената отляво на вратата, Клайд?

Погледнах я, но едва ли имаше необходимост от това — тя показваше как Джордж Вашингтон прекосява Делауеър и бе там откакто... е, добре, откакто Хектор бе малко кученце.

Ландри бе взел пластмасовата стенографска машина а ла Бък Роджърс и се надвеси над нея.

— Не прави това! — изкрецях аз и се опитах да го хвана. Не можах. Ръцете ми бяха безсилни, и не можах да събери достатъчно решителност. Чувствах се летаргичен, опустошен, сякаш бях загубил литър и половина кръв и кръвта и продължаваше да изтича.

Той отново натисна клавишите. Обърна машината към мен, така че да мога да чета думите на екрана. Там пишеше:

На стената наляво от вратата, водеща към царството на Кенди виси Нашият Високопочитаем Ръководител... но винаги леко наклонен на една страна. Това е моят начин да го поддържам в перспектива.

Погледнах към картината. Джордж Вашингтон бе изчезнал, заменен от фотография на Франклин Делано Рузвелт. ФДР бе ухилен до ушите и с цигаре в устата, провиснало напред под ъгъл, който привържениците му възприемаха като наперен, а хулителите му като арогантен. Картината висеше леко на една страна.

— Нямам нужда от преносим компютър, за да го направя — каза той. В гласа му прозвуча известно смущение, сякаш го бях обвинил в нещо. — Мога да го направя, само като се концентрирам — както ти си се уверил, когато цифрите изчезнаха от попивателната, но лаптопът ми помага. Сигурно защото съм свикнал да записвам нещата. И след това да ги редактирам. В определен смисъл, редактирането и преработването са най-пленителната част от цялата работа, тъй като там внасям окончателните промени — обикновено дребни, но често важни, които допринасят картината наистина да се избистри и фокусира.

Погледнах към Ландри и когато заговорих, гласът ми бе погребален.

— Ти си ме измислил, нали?

Той кимна. Изглеждаше странно засрамен, сякаш това, което бе направил, бе нещо мръсно.

— Кога? — Смехът ми бе нервен и писклив. — Или въпросът ми не е зададен правилно?

— Не зная дали е правилен или не е... — каза той — и предполагам, че повечето писатели ще ти кажат същото. Не дойде наведнъж — поне за това съм сигурен. Бе продължителен процес. Ти се появи за първи път в „Пурпурния град“, но това съм го написал в 1966 година, а ти си се променил сериозно оттогава насам.

1977 година, помислих си аз. Още една година на Бък Роджърс. Не исках да повярвам, че това наистина се случва, исках да вярвам, че всичко това е сън. Доста странно, но ароматът на одеколона ми попречи да го направя — този познат аромат, какъвто никога не бях помирисвал в живота си. Как бих могъл? Той бе „Арамис“, аромат, непознат за мен като „Тошиба“.

Но той продължаваше.

— Ти стана много по-сложен и интересен персонаж. Първоначално бе доста еднозначен и еднообразен. — Той се изкашля и се усмихна, втренчен в ръцете си за миг.

— Каква трудна задача за мен.

Той премигна, явно доловил яда в гласа ми, но отново ме погледна:

— Твоята последна книга бе „Как само прилича на Паднал Ангел“. Започнах я в 1990, но успях чак през 1993 година да я

довърша. Междувременно имах някои проблеми. Животът ми бе... доста интересен. — Той изрече бавно думата, а на лицето му играеше грозна и горчива усмивка.

— Писателите не пишат най-добрите си неща през интересни времена, Клайд. Можеш да ми повярваш.

Погледнах как скитническите му дрехи висяха като торба върху него и реших, че тук може би има основание.

— Може би затова се издъни тук със страшна сила — казах аз. — Тези глупости за лотарията и четиридесетте хиляди долара бяха чист гаф — на юг от границата плащат в песос.

— Знаех това — каза той меко. — Не казвам, че от време на време не се издънвам — може да съм като Господ в този свят или за този свят, но в моя собствен свят съм свършено нормален и когато се издънвам, ти и твоите партньори, герои на моите романи, никога не го разбирате, Клайд, защото грешките ми и нарушаването на последователността са част от твоята истина. Не. Бульона лъжеше. Знаех го и исках и ти да го научиш.

— Защо?

Той повдигна рамене, и отново в изражението му се появи неловкост и даже някакъв срам.

— Предполагам, за да те подготвя за идването ми. Затова бе всичко това, като се започне от семейство Демик. Не исках да те изплаша повече, отколкото бе необходимо.

Всеки частен детектив, който отбира нещо от занаята, си дава точна сметка кога човекът от стола на клиента лъже и кога казва истината. Да знаеш кога клиентът казва истината, но съзнателно прави пропуски, е по-рядък талант и се съмнявам, че дори и гениите сред нас могат да го долавят през цялото време. Може би аз го долавях сега, защото мозъчните ми вълни и тези на Ландри вървяха в затворен кръг. Имаше неща, които той не ми казваше. Въпросът бе дали да го притисна или не.

Това, което ме спря, бе внезапна, ужасна интуиция, която ме озари неизвестно откъде, като призрак, материализирал се от стената на обитавана от духове къща. Бе свързано със семейство Демик. Причината, поради която бяха толкова тихи снощи, бе поради това, че умрелите не влизат в брачни кавги — това е едно от тези азбучни правила като „зарът винаги се търкаля надолу“, „денят идва винаги

след нощта, а доброто след лошото“. Почти от самото начало, когато го срещнах, почувствах, че зад благовъзпитания горен слой на Джордж има яростен темперамент и че зад красивото лице и глуповатото поведение на Глория Демик се крие една истинска кучка, при това с остри нокти. Но те наподобяваха прекалено силно персонажи в стила на Коул Портър, за да бъдат истински, ако разбираш какво искам да кажа. А сега аз бях някак сигурен, че Джордж най-накрая е цапардосал и убил жена си... вероятно и малкото им уелско куче. Глория сигурно е натикана в ъгъла в банята между душа и тоалетната в този момент, с потъмняло лице, очите ѝ са изпъкнали като стари топчета за игра, а езикът ѝ е провиснал между сините ѝ устни. Кучето лежеше с глава върху скута ѝ, а около врата му бе усукана елена закачалка, с което завинаги бе прекъснат пискливият му и пронизителен лай. А Джордж? Лежеше мъртъв в леглото с шишенцето „Веронал“ на Глория — вече празно — изправено до него на нощното шкафче. Повече нямаше да има никакви купони, никакви шумни празненства и танци под звуците на джаза в „Ал Ариф“, никакво пеняване по случаите с убийства във висшето общество в Палм Дезърт или Бевърли Глен. Сега те бавно изстиваха и привличаха единствено мухите и полака-лека пребледняваха под модерния си загар, получен край басейна.

Джордж и Глория Демик бяха умрели вътре в машинката на този човек. Бяха умрели в главата на този човек.

— Планът ти да ме изплашиш малко издиша — казах аз и веднага започнах да се чудя, дали той бе в състояние да осъществи един добър план. Задайте си този въпрос: как може човек да се подготви за среща с Господ? Предполагам, че даже Мойсей се е поизпотил под робата, когато е видял пред себе си как храстът пламва, а аз съм само едно ченге, което работи за четиридесет долара на ден плюс разходите.

— „Как само прилича на Паднал Ангел“ бе историята на Мейвис Уелд. Името Мейвис Уелд съм го заимствал от един роман, озаглавен „По-малката сестра“. На Реймънд Чандлър. — Той ме изгледа с разтревожената несигурност, която криеше някакво чувство на вина. — Това е стилизация, израз на дълбоката ми почит към този автор. — Той произнесе бавно и натъртено последните думи.

— Прекрасно — казах аз, — но това име нищо не ми светва.

— Разбира се, че не. В твоя свят, който е моята версия на Лос Анджелис, разбира се, Чандлър никога не е съществувал. Въпреки това, съм използвал много имена от неговите книги в моите. „Фулуайдър Билдинг“ е мястото, където детективът на Чандлър, Филип Марлоу държи своя офис, Върнън Клайн... Смит Бульона... и Клайд Тъмни, разбира се. Това е името на адвокатата от „Плейбек“.

— И ти наричаш тези заимствания израз на дълбока почит?

— Точно така.

— Щом така искаш, но ми звучи като префинено обяснение за доброто старо плагиатстване. — Но се чувствах доста странно, след като научих, че името ми е измислено от човек, за когото никога не съм чувал в свят, за чието съществуване изобщо не бях подозирал.

Ландри бе достатъчно благовъзпитан да се изчерви, но не сведе поглед.

— Е, добре, може би съм пооткраднал това онова. Разбира се, че приех стила на Чандлър за свой собствен, но едва ли съм първият. Рос Макдоналд направи същото през петдесетте и шестдесетте години, Робърт Паркър го направи през седемдесетте и осемдесетте и критиците го обсипаха с лаврови венци. Освен това Чандлър се е учил от Хамет и Хемингуей, да не говорим за автори на криминалета като...

Вдигнах ръка:

— Какво ще кажеш, ако пропуснем литературния семинар и се заемем със същината на нещата. Това ми звучи налудничаво, но... — очите ми се плъзнаха по портрета на Рузвелт, след което се върнаха към празната попивателна хартия и след това се отместиха към измитото бледо лице от другата страна на бюрото, — ... но да кажем, че ти вярвам. Какво правиш тук? Защо си дошъл?

Само че аз вече знаех. Вадя си хляба с разгадаването на загадки, но отговорът на този въпрос, дойде от сърцето, не от главата ми.

— Дойдох за теб.

— За мен?

— Извинявай, но е така. Страхувам се, че ще трябва да започнеш да мислиш за живота си по нов начин, Клайд. Като за... чифт обувки. Ти излизаш от тях, аз влизам вътре. И веднага след като си завържа връзките на обувките, ще се разкарам оттук.

Разбира се. Разбира се, че щеше да го направи. И изведнъж разбрах какво трябва да направя... единственото нещо, което можех да

направя.

Да се избавя от него.

Пуснах широка усмивка на лицето. Любознателна усмивка, умоляваща за повече разяснения. Междувременно свих крака под себе си, готов да прескоча бюрото и да се стоваря върху него. Само един от нас щеше да напусне този офис, това поне бе ясно. Възнамерявах този някой да бъда аз.

— О така ли? — казах аз. — Колко странно. А какво ще стане с мен, Сами? Какво ще стане с обоселия частен детектив? Какво ще стане с Клайд...

Ъмни, последната дума би трябвало да бъде фамилията ми, последната дума, който този натрапник, този безочлив крадец щеше да чуе в живота си. В момента, в който щях да изрека тази дума, възнамерявах да се хвърля върху него. Проблемът бе, че телепатичната връзка помежду ни, изглежда, работеше и в двете посоки. Видях как в очите му просветна тревога и след това той ги затвори и стисна устни, за да се концентрира. Той не си губеше времето с машинката на Бък Роджърс, предполагам, че разбираше, че няма време за нея.

— Неговите разкрития се стовариха върху мен като омаломощаващо лекарство — каза той, като говореше с ниския, но увличащ тон на някой, който рецитира, а не просто говори. Цялата сила напусна мускулите ми, краката ми се чувстваха като преварени спагети и можех само да се отпусна в стола си и да го гледам в очите.

Стоварих се назад в стола, ръцете ми провиснаха омаломощени под мен и не бях в състояние да направя нищо друго, освен да втренча поглед в него.

— Не е много добре — каза той с извинителен глас, — но бързото съчинителство никога не е било силната ми страна.

— Ах, ти копеле — немошно протестирах аз. — Кучи син такъв.

— Да — съгласи се той. — Предполагам, че съм такъв.

— Защо правиш това? Защо крадеш живота ми?

При тези думи в очите му проблесна гняв.

— Живота ти? Ти добре разбираш за какво става дума, Клайд, дори и да не искаш да го признаеш. Изобщо не става дума за твоя живот. Аз те създадох, като започнах в един дъждовен ден през януари 1977 година и продължих чак до настоящия момент. Аз ти дадох живот, мое е и правото да го отнема.

— Много благородно — презрително казах аз, — но ако Господ слезе при нас в този момент и започне да разкъсва твоя живот по шевовите, като несръчно ушито шалче, може би ще ти бъде малко по-лесно да оцениш и моята гледна точка.

— Добре — каза той, — предполагам, че имаш известно основание. Но защо да спорим? Да спориш със самия себе си е все едно да играеш шах със самия себе си — всяка честна игра води всеки път до пат. Нека просто кажем че го правя, защото го мога.

Изведнъж се почувствах малко по-спокоен. Изпадал съм в такова положение и преди. Когато те сипнат, ти трябва да ги заприказваш и да не ги оставяш да прекъснат приказките си. Това свърши работа при Мейвис, ще ми свърши работи и сега. Те ти казват фрази като „Е, добре, предполагам, че няма да ти се отрази зле, ако научиш“ или „Какво толкова може да ти навреди, ако узнаеш, че...?“

Версията на Мейвис бе наистина елегантна — *„Искам да го научиш, Ъмни — искам да отнесеш истината със себе си. Може да я снесеш на дявола, докато си пиеш кафето с него“*. Няма значение какво ти казват, но поне говорят, а не стрелят.

Винаги ги заприказвай и ги остави да говорят, това бе истината. Нека ти приказват и само се надявай, че отнякъде ще изскочи кавалерията на помощ.

— Въпросът е защо искаш да го направиш? — попитах аз. — Едва ли е в реда на нещата, нали? Искам да кажа, че вие, писателите, обикновено се задоволявате с това да осребрявате чековете, когато ги има и продължавате да си вършете работата.

— Опитваш се да ме заприказваш и да отслабиш бдителността ми, нали Клайд?

Това ме халоса като парен чука в слабините, но единственият избор, който имах, бе да играя до последната карта.

— Може би да. Може би не. Така или иначе, наистина исках да разбера.

Той ме погледна неуверено в продължение още на миг, сетне се надвеси и натисна клавишите в онази странна пластмасова машинка. При това негово движение, почувствах как полазиха тръпки по краката ми и гърдите и как се свива коремът ми, след това отново се изправи.

— Предполагам, че няма да ти се отрази зле, ако научиш сега — каза той най-накрая. — В края на краищата какво толкова може да ти

навреди?

— Нищо лошо.

— Ти си умно момче, Клайд — каза той — и си свършено прав — писателите рядко се гмуркат в създадените от тях светове и когато го направят, мисля, че го правят единствено в главите си, докато телата им вегетират в някакво заведение за душевноболни. Повечето от нас просто се задоволяват да бъдат туристи в страната на въображението си. Разбира се, такъв бе и моят случай. Аз не ниша бързо, съчинителството винаги е било мъчение за мен, но успях да напиша пет книги за Клайд Ъмни за десет години, като всяка бе по-успешна от предишната и през 1983 година напуснах работата си като регионален мениджър за голяма застрахователна компания и станах професионален писател. Имах съпруга, която обичах, малко момче, което озаряваше като слънце деня ми чак до вечерта, когато заспиваше в леглото ми — така ми изглеждаше на мен и не мислех, че нещата могат да тръгнат по-добре.

Той се намести на стола си, махна с ръка и видях как дупката, изгорена от цигара, която направи Ардис МакГий в страничната облегалка, бе също изчезнала. И той се засмя със студени горчив смях.

— И бях прав. Нещата не можеха да бъдат по-добри, но можеха да станат далеч по-лоши. Така и стана. Три месеца след като започнах „Как само прилича на Паднал Ангел“, Дани, нашето момче, падна от люлка в парка и си удари главата. Както ти се изразяваш, малкият се претрепа.

Кратка усмивка, все така студена и горчива, както и смехът му, прекоси лицето му. Дойде и си отиде със скоростта на истинската тъга.

— Дълго време кръвта му не спираше — ти си виждал достатъчно ранени глави, за да знаеш как кървят тези рани — и това изплаши Линда до смърт, но докторите бяха добри и всичко се оказа само сътресение, те го стабилизираха и му преляха половин литър кръв, за да се навакса това, което бе загубил. Може би не трябваше да го правят, и тази мисъл непрекъснато ме преследва, но го направиха. Истинският проблем не бе с главата му, разбираш ли, бе с оня половин литър кръв. Прелятата кръв бе заражена със СПИН.

— Повтори пак?

— Слава Богу, че не знаеш за какво става дума — каза Ландри.
— Това не съществува в твоето време, Клайд, ще се появи чак през

средата на седемдесетте години. Като одеколонът „Арамис“.

— Какво прави то?

— Изяжда ти имунната система, докато цялата не се сгромоляса като конски файтон. След това всеки бацил, който се навърта около нас, от рак до дребна шарка, се намъква и си прави купон.

— Боже мой!

Усмивката му дойде и изчезна като спазъм:

— Може и така да се каже. СПИН е болест, която се предава предимно по полов път, но понякога се появява и след кръвопреливане. Мисля, че би могло да се каже, че синът ми спечели губещия билет в много нещастна версия на *ла лотерия*.

— Съжалявам — каза аз и въпреки че бях изплашен от този слаб мъж с уморено лице, наистина го мислех. Да загубиш дете по такова тъпо съвпадение... Какво би могло да бъде по-лошо? Сигурно има — винаги има нещо, което да е по-лошо, но трябва да седнеш и да помислиш именно какво, нали?

— Благодаря — каза той. — Благодаря ти, Клайд. Поне всичко свърши бързо. Той падна от люлката през май. Първите пурпурни петна — саркомата на Капоши — се появиха точно преди рождения му ден през септември. Почина на 18 март 1991 година. И може би той не страда колкото някой друг от заразените, но страда. О да, той наистина се измъчи.

Изобщо нямах и представа какво е саркома на Капоши, но реших, че не искам да питам. Вече знаех повече, колкото исках да зная.

— Може би разбираш защо се забавих с книгата ти — каза той — Нали разбираш, Клайд?

Кимнах му.

Въпреки това се постарях. Най-вече, защото светът на въображението е добър лекар. Може би трябваше да повярвам в това. Опитах се да продължа живота си, но нещата продължиха да вървят наопаки — сякаш книгата ми „Как само прилича на Паднал Ангел“ бе някакво фатално нещастно заклинание, което ме превърна в библейския Йов. Жена ми изпадна в дълбока депресия след смъртта на Дани и аз бях толкова загрижен, че не забелязах червените петна, които избиха по краката, корема и гърдите ми. И сърбежа. Знаех, че не е СПИН, и първоначално само това ме вълнуваше. Но времето минаваше и нещата се влошиха... Боледувал ли се от херпес, Клайд?

След това той се засмя и се плесна по челото с жест, който показваше „какъв глупак съм аз“, преди да мога да поклатя глава.

— Разбира се, че не — ти никога не си боледувал от нещо повече от махмурлук. Херпес, приятелю, е забавното име за една ужасна, хроническа болест. В моята версия на Лос Анджелис съществува много добро лекарство, което може да облекчи симптомите на заболяването, но не ми помагаше кой знае колко, към края на 1991 година бях изпаднал в дълбока криза. Частично тя се дължеше на общата депресия от това, което се случи с Дани, но частично се дължеше на страданието и сърбежа. Ще се получи много добро заглавие на книга за измъчен писател, не мислиш ли? Страданието и сърбежът или Томас Харди влиза в пубертета? — Дрезгавият му безумен смях ме накара да потрепера.

— Както кажеш, Сам.

— Бих казал, че това бе адски период от живота ми. Разбира се, сега е лесно да се говори, но към Деня на благодарността на онази година хич не ми бе до смях — вечер можех да затворя очи и поспя не повече от три часа и имаше дни, които се чувствах така, сякаш кожата ми се опитва да изпълзи от тялото и да избяга нанякъде. Предполагам, че поради това не съм разбрал колко зле вървят нещата с Линда.

Нямаше откъде да зная, не бих могъл да зная... но аз знаех.

— Тя се е самоубила.

Той кимна:

— През март 1992 година, в годишнината от смъртта на Даниел. Преди около две години.

По набръчканото и преждевременно съсухрено лице се стичаше една-единствена сълза и ми хрумна, че той се е състарил дяволски бързо. Ужасно бе да осъзная, че съм създаден от такава треторазредна версия на Бога, но поне обясняваше много неща. Недостатъците ми, най-вече.

— Това е достатъчно — каза той с глас, който бе замъглен от гняв, както и от сълзи. — Да се заемем със същината на въпроса, както казваш ти. В моето време ние казваме да хванем бика за рогата, но става дума за едно и също. Завърших книгата. Един ден открих Линда мъртва в леглото — начина, по който полицията ще открие днес Глория Демик, Клайд, — а аз бях завършил сто и деветдесет страници от ръкописа си. Стигнах до мястото, където ти изваждаш брата на

Мейвис от Езерото Таху. Върнах се от погребението и три дена по-късно включих компютъра и започнах направо на страница сто деветдесет и първа. Това шокира ли те?

— Не — казах за. — Мислех да го попитам какво представлява компютъра, след това реших, че няма нужда. Това, което лежеше в скута му бе компютър, разбира се. Трябваше да бъде.

— Ти може би си единственият — каза Ландри. — Това шокира малцината приятели, които ми бяха останали, доста силно ги шокира. Роднините на Линда помислиха, че съм безчувствен като африкански глиган. Нямах сили да им обясня, че по този начин се опитвам да се спася. Майната им, както би казал Бульона. Вкопчих се в книгата по начина, но който давещ се се улавя за спасителен пояс. Вкопчих се в теб, Клайд. Заболяването от херпес бе все още в доста тежка форма и това ме забави — до известна степен ми попречи да дойда, иначе бих могъл да се озова при теб далеч по-рано, но не ме спря. Почувствах се малко по-добре — физически, поне — точно когато завършвах книгата. Но когато я завърших, изпаднах в това, което би могло да се нарече моето собствено състояние на дълбока депресия. Прегледах редактирания ръкопис като през мъгла. Бе ме обзело такова чувство на съжаление... на загуба... — Той ме погледна право в очите и каза — Разбираш ли всичко това?

— Разбирам — казах аз. И наистина бе така. По някакъв безумен начин нещата стигаха до мен.

— В къщата бяха разхвърляни много хапчета — каза той. — Линда и аз приличахме много на семейство Демик, Клайд, ние наистина вярвахме, че като гълтаме хапчета ще се почувстваме по-добре и няколко пъти едва се удържах да не нагълтам две шепи. Начинът, по който мисълта идваше при мен не бе като самоубийство, а като средство да се присъединя към Линда и Дани. Да ги догоня, докато все още има време.

Кимнах. Точно това си помислих за Ардис МакГий, когато три дни след като се сбогувахме „При Блонди“, я открих в онази задушна таванска стая с малка синя дупка в центъра на челото. Само че Сам Ландри я бе убил в действителност и го бе извършил с някакъв пластичен куршум в мозъка. Разбира се, че е било така. В моя свят, този мъж с изморен вид и скитнически панталони носеше отговорност

за всичко. Тази мисъл би трябвало да ви се стори безумна, но ставаше все по-смислена с времето.

Открих, че имам достатъчно енергия, за да завъртя стола и да погледна през прозореца. Това, което видях, изобщо не ме изненада: „Булевардът на Залеза“ и всичко, което го заобикаляше бе застинало в неподвижно положение. Коли, автобуси, пешеходци, всички бяха замрели в очакване. Това бе свят, увековечен с моментална фотография. Създателят му не искаше да се главоболи и да му вдъхне живот, поне засега, самият той бе все още потопен във вихъра на собствената си болка и скръб. По дяволите, имах късмет, че все още можех да дишам.

— И така, какво се случи? — попитах аз. — Как се добра дотук. Сам? Мога ли да те нарека така? Имаш ли нещо против?

— Не, не възразявам. Не мога да ти дам особено добър отговор, защото самият аз не зная със сигурност. Всичко това, което зная точно, е, че всеки път когато понечвах да взема хапчетата, си спомнях за теб. Това, което си мислех, бе: „Клайд Тъмни никога няма да направи това и ще се присмее на всеки, който го направи. Ще го нарече «измъкване на един страхопъзльо».“

Поразмислих върху това, счетох, че е достатъчно справедливо и кимнах. За някой, който се е изправил пред някакво ужасно заболяване — рака на Върнън, или нелепия кошмар, който бе убил момчето на този човек, бих могъл да направя изключение, но да налапаш дулото само поради това, че си депресиран? Това е изход само за педитата.

— След това си помислих: „Но това е Клайд Тъмни, а Клайд е на ужким, просто плод на твоето въображение.“ Но съзнанието ми не възприе тази идея. Само твърдоглавите глупаци в този свят — политици и юристи, в преобладаващата си част — се подиграват на въображението и мислят, че е нещо нереално, освен ако не могат да го подушат, да го разрошат, да го опипат или обладаят. Мислят така, защото самите те нямат никакво въображение и нямат представа за силата му. Аз ги разбирам по-добре тези работи. По дяволите, така би трябвало да бъде — благодарение на въображението съм си изкарвал хляба и изплатих ипотеката за къщата през последните десетина години.

— Същевременно знаех, че не мога да продължа да живея в обозначения от мен „реален свят“, под което предполагам, че всички

ние имаме предвид „единствения свят“. Точно тогава започнах да осъзнавам, че е останало само едно място, където мога да отида и да се чувствам добре дошъл и само една личност, която бих могъл да бъда, когато се озова там. Мястото бе тук — Лос Анджелис, в 1930 година. А лицето си ти.

Чух отново тихото жужене от неговата играчка, но този път не се обърнах.

Частично защото се страхувах да го направя. И частично защото не знаех повече дали мога.

VI. ПОСЛЕДНИЯТ СЛУЧАЙ НА ТЪМНИ

На улицата, седем етажа по-долу някакъв човек бе замръзнал с глава, полуобърната към някаква жена на ъгъла, която се качваше на автобус номер осемдесет и девет в посока към центъра. Тя бе разкрила за миг едно красиво бедро и точно в тази изкушаваща плът се бе зазяпал мъжът. Малко по-надолу едно момче държеше изтърканата си стара бейзболна ръкавица, за да хване топка, замръзнала във въздуха точно над главата му. Два метра над земята като призрак, призван от третокласен шаман по време на карнавален сеанс бе застинал един от вестниците от обърнатата сергия на Бульона Смит. Невероятно, но оттук виждах две от фотографиите: Хитлер над прегъвката и неотдавна починалия кубински диригент под нея.

Гласът на Ландри сякаш идваше от много далече.

— Първоначално си помислих, че това означава да прекарам остатъка от живота си в някакво заведение за психично болни, но това бе безопасно, тъй като само физическата ми обвивка щеше да бъде затворена в лудницата, нали? И тогава, постепенно започнах да осъзнавам, че би могло да бъде много повече от това... че може би има някакъв начин, по който бих могъл физически да се промъкна до теб. И знаеш ли къде бе ключът за това?

— Да — казах аз, без да поглеждам встрани. Жуженето отново дойде, след като нещо в играчката му се завъртя и изведнъж вестникът, замръзнал наред въздуха се приземи върху застиналия булевард. Миг или два по-късно, стар Де Сото прекоси неуверено кръстовището на Булеварда на Залеа и Фернандо. Той удари момчето с бейзболната ръкавица и двамата изчезнаха. Но не и топката. Тя падна на улицата, търкулна се до канализационната тръба, след това отново замръзна на място.

— Така ли? — В гласа му прозвуча удивление.

— Да. Бульона бе ключа.

— Точно така. — Той се засмя, сетне нервно се изкашля. — Продължавам да забравям, че ти си аз.

Това бе лукс, с който аз не разполагах.

— Мотаех се с една нова книга, която просто не вървеше. Опитах шест различни варианта на Първа глава до неделя, преди да осъзная нещо действително интересно: Бульона Смит не те харесва.

Това ме накара бързо да подскоча.

— Какво, по дяволите, говориш?

— Не мислех, че ще го повярваш, но такава е истината и странно, че през цялото време съм я знаел. Не искам да започвам отново литературния семинар, Клайд, но ще ти кажа едно нещо за професията — да пишеш романи в първо лице е доста рискована и забавна работа. Сякаш всичко, което писателят знае, идва от основния му герой, като серия писма или съобщения от някаква зона, далеч от полесражението. Много рядко писателят има някаква тайна, но в този случай аз имах. Изглежда, твоята малка част от Булеварда на Залеа бе кът от Рая...

— Никога не съм чувал да го наричат така преди — забелязах аз.

— ... И в нея има една змия, която аз виждах, а ти не я виждаше. Змия, наречена Бульона Смит.

Там навън, в замръзвания свят, който той бе нарекъл моя Рай, продължи да се стъмва, въпреки че небето бе безоблачно. „Червената врата“, нощният клуб, за който се говореше, че принадлежи на Лъки Лучано, изчезна. За миг там бе останала само дупка, която бързо бе запълнена от нова сграда — ресторант на име „Пти Дежоне“ с витрини, потънали в папрат. Погледнах нагоре по улицата и видях и другите промени — нови здания заместваха старите с тиха, измамна скорост. Това означаваше, че времето ми изтича. Знаех го със сигурност. За нещастие, знаех и нещо друго — вероятно, че този път нямах и ни най-малкия шанс да се измъкна. Когато Господ влезе в офиса ти и ти каже, че Той е решил, че твоят живот му харесва повече от Неговия собствен, какъв избор имаш, по дяволите?

— Захвърлих всички варианти на романа, който бях започнал два месеца след смъртта на жена ми — каза Ландри. — Бе лесно, това бяха такива нещастни и убоги творения, че никак не съжалявах за тях. И след това започнах нов роман. Нарекох го... можеш ли да познаеш, Клайд?

— Разбира се, — казах аз и се завъртях. Отне ми цялата сила, но това, което този нещастник би нарекъл „мотивацията“, ми бе добра.

Моята отсечка от „Булеварда на залеза“ не бе точно като Шан-з-Елизе или Хайд парк, но това бе моят свят. Не исках да гледам как той го разрушава и го престроява по някакъв си свой начин.

— Предполагам, че си го нарекъл „Последният случай на Ъмни“.
В погледа му се прочете леко удивление.

— Прав си.

Махнах с ръка. Това ми костваше известно усилие, но успях.

— Не съм спечелил наградата „Детектив на годината“ през 1934 и 1935 година за нищо, тъй да знаеш.

Той се усмихна при тези думи.

— Да. Винаги съм харесвал тази фраза.

Изведнъж почувствах, че го ненавиждам — мразех го до дъното на душата си. Ако можех да събера цялата си сила, щях да прескоча бюрото и да го задуша до смърт. Той също го забеляза. Усмивката му изчезна.

— Забрави за това, Клайд, нямаш никакъв шанс.

— Защо не се разкараш оттук? — скръцнах със зъби аз. — Просто излез и остави на мира бедния труженник!

— Защото не мога. Не бих могъл даже да исках... а аз не искам.

— Той ме погледна със странна смесица от гняв и умоление. — Опитай се да погледнеш нещата от моя гледна точка, Клайд...

— Имам ли някакъв избор? Изобщо имал ли съм някакъв избор?

Той пропусна това край ушите си.

— Тук е свят, където няма да остареея, година, в която всички часовници са спрели около година и половина преди Втората световна война, където вестниците винаги струват три цента, където мога да ям толкова яйца и прясно месо, колкото пожелаея и никога да не се тревожа за равнището на холестерола ми.

— Изобщо нямам представа за какво говориш!

Той се наклони бързо към мен.

— Не, нямаш! И точно това е въпросът, Клайд! Това е светът, където наистина мога да върша работата, за която мечтаех още като малко момче — да бъда частен детектив. Мога да кръстосвам из целия град в бърза кола в два часа сутринта, да стрелям по разни нехранимайковци, като знаей, че те биха могли и да умрат, но аз не... и да се събудя осем часа по-късно до красива певица, а птиците да

чуруликат в дърветата и слънцето да озарява прозореца на спалнята ми. Това ясно, красиво калифорнийско слънце.

— Прозорецът на спалнята ми гледа на запад — казах аз.

— Вече не — ми отговори той спокойно и почувствах как ръцете ми се впиват в безсилни юмруци върху страничните, облегалки на стола ми. — Виждаш ли, колко прекрасно е всичко? Колко съвършено? В този свят хората не ги подлудява сърбеж, причинен от тази глупава недостойна болест, Наречена „херпес зостер“. В този свят, хората не побеляват, да не говорим за това, че не оплешивяват.

Той ме погледна спокойно и в погледа му не съзрях и грам надежда за мен. Нямах никакъв шанс.

— В този свят любимите синове никога не умират от СПИН, а любимите съпруги никога не се нагълтват със сънотворни хапчета. Освен това ти тук винаги си бил външен човек, а не аз, независимо как си се чувствал. Това е моят свят, роден в моето въображение и поддържан от моите усилия и амбиции. Известно време ти го бях дал назаем, това е всичко... и сега си го прибирам обратно.

— Довърши разказа как си се намъкнал в моя свят, моля те, направи ми тази услуга! Наистина искам да чуя.

— Беше лесно. Разкъсах го на парчета, като започнах от семейство Демик, които никога не са били нещо повече от пошла имитация на Ник и Нора Чарлз и го преустроих в съответствие с моите виждания. Изчистих всички любими второстепенни герои и сега махам всички стари ориентири. Полека-лека изтеглям чергата изпод краката ти с други ми, и не се гордея с това, но съм доволен от постоянството и волята ми, които използвах, за да подкопая почвата под краката ти.

— Какво се е случило с теб в твоя собствен свят? — продължавах да го заприказвам, но това бе само един стар професионален навик, като стар млекарски кон, който се връща сам във фермата в някое снежно утро. Той повдигна рамене.

— Може би съм умрял. Или може би съм оставил някаква физическа обвивка — чучело, което седи безмълвно в някоя лудница. Не мисля, че проблемът е в това, въпреки че всичко това звучи прекалено реално. Не мисля, че съм изминал своя път, Клайд. Мисля, че там, в моя свят търсят един изчезнал писател... без да имат изобщо представа, че той е изчезнал в дълбините на паметта на собствения си компютър. А истината е, че всъщност хич не ми пука.

— А аз? Какво ще стане с мен?

— Клайд — каза той. — И за теб хич не ми пука. — Той отново се надвеси над играчката си.

— Недей! — казах рязко аз. Той повдигна очи.

— Аз... — чух как гласът ми трепери, опитах се да го проконтролирам и разбрах, че не мога. — Господине, страх ме е. Моля ви, оставете ме на мира. Зная, че всъщност там, навън моят свят повече не съществува, по дяволите, нито пък тук, но това е единственият свят, който познавам и към който съм привързан. Оставете ми това, което се е запазило от него. Моля Ви.

— Прекалено е късно, Клайд. — Отново чух безжалостната нотка в гласа му. — Затвори очи. Ще го направя колкото се може по-бързо.

Опитах се да се нахвърля върху него — опитах се с всички сили. Не можах да се придвижа ни на йота. Открих, че няма нужда да си затварям очите. Светът около мен бе потънал в пълен мрак и в офиса бе тъмно като в чувал въглища в полунощ.

По-скоро почувствах, отколкото видях как той се надвесва над бюрото към мен. Опитах се да се дръпна назад и открих, че дори това не мога да направя. Нещо сухо и шумолящо докосна ръката ми и аз изпищях.

— Спокойно, Клайд. — Това бе неговият глас, идващ от тъмнината. Този глас идваше не само от стола насреща ми, а се носеше отвсякъде. Разбира се, помислих си аз. В края на краищата аз съм само плод на въображението му. — Това е само един чек.

— Чек?

— Да. За пет хиляди долара. Продад си ми офиса си, Преди да си тръгнат довечера, бояджиите ще замажат, името ти върху вратата и ще напишат моето. — Гласът му звучеше унесено. Самюел Д. Ландри, Частен детектив, Звучи страхотно, нали?

Опитах се да го увещавам, но открих, че не мога. Дори гласът ми бе изневерил.

— Подготви се — каза той. — Не зная какво точно идва, Клайд, но то вече идва. Не мисля, че ще боли. „Но на мен не ми пука изобщо дали ще те боли“ — това бе частта, която той пропусна.

Слабото бръмчене отново дойде от тъмнината. Почувствах как столът ми се разтапя под мен и изведнъж усетих, че падам. Гласът на

Ландри пропадеше заедно с мен, като рецитираше заедно с почукванията и изщракванията на приказната му футуристична стенографска машина, рецитираше последните две изречения от роман, озаглавен „Последният случай на Ъмни“.

Е, и аз напуснах града, а що се отнася до това, къде завърших остатъка на живота си... е, добре, господине, мисля, че това си е моя работа. Нали?

Под мен имаше ослепителна зелена светлина. Падах към нея. Скоро тя щеше да ме погълне и единственото чувство, което изпитвах, бе на облекчение.

— КРАЙ — гласът на Ландри изкънтя и след това пропаднах в зелената светлина, тя блестеше през мен и в мен и Клайд Ъмни бе изчезнал. Сбогом, ченге.

VII. ДРУГАТА СТРАНА НА СВЕТЛИНАТА

Всичко това се случи преди шест месеца.

Озовах се на пода на мрачна стая, в ушите ми бучеше, изправих се на колене, поклатих си главата, за да я проясня и погледнах в ярката зелена светлина, през която бях паднал, като Алиса през огледалото. Това бе машина стил Бък Роджърс, която бе големият брат на тази, която Ландри бе донесъл в моя офис. На нея светеха зелени букви и аз доста се напрегнах, за да се изправа на крака и да ги прочета, като разсеяно прокарах нокти нагоре-надолу по ръцете си, докато четях думите на екрана:

„Е, и аз напусках града, а що се отнася до това, къде завърших остатъка на живота си... е, добре, господине, мисля, че това си е моя работа. Нали?“

И под тях, с главни букви и точно в центъра още една дума:

КРАЙ

Отново ги прочетох, сега прокарах пръсти по корема си. Направих го, защото нещо по кожата ми не бе наред, нещо, което не можех да определя като болка, но определено бе досадно. Веднага след като стигна до мозъка ми осъзнах, че странното чувство ме е обзело навсякъде — по врата, по бедрата, по слабините.

„Херпесът зостер“, помислих си внезапно. Хванал ме е херпесът на Ландри. Това, което чувствам е сърбеж, а причината, поради която не го познах веднага е, защото...

Защото никога преди не ме е сърбяло — казах аз и след това всичко си отиде на мястото. Изщракването бе толкова рязко и силно, че се олюлях. Бавно се приближих до едно огледало на стената, като се опитвах да не разчесвам кожата си, тъй като ме бе обзело странното чувство, че по нея лазят милиони мравки. Знаех, че ще видя една остаряла версия на лицето си, лице, набраздено с бръчки като старо корито на река и побеляла коса с един по-тъмен кичур.

Сега знаех какво става, когато по някакъв начин писателите отнемат живота на героите, които се създали. Това не е съвсем точно

кражба в края на краищата.

По-скоро някаква трампа.

Стоях, втренчен в лицето на Ландри — моето лице, само че състарено с петнадесет тежки години и чувствах как кожата ме сърби и пламти. Не бе ли казал той, че херпесът му вече преминавал? Ако това бе по-добре, как ли е могъл да понесе по-лошото, без да обезумее напълно?

Разбира се, бях в къщата на Ландри — сега моята и в банята до кабинета намерих лекарството, което той вземаше за херпеса си. Първата доза погълнах след по-малко от час, след като се бях озовал на пода под бюрото с бръмчащата машина върху него и се чувствах така, сякаш бях погълнал живота му, вместо лекарството. Сякаш бях погълнал целия му живот.

* * *

Напоследък херпесът остана в миналото, мога да отбележа със задоволство. Може би просто му изтече времето, но ми харесва да мисля, че духът на стария Клайд Ъмни има нещо общо с това — Клайд не бе боледувал нито един ден в живота си и въпреки че винаги ще нося болестите на това износено тяло на Сам Ландри, да бъда проклет, ако им се дам... а кога малко позитивно мислене би могло да ми навреди? Мисля, че правилният отговор на този въпрос е „никога“.

Разбира се, имаше някои много тежки дни, първите, които настъпиха след по-малко от двадесет и четири часа, откакто се появих в невъобразимата и немислима 1994 година. Тъкмо преглеждах хладилника на Ландри за нещо за ядене (бях опустошил запасите му от бира „Блек хорс“ предната вечер и чувствах, че ако хапна нещо, няма да навреди на махмурлука ми), когато внезапна болка проряза вътрешностите ми. Помислих си, че умирам. Стана по-зле, бях уверен, че умирам. Паднах на пода на кухнята и се мъчех да не крещя. Миг или два по-късно, нещо се случи и ми олекна.

През по-голямата част от живота си използвах фразата „Не искам лайнени работи“. Всичко това се бе променило от тази сутрин. Почистих се, след това се качих по стълбите, знаейки какво ще намеря в спалнята: мокри чаршафи по леглото на Ландри.

Първата седмица в света на Ландри премина главно в тренировка за справяне с естествените ми нужди. В моя свят, разбира се, никой не ходи в тоалетната. Или пък при зъболекаря, ако става дума и първото ми посещение при посочения в бележника на Ландри стоматолог е нещо, за което дори не искам да си помисля, да не говорим да обсъждам.

Но в трънака се появяваше и по някоя епизодична роза. Така например нямаше нужда да си търся работа в объркания динамичен свят на Ландри, очевидно книгите му продължаваха да се продават много добре и нямаше проблеми да осребрявам чековете, които идват по пощата. Разбира се, моят подпис и неговият бяха идентични. Що се отнася до моралните угризения, които бих могъл да имам поради това, че се възползвах от тях, не ме карайте да се смея. Тези чекове са за разкази за моята светла личност. Ландри само ги е написал, аз съм този, който ги е преживял. По дяволите, заслужавам петдесет бона и инжекция против бяс само защото съм се озовавал в обсега на остриите нокти на Мейвис Уелд.

Очаквах да имам проблеми с така наречените приятели на Ландри, но предполагам, че детектив от тежка категория като мен, трябваше да знае по-добре — щеше ли човек с истински приятели да поиска да изчезне в свят, който той бе създал на основата на собственото си въображение? Не е възможно. Единствените приятели на Ландри бяха синът и съпругата му, а те бяха мъртви. Оставаха познатите и съседите, но те, изглежда, ме възприемаха като него. Жената от другата страна на улицата ми хвърля удивени погледи от време на време и момиченцето ѝ се разплаква, когато се доближа до него, въпреки че от време на време съм оставал да го гледам (жената твърди, че съм го правил преди и защо ѝ е да ме лъже), но това не е особен проблем.

Дори приказвах с литературния агент на Ландри, един нюйоркски тип на име Върил. Искаше да разбере кога ще започна нова книга.

Скоро, му казах. Много скоро.

Повечето време прекарвам у дома. Нямам намерение да изследвам света, в който Ландри ме натика, когато ме изхвърли от собствения ми свят, виждам предостатъчно, когато отивам на ежеседмичните ми посещения в банката и супермаркета. Захвърлих

подпората за книги и строших този ужасен телевизор по-малко от два часа, след като разбрах как се използва. Не се изненадах, че Ландри искаше да напусне този стенещ и пъшкащ свят с бремето на болестите и безсмисленото насилие — свят, в който голи жени танцуват на витрините на нощните клубове, а сексът с тях може да те убие.

Не, предпочитам да прекарвам повечето време у дома. Препрочетох всеки негов роман и всеки един от тях е все едно да прелистиш страниците на старо бележниче, към което си силно привързан. И, разбира се, научих се да използвам компютъра му. Не е като телевизора, екраните и на двата уреда си приличат, но с компютъра можеш да нарисуваш каквито си искаш картини, защото те се раждат в главата ти.

Това ми харесва.

Виждате ли, вече се подготвям — като съставям изречения и ги подреждам по начина, но който нареждаш парчетата на някой пъзел. И тази сутрин написах някои изречения, които ми се сториха добри... или почти добри. Искате ли да ги чуете?

Моля, заповядайте.

Когато погледнах към вратата, видях, че Бульона Смит е там. Изглеждаше много преbledнял и омърлушен.

— Предполагам, че се държах много зле с Вас последния, когато Ви видях, господин Ъмни — каза той. — Дойдох да ви се извиня.

Бяха минали повече от шест месеца, но той изглеждаше същият както преди. Съвсем същият.

— Ти все още носиш очилата си — казах аз.

— Да. Опитахме операцията, но тя не свърши работа. — Той въздъхна, след това се ухили и вдигна рамене. В този момент той приличаше на Бульона, когото познавах от паметивека.

— Какво значение има това, господин Ъмни — да бъдеш сляп не е чак толкова зле.

Не е свършено, разбира се, това ми е ясно. Започнах като детектив, не като писател. Но вярвам, че човек може да постигне почти всичко, стига да го иска достатъчно силно и когато се добереш до някоя истинска каша, това е все едно, че надничаш през ключалката. Размерът и формата на моята ключалка са малко по-различни, но

компютърът също дава възможност да се взираш в живота на другите и след това да докладваш на клиента това, което си видял.

Уча се на това поради една много проста причина: не искам да оставам тук. Може да наречете този свят Лос Анджелис, версия от 1994 година, ако пожелаете, аз го наричам ад. Това означава замразена храна, от която приготвяш вечеря в кутия, наречена „миковълнова печка“; това са гуменки, които приличат на ботушите на Франкенщайн; това е музиката, която се носи по радиото и прилича на рева на гарвани, варени живи в тенджерата под налягане, това е...

Е, добре, това е всичко.

Искам живота си обратно, искам нещата да си бъдат по начина, по който си бяха и мисля, че зная, как да го направя.

— Ти си едно тъпо, крадливо копеле. Сам. Мога ли все още да те наричам така? И аз те съжалявам... но съжалението ми стига дотук, защото ключовата дума е *крадливо*. Моето първоначално мнение по въпроса изобщо не се е променило, разбираш ли. Все още не вярвам, че способността да създаваш, ти дава правото да откраднеш.

Какво правиш точно в този миг, крадецо? Вечеряш в оня ресторант „Пти Дежоне“, който измисли пред мен? Спиш до някоя страхотно маце със свършени стегнати гърди и смърт, скрита някъде в ръкава на пеньоара? Шофираш към, Малибу с цялото безгрижие, на което си способен? Или просто си се изтегнал в стария стол в офиса и се наслаждаваш на твоя свят, свят без болка, мириси и лайна? Какво правиш?

Уча се да пиша, точно с това се занимавам и след като съм намерил начин, мисля, че ще бъде по-добре да побързам. Почти мога да те видя.

Утре сутринта, Клайд и Бульона ще отидат „При Блонди“, който пак отвори заведението. Този път Бульона ще приеме поканата на Клайд за закуска. Това ще бъде стъпка номер две.

Да, почти мога да те видя, Сам, и много скоро ще го направя. Но не мисля, че ти ще ме видиш. Не, докато не се промъкна зад вратата на офиса и вкопча пръсти около гърлото ти.

Този път никой няма да се прибере у дома.

ПРОСЯКЪТ И ДИАМАНТЪТ

Един ден архангел Уриел отишъл при Бога с посърнало лице.

— Какво те безпокои? — попитал го Бог.

— Видях нещо много тъжно — отговорил Уриел и след това посочил надолу под краката си. — Ей там, долу.

— На Земята? — попитал Бог с усмивка. — О! Там тъгата наистина няма край. Е, добре, да видим.

Двамата се надвесили и погледнали надолу. Далече под тях видели как един окъсан просяк се тътри бавно по селски път в околностите на Шандрапур. Човекът бил много слаб, а краката и ръцете му били покрити с гнойни рани. Често кучетата го лаели и преследвали, но човекът не се обръщал да ги удари с тоягата си, дори когато ръфали петите му, той просто продължавал напред. На едно място няколко красиви, добре гледани деца с ехидни усмихнати лица изскочили от една голяма къща и хвърлили камъни по парцаливия човек, когато той протегнал празната си просешка купичка към тях.

— Разкарвай се, проклето същество изкрещяло едно от тях. — Иди там в полетата и умри!

При тези думи архангелът Уриел избухнал в сълзи.

— Хайде, хайде — казал Господ и го потупал по рамото. — Мислех си, че си по-издръжлив.

— Да, няма съмнение — казал Уриел и избърсал сълзите си. — Само дето оня човек там долу сякаш страда и изкупва греховете на всички синове и дъщери на земята.

— Разбира се, че е така — отвърнал му Господ. — Това е Раму, и такава му е работата. Когато умре, друг ще я поеме. Това е почетна работа.

— Може и така да е — казал Уриел и закрил с треперещи пръсти очите си, — но не мога да издържа гледката. Тъгата му изпълва сърцето ми с мрак.

— Тук мракът не е позволен — казал Господ, — затова трябва да предприема нещо да променя това. Погледни тук, мой добър

архангеле.

Уриел погледнал и видял, че Господ държи диамант колкото пауново яйце.

— Диамант с този размер и качество ще изхрани Раму до края на живота му, също и наследниците му до седмо поколение — отбелязал Господ. — Този диамант е най-прекрасният на земята. Чакай... нека да видя... — Надвесил се напред и пуснал диаманта между два прозрачни облака. С Уриел наблюдавали падането на скъпоценния камък и го проследили как тупва в средата на прашния път, по който вървял Раму.

Диамантът бил толкова голям и тежък, че човекът несъмнено щял да го чуе как удря земята, но слухът му бил доста отслабнал през последните няколко години, както дробовете, гърбът и бъбреците му. Само зрението на Раму останало силно, колкото на двадесет и една годишна възраст.

Докато се мъчил да изкачи стръмнината на пътя, без да има представа за огромния диамант, който греел и хвърлял отблясъци недалеч от него в неясната слънчева светлина, Раму въздъхнал дълбоко... след това спрял и се привел, тъй като въздишката му преминала в кашлица. Хванал тоягата си с две ръце, опитал се да овладее пристъпа и тъкмо му олекнало, когато пръчката — стара, суха и износена почти колкото самия Раму, се счупила с лек пукот и той паднал в праха.

Лежал отчаян, гледал небето и се чудел защо Господ е толкова жесток.

— Надживях всички, които най-много обичах — мислел си той, — но не тези, които мразех. Толкова остарях и погрознях, че кучетата лаят по мен, а децата ме замерят с камъни. През последните три месеца не съм ял нищо друго, освен огризки, а през последните десет години не съм се нахранил нито веднъж прилично. Скитам се по тази земя и нямам дом, който да нарека свой, тази нощ ще спя под някое дърво или без покрив, който да ме предпази от дъжда. Покрит съм с рани, гърбът ме боли и когато пускам вода, тече кръв. Сърцето ми е празно като купичката за просия.

Раму бавно се изправил на крака, без да си дава сметка, че на двадесетина метра лежи все още скрит от острия му поглед най-големият диамант на света, и погледнал към синьото небе, потънало в мараня.

— Господи, колко съм нещастен — промълвил той. — Не Те мразя, но се страхувам, че не Си нито мой, нито нечий друг приятел.

След като казал това, се почувствал малко по-добре и пак тръгнал по пътя си, като се спрял само да вземе по-дългото парче от счупената си тояжка. Докато вървял, започнал да се обвинява за самосъжалението и за неблагодарните си слова.

— Има и за какво да съм благодарен — мислел си той. — Денят например е изключително красив и въпреки че в много отношения не ставам за нищо, зрението ми си остава остро. Колко ужасно щеше да бъде, ако например бях и сляп.

За да го докаже, Раму затворил здраво очите си и тръгнал напред, опипвайки пътя с тоягата, както слепецът използва бастуна си. Мракът бил ужасен и объркващ. Съвсем скоро той загубил представа дали се движи по средата на пътя или пък се е отклонил встрани и скоро ще се сгромоляса в канавката. Мисълта какво би могло да се случи със старите му, крехки кости при едно евентуално падане го изплашила, но Раму стискал очи и продължил да върви напред.

— Точно така мога да те излекувам от неблагодарността ти, стари приятелю — си казал той. — Ще, прекараш остатъка от деня, като непрекъснато си напомняш, че може да си просяк, но поне не си сляп просяк, и ще бъдеш щастлив!

Раму не паднал в канавката, но започнал да се отклонява надясно, докато се изкачвал нагоре и точно така минал покрай огромния диамант, който блестял в праха, като замалко не го настъпил.

Двадесетина метра по-надолу Раму отворил очите си. Ярката слънчева светлина го заслепила и озарила съзнанието му. Погледнал щастливо синьото небе, прашните жълти полета, прашната нишка на пътя. Забелязал как една птичка прелита от дърво на дърво и се засмял от щастие. Бързо забравил за раните и болния си гръб. Нито веднъж не се обърнал, за да види огромния диамант, който лежал толкова близо до него.

— Благодаря ти, Господи, че виждам! — извикал той. — Благодаря ти поне за това! Може би пък ще зърна нещо ценно по пътя — стара бутилка, от която да изкарам нещо на пазара или монета, но дори и да не видя, пак ще съм доволен. Благодаря Ти, Боже, за това, че виждам! Благодаря Ти, Боже!

И доволен, той тръгнал, оставяйки диаманта далеч зад себе си. Господ се пресегнал и прибрал скъпоценния камък. След това, сякаш размислил (ако може да се каже, че Господ би могъл да размисли), Той отчупил един здрав клон и го пуснал на Шандрапурския път, също както диаманта.

— Разликата е — казал Господ на Уриел, — че нашият приятел ще намери клона и той ще му служи за опора до края на дните.

Уриел погледнал Бога неуверено (така както всеки — дори архангел — поглежда към това грейнало лице).

— Урок ли ми даде, Господи?

— Не зная — отговорил Господ иронично. — Може и да е урок.

Издание:

Стивън Кинг. Кошмари и съновидения

ИК „Плеяда“, София, 1994

Художник: Петър Станимиров, 1994

Коректори: Джени Тодорова, Петрана Старчева

Печат: Полипринт, Враца

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.